

CVRIA

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA

Éves jelentés
2008

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA

ÉVES JELENTÉS 2008

Az Európai Községek Bírósága,
az Európai Községek Elsőfokú Bírósága
és az Európai Unió Közszoálatali Törvényszéke tevékenységének áttekintése

Luxembourg, 2009

www.curia.europa.eu

Az Európai Közösségek Bírósága
L-2925 Luxembourg
Tel.: +352 4303-1

Az Európai Közösségek Elsőfokú Bírósága
L-2925 Luxembourg
Tel.: +352 4303-1

Az Európai Unió Közzolgálati Törvényszéke
L-2925 Luxembourg
Tel.: +352 4303-1

A Bíróság honlapja: <http://www.curia.europa.eu>

Az Éves jelentés CD-ROM formátumban is beszerezhető a Bíróság Sajtó- és Tájékoztatási Szolgálatától.
Tel.: +352 4303-2035

Szerkesztés lezárva: 2008. december 31.

A kiadvány csak a forrás megjelölésével sokszorosítható. A képek kizárólag jelen kiadvánnyal összefüggésben jelentethetők meg. Minden egyéb felhasználáshoz az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványainak Hivatala engedélyét kell kérni.

Az Európai Unióról további információk találhatóak a következő internetcímen: <http://europa.eu>

A bibliográfiai adatok a kiadvány végén szerepelnek.

Luxembourg: Az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványainak Hivatala, 2009

ISBN 978-92-829-0902-7

doi: 10.2862/29914

© Európai Közösségek, 2009

Printed in Luxembourg

FEHÉR, KLÓRMENTES PAPIRRA NYOMTATVA

Tartalomjegyzék

	Oldal
Vassilios Skouris, a Bíróság elnökének előszava	5
 I. fejezet	
<i>Az Európai Közösségek Bírósága</i>	
A – A Bíróság fejlődése és tevékenysége 2008-ban	9
B – A Bíróság összetétele	59
1. A Bíróság tagjai	61
2. A Bíróság összetételének változásai 2008-ban	75
3. Protokolláris sorrend	77
4. A Bíróság korábbi tagjai	79
C – A Bíróság igazságügyi statisztikái	83
 II. fejezet	
<i>Az Európai Közösségek Elsőfokú Bírósága</i>	
A – Az Elsőfokú Bíróság tevékenysége 2008-ban	115
B – Az Elsőfokú Bíróság összetétele	161
1. Az Elsőfokú Bíróság tagjai	163
2. Az Elsőfokú Bíróság összetételének változása 2008-ban	173
3. Protokolláris sorrend	175
4. Az Elsőfokú Bíróság korábbi tagjai	177
C – Az Elsőfokú Bíróság igazságügyi statisztikái	179

III. fejezet

Az Európai Unió Közzolgálati Törvényszéke

A – A Közzolgálati Törvényszék tevékenysége 2008-ban	203
B – A Közzolgálati Törvényszék összetétele	215
1. A Közzolgálati Törvényszék tagjai	217
2. Protokolláris sorrend	221
C – A Közzolgálati Törvényszék igazságügyi statisztikái	223

IV. fejezet

Találkozók és látogatások

A – Hivatalos látogatások és rendezvények a Bíróságon, az Elsőfokú Bíróságon és a Közzolgálati Törvényszéken	237
B – Tanulmányi látogatások	241
C – Ünnepestyes ülések	245
D – Látogatások és hivatalos rendezvényeken való részvételek	247
 <i>Egyszerűsített szervezeti ábra</i>	 254
<i>A Bíróság elérhetőségei</i>	 257

Előszó

A Bíróság szimbolikus lépéssel érkezett a 2008. év végéhez: birtokba vette új épületegyüttesét. Így a Bíróság jelenleg a saját gyarapodásának, az ügymennyiség növekedésének, az új eljárások bevezetésének és az Európai Unió legutóbbi bővítéseinek megfelelő, centralizált infrastruktúrával rendelkezik; ez az optimális, még az elektronikus kommunikáció korában is.

A Bíróság új épületegyüttese átadásának – melynek fényét kiemelkedő személyiségek emelték a jelenlétükkel – történelmi jelentősége nem terelheti el a figyelmet az elmúlt év más lényeges eseményeiről. Ugyanilyen fontos volt az új, sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás bevezetése is: ez az eljárás tette lehetővé, hogy a Bíróság rendkívül rövid határidőn belül bírálja el a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térségével kapcsolatos, ezen eljárásra utalt első ügyeket.

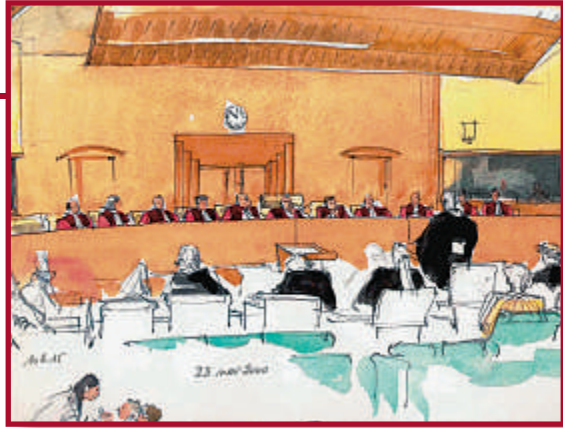
A 2008. év jellemzői közül az intézmény igazságszolgáltatási tevékenységének hatékonysága és igen gyors üteme is figyelmet érdemel. E tekintetben kiemelendő az eljárások időtartamának általános csökkenése, mely különösen az előzetes döntéshozatali eljárásokban jelentős mértékű. Az Elsőfokú Bíróság pedig történetének legtermékenyebb esztendejéről számolhat be.

Végezetül említést érdemel, hogy az elmúlt év folyamán összesen 1332 ügyben indult eljárás a Bíróságot alkotó három igazságszolgáltatási fórum előtt, amely a tavalyi évihez hasonlóan ismét a legmagasabb szám az intézmény eddigi történetében, és ez a közösségi jogviták számának folyamatos növekedését jelzi.

Az éves jelentés a Bíróságot alkotó három igazságszolgáltatási fórum – a Bíróság, az Elsőfokú Bíróság és a Közzolgálati Törvényszék – fejlődését, tevékenységének lényegét mutatja be az olvasónak. Az elmúlt év igazságszolgáltatási tevékenységéről készült elemzést az egyes igazságszolgáltatási fórumok igazságügyi statisztikái egészítik ki és illusztrálják.

V. Skouris
a Bíróság elnöke

I. fejezet

Az Európai Közösségek Bírósága

A – A Bíróság fejlődése és tevékenysége 2008-ban

Vassilios Skouris elnök

Az éves jelentés szerkezete a korábbi éves jelentések szerkezetének felel meg. Az első rész összefoglaló jelleggel mutatja be az Európai Közösségek Bíróságának 2008. évi tevékenységét. Először az intézmény ez évi fejlődését tekinti át, kiemelve a Bíróság működését érintő intézményi változásokat, valamint a Bíróság belső szervezetére és munkamódszereire vonatkozó módosításokat (1. pont). Másodszor elemzi az intézmény munkaterhének alakulásával, valamint az eljárások átlagos időtartamával kapcsolatos statisztikákat (2. pont). Harmadszor, befejezőképpen, mint minden évben, tárgykörönként ismerteti az ítélkezési gyakorlat lényegesebb fejlődési irányait (3. pont).

1. A Bíróság számára a 2008. év legfontosabb eseménye az új Palota felavatása volt, amely a meglévő épületeket egyesíti és bővíti. Egy újító jellegű építészeti koncepció eredményeként az új Palotát az eredeti Palota szerkezetének megőrzésével valósították meg. Az új Palota a következőkből áll: a Régi Palotából, amely átalakítva tárgyalótermeket foglal magában; a kétemeletes Gyűrűből, amely ugyan négyszögletes alakú, elnevezése azonban arra utal, hogy teljesen körbeveszi a Palotát – itt találhatók a Bíróság tagjainak és közvetlen munkatársaiknak az irodái; két Toronyból, amelyek a fordítószolgálatnak adnak otthont; és a fényárban úszó Galériából, amely – mintegy építészeti kötőjelként – nem csupán a régi és új épületeket köti össze, hanem az intézmény különböző tevékenységeit is.

Az Új Palota felavatása alkalmából 2008. december 4-én, Ő Királyi Fenségei a Luxemburgi Nagyherceg és Nagyhercegné jelenlétében tartott ünnepélyes ülésen többek között a következők mondtak beszédet: Diana Wallis, az Európai Parlament alelnöke, Rachida Dati, *Garde des Sceaux*, a Francia Köztársaság igazságügy-minisztere, José Manuel Barroso, az Európai Bizottság elnöke és Jean-Claude Juncker, a Luxemburgi Nagyhercegség miniszterelnöke.

Az intézmény működését szabályozó dokumentumok közül a Bíróság eljárási szabályzatának 2008. július 8-i módosítása új, IVa. címet vezetett be, amely az Elsőfokú Bíróság határozatainak a Bíróság Alapokmányának 62. cikke szerinti, fellebbezés alapján történő felülvizsgálatáról rendelkezik. Ezen új rendelkezések (123a–123e. cikk) leglényegesebb következménye olyan különtanács létrehozása, amelynek feladata annak eldöntése – az első főtanácsnok javaslata alapján –, hogy szükséges-e az Elsőfokú Bíróság határozatának a felülvizsgálata. E tanács a Bíróság elnökéből és az öt bíróból álló tanácsok elnökei közül négyből áll.

2. A Bíróság 2008. évi igazságügyi statisztikái egyrészt az előzetes döntéshozatali eljárások időtartamának a korábbi évekhez képest igen jelentős csökkenését, másrészt az ügyek mennyiségének további növekedését mutatják.

Ennek megfelelően 2008-ban a Bíróság 495 ügyet fejezett be (nettó szám, figyelembe véve az egyesítéseket). A befejezett ügyek közül 333-at ítélettel fejeztek be, míg 161-ben végzést hoztak. A meghozott ítéletek és végzések száma alacsonyabb, mint az előző évben (379 ítélet és 172 végzés). Meg kell azonban állapítani, hogy a befejezett előzetes

döntéshozatali ügyek száma 2008-ban (nettó 238 ügy, bruttó 301 ügy) lényegesen magasabb, mint 2007-ben volt (nettó 218 ügy, bruttó 235 ügy).

A Bíróságra 592 új ügy érkezett, ez még a 2007. évinél is több, amely a legmagasabb szám¹ volt a Bíróság addigi történetében. A 2008. év végén folyamatban maradt ügyek száma (bruttó 767 ügy) azonban nem növekedett jelentősen a 2007. év végének adataihoz képest (bruttó 741 ügy).

Az eljárások időtartama terén viszont 2008-ban a fejlődés figyelemre méltó volt. Az előzetes döntéshozatali ügyeket illetően ez az időtartam átlagosan 16,8 hónap, míg 2007-ben 19,3 hónap, 2006-ban pedig 19,8 hónap volt. Az összehasonlító elemzés azt mutatja, hogy azon időszakot tekintve, amelyre vonatkozóan a Bíróság megbízható adatokkal rendelkezik, az előzetes döntéshozatali ügyek elintézésének átlagos időtartama 2008-ban volt a legrövidebb. A közvetlen keresetek és a fellebbezések elintézésének átlagos időtartama 16,9 hónap, illetve 18,4 hónap volt (18,2 hónap, illetve 17,8 hónap 2007-ben).

Intézményünk hatékonyságának javulását a munkamódszerek elmúlt években megkezdett reformján kívül az eljárások gyorsítása érdekében a Bíróság rendelkezésére álló különféle eljárásjogi eszközök – többek között a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás, a soron kívüli elbírálás, a gyorsított eljárás, az egyszerűsített eljárás és a főtanácsnok indítványa nélküli döntéshozatal – gyakoribb alkalmazása magyarázza.

A 2008. évben 6 ügyben kértek sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárást, ebből a kijelölt tanács 3 ügyben tekintette teljesültnek az eljárási szabályzat 104b. cikkében előírt feltételeket. A sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárásról szóló ezen új rendelkezések tették lehetővé, hogy a Bíróság ezen ügyeket átlagosan 2,1 hónap alatt befejezze.

Gyorsított eljárás lefolytatását 8 ízben kérték, ám az eljárási szabályzat által előírt feltételek csupán 2 ügyben teljesültek, amelyeket átlagosan 4,5 hónap alatt fejezett be a Bíróság. A 2004-ben kialakított gyakorlatnak megfelelően a gyorsított eljárás iránti kérelmeknek indokolt végzéssel a Bíróság elnöke ad helyt, illetve ő utasítja el a kérelmeket. Továbbá egy ügyben soron kívüli eljárást rendeltek el.

Ezenkívül, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett bizonyos kérdésekre való válaszadás során a Bíróság továbbra is rendszeresen alkalmazta az eljárási szabályzat 104. cikkének 3. §-ában meghatározott egyszerűsített eljárást. E rendelkezés alapján összesen 39 ügyet fejeztek be végzéssel, ami a 2007. évi hasonló adat duplája.

Végezetül a Bíróság gyakran alkalmazta azt az Alapokmány 20. cikke által biztosított lehetőséget is, hogy a főtanácsnok indítványa nélküli határozzon, ha az ügy semmilyen új jogkérdést nem vet fel. Jelezzük, hogy a 2008-ban kihirdetett ítéletek mintegy 41%-át főtanácsnoki indítvány mellőzésével hozták meg (2007-ben a 43%-át).

Ami az ügyeknek a Bíróság különböző ítélkező testületei közötti megoszlását illeti, megemlítenéd, hogy a 2008-ban befejezett ügyeknek hozzávetőlegesen a 14%-át a

¹ Kivéve az 1979. évben indított 1324 ügyet. Ugyanakkor ez a szokatlanul magas szám az ugyanazon tárgyban nagy számban benyújtott megsemmisítés iránti keresetekkel magyarázható.

Bíróság nagytanácsa, mintegy 58%-át az öt bíróból álló tanácsok, míg kicsit több mint 26%-át a három bíróból álló tanácsok tárgyalták. Az előző évhez képest a nagytanács által tárgyalt ügyek aránya (11% 2007-ben), valamint az öt bíróból álló tanácsok által tárgyalt ügyek aránya (55% 2007-ben) kismértékű növekedést mutat a három bíróból álló tanácsok által tárgyalt ügyek arányának (33% 2007-ben) terhére.

A 2008-as ítélkezési év statisztikai adataival kapcsolatos részletesebb információkat e fejezet C. pontja tartalmazza.

Alkotmányos, illetve intézményi kérdések

A Község építményének alapjául szolgáló elvek közül az egyenlőség elve ismét erősen jelen volt a Bíróság ítélkezési gyakorlatában.

Három ítélet említendő, amelyek jelentős hatást gyakoroltak különböző területeken.

A C-54/07. sz. *Feryn*-ügyben (2008. július 10-én hozott ítélet) az volt a kérdés, hogy az a tény, hogy valamely munkáltató nyilvánosan kijelenti, hogy nem vesz fel bizonyos etnikai vagy faji származású munkavállalókat, a munkaerő-felvétel során alkalmazott, a 2000/43 irányelv² 2. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében vett közvetlen hátrányos megkülönböztetést valósít-e meg.

A Bíróság álláspontja szerint közvetlen hátrányos megkülönböztetésről van szó, mivel az ilyen nyilatkozatok alkalmasak arra, hogy egyes jelölteket komolyan visszatartsanak jelentkezésük benyújtásától, és ennél fogva akadályozzák a munkaerőpiachoz való hozzáférésüket. Az ilyen közvetlen hátrányos megkülönböztetés fennállásának nem feltétele, hogy azonosítható legyen a sértett személy, aki állítása szerint ilyen hátrányos megkülönböztetésnek vált áldozatává.

A Bíróság ezt követően a hátrányos megkülönböztetés bizonyításának kérdését vizsgálta. Megállapította: az adott ügyben vitás nyilvános kijelentések elegendőek annak a 2000/43 irányelv 8. cikke (1) bekezdésének értelmében való vélelmezéséhez, hogy közvetlenül hátrányosan megkülönböztető munkaerő-felvételi politika valósul meg. Ez esetben e munkáltató feladata annak bizonyítása, hogy nem sértette meg az egyenlő bánásmód elvét; ezt megteheti annak bizonyításával, hogy tényleges munkaerő-felvételi gyakorlata nincs összhangban ezen kijelentéseivel. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy a felrótt tények bizonyítottak-e, és annak értékelése, hogy a bizonyítékok, amelyeket az említett munkáltató felhoz azon kijelentéseinek alátámasztásául, miszerint nem sértette meg az egyenlő bánásmód elvét, elegendőek-e.

Végül a Bíróság kimondta: a hátrányosan megkülönböztető munkaerő-felvételi politika tekintetében megfelelő szankciókról szólva a 2000/43 irányelv 15. cikke előírja, hogy az irányelv átültetésére elfogadott nemzeti rendelkezések megsértése esetén alkalmazandó szankciók rendszere hatékony, arányos és visszatartó erejű legyen akkor is, ha nincs azonosítható sértett személy.

² A személyek közötti, faji vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló, 2000. június 29-i 2000/43/EK tanácsi irányelv (HL L 180., 22. o.; magyar nyelvű különkiadás 20. fejezet, 1. kötet, 23. o.).

Az egyenlő bánásmód az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalma szemszögéből volt a tárgya a C-427/06. sz. *Bartsch*-ügynek (2008. szeptember 23-án hozott ítélet). A Bíróság kimondta, hogy a közösségi jog nem tartalmazza az életkoron alapuló minden hátrányos megkülönböztetés tilalmát, amelynek alkalmazását a tagállamok bíróságai biztosítani kötelesek, ha az esetlegesen hátrányosan megkülönböztető bánásmódnak semmilyen közösségi jogi kapcsolódása nincs. Ilyen kapcsolódást nem hoz létre sem az EK 13. cikk, sem pedig – olyan foglalkoztatónyugdíj-rendszer esetén, amely az elhunyt munkavállalónál tizenöt évvel fiatalabb túlélő házastársat kizárja az öregségnyugdíj-jogosultságból – már az érintett tagállam tekintetében az áttűtetésre előírt határidő lejárt előtt is, a 2000/78 irányelv³.

A C-164/07. sz. *Wood*-ügyben (2008. június 5-én hozott ítélet) azt a kérdést intézték előzetes döntéshozatal végett a Bírósághoz, hogy összeegyeztethető-e a közösségi joggal, az állampolgárság alapján történő megkülönböztetés tilalmának általános elvére tekintettel, az olyan francia szabályozás, amely szerint az Európai Közösségek valamely polgára, aki Franciaországban lakóhellyel rendelkezik, és akinek francia állampolgársággal rendelkező gyermeke Franciaország területén kívül elkövetett bűncselekmény következtében hunyt el, kizárólag az állampolgársága miatt nem jogosult a *Fonds de garantie des victimes des actes de terrorisme et d'autres infractions* által nyújtott kártalanításra. A Bíróság kimondta, hogy az ilyen jogszabály ellentétes a közösségi joggal.

A közösségi jog általános elvei és azok tagállami hatóságok általi, a közösségi jog végrehajtása során történő tiszteletben tartása vonatkozásában megemlítendő az export-visszatérítésekkel és a szarvasmarhák szállítás közbeni védelmével kapcsolatos C-455/06. sz., *Heemskerk és Schaap* ügy (2008. november 25-én hozott ítélet), amely a *reformatio in peius* tilalmát előíró nemzeti jogszabályról való állásfoglalást tette lehetővé a Bíróság számára. A Bíróság kimondta: a közösségi jog nem kötelezi a nemzeti bíróságot arra, hogy hivatalból alkalmazzon egy közösségi rendelkezést, amennyiben ezen alkalmazás következtében megsértené a *reformatio in peius* tilalmának a releváns nemzeti jogban rögzített elvét. Az ilyen kötelezettség ugyanis nemcsak az e tilalom alapjául szolgáló, a védelemhez való jog, a jogbiztonság és a bizalomvédelem elveinek tiszteletben tartásába ütközne, hanem a vele szemben valamely kifogást megállapító aktus ellen keresetet benyújtó magánszemélyt annak a veszélynek tenné ki, hogy e kereset benyújtása őt hátrányosabb helyzetbe hozza annál, mint amilyenben a kereset megindítása nélkül lett volna.

A közösségi bíróságok előtti jogviták közül több ítélet is különös érdeklődésre tarthat számot. Az egyik ilyen ítélet a közösségi bíróság hatáskörével kapcsolatos.

Ugyanis a C-402/05. P. és C-415/05. P. sz., *Kadi és Al Barakaat International Foundation kontra Tanács és Bizottság* egyesített ügyekben 2008. szeptember 3-án hozott ítéletében a Bíróság helybenhagyta ugyan az Elsőfokú Bíróság T-315/01. sz., illetve T-306/01. sz. ügyben 2005.

³ A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv (HL L 303., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 79. o.).

szeptember 21-én hozott ítéleteit (EBHT 2005., II-3649. o., illetve II-3533. o.) a Tanács azon rendelet⁴ elfogadására vonatkozó hatáskörével kapcsolatban, amely a mellékletében található listán felsorolt személyek és szervezetek külföldi pénzkészleteinek és egyéb pénzügyi forrásainak befagyasztását rendelte el, és amelyet az Egyesült Nemzetek Szervezete Biztonsági Tanácsa határozatainak az Európai Közösségben történő végrehajtása érdekében fogadtak el, ám a Bíróság megállapította, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen alkalmazta a jogot, amikor kimondta, hogy a közösségi bíróságok főszabály szerint semmiféle hatáskörrel nem rendelkeznek e rendelet belső jogszerűségének felülvizsgálatára. A Bíróság álláspontja szerint a közösségi jogi aktusok érvényességének az alapvető jogokra tekintettel történő felülvizsgálatát ugyanis az EK-Szerződésből mint önálló jogrendszerből eredő alkotmányos garancia jogközösségben való kifejeződésének kell tekinteni, amelyet nemzetközi megállapodás nem sérthet. A közösségi bíróság által biztosítandó jogszerűségi felülvizsgálat a szóban forgó nemzetközi megállapodás végrehajtására irányuló közösségi jogi aktusra vonatkozik, nem pedig magára a nemzetközi megállapodásra. A közösségi bíróságoknak biztosítaniuk kell valamennyi közösségi jogi aktus jogszerűségének a közösségi jog általános elveinek szerves részét képező alapvető jogokra tekintettel történő, főszabály szerint teljes felülvizsgálatát, beleértve az olyan jogi aktusokat is, amelyek, mint a vitatott rendelet is, a Biztonsági Tanács határozatainak végrehajtására irányulnak.

A Bíróság továbbá kimondta: tekintettel Y. A. Kadinak és az Al Barakaatnak a pénzkészletek befagyasztása által érintett személyek és szervezetek listájára történő felvételét övező konkrét körülményekre, meg kell állapítani, hogy nyilvánvalóan nem tartották tiszteletben a védelemhez való jogot, különösen a meghallgatáshoz való jogot, valamint ezek hatékony bírósági felülvizsgálatához való jogot. E tekintetben a Bíróság emlékeztetett: a bírósági felülvizsgálat hatékonysága azt jelenti, hogy a közösségi hatóság köteles közölni az intézkedés indokait az érintett személlyel vagy szervezettel, amennyiben lehetséges, vagy az intézkedésről történt döntés időpontjában, vagy legalábbis a lehető leggyorsabban e döntés után, avégett hogy lehetővé tegye e címzetteknek a jogorvoslathoz való joguk határidőn belül történő gyakorlását.

Noha a Bíróság megsemmisítette e tanácsi rendeletet annak Y. A. Kadi és az Al Barakaat pénzkészleteinek befagyasztását kimondó részében, elismerte, hogy e rendelet azonnali hatállyal történő megsemmisítése súlyos és helyrehozhatatlan kárt okozhat az e rendelettel bevezetett és a Közösség által végrehajtandó korlátozó intézkedések hatékony érvényesülésének, mivel az új rendelettel történő esetleges felváltását megelőző időszakban az érintett személy és az érintett szervezet olyan intézkedéseket hozhatnak, amelyek célja annak elkerülése, hogy rájuk pénzkészlet-befagyasztási intézkedések lehessenek még alkalmazhatók, ugyanis nem zárható ki, hogy az ügy érdemi része szempontjából Y. A. Kadival és az Al Barakaattal szemben ilyen intézkedések elrendelése mégis indokoltnak bizonyulhat. E körülményekre tekintettel a Bíróság a vitatott rendelet joghatásait az ítélet kihirdetésétől számított három hónapot meg nem haladó időszakra fenntartotta, ami lehetővé teszi a Tanács számára a megállapított jogsértések orvoslását.

⁴ Az Oszáma bin Ládennel, az Al-Qaida hálózattal és a Tálibánnal összeköttetésben álló egyes személyekkel és szervezetekkel szemben meghatározott szigorító intézkedések bevezetéséről, valamint a 467/2001/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2002. május 27-i 881/2002/EK tanácsi rendelet (HL L 139., 9. o.; magyar nyelvű különkiadás 18. fejezet, 1. kötet, 294. o.).

A C-47/07. sz., *Masdar (UK) kontra Bizottság* ügyben 2008. december 16-án hozott ítélet a közösségi bírósághoz való hozzáférés eljárási módjait érintette.

Az ügy a jogalap nélküli gazdagodással volt kapcsolatos. A Bíróság megállapította: a tagállamok jogában közös általános elvek szerint az a személy, akit olyan veszteség ért, amely valamely más személy vagyonát gyarapítja, anélkül hogy e gazdagodásnak bármilyen jogalapja lenne, főszabály szerint jogosult arra, hogy e veszteség erejéig a gazdagodott személytől megtérítést követeljen. A jogalap nélküli gazdagodásra alapított igényérvényesítésnek – ahogyan azt a legtöbb nemzeti jogrendszer szabályozza – nem feltétele, hogy a gazdagodott személy magatartása jogellenes vagy felróható legyen. Ezzel szemben alapvetően szükséges, hogy a gazdagodásnak ne legyen semmilyen jogalapja. Mivel a jogalap nélküli gazdagodás a tagállamok jogában közös, szerződésen kívüli kötelemkeletkeztető tényállást képez, a Közösség a saját vonatkozásában nem mentesülhet ugyanezen elv alkalmazása alól abban az esetben, ha valamely természetes vagy jogi személy azt kifogásolja vele szemben, hogy a Közösség e személy hátrányára jogalap nélkül gazdagodott.

A Bíróság hozzátette: a jogalap nélküli gazdagodásra alapított kereset nem tartozik a szigorú értelemben vett szerződésen kívüli felelősségi rendszer körébe, amelynek alkalmazhatósága attól függ, hogy teljesülnek-e a Közösséggel szemben kifogásolt magatartás jogellenességére, a kár ténylegességére, valamint a magatartás és az állított kár közötti okozati összefüggés fennállására vonatkozó együttes feltételek. Ez a kereset abban különbözik a fent említett felelősségi rendszer alapján benyújtott keresetektől, hogy nem követeli meg az alperes által tanúsított jogellenes magatartás bizonyítását, még csak azt sem, hogy az alperes egyáltalán valamilyen magatartást tanúsítson, hanem csupán az alperes érvényes jogalap nélküli gazdagodását és a felperes e gazdagodáshoz kapcsolódó szegényedését kell bizonyítani. A fenti jellemzők ellenére ugyanakkor a Közösség elleni, jogalap nélküli gazdagodásra alapított keresetindítás lehetőségét nem lehet valamely jogalanytól önmagában azzal az indokkal megtagadni, hogy az EK-Szerződés nem tartalmaz kifejezett rendelkezést olyan igényérvényesítési lehetőségről, amely az ilyen típusú keresetekben nyilvánul meg. Az EK 235. cikk és az EK 288. cikk második bekezdésének olyan értelmezése, amely e lehetőséget kizárja, a hatékony bírói jogvédelem elvével – amelyet a Bíróság ítélkezési gyakorlata biztosított, és amelyet az Európai Unió alapjogi chartájának 47. cikke megerősített – ellentétes eredményre vezetne.

A szerződésen kívüli felelősség megállapítása iránti keresetek körében különös figyelmet érdemel a C-120/06. P. és C-121/06. P. sz., *FIAMM és FIAMM Technologies kontra Tanács és Bizottság* egyesített ügyekben 2008. szeptember 9-én hozott ítélet, amely a normatív aktusért való közösségi felelősség problémájával foglalkozik. A Kereskedelmi Világszervezet (WTO) Vitarendezési Testülete (DSB) megállapította, hogy a közösségi banánbehozatali rendszer összeegyeztethetetlen a WTO-megállapodásokkal, és engedélyezte, hogy az Amerikai Egyesült Államok vámpótlékot vessen ki egyes közösségi behozatalokra. Az Európai Unióban letelepedett hat társaság a Bizottság és a Tanács azon kár megtérítésére való kötelezését kérte, amely őket az Egyesült Államokba irányuló kivitelükkel szembeni amerikai megtorló intézkedés folytán érte.

A Bíróság emlékeztet: a Közösség gazdaságpolitikai választást is magában foglaló normatív aktusért való felelőssége csak a magánszemélyeket védő és számukra jogot keletkeztető magasabb szintű jogi norma kellően súlyos megsértése esetén állapítható meg. A Bíróság

továbbá kifejti: az intézmények valamely jogellenes aktusa miatt fennálló közösségi felelősség elve ugyan a tagállamok jogrendszeiben ismert általános elv kifejezése, amely szerint a jogellenes cselekmény vagy mulasztás a kár megtérítésének kötelezettségét vonja maga után, ám a jogszerű közhatalmi – különösen a normatív – aktusokért való felelősség elvének létét illetően a tagállamok jogrendjei nem ilyen egységesek. A Bíróság ebből azt a következtetést vonja le, hogy a közösségi jog jelenlegi állapotában nem létezik olyan felelősségi rendszer, amely lehetővé tenné a Közösség felelősségének megállapítását annak normatív hatáskörébe tartozó magatartásáért olyan helyzetben, amikor e magatartás WTO-megállapodásokkal való összhangjának esetleges hiányára a közösségi bíróság előtt hivatkozni nem lehet. A Bíróság emellett kimondja: a Közösség szerződésen kívüli felelősségének megállapításához vezethet az olyan közösségi normatív aktus, amelynek alkalmazása a tulajdonhoz való jog és a gazdasági tevékenység szabad gyakorlásához való jog korlátozását eredményezi, ha az aránytalan és elviselhetetlen beavatkozást jelent e jogok lényegébe, anélkül hogy adott esetben az említett beavatkozás elkerülésére vagy helyrehozatalára alkalmas kártérítést írna elő.

A megsemmisítés iránti keresetek elfogadhatóságának klasszikus kérdéskörével kapcsolatos terjedelmes ítélkezési gyakorlatot újabb ítéletek gazdagították.

Így a C-125/06. P. sz., *Bizottság kontra Infront WM AG* ügyben 2008. március 13-án hozott ítéletben a Bíróság kimondta: a 89/552 irányelv⁵ 3a. cikke alapján meghozott, a társadalom számára kiemelten jelentős események televíziós közvetítésére vonatkozó kizárólagos jogok gyakorlásának szabályozására irányuló tagállami intézkedést jóváhagyó bizottsági határozat a megsemmisítés iránti keresetek elfogadhatósági feltételeinek értelmében közvetlenül érinti e jogok jogosultjának jogi helyzetét. Ugyanis az ezen intézkedésekkel megállapított korlátok azokhoz a feltételekhez kötődnek, amelyek mellett e szolgáltatók megszerzik a megjelölt események televíziós közvetítésének jogait a televíziós közvetítési jog kizárólagos jogosultjától, így a tagállam által meghozott intézkedések és az azokat jóváhagyó bizottsági határozat azzal a következménnyel járnak, hogy olyan újabb korlátozásokat állapítanak meg a televíziós közvetítésre kizárólagosan jogosult társaságot megillető jogok vonatkozásában, amelyek nem léteztek abban az időpontban, amikor e társaság megszerezte az említett közvetítési jogokat, és amelyek megnehezítik e jogok gyakorlását. A Bíróság továbbá megállapította: az e jogosult jogi helyzete vonatkozásában felmerülő hátrányok csupán az intézkedésekben és a bizottsági határozatban meghatározott eredmény elérésére irányuló kötelezettségből származnak, amellyel kapcsolatban a tagállamok semmi olyan mérlegelési lehetőséggel nem rendelkeznek, amely e helyzetet érinthetné.

A felperes személyében való érintettségével kapcsolatos feltételről szólva a Bíróság kimondta: minthogy a megtámadott határozat annak elfogadásakor azonosított vagy azonosítható személyek csoportját érinti, a csoport tagjaira jellemző szempontok alapján e személyeket e jogi aktus azért érintheti személyükben, mert gazdasági szereplők meghatározott köréhez tartoznak. Ez különösen így van abban az esetben, ha a határozat az egyén által az elfogadását megelőzően megszerzett jogokat módosítja.

⁵ Az 1997. június 30-i 97/36/EK parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási intézkedésekben megállapított, televíziós műsorszolgáltató tevékenységre vonatkozó egyes rendelkezéseinek összehangolásáról szóló, 1989. október 3-i 89/552/EGK tanácsi irányelv (HL L 298., 23. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 224. o.).

A C-521/06. P. sz., *Athinaiki Techniki AE kontra Bizottság* ügyben 2008. július 17-én hozott ítéletben az EK 230. cikk értelmében vett „megtámadható aktus” fogalma szorult pontosításra.

Az Elsőfokú Bíróság közbeszerzés keretében nyújtott állítólagos állami támogatás miatti panasz kivizsgálását lezáró bizottsági határozat – amelyről a fellebbező levélben szerzett tudomást – megsemmisítése iránti keresetet mint elfogadhatatlant elutasító végzése elleni fellebbezés nyomán hozott ítéletében a Bíróság kimondta: annak megállapítása érdekében, hogy az állami támogatások tárgyában hozott valamely jogi aktus a 659/1999 rendelet⁶ 4. cikke értelmében vett határozatnak minősül-e, azt kell megvizsgálni, hogy a Bizottság a vizsgált jogi aktussal – figyelembe véve annak tényleges tartalmát és az intézmény szándékát – a vizsgálat előzetes szakasza után véglegesen állást foglalt-e a szóban forgó intézkedésről, ebből eredően pedig azt, hogy a Bizottság megfogalmazott-e valamilyen következtetést azzal kapcsolatban, hogy e jogi aktus állami támogatást képez-e, vagy sem, illetve nem merült fel kétsége annak a közös piaccal való összeegyeztethetőségét illetően, vagy pedig felmerültek ilyen kétségei.

A levél, amellyel a Bizottság arról tájékoztatja az EK 87. cikk és az EK 88. cikk megsértésének megállapítását kérő panaszost, hogy „a Bizottság a vizsgálat folytatását indokoltta tevő kiegészítő információ hiányában [...] hivatalból lezárta az ügyet”, azt jelzi, hogy a Bizottság ténylegesen meghozta az ügy hivatalbóli lezárásáról szóló jogi aktust. Ezen jogi aktus tényleges tartalmából, valamint a Bizottság szándékából az következik, hogy a Bizottság ezáltal úgy döntött, hogy befejezi a panaszos által kezdeményezett előzetes vizsgálati szakaszt. A Bizottság az említett jogi aktussal azt állapította meg, hogy a megkezdett vizsgálat alapján nem lehetett olyan értelmű következtetést levonni, hogy fennáll az EK 87. cikk értelmében vett állami támogatás, és ezért burkoltan megtagadta az EK 88. cikk (2) bekezdésében előírt hivatalos vizsgálati eljárás megindítását. Az e rendelkezésben előírt eljárási garanciák kedvezményezettjei ilyen helyzetben csak akkor tudják érvényesíteni e garanciák tiszteletben tartását, ha lehetőségük van arra, hogy e határozatot az EK 230. cikk negyedik bekezdése alapján megtámadják a közösségi bíróság előtt. Ez az elv irányadó mind arra az esetre, ha a határozatot azzal az indokkal hozták meg, hogy a Bizottság az állami támogatást a közös piaccal összeegyeztethetőnek ítélte, mind pedig arra az esetre, ha a Bizottság szerint az állami támogatásnak még a fennállása sem állapítható meg.

E tekintetben az ilyen jogi aktus nem minősíthető sem előzetes, sem pedig előkészítő aktusnak, mivel a megkezdett közigazgatási eljárás során ezt követően egyetlen olyan további aktus meghozatalára sem kerül sor, amely ellen megsemmisítés iránti keresetet lehetne indítani. Ebből a szempontból nem releváns, hogy az érdekelt fél még bocsáthat a Bizottság rendelkezésére olyan kiegészítő információt, amely arra kötelezheti az intézményt, hogy felülbírálja a szóban forgó állami intézkedéssel kapcsolatos álláspontját, mert a vizsgálat előzetes szakaszának eredményeként hozott határozat jogszerűségét csak azon információk alapján lehet megítélni, amelyek a határozat meghozatalakor a Bizottság rendelkezésére álltak, vagyis jelen esetben az ügy hivatalbóli lezárásának időpontjában rendelkezésre álló információk alapján. Ha az érdekelt fél az ügy lezárása után kiegészítő információt szolgáltat, a Bizottság adott esetben köteles lehet új közigazgatási eljárást

⁶ Az EK-Szerződés [88.] cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet (HL L 83., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 339. o.).

indítani. Ez az információ azonban nincs hatással arra a tényre, hogy az első előzetes vizsgálati eljárás már lezárult. Következésképpen a Bizottság végleges álláspontot alakított ki a panaszos által benyújtott kérelemre vonatkozóan. Ebből a Bíróság azt a következtetést vonta le, hogy mivel e jogi aktus megakadályozta a panaszost abban, hogy az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti hivatalos vizsgálati eljárás keretében megtegye észrevételeit, olyan kötelező joghatásokat váltott ki, amelyek érinthették a panaszos érdekeit, így az EK 230. cikk értelmében megtámadható jogi aktusnak minősül.

Gazdagodott a tagállami kötelezettségszegést megállapító ítéletet követően tanúsított tagállami tétlenség jogkövetkezményeivel kapcsolatos újabb, kevésbé klasszikus ítélkezési gyakorlat is.

Így a C-121/07. sz., *Bizottság kontra Franciaország* ügyben 2008. december 9-én hozott ítéletben a Bíróság – emlékeztetve arra, hogy a közösségi jog azonnali és egységes alkalmazásához fűződő érdek megköveteli, hogy a tagállami kötelezettségszegést megállapító ítélet teljesítése azonnal elkezdődjék, és a lehető legrövidebb idő alatt történjék meg – kimondta: míg az EK 228. cikk (2) bekezdésében előírt eljárás keretében a kényszerítő bírság kiszabása különösen arra tűnik alkalmasnak, hogy ösztönözze a tagállamot, hogy a lehető legrövidebb időn belül szüntesse meg az olyan kötelezettségszegést, amely ilyen intézkedés hiányában folytatódna, addig az átalányösszeg kiszabása inkább az érintett tagállam kötelezettségei végrehajtása elmulasztásának a magán- és közérdeket érintő következményeinek értékelésén alapul, különösen, ha a kötelezettségszegés az azt először megállapító ítélet óta tartó hosszú időszakon keresztül tartósan fennállt.

E tekintetben, folytatta a Bíróság, a Bíróság feladata az egyes esetekben az előtte folyamatban levő ügy körülményei szerint a meggyőzés és visszatartás szerinte szükséges mértéke alapján meghatározni az első kötelezettségszegést megállapító ítéletben foglaltak lehető leghamarabb történő teljesítésének biztosításához és a közösségi jog hasonló megsértése megismétlődésének a megelőzéséhez szükséges megfelelő pénzügyi szankciókat.

A Bíróság megállapította továbbá: azon körülmény, hogy a Bíróság ez idáig nem szabott ki átalányösszeget azokban az esetekben, amelyekben az első ítélet maradéktalan végrehajtására az EK 228. cikk alapján kezdeményezett eljárás befejezése előtt sor került, nem képezi akadályát annak, hogy átalányösszeg kiszabására más ügy keretében sor kerüljön, amennyiben az szükségesnek bizonyul az ügy jellemzőire és a meggyőzés és visszatartás szükséges mértékére tekintettel.

Végül a Bíróság kimondta: noha a Bizottság közleményeiben szereplő iránymutatások ténylegesen hozzájárulnak a Bizottság tevékenysége átláthatóságának, előreláthatóságának és jogbiztonságának biztosításához, az is megállapítható, hogy az ilyen szabályok a Bíróságot az EK 228. cikk (2) bekezdésével ráruházott hatáskör gyakorlásának keretében nem kötik.

Még mindig a peres eljárásoknál maradva, emlékeztetni kell arra, hogy a 2008. év alkalmat adott a Bíróságnak az új, 2008. március 1-jei hatállyal létrehozott sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás első ízben való alkalmazására. Három ügyben került sor ilyen eljárásra: a C-296/08. PPU. sz. *Santesteban Goicoechea*-ügy (2008. augusztus 12-én hozott ítélet) és a C-388/08. PPU. sz., *Leymann és Pustovarov* ügy (2008. december 1-jén hozott ítélet) az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló

2002/584 kerethatározat⁷ értelmezésével volt kapcsolatos, C-195/08. PPU. sz. *Rinau*-ügy (2008. július 11-én hozott ítélet) pedig a más tagállamban jogellenesen visszatartott gyermek visszavételére vonatkozó közösségi szabályokkal.

A fent hivatkozott *Rinau*-ügy lehetővé tette a Bíróság számára a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazási feltételeinek pontosítását. Így a Bíróság kimondta: a kérdést előterjesztő bíróság azon kérelme, hogy a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000 rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2201/2003 rendelet⁸ értelmezésére vonatkozó előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Bíróság eljárási szabályzatának 104b. cikkében előírt sürgősségi eljárásban bírálják el, indokolt, ha a sürgős eljárás szükségességén alapul. Ez a helyzet áll fenn, ha bármilyen késelem rendkívül kedvezőtlen a gyermek és azon szülő közötti kapcsolatra, akivel nem lakik együtt, és ha e kapcsolat megromlása visszafordíthatatlan lehet. A Bíróság álláspontja szerint ilyen szükségesség mind a rendelet (17) preambulumbekzdéséből, amely az elvitt gyermek haladéktalan visszavételére törekszik, mind ugyanezen rendelet 11. cikkének (3) bekezdéséből kitűnik, amely előírja, hogy az a bíróság, amelyhez a gyermek visszavitele iránti kérelmet nyújtanak be, a kérelem benyújtását követően legkésőbb hat héten belül határozatot hoz. A Bíróság pontosította: a gyermek esetleges károsodásával szembeni védelmének szükségessége, valamint a gyermek és a szülei érdekei közötti igazságos egyensúly biztosításának szükségessége is a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását indokolja.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről való határozathozatal végett a Bírósághoz fordulást szabályozó elvekről szólva a Bíróságnak a C-210/06. sz. *Cartesio*-ügyben (2008. december 16-án hozott ítélet) azon probléma vizsgálatára volt alkalma, hogy jogosult-e a nemzeti fellebbviteli bíróság megváltoztatni az alsóbb fokú bíróság előzetes döntéshozatalra utaló határozatát. E tekintetben a Bíróság kimondta: az előzetes döntéshozatalra utaló végzéssel szembeni fellebbezésre vonatkozó olyan nemzeti szabályok fennállása esetén, amelyek értelmében az alapügy egésze továbbra is a kérdést előterjesztő bíróság előtt marad folyamatban, és a fellebbezés kizárólag az előzetes döntéshozatalra utaló végzést érinti, az EK 234. cikk második bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a Szerződés e rendelkezése által minden nemzeti bíróság számára biztosított azon hatáskör, hogy a Bíróság előtti előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezéséről határozzanak, nem kérdőjelezhető meg olyan szabályok alkalmazásával, amelyek lehetővé teszik a fellebbviteli bíróság számára, hogy a Bíróság előtti előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményező végzést megváltoztassa, e kezdeményezést mellőzze, és az említett végzést meghozó bíróságot a felfüggesztett nemzeti eljárás folytatására utasítsa. Igaz ugyan, hogy az EK 234. cikkel nem összeegyeztethetetlen, ha az olyan bíróságnak, amelynek határozataival szemben a nemzeti jog értelmében jogorvoslatra van lehetőség, az előzetes döntéshozatal iránti kérelem Bíróság elé terjesztésére vonatkozó határozatával szemben a

⁷ 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat (HL L 190., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 34. o.).

⁸ A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet (HL L 338., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 243. o.).

nemzeti jogban előírt rendes jogorvoslattal lehet élni. Mindazonáltal az ilyen jogorvoslat kimenetele nem korlátozhatja az említett bíróságnak az EK 234. cikkben biztosított azon hatáskörét, hogy a Bírósághoz forduljon, ha azt állapítja meg, hogy az előtte folyamatban lévő ügyben olyan, a közösségi jog rendelkezéseinek értelmezésével összefüggő kérdések merülnek fel, amelyekről a Bíróságnak kell határoznia.

A Bíróság a közösségi jognak a nemzeti jogban kifejtett hatását is részletebben meghatározta.

A C-37/06. és C-58/06. sz., *Viamex Agrar Handel* egyesített ügyekben 2008. január 17-én hozott ítéletben (EBHT 2008., I-69. o.) a Bíróság kimondta: valamely irányelv önmagában nem keletkeztet magánszemélyekre vonatkozó kötelezettséget, azonban elvileg nem zárható ki, hogy valamely irányelv rendelkezései egy rendelet ezen irányelv rendelkezéseire történő kifejezett hivatkozásának közvetítésével nyerjenek alkalmazást, feltéve, hogy a jog általános elveit és különösen a jogbiztonság elvét tiszteletben tartották.

A Bíróságnak a C-2/06. sz. *Kempter*-ügyben (2008. február 2-án hozott ítélet) arról kellett határoznia, hogy valamely jogerős közigazgatási határozat felülvizsgálatának és visszavonásának – avégett, hogy az irányadó közösségi jognak az Európai Közösségek Bírósága által időközben végzett értelmezését figyelembe vegyék – feltétele-e az, hogy az érintett a közigazgatási határozatot, a közösségi jogra való hivatkozással, megtámadja a nemzeti bíróság előtt. A Bíróság e feltételt elvetette.

A Bíróság megállapította: a közösségi jog nem követeli meg, hogy a közigazgatási szerv főszabály szerint köteles legyen visszavonni a jogerőssé vált közigazgatási határozatot, ám az EK 10. cikkből eredő együttműködés elve értelmében különleges körülmények indokolhatják, hogy valamely nemzeti közigazgatási szerv a jogerőssé vált közigazgatási határozatot felülvizsgálja annak érdekében, hogy figyelembe vegye valamely releváns közösségi jogi rendelkezésnek a Bíróság által utóbb adott értelmezését. A felülvizsgálati kötelezettséget megalapozó körülmények közé sorolandó többek között az, ha a végső fokon eljáró bíróság ítélete, amelynek értelmében a vitatott közigazgatási határozat jogerőssé vált, a Bíróság későbbi ítélezési gyakorlatára tekintettel a közösségi jog olyan téves értelmezésén alapult, amelyet az EK 234. cikk harmadik bekezdése szerinti előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztése nélkül végeztek, ez azonban nem értelmezhető akként, hogy a felek kötelesek lennének a közösségi jog érintett szabályára hivatkozni a nemzeti bíróság előtt. E tekintetben elegendő, ha a közösségi jog e szabályát, amelynek az értelmezése a Bíróság későbbi ítélete fényében tévesnek bizonyult, a végső fokon eljáró nemzeti bíróság megvizsgálta, vagy hivatalból vizsgálhatta volna. Ugyanis még ha a közösségi jog értelmében a nemzeti bíróságok nem is kötelesek hivatalból vizsgálni a közösségi jogi rendelkezések megsértésére alapított jogalapot, ha e jogalap vizsgálata miatt az eljárásnak a felek által meghatározott kereteit túl kellene lépniük, e bíróságok kötelesek a kötelező erejű közösségi jogra vonatkozó jogalapot hivatalból vizsgálni, amennyiben a nemzeti jog értelmében jogosultak vagy kötelesek ezt megtenni valamely kötelező erejű nemzeti jogszabály vonatkozásában.

Bár a közösségi joggal ellentétes jogerős közigazgatási határozat felülvizsgálatára és visszavonására irányuló kérelem előterjesztésének lehetősége időben korlátlan, a tagállamoknak mindazonáltal lehetőségük van arra, hogy a kérelem előterjesztésére vonatkozó ésszerű határidőt határozzanak meg, összhangban a tényleges érvényesülésre és egyenértékűsége vonatkozó közösségi jogelvekkel.

Az intézmények dokumentumaihoz való nyilvános hozzáféréssel kapcsolatos jogviták továbbra is szép számmal érkeznek a Bíróság elé. Így a C-39/05. P. és C-52/05. P. sz., *Svédország és Turco kontra Tanács* egyesített ügyekben 2008. július 1-jén hozott ítéletben a Bíróság pontosította, milyen vizsgálatot kell végeznie a Tanácsnak a dokumentumhoz való hozzáférés iránti kérelem megválaszolása előtt.

A dokumentumokhoz való hozzáférésről szóló közösségi rendelet⁹ előírja, hogy bármely uniós polgár jogosult az intézmények dokumentumaihoz való hozzáférésre. E rendelet kivételeket is előír a főszabály alól, többek között azt az esetet, ha a dokumentum hozzáférhetővé tétele sértené a bírósági eljárások és a jogi állásfoglalások védelmét, kivéve, ha a hozzáférhetővé tételhez nyomós közérdek fűződik.

A jogi állásfoglalásokra vonatkozó kivétel esetén az intézménynek, amelytől a dokumentum hozzáférhetővé tételét kérték, arról kell meggyőződnie, hogy az adott dokumentum valóban jogi állásfoglalás, és ha igen, akkor meg kell határoznia, melyek a dokumentum ténylegesen érintett részei, azaz melyek eshetnek a kivétel hatálya alá. Ugyanis attól, hogy a dokumentum címe „jogi állásfoglalás”, még nem vonatkozik rá automatikusan a fent hivatkozott rendeletben a jogi állásfoglalásoknak biztosított védelem. Az intézménynek tehát arról kell megbizonyosodnia, hogy a dokumentum az elnevezésén kívül tartalmilag is valóban jogi állásfoglalás. Ezután a Tanácsnak azt kell vizsgálnia, hogy az adott dokumentum egyes részeinek hozzáférhetővé tétele sértené-e a jogi állásfoglalások védelmét. E tekintetben a Bíróság a jogi állásfoglalásokra vonatkozó kivételt úgy értelmezi, hogy az az intézmények ahhoz fűződő érdekének védelmére irányul, hogy őszinte, objektív és teljes körű jogi állásfoglalást kérhessenek. Ezen érdek sérelmének veszélyére akkor lehet hivatkozni, ha az ésszerűen előre látható, és nem pusztán feltételezésen alapul.

E tekintetben nem elegendő a jogi állásfoglalások hivatkozott rendelkezés értelmében vett védelme sérelmének jellemzéséül, és következésképpen ezen állásfoglalások hozzáférhetővé tétele megtagadásának indokolásául sem, általános és absztrakt módon arra a veszélyre hivatkozni, hogy a jogalkotási folyamattal kapcsolatos jogi állásfoglalások hozzáférhetővé tétele kételyeket ébreszthet a jogalkotási aktusok jogszerűségét illetően. Ugyanis e tekintetben éppen az átláthatóság teszi lehetővé a különböző álláspontok megvitatását, ami segíti az intézményeket abban, hogy az európai polgárok szemében nagyobb legitimitásra tegyenek szert, és növeljék e polgárok bizalmát.

Végül a Bíróság pontosította: a Tanács vizsgálni köteles, hogy fennáll-e a hozzáférhetővé tételt igazoló nyomós közérdek. Ebben az összefüggésben a Tanács feladata, hogy egyensúlyt teremtsen az érintett dokumentum hozzáférhetővé tételének megtagadásával védeni kívánt különleges érdek, valamint többek között az e dokumentum hozzáférhetővé tételéhez fűződő közérdek között, tekintettel azokra az előnyökre, amelyek a nagyobb átláthatóságból származnak, vagyis hogy a polgárok még inkább részt vehetnek a döntéshozatali eljárásban, valamint biztosítva van a polgárok irányában a közigazgatás nagyobb legitimitása, hatékonysága és felelőssége a demokratikus rendszerben.

A Bíróság megállapította: e megfontolások rendkívüli jelentőséggel bírnak abban az esetben, ha a Tanács jogalkotói minőségében jár el. Az átláthatóság ebből a szempontból hozzájárul a demokrácia megerősítéséhez, mivel lehetővé teszi a polgárok számára mindazon információk ellenőrzését, amelyek valamely jogalkotási aktus alapjául szolgáltak.

⁹ Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság dokumentumaihoz való nyilvános hozzáféréséről szóló, 2001. május 30-i 1049/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 145., 43. o.; magyar nyelvű kiadás 1. fejezet, 3. kötet, 331. o.).

Annak lehetősége ugyanis, hogy az állampolgárok megismerjék a jogalkotási tevékenység alapjait, a demokratikus jogaik tényleges gyakorlásának feltételét képezi.

A Bíróság azt a következtetést vonta le, hogy az 1049/2001 rendelet főszabályként kötelezővé teszi a Tanács Jogi Szolgálatát által a jogalkotási folyamatra vonatkozóan összeállított állásfoglalások hozzáférhetővé tételét, ám megengedi az olyan egyedi jogi állásfoglalás hozzáférhetővé tételének megtagadását, amelynek összeállítása jogalkotási folyamattal összefüggésben történt, viszont különösen érzékeny kérdésre vonatkozik, vagy a szóban forgó jogalkotási folyamat keretein túlmutató, különösen széles terjedelemmel bír. Ilyen esetben az érintett intézmény feladata, hogy a közzététel megtagadását részletesen megindokolja.

Ezen indokok alapján a Bíróság az adott ügyben hatályon kívül helyezte az Elsőfokú Bíróság ítéletének a kérdéses jogi állásfoglaláshoz való hozzáférés megtagadásával foglalkozó részét.

Újdonság ezzel szemben az Európai Parlament tagjait bizonyos esetekben és bizonyos feltételekkel megillető mentesség – közelebbről a becsületsértő kijelentéseket tartalmazó röpirat terjesztése miatt eljárás alá vont európai parlamenti képviselő mentelmi joga érvényesítésének részletszabályai – problémakörének a Bíróság általi vizsgálata, amely a C-200/07. és C-201/07. sz., *Marra* egyesített ügyekben 2008. október 21-én hozott ítéletben történt meg.

Kiindulásként a Bíróság emlékeztetett: az Európai Közösségek kiváltságairól és mentességeiről szóló jegyzőkönyv¹⁰ 9. cikke kimondja, hogy az európai parlamenti képviselőket a feladataik ellátása során kifejtett véleményük vagy leadott szavazatuk vonatkozásában mentelmi jog illeti meg. E mentelmi jogot abszolút mentességnek kell tekinteni, amely megakadályozza a képviselői feladatok ellátása során kifejtett vélemény vagy leadott szavazat miatti minden bírósági eljárást. Ezért az európai parlamenti képviselő ellen az általa kifejtett vélemény miatt indított eljárásban a nemzeti bíróságnak el kell utasítania az érintett európai parlamenti képviselő ellen benyújtott keresetet, ha úgy ítéli meg, hogy e képviselő parlamenti mentelmi joggal rendelkezik. E rendelkezés tiszteletben tartása ugyanis mind e bíróságra, mind az Európai Parlamentre kötelező. Minthogy az Európai Parlament e mentelmi jogot nem függesztheti fel, e bíróságnak el kell utasítania a kérdéses keresetet.

A Bíróság továbbá elismerte: a nemzeti bíróság kizárólagos hatáskörébe tartozik annak vizsgálata, hogy e mentelmi jog érvényesítésének feltételei teljesültek-e, és a nemzeti bíróság nem köteles a kérdést az e tárgykörben hatáskörrel nem rendelkező Európai Parlament elé terjeszteni. Ha pedig az Európai Parlament az érintett képviselő kérelme nyomán a mentelmi jogot fenntartó határozatot hoz, ez a nemzeti igazságügyi hatóságokra nézve kötelező erővel nem rendelkező véleménynek minősül.

Ha a képviselő a mentelmi jogának fenntartása iránti kérelmet terjesztett az Európai Parlament elé, és erről a nemzeti bíróság tudomással bír, akkor az európai intézmények és a nemzeti hatóságok közötti jóhiszemű együttműködés kötelezettsége¹¹ alapján köteles az eljárást felfüggeszteni, és kikérni a Parlament lehető legrövidebb időn belül megadandó

¹⁰ Az Európai Közösségek kiváltságairól és mentességeiről szóló 1965. április 8-i jegyzőkönyv (HL 1967. 152., 13. o.).

¹¹ Az EK 10. cikkben előírt kötelezettség.

véleményét. Ez az együttműködés a jegyzőkönyv rendelkezéseinek alkalmazását és értelmezését érintő konfliktusok elkerülése érdekében szükséges.

Az alkotmányos és intézményi vonatkozású ítélkezési gyakorlatról bemutatott e körkép lezárásaként megemlítendő végül a C-294/06. sz., *Payir és társai* ügyben 2008. január 24-én hozott ítélet, amelyben a Bíróság a valamely tagállamba au pairként vagy diákként beutazott, a tagállam rendes munkaerőpiacához tartozó török állampolgárok EGK–Törökország társulási megállapodás értelmében vett munkavállalói minőségének elismeréséről foglalt állást. Így a társulás fejlesztéséről szóló, 1980. szeptember 19-i 1/80 EGK–Törökország társulási tanácsi határozat 6. cikkének (1) bekezdése tekintetében a Bíróság kimondta: az a körülmény, hogy valamely török állampolgárnak au pairként vagy diákként engedélyezték a beutazást valamely tagállam területére, nem foszthatja meg őt a „munkavállalói” minőségtől, és nem zárhatja ki azt, hogy ezen állampolgár e cikk értelmében e tagállam „rendes munkaerőpiacához” tartozzék. E körülmény következtésképpen nem zárhatja ki azt, hogy az említett állampolgár munkavállalási engedélyének megújítása és az ezen engedélytől függő tartózkodási jog megszerzése érdekében e rendelkezésre hivatkozzék.

Uniós polgárság

A Bíróság több alkalommal vizsgálta azokat a tagállami rendelkezéseket, amelyek alkalmasak az európai polgárok szabad mozgásának az indokolatlan korlátozására.

A C-353/06. sz., *Grunkin és Paul* ügy (2008. október 14-én hozott ítélet) Dániában született és ott élő, születésekor apja és anyja nevéből összetett kettős névvel anyakönyvezett német állampolgár gyermek családnevének elismerésével volt kapcsolatos. A gyermek szülei e kettős névnek a Németországban vezetett anyakönyvbe való bejegyzését kérték, amit a német anyakönyvi hatóság azzal az indokkal tagadott meg, hogy a német állampolgárok névviselését a német jog szabályozza, amely nem teszi lehetővé kettős név viselését. A Bíróság megállapította: a családnévre vonatkozó szabályozás a tagállamok hatáskörébe tartozik, ám a tagállamoknak e hatáskörük gyakorlása során tiszteletben kell tartaniuk a közösségi jogot. A Bíróság kimondta: az a tény, hogy valaki abban a tagállamban, amelynek állampolgárságával rendelkezik, más nevet köteles viselni, mint amelyet a születési és lakóhelye szerinti tagállamban részére anyakönyveztek, alkalmas az uniós polgárok szabad mozgáshoz való joga gyakorlásának akadályozására. A különböző német és dán okiratokban feltüntetett családnévek eltérése komoly szakmai és magánéleti hátrányokat okozhat az érintettnek. Minthogy a német korlátozó rendelkezések nem kellően indokoltak, a Bíróság azt a következtetést vonja le, hogy a kérdéses szabályozás ellentétes az uniós polgárok tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogával.

Ezután az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról szóló 2004/38/EK irányelv¹² értelmezésével kapcsolatos C-127/08. sz., *Metock és társai* ügyben 2008. július 25-én hozott ítélet és a C-33/07. sz. *Jipa*-ügyben 2008. július 10-én hozott ítélet említendő.

A fent hivatkozott *Metock és társai* ügyben a Bíróság kimondta: a 2004/38 irányelvvel ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely megköveteli, hogy az e tagállam állampolgárságával nem rendelkező, e tagállamban tartózkodó uniós polgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező házastársának a fogadó tagállamba érkezését megelőzően valamely más tagállamban jogszerűen tartózkodnia kellett ahhoz, hogy jogosult legyen ezen irányelv kedvezményes rendelkezéseire hivatkozni. Az uniós polgárok családtagjait illetően ezen irányelv semmilyen rendelkezése nem köti az irányelv alkalmazását ilyen feltételhez; a Bíróság álláspontja szerint újra kell gondolni az *Akrich*-ügyben hozott ítéletben¹³ megfogalmazott következtetést, amely az 1612/68/EGK rendelet¹⁴ szerinti beutazási és tartózkodási jog fennállásához ezt a feltételt szabta. Annak kizártsága ugyanis, hogy az uniós polgárt a családja a fogadó tagállamba elkísérje, vagy ott hozzá csatlakozzék, visszatarthatja az uniós polgárt az e tagállamba való beutazáshoz és az ott-tartózkodáshoz fűződő jogainak gyakorlásától. A Bíróság továbbá megállapította: az állampolgársága szerinti tagállamon kívüli más tagállamban tartózkodó uniós polgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező házastársa, aki az uniós polgárt kíséri, vagy hozzá csatlakozik, a házasságkötés helyétől és idejétől, illetve e házastársnak a fogadó tagállamba való érkezése körülményeitől függetlenül hivatkozhat ezen irányelv kedvezményes rendelkezéseire, és ahhoz, hogy az uniós polgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtagjai az említett irányelv által biztosított jogokban részesüljenek, nem szükséges, hogy az uniós polgár a fogadó tagállamba való beutazását megelőzően családot alapítson. Végül „[az uniós polgárokat] kísérő vagy hozzájuk csatlakozó [...] családtag[ok]”¹⁵ fordulatot akként kell értelmezni, hogy az kiterjed az uniós polgár valamennyi olyan családtagjára, akik az uniós polgárral együtt utaztak be a fogadó tagállamba, valamint akik az uniós polgárral e tagállamban tartózkodnak, e második esetben tekintet nélkül arra, hogy a harmadik ország állampolgárai az említett tagállamba az uniós polgár beutazását megelőzően vagy azt követően utaztak-e be, valamint tekintet nélkül arra is, hogy a beutazásukat megelőzően vagy azt követően váltak-e az uniós polgár családtagjává.

A fent hivatkozott *Jipa*-ügyben azt a kérdést intézték a Bírósághoz, hogy a közösségi joggal és különösen a 2004/38 irányelvvel ellentétes-e az olyan nemzeti szabályozás, amely elsősorban azért korlátozza valamely tagállam állampolgárának azon jogát, hogy egy másik tagállam területére léphessen, mert korábban ebből a tagállamból „jogellenes tartózkodás”

¹² Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 158., 77. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 46. o.).

¹³ A C-109/01. sz. ügyben 2003. szeptember 23-án hozott ítélet (EBHT 2003., I-9607. o.).

¹⁴ A 2004/38 irányelvvel módosított, a munkavállalók Közösségen belüli szabad mozgásáról szóló, 1968. október 15-i 1612/68/EGK tanácsi rendelet (HL L 257., 2. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 15. o.).

¹⁵ A 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése.

miatt kitoloncolták. A Bíróság megállapította: az ilyen állampolgár uniós polgár jogállással rendelkezik, tehát származási tagállamával szemben is hivatkozhat a tagállamok területén való szabad mozgás és tartózkodás jogára, amely magában foglalja mind az Európai Unió polgárainak a származási tagállamuktól eltérő tagállamba való belépésének jogát, mind pedig a származási tagállam elhagyásának jogát. E jogot ugyanakkor a Szerződésben előírt korlátozásoknak és feltételeknek lehet alávetni, többek között közrendi vagy közbiztonsági követelmények alapján, amelyek meghatározása a tagállamok hatásköre. Közösségi tekintetben ezeket azonban szigorúan kell értelmezni. A Bíróság kimondta: ez többek között azt jelenti, hogy a közrendi vagy közbiztonsági okokból hozott intézkedéseknek ahhoz, hogy igazolhatóak legyenek, kizárólag az érintett egyén személyes magatartásán kell alapulniuk, nem pedig általános megelőzési megfontolásokon alapuló indokokon. A szabad mozgáshoz való jogot korlátozó intézkedést azon tagállam közrend- vagy közbiztonság-védelmi megfontolásainak fényében kell elfogadni, amely ezen intézkedést hozta: noha ha nem kizárt, hogy e tagállam hatóságai figyelembe vegyenek más tagállam által a közösségi állampolgárnak ez utóbbi tagállam területéről történő kiutasítását elrendelő határozatban hivatkozott indokokat, a korlátozó intézkedés azonban nem alapítható kizárólag ezen indokokra. A Bíróság azt a következtetést fogalmazta meg, hogy a kérdéses nemzeti szabályozás akkor nem ellentétes a közösségi joggal, ha bizonyos követelményeknek eleget tesz. Egyrészt annak, hogy ezen állampolgár személyes magatartása a jelenben, valóságosan és kellően súlyosan veszélyeztesse a társadalom valamely alapvető érdekét. Másrészt pedig annak, hogy a tervezett korlátozó intézkedésnek az elérni kívánt cél megvalósításához szükségesnek és azzal arányosnak kell lennie.

A Bíróság a C-499/06. sz. *Nerkowska*-ügyben 2008. május 22-én hozott ítéletben kimondta: az uniós polgároknak a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogát akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amelynek értelmében e tagállam saját állampolgáraival szemben általában és minden körülmények között megtagadja a háború vagy a megtorlások polgári áldozatainak járó ellátás folyósítását kizárólag amiatt, hogy azok lakóhelye ezen ellátás folyósításának teljes tartama alatt nem ebben az államban van, hanem egy másik tagállam területén. A Bíróság emlékeztetett: ezen ellátás tagállami hatáskörbe tartozik, a tagállamoknak azonban ilyen hatáskört a közösségi jognak, különösen az uniós polgárok szabad mozgáshoz való jogának a tiszteletben tartásával kell gyakorolniuk. Ezen ellátás nyújtásához az államterületen lévő lakóhely követelménykénti előírása korlátozza e szabadság gyakorlását. A Bíróság megállapította: mind az érintett tagállam társadalmára és az ellátás jogosultja közötti kapcsolat meglétének biztosítására irányuló szándék, mind annak vizsgálata szükségessége, hogy ez utóbbi ezen ellátás odaítélésének feltételeit továbbra is teljesíti-e, olyan közérdekű objektív megfontolásnak minősül, amely alkalmas e korlátozás igazolására. Az a tény azonban, hogy egyrészt valaki az alapügyben szereplő ellátást nyújtó tagállam állampolgára, valamint hogy másrészt több mint húsz éven keresztül ebben az államban élt, elegendő lehet ezen állam és az említett ellátás jogosultja közötti kapcsolat bizonyítására. Ilyen körülmények között aránytalannak kell tekinteni a lakóhelyre vonatkozó feltétel előírását az említett ellátás folyósításának teljes időtartamára vonatkozóan. Továbbá léteznek más, kevésbé korlátozó, de ugyanolyan hatékony eszközök annak ellenőrzésére, hogy a jogosult továbbra is teljesíti-e az ellátás odaítélésének feltételeit.

Az áruk szabad mozgása

Az áruk szabad mozgása területén a Bíróság több ítéletet is hozott a mennyiségi korlátozásokkal azonos hatású intézkedéseknek minősülő nemzeti rendelkezések közösségi jogszabályokkal való összeegyeztethetőségéről.

Először is a C-244/06. sz. *Dynamic Medien* ügyben 2008. február 14-én hozott ítéletben (EBHT 2008., I-505. o.) a Bíróság olyan német szabályozásról határozott, amely szerint tilos az olyan képhordozók csomagküldő kereskedés útján történő értékesítése és átruházása, amelyek nem képezték tárgyát valamely illetékes nemzeti hatóság vagy nemzeti önkéntes önszabályozó szervezet általi ellenőrzésnek, és nem kerültek besorolásra a kiskorúak védelme céljából, és amelyeken nincs feltüntetve az e hatóság vagy e szervezet által kibocsátott, arra vonatkozó megjelölés, hogy e képhordozók megtekintése milyen korhatárhoz kötött. A Bíróság úgy ítélte meg, hogy az ilyen szabályozás nem értékesítési módnak minősül, amely közvetlenül vagy közvetve, ténylegesen vagy potenciálisan akadályozhatja a Közösségen belüli kereskedelmet, hanem az EK 28. cikk értelmében vett, mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedésnek, amely főszabály szerint nem összeegyeztethető a fenti cikkből eredő kötelezettségekkel. A Bíróság álláspontja szerint az ilyen szabályozás igazolható azonban a gyermek védelmének céljával, amennyiben arányos azzal, például abban az esetben, ha nem tiltja a nem ellenőrzött képhordozók minden formában történő forgalmazását, valamint amennyiben az ilyen képhordozók importálhatók és értékesíthetők felnőttek részére annak biztosítása mellett, hogy gyermekek azokhoz ne férhessenek hozzá. A helyzet csak akkor más, ha úgy tűnik, hogy az e szabályozás által előírt ellenőrzési, besorolási és megjelölési eljárás nem könnyen hozzáférhető, vagy ésszerű időn belül nem lefolytatható, vagy az elutasító határozat bíróság előtt nem megtámadható.

Ezt követően a C-141/07. sz., *Bizottság kontra Németország* ügyben 2008. szeptember 11-én hozott ítéletben a Bíróságnak az azon követelményekről szóló német szabályozásról kellett határoznia, amelyeknek a külső gyógyszertáraknak meg kell felelniük, amennyiben belföldön lévő kórházaknak szeretnének gyógyszert szállítani, és e követelmények *de facto* bizonyos földrajzi közelséget követelnek meg a gyógyszereket szállító gyógyszertár és a kórház között. A Bíróság úgy ítélte meg, hogy az ilyen rendelkezéseket, mivel nem a gyógyszerek jellemzőire vonatkoznak, hanem kizárólag azokra a módokra, amelyek szerint azok értékesíthetők, úgy kell tekinteni, mint az értékesítési módokra vonatkozó rendelkezéseket, ugyanakkor e rendelkezések alkalmasak arra, hogy akadályozzák a Közösségen belüli kereskedelmet, és ezért az EK 28. cikk által főszabály szerint tiltott, a behozatal mennyiségi korlátozásával azonos hatású intézkedésnek tekintendők. A Bíróság szerint e rendelkezéseket közegészség-védelmi okokból igazoltnak kell azonban tekinteni. Ugyanis e szabályozás olyan jellegű, hogy garantálja az érintett tagállam kórházainak megbízható és színvonalas ellátására irányuló célt, és gyakorlatilag a belső ellátási rendszerre jellemzőkhöz hasonló követelményeket ír elő a kórházak külső ellátási rendszerére, vagyis azt, hogy szükség van egy gyógyszerészre, aki egyrészt felel a gyógyszerellátásért, másrészt pedig széleskörűen és gyorsan rendelkezésre áll a helyszínen. A vitatott szabályozás így az érintett tagállamban lévő kórházak gyógyszerellátási rendszerének valamennyi tényezője közötti egyenértékűséget és kompatibilitást biztosítja, és szavatolja az említett rendszer egységét és egyensúlyát.

Végül a C-205/07. sz., *Lodewijk Gysbrechts és Santurel Inter BVBA* ügyben a távollévők közötti adásvételi szerződésekre vonatkozó belga szabályozásnak az EK-Szerződéssel való összeegyeztethetőségét érintő, 2008. december 16-án hozott ítélettel foglalkozunk. E szabályozás megtiltotta az eladó számára, hogy a fogyasztótól a szerződéstől való elállásra nyitva álló kötelező hét munkanapos határidő lejártá előtt előleget vagy más összeget, sőt a belga hatóságok szerint, a fogyasztó fizetési kártyája számának közlését követelje. Miután a Bíróság megállapította, hogy az ilyen tilalmak kivitelre vonatkozó mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedést valósítanak meg, úgy ítélte meg, hogy míg a fogyasztótól előleg vagy más összeg követelésének tilalma az utóbbi védelmét szolgálja, a szállítóval szemben arra vonatkozóan érvényesített tilalom, hogy a fogyasztótól fizetési kártyája számának közlését követelje, meghaladja az elállási jog fogyasztó általi hatékony gyakorlásának biztosításához szükséges mértéket. Ugyanis az ilyen tilalom csak arra szolgál, hogy kiküszöbölje annak kockázatát, hogy a szállító a vételárat az elállásra nyitva álló határidő lejártát megelőzően szedje be. Viszont ha erre sor kerül, a szállító magatartása már önmagában is beleütközik a fogyasztótól előleg vagy más összeg fizetésének követelésére vonatkozó tilalomba, amelyet szükséges és arányos intézkedésnek kell tekinteni az általa követett cél eléréséhez. Ennélfogva az EK 29. cikkel nem ellentétes azon tilalom, amely megtiltja a szállítónak, hogy távollévők közötti, határokon átnyúló adásvétel keretében – az elállásra nyitva álló határidő lejártát megelőzően – a fogyasztótól előleg vagy bármely más összeg fizetését követelje, viszont ellentétes vele az említett határidő lejártát megelőzően a fogyasztótól fizetési kártyája száma közlésének kérésére vonatkozó tilalom.

Mezőgazdaság

A C-132/05. sz., *Bizottság kontra Németország* ügyben 2008. február 26-án hozott ítéletben (EBHT 2008., I-957. o.) a Bíróságnak arról kellett határoznia, hogy valamely tagállam nem teljesíti-e kötelezettségeit akkor, ha elutasítja területén a „parmesan” elnevezés használatának szankcionálását olyan termékek címkézésénél, amelyek nem felelnek meg az oltalom alatt álló „Parmigiano Reggiano” megjelölés (a továbbiakban: OEM) termékleírásának, támogatva ezáltal a közösségi szinten oltalom alatt álló valódi termék hírnevével történő visszaélést¹⁶.

A Bíróság először is megállapítva, hogy nem csak az OEM pontosan bejegyzés szerinti formája részesül oltalomban a közösségi jog szerint, úgy ítélte meg, hogy a vitatott elnevezések közti hangzásbeli és vizuális hasonlóság és a termékek hasonló külső megjelenése miatt, a „parmesan” elnevezés használatát a „Parmigiano Reggiano” OEM-re történő félrevezető utalásnak kell minősíteni. Ha valamely állam nem bizonyította, hogy a „parmesan” elnevezésnek szokásos jellege van, nem hivatkozhat a 2081/92 rendeletben előírt e kivételre.

Végül, az állam azon kötelezettségét illetően, hogy szankcionálja az OEM megsértésére irányuló magatartásokat, a Bíróság emlékeztetett arra, hogy csupán azon lehetőség, hogy valamely rendelet rendelkezéseire a nemzeti bíróságok előtt hivatkozassanak, nem mentesíti a tagállamokat az alól, hogy olyan nemzeti intézkedéseket hozzanak, amelyek lehetővé teszik azok teljes körű alkalmazásának biztosítását, ha az szükségesnek bizonyul;

¹⁶ A mezőgazdasági termékek és élelmiszerek földrajzi jelzéseinek és eredetmegjelöléseinek oltalmáról szóló, 1992. július 14-i 2081/92/EGK tanácsi rendelet (HL L 208., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 13. kötet, 4. o.).

a Bíróság megállapította továbbá, hogy a vitatott jogrend rendelkezik olyan jogi eszközökkel, amelyek alkalmasak nemcsak a gyártók érdekei, hanem a fogyasztók érdekei védelmének biztosítására is. Ugyanakkor valamely tagállam nem köteles hivatalból meghozni az OEM másik tagállam általi megsértésének a területén történő szankcionálásához szükséges intézkedéseket. Azon felügyeleti rendszer, amelyen az OEM tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettség alapszik, azon tagállam felügyeleti rendszere, ahonnan az OEM ered, és tiszteletben tartásának ellenőrzése tehát nem tartozik az érintett állam felügyelő hatóságaira.

A személyek, a szolgáltatások és a tőke szabad mozgása

A letelepedés szabadsága tekintetében a C-210/06. sz. *Cartesio*-ügyben 2008. december 16-án hozott ítélet alkalmat nyújtott a Bíróság számára arra, hogy pontosítsa a társaságok székhelyének az Unión belüli áthelyezésére vonatkozó ítélkezési gyakorlatát. A Bírósághoz előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés a belső jog szerint létrejött társaságot abban megakadályozó magyar szabályozásnak az EK 43. és EK 48. cikkel való összeegyeztethetőségére vonatkozott, hogy székhelyét úgy helyezze át másik tagállamba, hogy eközben megtartsa a létrehozása szerinti tagállambeli honosságát. A Bíróság azt a választ adta, hogy a közösségi jog jelenlegi állapotában a hivatkozott cikkekkkel nem ellentétes az ilyen szabályozás. Ugyanis az EK 48. cikkel összhangban, mivel a közösségi jog nem határozza meg egységesen azon társaságok körét, amelyek az adott társaságra alkalmazandó nemzeti jogot kijelölő egységes kapcsolóelv alapján élhetnek a letelepedés jogával, az a kérdés, hogy az EK 43. cikk vonatkozik-e az e cikkben szereplő alapszabadságra hivatkozó társaságra, olyan előzetes kérdés, amelyre a közösségi jog jelenlegi állapotában kizárólag az alkalmazandó nemzeti jog adhat választ. A Bíróság szerint csak akkor merül fel tehát a kérdés, hogy fennáll-e a társaság letelepedési szabadságának az EK 43. cikk szerinti korlátozása, ha megállapítást nyert, hogy e társaság az EK 48. cikkben szereplő feltételekre tekintettel ténylegesen élhet a letelepedés szabadságával. A tagállam tehát meghatározhatja, hogy milyen kapcsolat szükséges ahhoz, hogy a társaságot a nemzeti joga alapján létrejötnék lehessen tekinteni, és ennek alapján a társaságot megillessse-e a letelepedési jog, valamint azt is, hogy milyen kapcsolat szükséges e minőség későbbi fenntartásához. E lehetőség magában foglalja azt is, hogy e tagállam ne engedje meg a nemzeti joga hatálya alá tartozó társaságnak, hogy megtartsa e minőségét akkor, ha más tagállamban kíván újraszerveződni a székhelyének a másik tagállamba történő áthelyezésével, megszakítva ezzel a létrehozás szerinti tagállam nemzeti jogában előírt kapcsolatot.

Továbbra is a letelepedés szabadsága tárgykörében meg kell említeni a C-414/06. sz. *Lidl Belgium* ügyben 2008. május 15-én előzetes döntéshozatal iránti kérelem vonatkozásában hozott ítéletet, amely a valamely belföldi társaság külföldi illetőségű állandó telephelyét ért veszteségek levonását kizáró német adórendszer EK 43. cikkel való összeegyeztethetőségét érintette. A Bíróság először is pontosította, hogy az EK 43. cikk hatálya alá tartozik, ha valamely tagállamban letelepedett természetes vagy jogi személy valamely másik tagállamban, elkülönülő jogi személyiséggel nem rendelkező állandó telephelyet hoz létre, amely kizárólagos tulajdonában van, csakúgy mint a valamely másik tagállamban letelepedett, tevékenységét a kettős adóztatás megelőzését célzó vonatkozó adóegyezmény szerinti állandó telephely útján gyakoroló társaság – amely az

egyezményben foglalt adószabályok értelmében önálló jogalany – tevékenysége. A Bíróság úgy ítélte meg továbbá, hogy az EK 43. cikkkel nem ellentétes, ha valamely tagállamban letelepedett társaság nem vonhatja le adóalapjából a valamely másik tagállamban lévő állandó telephelyét ért veszteséget, amennyiben valamely, a kettős adóztatás megelőzését célzó egyezmény értelmében e telephely jövedelme ez utóbbi tagállamban adózik, ahol az említett veszteség ezen állandó telephely jövedelmének adóztatásakor későbbi időszakokra elszámolható. Nem vitatott, hogy az ilyen adórendszer eltérő bánásmódot eredményez, amely valamely belföldi illetőségű társaságot akár vissza is tarthat attól, hogy tevékenységét más tagállamban lévő állandó telephely útján gyakorolja. A Bíróság szerint az ilyen adórendszer azonban igazolható azzal, hogy fenn kell tartani az adóztatási joghatóság tagállamok közötti megosztását, és meg kell előzni a veszteség kétszeres elszámolásának a kockázatát, amely együttesen figyelembe vett indokok a Szerződéssel összeegyeztethető jogos célokat követnek, és így közérdeken alapuló kényszerítő okokat jelentenek, mivel ezen adórendszer az említett célokkal arányos.

A szolgáltatásnyújtás szabadsága tárgykörben három ügy érdemel kiemelt figyelmet.

Először is a C-380/05. sz. *Centro Europa 7* ügyben 2008. január 31-én, a televíziós műsorszolgáltatás ágazatában tevékenységet folytató, sugárzási engedély tekintetében koncessziójogosult valamely olasz gazdasági szereplő kapcsán hozott ítélet (EBHT 2008., I-349. o.), amely gazdasági szereplő műsorterjesztésre használt rádiófrekvenciák kijelölésének hiányában nem tudott sugározni. A Bíróság értelmezte az e rádiófrekvenciák kijelölésének feltételeire vonatkozó közösségi jogi rendelkezéseket¹⁷. Megállapította, hogy az olasz jogszabályokkal a már létező csatornák javára bevezetett átmeneti rendszerek egymást követő alkalmazása azzal a hatással járt, hogy a rádiófrekvenciákkal nem rendelkező gazdasági szereplők számára megakadályozta a szóban forgó piachoz történő hozzáférést. A már létező csatornák javára adott általános felhatalmazás a műsorszolgáltatások piacán folytatott működésre megerősítette e korlátozó hatást. Ez azzal a következménnyel járt, hogy megmervítette a nemzeti piac szerkezetét, és védelmezte a hivatkozott csatornák helyzetét. A Bíróság pontosította, hogy az olyan rendszer, amely korlátozza a gazdasági szereplők számát a nemzeti területen, általános érdekű célkitűzések által igazolható, ebben az esetben azonban objektív, átlátható, hátrányos megkülönböztetéstől mentes és arányos kritériumokon is kell alapulnia. Nem ez a helyzet áll fenn az olyan rendszer esetében, amely a műsorterjesztésre használt rádiófrekvenciákat kizárólag és időbeli korlátozás nélkül korlátozott számú, már létező gazdasági szereplőknek biztosítja, figyelmen kívül hagyva a fent hivatkozott kritériumokat. A Bíróság úgy ítélte meg, hogy az olyan nemzeti szabályozás, amelynek alkalmazása azt eredményezi, hogy a koncessziójogosult gazdasági szereplő a hivatkozott kritériumok alapján kijelölt, műsorterjesztésre használt rádiófrekvenciák hiánya miatt nem tud sugározni, ellentétes a Szerződésnek a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó elveivel, valamint az

¹⁷ Az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló, 2002. március 7-i 2002/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (keretirányelv) (HL L 108., 33. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 29. kötet, 349. o.). Az elektronikus hírközlő hálózatok és az elektronikus hírközlési szolgáltatások engedélyezéséről szóló, 2002. március 7-i 2002/20/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (engedélyezési irányelv) (HL L 108., 21. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 29. kötet, 337. o.). és az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások piacain belüli versenyről szóló, 2002. szeptember 16-i 2002/77/EK bizottsági irányelv (HL L 249., 21. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 178. o.).

elektronikus hírközlési szolgáltatásokra és az elektronikus hírközlő hálózatokra vonatkozó új közös keretszabályozás¹⁸ által bevezetett elvekkel.

Másodszor a C-346/06. sz. *Rüffert*-ügyben 2008. április 3-án hozott ítélet, amelyben a Bíróság azon kérdésben határozott, hogy ellentétes-e a szolgáltatásnyújtás szabadságával az olyan tagállami szabályozás, amely szerint az építési munkákra irányuló közbeszerzési szerződés nyertes ajánlattevője köteles írásban kötelezettséget vállalni arra, hogy munkavállalói számára legalább a teljesítés helyén kollektív szerződésben előírt munkabért megfizeti, e kötelezettséget előírja a hivatkozott tagállamban munkavállalókat küldő transznacionális alvállalkozói számára is, és e kötelezettség figyelmen kívül hagyása kötbérfizetési kötelezettséget von maga után. A Bíróság úgy ítélte meg, hogy bár a munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről szóló 96/71¹⁹ irányelv rendelkezései értelmében a tagállam jogosult a más tagállamokban letelepedett vállalkozások számára minimális bérszintet előírni valamely határon átnyúló szolgáltatásnyújtás keretében, nem jogosult arra, hogy a hivatkozott vállalkozások számára valamely, az érintett szolgáltatások teljesítésének helyén alkalmazandó, de nem általánosan alkalmazandónak nyilvánított kollektív szerződésben előírt bérszintet – még ha az végeredményét tekintve meghaladja is a jogszabályok alapján előírt bérszintet – az ajánlatkérő számára törvényi rendelkezéssel előírjon, akképpen, hogy az építési munkákra irányuló közbeszerzési szerződéseket csak olyan ajánlattevőknek ítélteti oda, amelyek az ajánlattételkor írásban kötelezettséget vállalnak arra, hogy munkavállalóik számára e munkák elvégzéséért legalább a hivatkozott kollektív szerződésben előírt munkabért megfizetik. Az ilyen jogszabályok a szolgáltatásnyújtás szabadságának az EK 49. cikk szerinti korlátozásának minősülnek, mivel a más, alacsonyabb minimálbért alkalmazó tagállamban letelepedett szolgáltatókra olyan gazdasági többletterhet róhatnak, amely alkalmas arra, hogy szolgáltatásaikat a fogadó tagállamban megakadályozza, gátolja vagy kevésbé vonzóvá tegye.

Végül, a C-319/06. sz., *Bizottság kontra Luxemburg* ügyben 2008. június 19-én hozott ítéletben a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről szóló 96/71 irányelv 3. cikke (10) bekezdésének első francia bekezdése eltérést jelent azon elvtől, amely szerint azok a kérdések, amelyekben a fogadó állam a jogszabályait alkalmazhatja azokra a vállalkozásokra, amelyek munkavállalókat küldenek ki a területére, kimerítően vannak felsorolva ezen irányelv 3. cikke (1) bekezdése első albekezdésében. A fogadó tagállam e cikk által elismert azon lehetősége, hogy megkülönböztetéstől mentesen írjon elő a hivatkozott vállalkozások számára az ugyanazon irányelv 3. cikke (1) bekezdésének első albekezdésében említetteken kívüli kérdésekre vonatkozó munka- és foglalkoztatási feltételeket, amennyiben közrendre vonatkozó rendelkezésekről van szó, kivételt jelent a hivatkozott irányelv által megállapított rendszer alól, valamint eltérést a szolgáltatásnyújtás szabadságának alapvető elvétől, és szigorúan kell értelmezni. Ennélfogva a Bíróság megállapította, hogy a tagállam nem teljesíti az ugyanezen irányelv 3. cikke (10) bekezdésének első albekezdéséből

¹⁸ Az „ÜKKSZ”-ként ismert szabályozás a keretirányelvből és négy különös irányelvből – köztük az engedélyezési irányelvből – áll, amelyeket a 2002/77 irányelv egészít ki.

¹⁹ A munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről szóló, 1996. december 16-i 96/71/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 18., 1. o., magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 2. kötet, 431. o.).

eredő kötelezettségeit, mivel kijelenti, hogy a nemzeti közrendre vonatkozó rendészeti rendelkezéseknek minősülnek elsősorban az általános kötelezettségnek nyilvánított kollektív megállapodásokból eredő rendelkezések, és másodsorban a 96/71 irányelvet árútető rendelkezések, amelyek az érintett vállalkozások számára előírják, hogy egyrészt csak a vállalkozással írásbeli munkaszerződés vagy a 91/533 irányelv²⁰ értelmében azzal egy tekintet alá eső egyéb okirat alapján kapcsolatban álló munkavállalókat küldjék ki, másrészt pedig, hogy tartsák tiszteletben a részmunkaidős és határozott idejű foglalkoztatásra vonatkozó nemzeti szabályozást. A Bíróság azt is megállapította, hogy a tagállam nem teljesíti az EK 49. cikkből eredő kötelezettségeit egyrészt, mivel a nemzeti területen kívül székhellyel rendelkező és munkavállalókat kiküldő vállalkozásokat arra kötelezi, hogy a kiküldetés megkezdése előtt a nemzeti területen lakóhellyel rendelkező eseti megbízottnál helyezték letétbe a nemzeti jogszabályok alkalmazásából eredő kötelezettségeik ellenőrzéséhez szükséges dokumentumokat, és azokat határozatlan időre hagyják ott a szolgáltatást követően, másrészt pedig, mivel kiküldetés esetén előzetes nyilatkozattételi eljárást bevezető belső jogi szabályozásban a munkavállalókat a hivatkozott tagállam területére kiküldeni kívánó vállalkozások jogbiztonságának biztosítása érdekében szükségeshez képest nem kellő egyértelműséggel fogalmazta meg az illetékes nemzeti hatóságok általi ellenőrzéshez szükséges tájékoztatáshoz való hozzáférésre vonatkozó feltételeket.

A letelepedés szabadsága és a szolgáltatásnyújtás szabadsága tárgykörben született a C-347/06. sz. *ASM Brescia* ügyben 2008. július 17-én hozott ítélet, amely a földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 98/30 irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2003/55 irányelv²¹ szerinti közbeszerzési eljárás nélkül odaítélt földgázszolgáltatási koncessziók valamely átmeneti időszak elteltével előrehozott lejárata esetére elfogadott olasz szabályozásra vonatkozik. A Bírósághoz előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések pontosabban a vitatott átmeneti időszak meghatározott feltételek mellett történő meghosszabbításának a hivatkozott irányelvvel és az EK 43. cikkel az EK 49. cikkel és az EK 86. cikk (1) bekezdésével való összeegyeztethetőségére vonatkozott. A Bíróság úgy ítélte meg, hogy sem a 2003/55 irányelvvel, sem pedig az EK 43. cikkel az EK 49. cikkel és az EK 86. cikk (1) bekezdésével nem ellentétes az ilyen szabályozás, amennyiben az EK-Szerződés fent hivatkozott cikkeivel való összeegyeztethetőséget illetően, az ilyen meghosszabbítás szükségesnek minősíthető annak érdekében, hogy lehetővé tegye a szerződő felek számára szerződéses kapcsolataik rendezését, mind a közszolgáltatásra vonatkozó igények tekintetében, mind gazdasági szempontból. Az utóbbi szempontot illetően a Bíróság úgy ítélte meg, hogy ugyan az olasz szabályozás állampolgárságon alapuló közvetett megkülönböztetésnek minősülő eltérő bánásmódot vezet be, ezen eltérő bánásmódot igazolhatja ugyanakkor a jogbiztonság elve tiszteletben tartásának szükségessége, amely különösen azt követeli meg, hogy a jogi rendelkezések egyértelműek, pontosak és hatásaikat illetően előreláthatóak legyenek. A Bíróság szerint ezen elv nemcsak lehetővé, hanem egyben kötelezővé is teszi azt, hogy az ilyen koncesszió felmondása olyan

²⁰ A munkaadónak a munkavállalóval szembeni, a szerződés, illetve a munkaviszony feltételeire vonatkozó tájékoztatási kötelezettségéről szóló, 1991. október 14-i tanácsi irányelv (HL L 288., 32. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 2. kötet, 3. o.).

²¹ A földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 98/30/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. június 26-i 2003/55/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 176., 57. o.; magyar nyelvű különkiadás 12. fejezet, 2. kötet, 230. o.).

átmeneti időszakkal párosuljon, amely lehetővé teszi a szerződő felek számára szerződéses kapcsolataiknak mind a közszolgáltatásra vonatkozó igények tekintetében, mind gazdasági szempontból elfogadható feltételek melletti rendezését.

A tőke szabad mozgását illetően a C-43/07. sz. *Arens-Sikken*-ügyben 2008. szeptember 11-én hozott ítéletet kell megemlíteni, amely a valamely tagállamban fekvő ingatlan után kirótt öröklési és vagyonátruházási illetékek kiszámítására vonatkozó olyan szabályozásra vonatkozott, amely a hivatkozott illetékek kiszámításakor nem rendelkezett a végrendeleti hagyaték felmenői felosztásából eredő kiegyenlítési kötelezettséggel kapcsolatos tartozások levonhatóságáról, amennyiben az örökhagyó a halála időpontjában e tagállamtól eltérő tagállamban rendelkezett illetékességgel, ugyanakkor biztosította e levonhatóságot, ha az örökhagyó ugyanezen időpontban az öröklés tárgyát képező ingatlan fekvése szerinti államban rendelkezett illetékességgel. A Bíróság úgy ítélte meg, hogy a Szerződésnek a tőke szabad mozgására vonatkozó rendelkezéseivel ellentétes az ilyen szabályozás, amennyiben az progresszív mértékű illetéket ír elő, feltéve hogy a hivatkozott tartozások figyelmen kívül hagyása és az ilyen progresszív mérték együttesen magasabb illetékterhet eredményez azon örökösök tekintetében, akik nem élhetnek ilyen levonással. A Bíróság elutasította tehát azon érvet, amely szerint a létrejött eltérő bánásmód egymással objektíve nem összehasonlítható helyzetekre vonatkozott, mivel a vitatott szabályozás az öröklési illeték szempontjából – a tartozások levonhatósága kivételével – egyenlő bánásmódban részesítette a belföldi és a külföldi illetőségű személyek öröklését. A Bíróság azt is pontosította, hogy a kettős adóztatás elkerülését szolgáló kétoldalú egyezmény hiányában az ingatlan fekvése szerinti tagállam a tőke szabad mozgásának a saját szabályozásából eredő korlátozása igazolására nem hivatkozhat az akaratától független azon lehetőségre, hogy az a tagállam, ahol az örökhagyó a halála időpontjában illetőséggel rendelkezett, adójóváírást biztosíthat, amely egészben vagy részben ellentételezheti azt a kárt, amely azért éri az utóbbi örököseit, mert a hivatkozott ingatlan fekvése szerinti tagállamban figyelmen kívül hagyják a vagyonátruházási illeték kiszámításakor a végrendeleti hagyaték felmenői felosztásából eredő kiegyenlítési kötelezettséggel kapcsolatos tartozásokat.

Meg kell említeni a C-282/07. sz. *Truck Center* ügyben 2008. december 22-én hozott ítéletet is, amelyben a Bíróság a Szerződés tőke szabad mozgásáról szóló rendelkezéseinek a belga társasági adójogszabályokra tekintettel való értelmezésére irányuló kérelemről határozott. E jogszabályok értelmében a belföldi társaság által más tagállami illetőségű társaságnak fizetett kamatok (*précompte mobilier*-nek nevezett) forrásadó-kötelesek, míg mentesek ezen adó alól a belföldi társaságnak fizetett kamatok. A Bíróság úgy ítélte meg, hogy a Szerződésnek a letelepedés szabadságáról és a tőke szabad mozgásáról szóló rendelkezéseivel nem ellentétes az ilyen adószabályozás. Miután a Bíróság emlékeztetett arra, hogy a közvetlen adók esetében a belföldi, illetve külföldi illetőséggel rendelkező személyek helyzete általában nem hasonlítható össze, megállapította, hogy a vitatott eltérő bánásmód, amely szerint attól függően, hogy az érintett társaságok székhelye Belgiumban vagy egy másik tagállamban található, eltérő adózási szabályokat kell alkalmazni, egymással objektíve nem összehasonlítható helyzetekre vonatkozik. A Bíróság szerint ugyanis a belga állam helyzete, a kamatok eltérő jogalapokon nyugvó adóztatási módjai, valamint a kamatokban részesülő társaságoknak az adó behajtása szempontjából fennálló helyzete eltérnek attól függően, hogy a hivatkozott kamatokban részesülő társaságok székhelye belföldön vagy külföldön található. A Bíróság úgy ítélte meg továbbá, hogy a vitatott

adójogi szabályozásból következő eltérő bánásmód nem biztosít szükségszerűen előnyt a kamatokban részesülő belföldi illetőségű társaságok számára, mivel egyfelől ezek idő előtt kötelesek társasági adót fizetni, és másfelől a külföldi illetőségű társaságnak fizetett kamatok utáni *précompte mobilier* mértéke jelentősen alacsonyabb, mint a kamatokban részesülő belföldi illetőségű társaságok jövedelmét terhelő társasági adóé. E körülmények között az így létrejött bánásmódbeli eltérés nem minősül a letelepedés szabadsága és a tőke szabad mozgása korlátozásának.

A munkavállalók szabad mozgását illetően a Bíróság határozott a „honosítási egyezmények” keretében nyújtott képzéseket lezáró oklevelek elismeréséről.

A C-274/05. sz., *Bizottság kontra Görög Köztársaság* ügyben 2008. október 23-án hozott ítéletben a Bizottság azt róta fel a Görög Köztársaságnak, hogy nem ismeri el a más tagállamok illetékes hatóságai által az olyan egyezmény alapján zajlott képzéseket követően kiállított okleveleket, amelynek értelmében a Görögországban valamely magánszervezet által nyújtott képzést az említett hatóságok a nemzetivel egyenértékűnek ismerik el, és a felsőoktatási tanúsítványok szakmai egyenértékűségének elismerésére jogosult tanácsot felruházza annak vizsgálatára vonatkozó hatáskörrel, hogy fennállnak-e a diploma kiadásának feltételei, és milyen jellegű az azon oktatási intézmény, amelyben a kérelmező a szakmai képzését folytatta. A 2001/19 irányelvvel²² módosított 89/48 irányelv²³ rendelkezéseire tekintettel a Bíróság úgy ítélte meg, hogy először is a hivatkozott irányelv 1. cikke a) pontjának első albekezdéséből következik, hogy a „túlnyomórészt a Közösség területén” kifejezés felöleli mind a kérdéses képzésről szóló tanúsítványt kiállító tagállamban zajlott képzést, mind a részben vagy egészben valamely más tagállamban zajlott képzést. Másodszor, bár a felsőfokú oklevelek elismerésének a hivatkozott irányelv által kialakított módszere nem eredményezi az érintett oklevelek és szakképesítések automatikus és feltétlen elismerését, különösen az ugyanezen irányelv 4. cikkében a tagállamok számára meghatározott azon lehetőséget illetően, hogy kiegyenlítő intézkedéseket irjanak elő, a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a kiegyenlítő intézkedések közötti választási lehetőség az oklevél elismerésének kérelmezőjét nemcsak azon szakmák esetében illeti meg, amelyek a nemzeti jog ismeretét igénylik, hanem az olyan egyéb szakmák esetében is, amelyek eltérő különös rendelkezések hatálya alá tartoznak. Harmadszor a Bíróság megerősítette, hogy ezen irányelv 8. cikkének (1) bekezdése értelmében kizárólag az okleveleket kiadó illetékes hatóságok hatáskörébe tartozik annak vizsgálata, hogy az ő szakképzési rendszerükben alkalmazandó szabályokra tekintettel fennállnak-e a diploma kiadásának feltételei, és milyen jellegű az az intézmény, amelyben az oklevél jogosultja a képzést végezte. Ezzel ellentétben a fogadó tagállam nem vizsgálhatja azt, hogy mi alapján állították ki ezen okleveleket. Végül a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a hivatkozott irányelv 3. cikke értelmében

²² A szakképesítések elismerésének általános rendszeréről szóló 89/48/EGK és 92/51/EGK tanácsi irányelv, valamint az általános ápolói, a fogorvosi, az állatorvosi, a szülésznői, az építészmérnöki, a gyógyszerészeti és az orvosi hivatásról szóló 77/452/EGK, 77/453/EGK, 78/686/EGK, 78/687/EGK, 78/1026/EGK, 78/1027/EGK, 80/154/EGK, 80/155/EGK, 85/384/EGK, 85/432/EGK, 85/433/EGK és 93/16/EGK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2001. május 14-i 2001/19/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 206., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 138. o.).

²³ A legalább hároméves szakoktatást és szakképzést lezáró felsőfokú oklevelek elismerésének általános rendszeréről szóló, 1988. december 21-i 89/48/EGK tanácsi irányelv (HL L 19., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 337. o.).

a fogadó tagállam köteles lehetővé tenni a közszektorban azon személyek magasabb fokozatba való átsorolását, akiket korábban alacsonyabb fokozatba vettek fel, mint amelyre akkor számíthattak volna, ha okleveleiket az illetékes hatóság elismerte volna.

Emellett a Bíróság az 1408/71 rendelet²⁴ rendelkezéseinek értelmezésére vonatkozó két ügy kapcsán folytatta a migráns munkavállalók szociális biztonságára vonatkozó ítélkezési gyakorlatának kidolgozását. A C-212/06. sz., *Gouvernement de la Communauté française és Gouvernement wallon* ügyben 2008. április 1-jén hozott ítélet a Belga Királyság flamand kormánya által a holland nyelvű régióban és a Brüsszel-Főváros kétnyelvű régióban felállított gondozási biztosítási rendszert érintette. E rendszer meghatározott feltételek mellett és maximális összeghatárig előírta az egészségi állapot miatti ápolásra szorulásból kifolyólag felmerült bizonyos költségeknek valamely biztosítási pénztár által történő megtérítését. E rendszerbe kizárólag a fenti két régióban lakóhellyel rendelkező személyek léphettek be, valamint az említett régiók területén dolgozó és Belgiumtól különböző tagállamban lakóhellyel rendelkező munkavállalók. Azon személyek, akik bár a holland nyelvű régió vagy a Brüsszel-Főváros kétnyelvű régió területén dolgoztak, azonban az államterület más részén rendelkeztek lakóhellyel, ki voltak zárva e rendszerből. Miután a Bíróság megerősítette, hogy az olyan rendszer alapján fizetett ellátások, mint a szóban forgó gondozási biztosítási rendszer, az 1408/71 rendelet tárgyi hatálya alá tartoznak, emlékeztetett arra, hogy az EK 39. és az EK 43. cikkel ellentétes valamennyi olyan nemzeti intézkedés, amely – legyen bár állampolgársági alapon történő hátrányos megkülönböztetés nélkül alkalmazandó – alkalmas arra, hogy megzavarja vagy kevésbé vonzóvá tegye a Szerződés által biztosított alapvető szabadságoknak a közösségi polgárok általi gyakorlását. Következésképpen az EK 39. és az EK 43. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes valamely tagállam szövetségi egységének olyan szabályozása, mint a gondozási biztosításról rendelkező szabályozás, amely valamely szociális biztonsági rendszerbe való belépést és az e rendszer által előírt ellátások igénybevételét vagy az ezen egység illetékességi területén lakóhellyel rendelkező, vagy az ugyanezen a területen kereső tevékenységet folytató, azonban más tagállamban lakóhellyel rendelkező személyekre korlátozza, amennyiben e korlátozás a más tagállambeli állampolgárokat vagy az Európai Közösségen belüli szabad mozgáshoz való jogukat gyakorló belföldi állampolgárokat érinti.

A 647/2005 rendelettel²⁵ módosított 1408/71 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontja előírja, hogy az egy tagállam területén alkalmazott személy e tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik, még abban az esetben is, ha egy másik tagállam területén rendelkezik lakóhellyel. A C-352/06. sz. *Bosmann*-ügyben 2008. május 20-án hozott ítéletben a Bíróság olyan munkavállaló helyzetét vizsgálta, akit a lakóhely szerinti tagállamban megfosztottak a családi ellátásoktól, a másik tagállamban folytatott kereső tevékenység okán. A Bíróság kiemelte, hogy a 13. cikk (2) bekezdésének a) pontját az EK 42. cikk fényében kell értelmezni, amely rendelkezés célja az, hogy megkönnyítse a munkavállalók szabad mozgását, és

²⁴ A szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet (HL L 149., 2. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 35. o.).

²⁵ A szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló 1408/71/EGK tanácsi rendelet és az 1408/71/EGK rendelet végrehajtására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló 574/72/EGK tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2005. április 13-i 647/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 117., 1. o.).

többek között azt vonja maga után, hogy a migráns munkavállalók a szabad mozgáshoz a Szerződésben biztosított joguk gyakorlása folytán sem a társadalombiztosítási ellátásokra való jogosultságukat nem veszíthetik el, sem az ilyen ellátások összegének csökkenését nem szenvedhetik el. A Bíróság ebből arra következtetett, hogy a lakóhely szerinti tagállam nem fosztható meg attól a lehetőségtől, hogy családi támogatást nyújtson a területén lakóhellyel rendelkező személyek számára, és hogy a rendelet hivatkozott rendelkezésével nem ellentétes, ha a foglalkoztatás helye szerinti tagállam szociális biztonsági rendszeréhez tartozó migráns munkavállaló a lakóhelye szerinti tagállam nemzeti jogszabálya alapján ez utóbbi államban családi ellátásban részesül. A nemzeti bíróság feladata annak megvizsgálása, hogy a vitatott körülmények relevánsak-e abból a szempontból, hogy a munkavállaló teljesíti-e az ilyen családi ellátás nyújtásához szükséges feltételeket a szóban forgó tagállam nemzeti jogszabályai alapján.

Közlekedés

A közlekedés tárgykörében különösen négy ügy érdemel említést.

A Bíróság a C-329/06. és C-343/06. sz., *Wiedemann és Funk* egyesített ügyekben 2008. május 28-án hozott ítéletében a közúti fuvarozást illetően olyan vezetők tekintetében, akik Cseh Köztársaságban szerzett vezetői engedélyeinek elismerését megtagadták, miután német vezetői engedélyeiket kábítószer- vagy alkoholfogyasztás miatt visszavonták, jelezte, hogy a vezetői engedélyekről szóló 91/439 irányelv²⁶ úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha valamely tagállam megtagadja egy másik tagállam által később kiállított vezetői engedélynek a saját területén való elismerését, ha ezen engedély jogosultjánál nem teljesülnek az ezen első tagállam által az e visszavonást követően új vezetői engedély megadására előírt feltételek, ideértve a vezetésre való alkalmasság ellenőrzését is, amely tanúsítja, hogy az említett visszavonás indokai már nem állnak fenn. Mindazonáltal ezen irányelvvel nem ellentétes, ha valamely tagállam megtagadja egy másik tagállam által később kiállított vezetői engedélyből eredő vezetési jognak a saját területén való elismerését, ha magában az engedélyben feltüntetett vagy a kiállító tagállamtól származó, nem vitatott információk alapján megállapítást nyert, hogy az említett engedély kiállításakor az engedély jogosultjának, akinek korábbi vezetői engedélyét az első tagállam területén visszavonták, szokásos tartózkodási helye nem a kiállító tagállam területén volt. Továbbá a hivatkozott irányelvvel ellentétes, ha valamely tagállam felfüggeszti a másik tagállam által kiállított vezetői engedélyből eredő vezetési jogot, mialatt ez utóbbi tagállam az engedély kiállításának módozatait ellenőrzi.

A légi közlekedést illetően valamely utas és a Manilából (Fülöp-szigetek) induló légi járat törlése miatti kártalanítást elutasító légitársaság közötti jogvita keretében a Bíróság a C-173/07. sz. *Emirates Airlines* ügyben 2008. július 10-én hozott ítéletben kijelentette, hogy az oda- és a visszaút az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak

²⁶ A 2003. szeptember 29-i 1882/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL L 284., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 4. kötet, 447. o.) módosított, a vezetői engedélyekről szóló, 1991. július 29-i 91/439/EGK tanácsi irányelv (HL L 237., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 7. fejezet, 1. kötet, 317. o.).

megállapításáról szóló 261/2004 rendelet²⁷ értelmében nem tekintendő egy és ugyanazon „légi járatnak”. Következésképpen a hivatkozott rendelet 3. cikke (1) bekezdésének a) pontját, amely előírja e rendelet alkalmazását az olyan tagállam területén található repülőtérrel induló utasokra, amely tagállamra a Szerződést alkalmazni kell, úgy kell értelmezni, hogy az nem alkalmazandó az olyan oda- és visszautazásra, amely során a Szerződés rendelkezéseinek hatálya alá tartozó valamely tagállam területén található repülőtérrel eredetileg induló utasok valamely harmadik országban található repülőtérrel induló légi járaton visszatérnek e repülőtérre. Nem befolyásolja e rendelkezés értelmezését az a körülmény, hogy az odaút és a visszaút egyetlen foglalás tárgyát képezi.

Továbbra is a légi közlekedés kapcsán a Bíróságnak a C-549/07. sz. *Wallentin-Hermann* ügyben 2008. december 22-én hozott ítéletben értelmeznie kellett a 261/2004 rendelet 5. cikkének (3) bekezdését, amely a járat törlése esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítást érinti és a „rendkívüli körülmények” fogalmát. A Bíróság úgy ítélte meg, hogy a légi jármű járat törlést eredményező műszaki hibája nem tartozik az e rendelkezés értelmében vett „rendkívüli körülmények” fogalmába, kivéve, ha ezen probléma olyan eseményekből ered, amelyek jellegüknél vagy eredetüknél fogva nem tartoznak az érintett légi fuvarozó rendes tevékenységi körébe, és annak tényleges befolyásolási körén kívül esnek. Még ha a légi jármű műszaki hibája a váratlan repülésbiztonsági hiányosságok közé sorolható is, e körülmények nem minősíthetők rendkívülinek, mivel a valamely gép karbantartási hiányosságából eredő műszaki hiba megoldását a légi fuvarozó rendes tevékenységi körébe tartozónak kell tekinteni. A Bíróság pontosította, hogy a Montreali Egyezmény nem bizonyul meghatározónak a fogalom értelmezése tekintetében. Emellett a Bíróság hozzáfűzte, hogy a műszaki hibák valamely légi fuvarozónál megállapított gyakorisága önmagában nem jelent olyan tényezőt, amelyből a 261/2004 rendelet 5. cikkének (3) bekezdése értelmében vett „rendkívüli körülmények” fennállására vagy azok hiányára lehetne következtetni. Végül a Bíróság úgy ítélte meg, hogy az a tény, hogy valamely légi fuvarozó betartotta a légi jármű karbantartására vonatkozó minimumszabályokat, önmagában nem elegendő annak bizonyításához, hogy e fuvarozó e cikk értelmében „minden ésszerű intézkedést” megtett, és következésképpen nem elegendő ahhoz, hogy az említett fuvarozó mentesüljön az e rendelet 5. cikke (1) bekezdésének c) pontjában és 7. cikkének (1) bekezdésében foglalt kártalanítási kötelezettsége alól. Mivel nem minden rendkívüli körülmény mentesítő jellegű tehát, hanem csak azok, amelyeket minden ésszerű intézkedés ellenére sem lehetett volna elkerülni, az arra hivatkozni kívánó félnek kell bizonyítania, hogy azokat nem lehetett volna elkerülni a helyzetnek megfelelő intézkedésekkel, kivéve az adott időpontban a vállalkozásának kapacitásait tekintve elviselhetetlen áldozatok árán.

A tengeri fuvarozást illetően a Bíróság a C-308/06. sz., *The International Association of Independent Tanker Owners és társai* ügyben 2008. június 3-án hozott ítéletben jelezte, hogy a hajók által okozott szennyezésről szóló 2005/35 irányelv²⁸ 8. cikkével együtt értelmezett

²⁷ A visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 46., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 7. fejezet, 8. kötet, 10. o.).

²⁸ A hajók által okozott szennyezésről és a jogsértésekre alkalmazandó szankciók bevezetéséről szóló, 2005. szeptember 7-i 2005/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 255., 11. o.).

4. cikke arra kötelezte a tagállamokat, hogy a hajók általi szennyezőanyag-kibocsátást jogsértésnek tekintsék, „amennyiben azt szándékosan, tudatos gondatlanságból vagy hanyagságból [helyesen: súlyos hanyagságból] követték el”, anélkül hogy meghatározná e fogalmakat, nem sérti a jogbiztonság általános elvét, amennyiben kötelezi a tagállamokat arra, hogy a hajók „súlyos hanyagságból” eredő szennyezőanyag-kibocsátását jogsértésnek tekintsék. Ugyanis e különböző fogalmak – különösen a „súlyos hanyagság” fogalma – a felelősséget megalapozó kritériumoknak felelnek meg, amelyek előre nem látható meghatározhatatlan számú helyzetre alkalmazandók, és nem pontos, közösségi jogi vagy nemzeti jogi normatív aktusban részletezett magatartásokra. Továbbá e fogalmak teljesen beépültek a tagállamok jogrendszereibe, és széleskörűen használatosak. E tekintetben a súlyos hanyagságnak a hivatkozott 4. cikk értelmében vett fogalma úgy értendő, mint amely olyan tevényt vagy mulasztást foglal magában, amellyel a felelős személy súlyosan megsérti a gondossági kötelezettségét, amelyet be kellett volna tartania és betarthatott volna képességeire, ismereteire, adottságaira és egyéni helyzetére tekintettel. Végül az EK 249. cikknek megfelelően a 2005/35 irányelvet a tagállamoknak át kell ültetniük a jogrendjükbe. Így az ezen irányelv 4. cikkében említett jogsértések fogalma és az alkalmazandó szankciók azonosak azokkal, amelyek a tagállamok által megállapított jogszabályokból erednek.

Versenyszabályok

A vállalkozásokra vonatkozó versenyszabályokat illetően négy ítélet tarthat számot különleges figyelemre.

A vállalkozás és a gazdasági tevékenység fogalmát illetően a Bíróság a C-49/07. sz. *MOTOE*-ügyben 2008. július 1-jén hozott ítéletben megállapította, hogy egy olyan jogi személyt, amelynek a tevékenysége sportversenyek szervezéséből és ennek keretében szponzorálási, reklám- és biztosítási szerződések kötéséből áll, melyek célja e versenyek kereskedelmi jellegű hasznosítása, és amelyek bevételi forrást jelentenek e jogalany számára, vállalkozásnak kell minősíteni a közösségi versenyjog értelmében. E minősítést nem kérdőjelezi meg azon tény, hogy e jogalany nonprofit egyesület, sem azon tény, hogy hatásköre van arra, hogy hozzájárulást adjon a hatóságokhoz benyújtott, e versenyek szervezésére irányuló kérelmek tekintetében, mivel el kell különíteni e jogalany hatósági döntés folyamatában való részvételét az általa gyakorolt gazdasági tevékenységektől, mint például a versenyek szervezése és kereskedelmi jellegű hasznosítása. A Bíróság arra is emlékeztetett, hogy azon tény, hogy valamely gazdasági tevékenység a sporttal kapcsolatos, nem akadályozza meg a Szerződés rendelkezéseinek alkalmazását. Végül ebben az ítéletben a Bíróság megállapította, hogy az EK 82. cikkel és az EK 86. cikkel ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a versenyek szervezésére irányuló kérelmek tekintetében a hozzájárulás adásának hatáskörét olyan jogi személyre ruházza – anélkül, hogy e hatáskört korlátozásoknak, kötelezettségeknek vagy ellenőrzésnek rendelné alá –, amely sportversenyeket szervez, és ennek keretében szponzorálási, reklám- és biztosítási szerződéseket köt.

A C-279/06. sz. *CEPSA*-ügyben 2008. szeptember 11-én hozott ítéletben a Bíróság az olajtermékekre vonatkozó kizárólagos beszerzési szerződések mentességi feltételeivel foglalkozott (lásd már a C-217/05. sz. *Confederación Española de Empresarios de Estaciones*

de Servicio ügyben 2006. december 14-én hozott ítéletet [EBHT 2006., I-11987. o.]). Az ilyen szerződés az EK 81. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozhat, ha az üzemanyagtöltőállomás-üzemeltető nem elhanyagolható részben vállal az olajtermékek harmadik személyeknek való eladásához kapcsolódó pénzügyi és gazdasági kockázatokat, és ha a szerződés tartalmaz a verseny torzítására alkalmas kikötéseket. Ha az üzemeltető nem vállal ilyen kockázatokat, csak azok a kötelezettségek tartozhatnak az EK 81. cikk (1) bekezdésének hatálya alá, amelyek az üzemeltetőt az általa a megbízó számára nyújtott közvetítői szolgáltatások keretében terhelik, mint például a kizárólagossági és a versenytilalmi kikötések. A mentességi feltételeket illetően a Bíróság megállapította, hogy egy ilyen szerződés részesülhet az 1984/83 rendelet²⁹ által előírt csoportmentességben akkor, ha megfelel a tízéves maximális tartamot előíró feltételnek, és ha a szállító az üzemanyagtöltőállomás-üzemeltető részére a kizárólagosság ellenében jelentős gazdasági előnyöket biztosít, amelyek hozzájárulnak az értékesítés fejlesztéséhez, megkönnyítik az üzemanyagtöltő állomás üzemeltetését vagy a modernizációját, és csökkentik az értékesítési költségeket. A Bíróság pontosította az 1984/83 rendelet hatálya alatt kötött megállapodásokra alkalmazandó azon szabályokat is, amelyeknek a végrehajtása túlmegegy az e rendelet lejárat dátumán. Másfelől, mivel a 2790/1999 rendelet³⁰ hatálya alá tartozó szerződéseket illetően a 2. cikkben előírt mentesség nem vonatkozott azokra a vertikális megállapodásokra, amelyeknek célja a vevő azon képességének korlátozása, hogy saját eladási árát megállapítsa, a Bíróság megállapította, hogy a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy a viszonteladónak van-e valós lehetősége ezen ár csökkentésére. Végül a Bíróság pontosította, hogy az EK 81. cikk (2) bekezdésében előírt semmisség csak akkor terjed ki a szerződés egészére, ha az ugyanezen cikk (1) bekezdésével ellentétes kikötések nem különíthetők el magától a szerződéstől. Ellenkező esetben a semmisség a szerződés többi eleme tekintetében felmerülő következményeinek kérdése nem tartozik a közösségi jog hatálya alá.

Az erőfölénnyel való visszaélést illetően a C-468/06–C-478/06. sz., *Sot. Lélos kai Sia* egyesített ügyekben 2008. szeptember 16-án hozott ítéletet kell említeni, amely a C-53/03. sz., *Syfait és társai* ügyben 2005. május 31-én hozott ítéletet követte. A Bíróság megállapította, hogy a bizonyos gyógyszerek piacán erőfölényben lévő gyógyszeripari vállalat által a nagykereskedők „szokványos” megrendeléseinek teljesítésének amiatt való megtagadása, hogy ez utóbbiak valamely tagállam gyógyszereit egyéb tagállamokba exportálják, erőfölénnyel való visszaélésnek minősül. Ahhoz, hogy e következtetésre jusson, a Bíróság megvizsgálta, hogy léteznek-e a gyógyszerkészítmények ágazatában olyan különleges körülmények, amelyek kizárhatják a megtagadás visszaélésszerű jellegét. Mindenekelőtt úgy vélte, hogy valamely erőfölényben lévő gyógyszeripari vállalat nem hivatkozhat arra a tényre, hogy a gyógyszereknek alacsony gyógyszerárak által jellemzett tagállamból magas gyógyszerárak által jellemzett tagállamba történő párhuzamos exportjai csak csekély haszonnal járnak a végső fogyasztó számára. Ezen exportok ugyanis alternatív beszerzési forrásnak minősülnek, ami szükségszerűen bizonyos előnyökkel jár a

²⁹ Az 1997. július 30-i 1582/97/EK bizottsági rendelettel (HL L 214., 27. o.) módosított, a Szerződés [81.] cikke (3) bekezdésének kizárólagos beszerzési megállapodások csoportjaira való alkalmazásáról szóló, 1983. június 22-i 1984/83/EGK bizottsági rendelet (HL L 173., 5. o.).

³⁰ A Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének a vertikális megállapodások és összehangolt magatartások csoportjaira történő alkalmazásáról szóló, 1999. december 22-i 2790/1999/EK bizottsági rendelet (HL L 336., 21. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 364. o.).

végző fogyasztó számára. A Bíróság továbbá megállapította, hogy a gyógyszerek árának hatósági szabályozása sem zárja ki a megtagadás visszaélésszerű jellegét. Ugyanakkor emlékeztetett arra, hogy valamely erőfölényben lévő vállalat ésszerű és üzleti érdekei védelmének szükségességéhez mérten arányos intézkedéseket tehet. Következésképpen annak értékeléséhez, hogy a szállítás párhuzamos exportot folytató vállalatok irányában történő megtagadása ésszerű és arányos intézkedésnek minősül-e az erőfölényben lévő gyógyszeripari vállalat üzleti érdekeinek export általi fenyegetettségéhez képest, meg kell vizsgálni, hogy a nagykereskedők megrendelése a szokványostól eltérő jellegűek-e, figyelemmel a vállalat és az érintett nagykereskedők között korábban fennálló üzleti kapcsolatokra, valamint a megrendelések nagysága és az érintett tagállam piaca által támasztott szükségletek arányára. A Bíróság úgy határozott, hogy a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak megállapítása, hogy a megrendelések „szokványos” jellegűek-e, figyelemmel e két szempontra.

Végül fel kell hívni a figyelmet a C-413/06. P. sz., *Bertelsmann és Sony Corporation of America kontra Impala* ügyben 2008. július 10-én hozott ítéletre, amelyben a Bíróság hatályon kívül helyezte az Elsőfokú Bíróság T-464/04. sz., *Impala kontra Bizottság* ügyben 2006. július 13-án hozott ítéletét (EBHT 2006., II-2289. o.), és számos pontosítással szolgált az összefonódások tárgyában a bizonyítási követelményeket és a bírósági felülvizsgálat terjedelmét illetően. Először is a Bíróság megállapította, hogy nem létezik általános vélelem valamely bejelentett összefonódás közös piaccal való összeegyeztethetőségét illetően, és hogy az összefonódást engedélyező határozatra nem vonatkoznak eltérő bizonyítási követelmények, mint az ilyen összefonódást megtiltó határozatra. Másodszor a Bíróság emlékeztetett arra, hogy a Bizottság a határozatában eltérhet a kifogásközlésben szereplő ideiglenes következtetésektől. Tehát ugyan az Elsőfokú Bíróság vizsgálhatja a határozat alapjául szolgáló tények helytálló, teljes és megbízható jellegét a kifogásközlés fényében, nem kell azonban a kifogásközlés következtetéseinek megalapozott jelleget tulajdonítania. Harmadszor a Bíróság megállapította, hogy nem lehet felróni a bejelentő feleknek, hogy bizonyos bizonyítékokat csak a kifogásközlésre válaszul szolgáló érvelésükben terjesztenek elő, és hogy az ilyen bizonyítékok nem rendelkeznek alá olyan magasabb bizonyítási követelményeknek, mint a harmadik személyek érvelésével, illetve a bejelentő vállalkozások által szolgáltatott egyéb bizonyítékokkal kapcsolatban támasztott követelmények. Továbbá a Bíróság megállapította, hogy amikor a Bizottság határozatában a kifogásközlésre válaszul előadott érvelést vizsgálja, eltérhet az e kifogásközlésben szereplő előzetes következtetésektől, információkérés és egyéb piaci vizsgálat elvégzése nélkül. Negyedszer, a Bíróság meghatározta a hallgatólágos megállapodásból következő kollektív erőfölényre vonatkozóan alkalmazandó jogi kritériumokat, és megállapította, hogy e kritériumok alkalmazásának – beleértve az érintett piac átláthatóságát is – értékelése nem történhet önállóan és elméletben, hanem valamely hipotetikus hallgatólágos megállapodás mechanizmusa révén. Végül a Bíróság megállapította, hogy a Bizottság összefonódást engedélyező határozatát az indokolás elégtelensége miatt meg lehet semmisíteni.

Az állami támogatásokra vonatkozóan két ítélet érdemel különös figyelmet. Az egyik az állami támogatás fogalmára, pontosabban az intézkedés szelektivitásának feltételére, a másik a jogellenes, de a közös piaccal összeegyeztethető támogatások problematikájára vonatkozik.

Így a C-428/06–C-434/06. sz., *Unión General de Trabajadores de La Rioja* egyesített ügyekben 2008. szeptember 11-én hozott ítéletben a Bíróságnak arra a kérdésre kellett választ adnia, hogy az állam szintje alatti közigazgatási egységek által elfogadott, a spanyol állam jogrendszerében előírtnál alacsonyabb adókulcsokat és az állami adójogi rendszerben nem létező kedvezményeket megállapító adóintézkedéseket a közös piaccal összeegyeztethetetlen állami támogatásoknak kell-e tekinteni kizárólag azon az alapon, hogy azok csak e közigazgatási egységek területén alkalmazandók. A Bíróság megállapította, hogy a kérdést előterjesztő bíróság – amely bíróság kizárólagos hatáskörrel rendelkezik az alkalmazandó nemzeti jog meghatározására és értelmezésére, valamint a közösségi jog általa tárgyalt ügyekre történő alkalmazására – feladata annak vizsgálata a C-88/03. sz., *Portugál Köztársaság kontra Bizottság* ügyben 2006. szeptember 6-án hozott ítéletnek (EBHT 2006., I-7115. o.) megfelelően, hogy az állam szintje alatti érintett közigazgatási egységek, a jelen esetben a Territorio Histórico de La Rioja és a Baszkföld Autonóm Község, élveznek-e intézményi, eljárási és gazdasági autonómiát, ami azzal a következménnyel járna, hogy az 1978. évi spanyol Alkotmányban és más spanyol jogi rendelkezések által az ezen állami szint alatti területre ruházott hatáskörök korlátai keretében elfogadott szabályok nem szelektív jellegűek az EK 87. cikk (1) bekezdésében említett állami támogatás fogalma értelmében. A Bíróságnak így alkalma volt a fent hivatkozott ítélethez képest pontosítani, hogy ezen autonómia megköveteli, hogy az állami szint alatti testületek viseljék az adócsökkentési intézkedés politikai és pénzügyi következményeit. Nem állhat fenn ez a helyzet, ha a testületek nem igazgatnak költségvetést, vagyis nem tartják irányításuk alatt a bevételeket és kiadásokat. Másfelől a nemzeti adókulcs pénzügyi következményei nem kompenzálhatók más régióból vagy a központi kormánytól eredő, elismert vagy csak a pénzügyi folyamatok konkrét vizsgálatából következő hozzájárulásokkal vagy szubvenciókkal.

A C-199/06. sz., *Centre d'exploitation du livre français kontra SIDE* ügyben 2008. február 12-én hozott ítéletben (EBHT 2008., I-469. o.) a Bíróság megállapította, hogy ha a közösségi jog arra kötelezi is a nemzeti bíróságot, hogy olyan intézkedéseket írjon elő, amelyek alkalmasak a jogellenesség hatásainak hatékony kiküszöbölésére, még rendkívüli körülmények fennállásának hiányában sem kötelezi arra, hogy a jogellenes támogatást teljes mértékben visszatérítse. A Bíróság szerint ugyanis az EK 88. cikk (3) bekezdésének utolsó mondata az annak biztosítását lehetővé tevő célkitűzésen alapul, hogy csak a közös piaccal összeegyeztethető támogatások kerülnek végrehajtásra. E célkitűzés megvalósítása érdekében a tervezett támogatások végrehajtása időben eltolódik addig, ameddig a végleges bizottsági határozat el nem oszlatja az összeegyeztethetőséggel kapcsolatos kételyeket. Amennyiben a Bizottság engedélyező határozatot hoz, a támogatás korábban történt kifizetése nem ellentétes ezzel a célkitűzéssel. Ebben az esetben azonban a támogatásban nem részesülő gazdasági szereplők szempontjából a támogatás jogellenessége a kifizetés során azzal a következménnyel jár, hogy egyrészt a közös piaccal összeegyeztethetetlen támogatás – végül be nem következő – végrehajtása kockázatának teszi ki e szereplőket, másrészt pedig azzal, hogy adott esetben versenyjogi szempontból a közös piaccal összeegyeztethető támogatás által előidézett hatásokkal a szükségesnél előbb kell szembesülniük. A támogatás kedvezményezettje szempontjából a jogtalan előny egyrészt a közös piaccal összeegyeztethető támogatás szóban forgó összege után járó kamatok meg nem fizetéséből áll, amennyiben ezt az összeget a bizottsági határozat meghozataláig a piacon kellett volna kölcsön formájában felvenni, illetve másrészt azzal jár, hogy a jogellenes helyzet fennállása alatt versenyhelyzete javul a többi versenytárséhoz.

képest. A nemzeti bíróságnak ezért kell a közösségi jog alkalmazásakor a jogellenes időszak tekintetében a kamatok megfizetésére köteleznie a támogatás kedvezményezettjét. A Bíróság azt is megállapította, hogy a nemzeti jog keretein belül a nemzeti bíróság adott esetben elrendelheti továbbá a jogellenes támogatás visszatéríttetését, a tagállamnak a támogatás későbbi újbóli nyújtásával kapcsolatos jogának sérelme nélkül. Hasonlóképpen a nemzeti bíróság az adott támogatási intézkedés jogellenességével okozott kár megtérítése iránti kérelemnek is helyt adhat.

Másfelől ezen ítéletben a Bíróság megállapította, hogy amikor a közösségi bíróság megsemmisíti az azon támogatások közös piaccal való összeegyeztethetőségét megállapító bizottsági határozatot, amelyeket az EK 88. cikk (3) bekezdésének utolsó mondatában előírt tilalom figyelmen kívül hagyásával a végleges bizottsági határozat megvárása nélkül hajtottak végre, a közösségi intézmények aktusai jogszerűségének védelme, valamint a megsemmisítés visszaható hatályára vonatkozó szabály egymást követően alkalmazandók. Az engedélyező bizottsági határozat meghozatalát követően nyújtott támogatások a közösségi bíróság megsemmisítő határozatáig jogszerűnek tekintendők, és ezen túlmenően az EK 231. cikk első bekezdése értelmében a megsemmisítő határozat időpontjától úgy tekintendők, hogy azokat a megsemmisített határozat nem nyilvánította a közös piaccal összeegyeztethetőnek, és ezért nyújtásuk jogellenesnek minősül. Ebben az esetben az EK 231. cikk első bekezdéséből eredő szabály visszamenőleges hatállyal szünteti meg a jogszerűség védelmének alkalmazását. Így az EK 88. cikk (3) bekezdésének utolsó mondatából eredő, a támogatás jogellenessége hatásainak kiküszöbölésére vonatkozó kötelezettség a kedvezményezett által fizetendő összegek kiszámítása tekintetében – rendkívüli körülmények hiányában – kiterjed az engedélyező bizottsági határozat meghozatala, valamint e határozatnak a közösségi bíróság által történt megsemmisítése között eltelt időszakra is.

Adózás

A hozzáadottérték-adóra vonatkozóan a C-288/07. sz., *Isle of Wight Council és társai* ügyben 2008. szeptember 16-án hozott ítélet érdemel említést, amelyben a Bíróság meghatározta a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról szóló 77/388 irányelv³¹ 4. cikke (5) bekezdésének második albekezdésében szereplő több kifejezés hatályát. A Bíróság így megállapította, hogy a verseny jelentős torzulását, amelyet a hatóságként eljáró közintézmények nem adóalanyként való kezelése eredményezne, a szóban forgó tevékenység mint olyan vonatkozásában kell értékelni, anélkül hogy ezen értékelés valamely meghatározott helyi piacra vonatkozna. A Bíróság azt is megállapította, hogy az említett cikk értelmében vett „eredményezne” kifejezést úgy kell értelmezni, hogy nemcsak a tényleges versenyt, hanem a lehetséges versenyt is magában foglalja, amennyiben a magánjogi gazdasági szereplő számára az érintett piacra történő belépés lehetősége valós, és nem pusztán elméleti jellegű. Ami az ugyanezen cikk értelmében vett „jelentősen” kifejezést illeti, azt úgy kell értelmezni, hogy a tényleges vagy lehetséges versenytorzulásnak az elhanyagolhatónál nagyobb mértékűnek kell lennie.

³¹ A tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanács irányelv (HL L 145., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 23. o.).

A jogszabályok közelítése és egységes jogszabályok

Az ítélkezési gyakorlat ismételten különösen gazdagnak bizonyult ezen a területen, ahol az Európai Unió nagyfokú aktivitást fejt ki. Mindenekelőtt a közbeszerzésekre vonatkozó eddig is bőséges ítélkezési gyakorlatot kiegészítő ítéleteket kell megemlíteni.

A C-213/07. sz. *Michaniki*-ügyben 2008. december 16-án hozott ítéletben a Bíróság arról a kérdésről döntött, hogy a tagállamoknak van-e lehetőségük, hogy a nemzeti jogszabályaikban a releváns közösségi irányelvekben előírtakon kívüli egyéb kizáró okokat határozzanak meg az ajánlattevőkre. A Bíróság úgy határozott, hogy a 93/37 irányelv³² 24. cikkének első albekezdését úgy kell értelmezni, hogy az taxatív jelleggel sorolja fel az ajánlattevő építési beruházásra irányuló közbeszerzési eljárásból való kizárásának megalapozására alkalmas, az ajánlattevő szakmai tevékenységéhez kapcsolódó, objektív körülményeken alapuló okokat, azonban nem zárja ki, hogy a tagállamok más kizáró okokat is meghatározzanak, amelyek az ajánlattevőkkel szembeni egyenlő bánásmód, valamint az átláthatóság elve tiszteletben tartásának biztosítását célozzák, feltéve, hogy az ilyen intézkedések nem haladják meg az e cél eléréséhez szükséges mértéket. Mivel a tagállamok rendelkeznek bizonyos mérlegelési mozgástérrel, ebből következik, hogy a közösségi joggal nem ellentétes az olyan nemzeti intézkedések elfogadása, amelyek célja az olyan, átláthatóságot veszélyeztető és versenyt torzító gyakorlat kockázatának kiküszöbölése, amely abból származhat, hogy az ajánlattevők között olyan vállalkozás is van, amely a tömegkommunikációs ágazatban működik, vagy az ezen ágazatban tevékenységet végző személlyel áll kapcsolatban, illetve amelyek célja a csalás és a korrupció megelőzése vagy megszüntetése. Az olyan nemzeti rendelkezés azonban, amely az építési beruházásokra irányuló közbeszerzések területe és a tömegkommunikáció ágazata között általános összeférhetetlenséget állapít meg, azzal a következménnyel jár, hogy a közbeszerzési szerződések odaítéléséből kizárja az olyan vállalkozásokat, amelyek tulajdonosi, fő részvényesi, tagsági vagy vezető tisztségviselői jogviszonyuk miatt a tömegkommunikációs ágazathoz is kapcsolódnak, anélkül hogy lehetővé tenné számukra annak bizonyítását, hogy esetükben nem áll fenn az említett jellegű, tényleges kockázat. Így az ilyen rendelkezés meghaladja azt a mértéket, amely az állítólagos célkitűzések eléréséhez szükséges, mivel az építési beruházásra irányuló közbeszerzési eljárásokból kizárja a vállalkozások egy egész kategóriáját az említett megdönthetetlen vélelem alapján.

A C-324/07. sz. *Coditel Brabant*-ügyben 2008. november 13-án hozott ítéletben a Bíróság úgy határozott, hogy nem ellentétes az EK 43. és az EK 49. cikkel, az egyenlő bánásmód elvével és az állampolgárságon alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalmával, valamint az abból fakadó átláthatóság követelményével, hogy a közjogi hatóság – versenyeztetés nélkül – kizárólag közjogi hatóságokat tömörítő közszékhelyi egyesülésnek ítélje a közszolgáltatási koncessziót, ha e közjogi hatóságok az egyesülés felett a saját szolgálataik felett gyakorolthoz hasonló ellenőrzést gyakorolnak, és az említett egyesülés e közjogi hatóságokkal együtt végzi tevékenységének érdemi részét. Fenn kell állnia a meghatározó

³² Az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 1993. június 14-i 93/37/EGK tanácsi irányelv (HL L 199., 54. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 2. kötet, 163. o.).

befolyás lehetőségének, amely kiterjed mind a stratégiai célokra, mind e koncesszor fontos döntéseire. Ebből következik, hogy olyan körülmények között, amikor a kizárólag közjogi hatóságok tulajdonában álló említett közszélgközi egyesülés tevékenységére vonatkozó döntéseket ezen egyesülésnek a csatlakozott közjogi hatóságok képviselőiből álló szervei hozzák, a gyakorolt ellenőrzés úgy tekinthető, mint amely lehetővé teszi e közjogi hatóságok számára a saját szolgálataik felett gyakorolthoz hasonló ellenőrzés gyakorlását.

Abban az esetben, ha a közjogi hatóság valamely közfeladat ellátásának átruházása érdekében olyan közszélgközi egyesüléshez csatlakozik, amelynek összes tagja közjogi hatóság, akkor az ellenőrzést ahhoz, hogy valamely közjogi hatóság által a saját szolgálatai felett gyakorolt ellenőrzéshez hasonlóan lehessen tekinteni, együttesen – adott esetben a többség szavazata alapján – lehet gyakorolni. A koncesszióba adó közjogi hatóság ellenőrzésének ugyanis hasonlóan kell lennie a saját szolgálatai felett gyakorolt ellenőrzéshez, de nem kell azzal mindenben egyezőnek lennie. Fontos, hogy a koncesszor felett gyakorolt ellenőrzés tényleges legyen, azonban nem szükséges, hogy azt a közjogi hatóság egyedül gyakorolja. Így el kell fogadni, hogy abban az esetben, amikor több közjogi hatóság tulajdonában áll az a koncesszor, amelyre a közjogi hatóságok valamely közfeladat ellátását bízzák, akkor e koncesszor közjogi hatóságok általi ellenőrzése e hatóságok által együttesen gyakorolható. Mivel közösségi szervről van szó, az igénybe vett döntéshozatali eljárásnak, így a többség szavazatával történő döntéshozatalnak, nincs jelentősége.

A C-412/04. sz., *Bizottság kontra Olaszország* ügyben 2008. február 21-én hozott ítéletben a Bíróság megállapította, hogy nem teljesíti a 92/50³³, 93/36³⁴ és 93/37 irányelvből³⁵ eredő kötelezettségeit az a tagállam, amely az építési beruházásokra irányuló közbeszerzési szerződésekre vonatkozó nemzeti szabályozásának rendeli alá az építési beruházásokból, árubeszerzésből és szolgáltatásnyújtásból álló vegyes közbeszerzési szerződések, valamint azokat a járulékos építési beruházásokat is magukban foglaló árubeszerzésekre vagy szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések, amelyekben e beruházások értéke meghaladja az érintett közbeszerzési szerződés értékének 50%-át. Ha ugyanis egy szerződés építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződési és más típusú közbeszerzési szerződési elemeket is tartalmaz egyszerre, akkor a szerződés fő tárgya határozza meg, mely közbeszerzésre vonatkozó közösségi irányelv alkalmazandó. Ezt a meghatározást a túlsúlyban lévő alapvető kötelezettségekre figyelemmel kell elvégezni, amelyek mint ilyenek, jellemzik a közbeszerzési szerződést, szemben azokkal, amelyek csak járulékos vagy kiegészítő jelleggel bírnak, és magából a szerződés tárgyából erednek, mivel az érintett különböző szolgáltatások vonatkozó összege e tekintetben csak egy olyan feltétel a többi között, amelyet figyelembe kell venni e meghatározás során. A Bíróság

³³ A szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 1992. június 18-i 92/50/EGK tanácsi irányelv (HL L 209., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 322. o.).

³⁴ Az árubeszerzésre irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 1993. június 14-i 93/36/EGK tanácsi irányelv (HL L 199., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 2. kötet, 110. o.).

³⁵ Az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 1993. június 14-i 93/37/EGK tanácsi irányelv (HL L 199., 54. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 2. kötet, 163. o.).

azt is megállapította, hogy ha a megállapodás, amely valamely magánszemély, azaz a parcellázandó területek tulajdonosa és a helyi közigazgatás között jön létre, megfelel a 93/37 irányelv 1. cikkének a) pontja szerinti „építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződés” fogalmának, a becsült érték – amelyet főszabály szerint figyelembe kell venni annak megállapítása céljából, hogy elérték-e az ezen irányelvben rögzített küszöbértéket, és következésképpen a közbeszerzési szerződés odaítélésének meg kell-e felelnie az irányelv által a nyilvánosságra vonatkozóan előírt szabályoknak – csak a különféle munkálatoknak a különböző részek összeadásából származó összértéke alapján állapítható meg. A 92/50 és 93/38 irányelv³⁶ alkalmazásában kizárólag azok a kivételek megengedettek, amelyek ezekben kimerítően és kifejezetten felsorolásra kerültek.

Egy másik, a C-337/05. sz., *Bizottság kontra Olaszország* ügyben 2008. április 8-án hozott ítéletben az a kérdés merült fel, hogy valamely tagállam közvetlenül, a 93/36 irányelv³⁷ által előírt eljárások figyelmen kívül hagyásával odaítélhet-e valamely vállalkozásnak helikopterek katonai és civil testületek igényeinek kielégítése céljából történő beszerzésére irányuló közbeszerzési szerződéseket. A Bíróság először is megállapította, hogy az ilyen gyakorlat nem igazolható „in-house” kapcsolat fennállásával, amennyiben valamely magánvállalkozás – akár kisebbségi – részesedéssel rendelkezik az említett helikoptereket gyártó társaság tőkéjében, amelyben az érintett ajánlatkérő szintén részvényes, amely részesedés megakadályozza, hogy az ajánlatkérő a saját szervei felett gyakorolt ellenőrzéssel megegyező módon ellenőrizhesse ezt a társaságot.

Másfelől, az EK 296. cikkben és a 93/36 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott nemzeti érdek jogos követelményeire – e helikopterek kettős felhasználása okán – való hivatkozást illetően a Bíróság emlékeztetett arra, hogy a tagállamok megtehetik az alapvető biztonsági érdekeik védelme érdekében általuk szükségesnek tartott, fegyverek, lőszer és hadianyagok előállításával vagy kereskedelmével kapcsolatos intézkedéseket, azzal a feltétellel azonban, hogy ezek az intézkedések nem befolyásolják hátrányosan a közös piacon belüli versenyfeltételeket a nem kifejezetten katonai célokra szánt termékek tekintetében. Ennélfogva az olyan felszerelések vásárlása során, amelyek katonai célú felhasználása bizonytalan, szükségképpen be kell tartani a közbeszerzési szerződések odaítélésének szabályait. Ez az eset áll fenn helikoptereknek katonai testületek számára civil felhasználás céljából történő beszerzésekor, és még a titoktartási kötelezettség sem akadályozhatja meg e szabályok betartását. Következésképpen a tárgyalásos eljárás kivételes jellegű, és csak a kimerítően felsorolt esetekben lehet alkalmazni. Mivel a 93/36 irányelvet szigorúan kell értelmezni, mivel egyébként azt megfosztanák hatékony érvényesülésétől, a tagállamok az ezen irányelvben előírt eseteken kívül nem rendelkezhetnek a tárgyalásos eljárás alkalmazásának lehetőségéről, és a kifejezetten meghatározott esetekhez nem kapcsolhatnak új feltételeket az említett eljárás alkalmazásának megkönnyítése érdekében. Továbbá, a valamely eltérés alkalmazását megalapozó különleges körülmények tényleges fennállásának bizonyítása azt terheli, aki ezen eltérésre hivatkozik.

³⁶ A vízügyi, energiaipari, szállítási és távközlési ágazatokban működő vállalkozások beszerzési eljárásainak összehangolásáról szóló, 1993. június 14-i 93/38/EGK tanácsi irányelv (HL L 199., 84. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 2. kötet, 194. o.).

³⁷ Lásd a 34. lábjegyzetet.

Ezt követően – mintegy szemezgetve – meg kell említeni egyéb különösen érdekes ítéleteket.

A C-452/06. sz. *Synthon*-ügyben 2008. október 16-án hozott ítéletben a Bíróságnak a 2001/83 irányelv³⁸ 28. cikkét kellett értelmeznie, és megállapította, hogy azzal ellentétes, ha az a tagállam, amelyhez kérelmet nyújtanak be valamely másik tagállam által az ugyanezen irányelv 10. cikke (1) bekezdése a) pontjának iii. alpontjában foglalt rövidített eljárás keretében kiállított, emberi felhasználásra szánt gyógyszer forgalombahozatali engedélyének kölcsönös elismerése iránt, elutasítja ezt a kérelmet azzal az indokkal, hogy a szóban forgó gyógyszer a referenciakészítményhez nem alapvetően hasonló. A közegészségügyi kockázat fennállása tekinthető ugyanis az egyetlen olyan indoknak, amelyre valamely tagállam más tagállam által kiállított forgalomba hozatal iránti engedély elismerésének megtagadása céljából hivatkozhat. Egyébiránt azon tagállamnak, amely erre az indokra kíván hivatkozni, le kell folytatnia a külön előírt értesítési, konzultációs és egyeztetési eljárást. A Bíróság hozzáfűzte, hogy abban az esetben, ha a tagállamnak nem voltak jogalkotási választásai, és nagyon szűk, szinte nem létező mérlegelési mozgástérrel rendelkezett, akkor a közösségi jog pusztán megsértése elegendő lehet a közösségi jog kellően súlyos megsértése tényének megállapításához. Következésképpen mivel az említett irányelv 28. cikke azt a tagállamot, amelyhez kölcsönös elismerés iránti kérelmet nyújtanak be, csupán igen szűk mérlegelési mozgástérrel ruházza fel azon okok vonatkozásában, melyek alapján az érintett állam a szóban forgó forgalomba hozatali engedély elismerésének megtagadására jogosult, ha valamely tagállam nem ismeri el ezen engedélyt akár azzal az indokkal, hogy a szóban forgó gyógyszer nem alapvetően hasonló a referenciakészítményhez, akár azzal, hogy olyan gyógyszer-kategóriába tartozik, amely tekintetében az érintett tagállam általános gyakorlatának értelmében kizárt, hogy a referenciakészítményhez alapvetően hasonlóknak lehessen tekinteni, az a közösségi jog kellően súlyos megsértését valósítja meg, amely ezen tagállam felelősségének megállapításához vezethet.

A távközlési ágazatra vonatkozó, C-152/07–C-154/07. sz., *Arcor* egyesített ügyekben 2008. július 17-én hozott ítéletben a Bíróság megállapította, hogy a 97/33 irányelv³⁹ 12. cikkének (7) bekezdését és a 90/388 irányelv⁴⁰ 4c. cikkét úgy kell értelmezni, hogy valamely nemzeti szabályozó hatóság nem kötelezheti a nyilvános helyi hálózattal összekapcsolt hálózat üzemeltetőjét, hogy a helyi előfizetői hálózat piaci erőfölénnyel rendelkező üzemeltetőjének az összekapcsolási díjon felül hozzájárulást fizessen az előfizetői hurok átengedése miatt a helyi hálózat üzemeltetőjénél keletkező veszteség rendezésére. A 97/33 irányelv 12. cikkének (7) bekezdése ugyanis nem teszi lehetővé a nemzeti szabályozó hatóság számára, hogy olyan összekapcsolódási hozzájárulást hagyjon jóvá, amelynek

³⁸ Az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek közösségi kódexéről szóló, 2001. november 6-i 2001/83/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 311., 67. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 27. kötet, 69. o.).

³⁹ Az 1988. szeptember 24-i 98/61/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L 268., 37. o.) módosított, az egyetemes szolgáltatásnak és az együttműködési képességnek a nyílt hálózatellátás (ONP) elvei alkalmazása révén történő biztosítását szolgáló távközlési összekapcsolásról szóló, 1997. június 30-i 97/33/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 199., 32. o.).

⁴⁰ Az 1996. március 13-i 96/19/EK bizottsági irányelvvel (HL L 74., 13. o.) módosított, a távközlési szolgáltatások piacain belüli versenyről szóló, 1990. június 28-i 90/388/EGK bizottsági irányelv (HL L 192., 10. o.).

mértéke nem a költségek alapján kerül megállapításra, ugyanakkor a kapcsolódási hozzájárulás jellemzőivel bír, és ez utóbbi hozzájáruláson felül fizetendő. Másfelől az ilyen hozzájárulás hatása csak a helyi előfizetői hálózat piaci erőfölénnyel rendelkező üzemeltetőjének védelme, és az a saját veszteségének az összekapcsolt hálózatok más üzemeltetőinek előfizetői által való finanszírozásához vezet, amely az egyetemes szolgáltatás kötelezettségeinek finanszírozásán kívül történik, és ellentétes a verseny szabadságának elvével. Az említett cikkeknek közvetlen hatályuk van, és azokra a nemzeti szabályozó hatóság valamely határozatának megtámadása esetén a magánszemélyek közvetlenül hivatkozhatnak a nemzeti bíróság előtt.

A 2002/21/EK irányelv⁴¹ által említett elektronikus hírközlő hálózatokra és elektronikus hírközlési szolgáltatásokra vonatkozó C-426/05. sz. *Tele2 Telecommunication* ügyben 2008. február 21-én hozott ítéletben (EBHT 2008., I-685. o.) a Bíróság az említett irányelv 4. cikkének (1) bekezdése⁴² értelmében vett „érintett” felhasználó vagy vállalkozás fogalmáról, valamint az említett irányelv 16. cikkének (3) bekezdése⁴³ értelmében vett „érintett” fél fogalmáról határozott. E fogalmakat úgy kell értelmezni, hogy azok nemcsak „az érintett piacon (korábban) jelentős piaci erővel rendelkező vállalkozásra” vonatkozhatnak, amelyet a nemzeti szabályozó hatóság által piacelemzési eljárás keretében meghozott határozat érint, és amely ennek a határozatnak a címzettje, hanem azokra a felhasználókra és az ilyen vállalkozás azon versenytársaira is, amelyek saját maguk nem címzettjei e határozatnak, azonban az a jogaikat hátrányosan érinti. Az ilyen eljárás keretében a nemzeti jog olyan rendelkezése, amely a fél jogállását csak azon vállalkozások számára ismeri el, amelyek „az érintett piacon (korábban) jelentős piaci erővel rendelkeztek”, és amelyek vonatkozásában konkrét szabályozó kötelezettségeket állapítanak meg, változtatnak meg vagy szüntetnek meg, főszabály szerint nem ellentétes a fent hivatkozott 4. cikkel. A kérdést előterjesztő bíróság feladata azonban annak vizsgálata, hogy a belső eljárásjog olyan módon biztosítja-e azoknak a jogoknak a védelmét, amelyeket az említett felhasználók és az említett versenytárs vállalkozások a közösségi jogból levezetnek, amely nem kedvezőtlenebb a hasonló jellegű belső jogok védelménél, és amely nem csökkenti az említett irányelv 4. cikke által az érdekeltek számára biztosított jogvédelem hatékonyságát.

A villamos energia belső piacára vonatkozó C-239/07. sz., *Sabatauskas és társai* ügyben 2008. október 9-én hozott ítéletben a Bíróság megállapította, hogy a 2003/54 irányelv⁴⁴ 20. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az a harmadik feleknek csak a villamos energia átviteli és elosztó hálózatokhoz való hozzáférése, és nem az azokhoz való csatlakozása

⁴¹ Az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló, 2002. március 7-i 2002/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (keretirányelv) (HL L 108., 33. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 29. kötet, 349. o.).

⁴² Amely minden felhasználó, illetve az elektronikus hírközlő hálózatokat szolgáltató és/vagy elektronikus hírközlési szolgáltatásokat nyújtó vállalkozás számára jogorvoslati jogot ad a nemzeti szabályozó hatóság öt érintő határozata ellen.

⁴³ Amely jogot biztosít ez utóbbi számára, hogy megfelelő időben értesítsék az ágazati szabályozási kötelezettségek megszüntetéséről szóló határozatról.

⁴⁴ A villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 96/92/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. június 26-i 2003/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 176., 37. o.; magyar nyelvű különkiadás 12. fejezet, 2. kötet, 211. o.).

tekintetében ír elő kötelezettségeket a tagállamok számára, és nem írja elő, hogy a tagállamok által létrehozandó hálózati hozzáférési rendszereknek lehetővé kell tenniük a feljogosított fogyasztó számára, hogy szabadon megválaszthassa azt a típusú hálózatot, amelyhez csatlakozni kíván. Az említett cikkel nem áll ellentétben az olyan nemzeti szabályozás, amely előírja, hogy a feljogosított fogyasztó berendezései csak abban az esetben csatlakoztathatók átviteli hálózathoz, ha az elosztó hálózat üzemeltetője – műszaki vagy működési követelmények miatt – elutasítja a feljogosított fogyasztó azon berendezéseinek csatlakoztatását, amelyek az engedélyében megjelölt működési területen találhatók. Mindazonáltal a nemzeti bíróság feladata annak ellenőrzése, hogy a fenti rendszer létrehozására és alkalmazására objektív és a rendszerhasználók közötti hátrányos megkülönböztetéstől mentes kritériumok alapján kerül-e sor.

A személyes adatok védelmére vonatkozóan meg kell említeni a C-524/06. sz. *Huber*-ügyben 2008. december 16-án hozott ítéletet, amely a nem német állampolgárságú uniós polgárookra vonatkozó bizonyos személyes adatokat feldolgozó német rendszerre vonatkozik, amely rendszer e külföldi állampolgárookra vonatkozó adatok feldolgozását és tárolását a német állampolgárookra vonatkozó, a helyi nyilvántartásokban szereplő információknál több információt tartalmazó külön nyilvántartásban írja elő. Az ilyen rendszernek a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 95/46 irányelv⁴⁵ 7. cikke e) pontjával való összeegyeztethetőségének kérdésére válaszolva a Bíróság megállapította, hogy az ilyen rendszer, amelynek célja a tartózkodási jogra vonatkozó szabályozás alkalmazásával megbízott nemzeti hatóságok segítése, csak akkor felel meg az említett cikkben megfogalmazott, az állampolgárság alapján történő bármely hátrányos megkülönböztetés tilalmára tekintettel értelmezett szükségesség követelményének, ha kizárólag azokat az adatokat tartalmazza, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az említett hatóságok e jogszabályokat alkalmazzák, és központi jellege lehetővé teszi az e tagállam állampolgárságával nem rendelkező uniós polgárok tartózkodási jogára vonatkozó e jogszabályok hatékonyabb alkalmazását, aminek a vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata. Semmiképpen sem tekinthető azonban a fent hivatkozott 95/46 irányelv 7. cikkének e) pontja értelmében szükségesnek a névhez kötődő személyes adatoknak az ilyen nyilvántartásban statisztikai célból történő feldolgozása. Egyebekben a Bíróság úgy vélte, hogy az EK 12. cikk első bekezdésével ellentétes, ha valamely tagállam a bűnözés elleni küzdelem céljából a személyes adatok feldolgozásának ilyen rendszerét vezeti be, amely csak azon uniós polgárookra vonatkozik, akik nem e tagállam állampolgárai, mivel valamely tagállam állampolgárainak helyzete a bűnözés elleni küzdelem tekintetében nem különbözhet a területén tartózkodó azon uniós polgárok helyzetétől, akik nem e tagállam állampolgárai.

A C-275/06. sz. *Promusicae*-ügyben 2008. január 29-én hozott ítéletben (EBHT 2008., I-271. o.) a Bíróság megállapította, hogy a közösségi jog nem kötelezi a tagállamokat, hogy a szerzői jog hatékony védelmének biztosítása céljából előírják a személyes adatok polgári eljárás keretében történő nyilvánosságra hozatalának kötelezettségét. Egy olyan helyzetben ugyanis, ahol hangfelvétel-előállítókat és hanglemezkiadókat, illetve audiovizuális hanghordozó-előállítókat és -kiadókat képviselő nonprofit szervezet egy

⁴⁵ A személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 281., 31. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 15. kötet, 355. o.).

annak elrendelésére irányuló kérelmet nyújt be, hogy egy adott internet-hozzáférést biztosító társaság fedje fel meghatározott előfizetők személyazonosságát és lakhelyét, hogy ezáltal lehetővé váljon szerzői jogsértés miatt polgári eljárás megindítása, sem az információs társadalomra és a szellemi tulajdon, többek között a szerzői jog védelmére vonatkozó irányelvek⁴⁶, sem a személyes adatok védelmére vonatkozó irányelvek⁴⁷ nem kötelezik a tagállamokat, hogy a szerzői jog hatékony védelmének biztosítása céljából előírják a személyes adatok polgári eljárás keretében történő közlésének kötelezettségét. A szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló megállapodás (TRIPs-megállapodás) nem tartalmaz olyan rendelkezéseket, amelyek alapján a fent említett irányelveket úgy kell értelmezni, hogy azok ilyen kötelezettség előírására kötelezik a tagállamokat. A Bíróság azonban hangsúlyozta, hogy a közösségi jog megköveteli a tagállamoktól, hogy ezen irányelvek átültetése során azok olyan értelmezésére támaszkodjanak, amely lehetővé teszi a közösségi jogrend által védett különböző alapvető jogok igazságos egyensúlyának a biztosítását. Az említett irányelvek átültetésére vonatkozó intézkedések végrehajtása során a tagállami hatóságoknak és bíróságoknak nemcsak az a kötelessége, hogy nemzeti jogukat ezen irányelvekkel összhangban értelmezzék, hanem az is, hogy ne támaszkodjanak ezen irányelvek olyan értelmezésére, amely az említett alapvető jogokba vagy más közösségi jogi általános alapelvbe, mint az arányosság elvébe, ütközik.

Két ügyben a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló 2000/35 irányelvet⁴⁸ kellett a Bíróságnak vizsgálnia.

A C-306/06. sz. *01051 Telecom*-ügyben 2008. április 3-án hozott ítéletben a számlák állítólagos késedelmes megfizetése miatt igényelt késedelmi kamat megfizetésére vonatkozó jogvita keretében a Bíróság megállapította, hogy az említett irányelv 3. cikke (1) bekezdése c) pontjának ii. alpontját úgy kell értelmezni, hogy az a banki átutalással teljesített fizetés esetén a késedelmi kamat alkalmazásának elkerülése vagy megszüntetése érdekében megköveteli, hogy a hitelező számláján az esedékes összeget a fizetési határidőre jóváírják.

⁴⁶ A belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i 2000/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 178., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 25. kötet, 399. o.), az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 167., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.) és a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 157., 45. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 2. kötet, 32. o. és – helyesbítése – HL 2004. L 195., 16. o.).

⁴⁷ A személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 281., 31. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 15. kötet, 355. o.) és az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról és a magánélet védelméről szóló, 2002. július 12-i 2002/58 európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 201., 37. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 29. kötet, 514. o.).

⁴⁸ A kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2000. június 29-i 2000/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 200., 35. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 226. o.).

A C-265/07. sz. *Caffaro*-ügyben 2008. szeptember 11-én hozott ítéletben a Bíróság megállapította, hogy az említett irányelvet úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, amelynek értelmében egy hitelező valamely közigazgatási szervnél egy kereskedelmi ügylet ellentételezéseként keletkezett, nem vitatott tartozásra vonatkozó végrehajtási jogcím birtokában e közigazgatási szervnek a végrehajtható jogcímről történő értesítésétől számított 120 napos határidő elteltével kérelmezheti e közigazgatási szervvel szemben a végrehajtást. Ezen irányelv ugyanis a nem vitatott követelések behajtására irányuló eljárások tekintetében csak a szóban forgó végrehajtható jogcím megszerzésének határidejét hangolja össze, és nem szabályozza a végrehajtási eljárásokat, amelyekre továbbra is a tagállamok nemzeti joga vonatkozik.

A fogyasztóvédelemre vonatkozóan szintén két ügyet lehet megemlíteni.

A C-412/06. sz. *Hamilton*-ügyben 2008. április 10-én hozott ítéletben a Bíróság megállapította, hogy az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések esetén a fogyasztók védelméről szóló 85/577 irányelvet⁴⁹ úgy kell értelmezni, hogy a nemzeti jogalkotó előírhatja, hogy az ezen irányelv 5. cikkének (1) bekezdése szerinti elállási jog – amely a fogyasztó számára biztosítja azon lehetőséget, hogy egy értesítés elküldésével visszavonja kötelezettségvállalásának következményeit az ezen jogra vonatkozó, kereskedő általi tájékoztatás időpontjától számított hét napnál nem rövidebb időszakon belül – a hosszú távú kölcsönszerződésből fakadó kötelezettségek szerződő felek által történt teljes körű teljesítésétől számított legfeljebb egy hónapig gyakorolható, ha a fogyasztó az említett jog gyakorlására vonatkozóan téves tájékoztatást kapott.

A C-404/06. sz. *Quelle*-ügyben 2008. április 17-én hozott ítéletben a Bíróság a Bundesgerichtshof által egy fogyasztói szövetség és a Quelle között folyamatban lévő olyan jogvita keretében előterjesztett kérelemről döntött, amelyben utóbbi hibás, és a német szabályozásnak megfelelően új készülékre cserélt készülék használatának kifizetését kérte és meg is kapta egy fogyasztótól. A Bíróság úgy vélte, hogy a fogyasztási cikkekre vonatkozó irányelvvel⁵⁰ ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely az eladó számára – aki a szerződésnek meg nem felelő, hibás fogyasztási cikket értékesített – lehetővé teszi, hogy a hibás fogyasztási cikk új fogyasztási cikkre való cseréjéig tartó használatának az ellenértékét követelje a fogyasztótól. Az eladó általi helyreállítás térítésmentessége ugyanis a fogyasztót azon pénzügyi terhek veszélyétől kívánja megvédeni, amely e védelem hiányában visszatartaná őt a jogai érvényesítésétől. A helyreállítás térítésmentessége másfelől ezen irányelv célkitűzésének is megfelel, amely a fogyasztóvédelem magas szintje elérésének biztosítása. Az eladó, aki – ellentétben a fogyasztóval, aki már megfizette a vételárat – nem teljesíti megfelelően az adásvételi szerződésben vállalt kötelezettséget, ha hibás fogyasztási cikket szállít, helyt kell állnia e hibás teljesítés következményeinek. Az eladó pénzügyi érdekeit védi azonban egyrészt a kétéves elévülési idő, másrészt pedig azon lehetőség, hogy elutasítsa a fogyasztási cikk kicserélését, ha az ilyen orvoslás aránytalanul bizonyul, mert számára ésszerűtlen költségeket okoz.

⁴⁹ Az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések esetén a fogyasztók védelméről szóló, 1985. december 20-i 85/577/EGK tanácsi irányelv (HL L 372., 31. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 262. o.).

⁵⁰ A fogyasztási cikkek adásvételének és a kapcsolódó jótállásnak egyes vonatkozásairól szóló, 1999. május 25-i 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 171., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 4. kötet, 223. o.).

Védjegyek

A védjegyek területén az ítélkezési gyakorlatot illetően két olyan ügy érdemel különös figyelmet, amely a 89/104 irányelv⁵¹ 5. cikke (1) bekezdésének b) pontjában és 6. cikke (1) bekezdésének b) pontjában említett azon lehetőséggel kapcsolatos, amelynek értelmében a védjegyjogosult megtilthatja a védjegyéhez hasonló megjelölés használatát.

A C-533/06. sz., *O2 Holdings és O2 (UK)* ügyben 2008. június 12-én hozott ítélet tényállása szerint az O2 – egy buborékok statikus képéből álló két brit védjegy jogosultja – szolgáltatásainak promóciójához használta az említett képet, egyszerre statikusan és mozgásban. A Hutchison 3G egy olyan reklámban használta fekete-fehér buborékok képét mozgásban, amelyben szolgáltatásait az O2 szolgáltatásaival hasonlította össze. Az O2 által indított és első fokon a High Court által elutasított védjegybitorlási kereset alapján indult eljárásban a Court of Appeal lényegében azzal a kérdéssel fordult a Bírósághoz, hogy a védjegy jogosultja megtilthatja-e a védjegyével azonos vagy ahhoz hasonló megjelölés összehasonlító reklámban történő használatát. Bevezetésként emlékeztetve a 97/55 irányelvvel⁵² módosított 84/450 irányelv⁵³ 3a. cikkében foglalt megengedhetőségi feltételekre, amelyek lehetővé teszik a védjegyjogosult számára az említett használat megtiltását, a Bíróság kimondta, hogy a 89/104 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy a lajstromozott védjegy jogosultja nem tilthatja meg harmadik személyeknek, hogy az e védjegyhez hasonló megjelölést összehasonlító reklámban olyan árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban használjanak, amelyek azonosak a védjegy árujegyzékében szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal, vagy azokhoz hasonlóak, abban az esetben, ha e használat a vásárlóközönség tudatában nem idéz elő összetéveszthetőséget, és ez attól függetlenül fennáll, hogy az említett összehasonlító reklám megfelel-e valamennyi megengedhetőségi feltételnek.

A C-102/07. sz., *adidas és adidas Benelux* ügyben 2008. április 10-én hozott ítélet alapjául szolgáló ügyben az adidas AG – azoknak a három, egyenlő hosszúságú, függőleges párhuzamos sávból álló ábrás védjegyeknek a jogosultja, amelyeket sport- és szabadidőruházati termékekre helyeznek fel oldalt, és amelyek színe e ruházati cikkek alapszínével kontrasztot alkot – tiltakozott az ellen, hogy a Marca Mode, a C&A, a H&M és a Vendex nevű társaságok két sávból álló, hasonló megjelölést használjanak. Az említett társaságok e sávok rendelkezésre állásának követelményére hivatkoztak annak érdekében, hogy azokat az adidas engedélye nélkül tudják használni. A Hoge Raad der Nederlanden előzetes döntéshozatal iránti kérelme alapján a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a rendelkezésre állás követelménye semmi esetre sem képezheti a védjegyoltalomhoz fűződő hatásoknak a 89/104 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének b) pontjában foglaltakon felüli, önálló

⁵¹ A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK első tanácsi irányelv (HL L 40., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 92. o.).

⁵² A megtévesztő reklámra vonatkozó 84/450/EGK tanácsi irányelvnek az összehasonlító reklámra történő kiterjesztése miatt történő módosításáról szóló, 1997. október 6-i 97/55/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 290., 18. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 3. kötet, 365. o.).

⁵³ A megtévesztő reklámra vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló, 1984. szeptember 10-i 84/450/EGK tanácsi irányelv (HL L 250., 17. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 227. o.).

korlátozását. Valamely védjegy jogosultja azonban nem tilthatja meg harmadik feleknek a leíró jellegű megjelölések tisztességes módon történő használatát. Ahhoz, hogy egy harmadik személy a védjegyoltalomnak az említett védjegyirányelvben foglalt korlátaira és a rendelkezésre állás követelményére hivatkozhasson, az szükséges, hogy az általa használt megjelölés az áru valamely jellemzőjére vonatkozzon.

Szociálpolitika

A szociálpolitika területén az ítélkezési gyakorlatból több, az egyenlő bánásmód elvének végrehajtásával, a munkavállalók védelmének biztosítására szolgáló rendelkezésekkel kapcsolatos ügyet, valamint egy intézményi aspektusai miatt különösen érdekes ügyet kell kiemelni.

A Bíróság először is két előzetes döntéshozatali ügy keretében elmélyítette a 2000/78/EK irányelv⁵⁴ értelmezésére vonatkozó ítélkezési gyakorlatát az egyenlő bánásmódot illetően a foglalkoztatás és munkavégzés terén. A C-303/06. sz. *Coleman*-ügyben 2008. július 17-én hozott ítéletben a Bíróság rámutatott arra, hogy az ezen irányelv által biztosított egyenlő bánásmód elve nem a személyek egy meghatározott csoportjára alkalmazandó, hanem az említett irányelv 1. cikkében foglalt hátrányos megkülönböztetési okok vonatkozásában, és ezért a közvetlen hátrányos megkülönböztetés tilalma nem csak azokra a személyekre korlátozódik, akik maguk is fogyatékosak. Így amikor valamely munkáltató egy olyan munkavállalóval szemben, aki maga nem fogyatékos, kedvezőtlenebb bánásmódot alkalmaz az összehasonlítható helyzetben lévő más munkavállalóhoz képest, és bizonyításra kerül, hogy a kedvezőtlen bánásmód, amelynek az előbbi munkavállaló a szenvedő alanya, gyermeke fogyatékoságán alapul, akinek az állapota miatt szükséges gondozását nagyrészt a munkavállaló maga végzi, e bánásmód ellentétes az ugyanezen irányelv 2. cikkében említett közvetlen hátrányos megkülönböztetés tilalmával. Minden más értelmezés megfoszthatná ezen irányelvet hatékony érvényesülésének jelentős részétől, és csökkentené az általa biztosítani kívánt védelmet. Ugyanezen érvelés megállja a helyét a zaklatás esetében is, mivel az a hátrányos megkülönböztetésnek az említett irányelv értelmében vett egyik formája. A zaklatás tilalma tehát nem korlátozható azokra a személyekre, aki saját maguk is fogyatékosak, hanem kiterjed a gyermekük fogyatékoságához kötődő, zaklatásnak minősülő magatartássorozatot elszenvedő áldozatokra is.

A C-267/06. sz. *Maruko*-ügyben 2008. április 1-jén hozott ítéletben a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a valamely foglalkozási ág ellátórendszere keretében a túlélő hozzátartozónak járó és a munkavállalók egy külön csoportjának nyugdíjpénztára által nyújtott ellátás a 2000/78/EK irányelv hatálya alá tartozik. Ugyanis az ilyen ellátást az EK 141. cikk értelmében vett „díjazásnak” kell tekinteni, főként amiatt, hogy az az elhunyt személy munkaviszonyából ered. Ezenfelül az említett irányelv 1. és 2. cikkével ellentétes az olyan szabályozás, amely alapján a törvényes élettárs élettársának halála után nem kapja meg azt a túlélő hozzátartozónak járó ellátásnak megfelelő ellátást, amelyet a házastárs megkap, jöllehet

⁵⁴ A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv (HL L 303., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 79. o.).

a nemzeti jogszabályok szerint az élettársi közösség intézménye a túlélő hozzátartozónak járó ellátás tekintetében az azonos nemű személyeket a házastársakéval összehasonlítható helyzetbe hozza. Az élettársaknak a túlélő hozzátartozóknak járó ellátásból való kizárása a Bíróság szerint szexuális irányultágon alapuló közvetlen hátrányos megkülönböztetést valósít meg. A nemzeti bíróság feladata annak vizsgálata, hogy a túlélő élettárs a kérdéses nyugdíjpénztár által működtetett foglalkozási ellátórendszer keretében a túlélő hozzátartozónak járó ellátásban részesülő házastárssal összehasonlítható helyzetben van-e.

A Bíróság ezenfelül további szempontokkal egészítette ki ítélezési gyakorlatát a várandós nők védelme, valamint a férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód terén a C-506/06. sz. *Mayr*-ügyben 2008. február 26-án hozott ítéletben (EBHT 2006., I-1017. o.), amelynek tárgya egy mesterséges megtermékenyítési eljárásban részt vevő nő helyzete volt. A Bíróság ítélete pontosította, hogy a várandós munkavállalók elbocsátással szembeni védelmét biztosító 92/85/EGK irányelvet⁵⁵ úgy kell értelmezni, hogy az nem terjed ki arra a munkavállalóra, aki mesterséges megtermékenyítésben vesz részt, ha a felmondás közlésének időpontjában a tőle származó petesejteket már egyesítették partnere spermiumaival, tehát az embriók *in vitro* létrejöttek, de ezeket még nem ültették be a méhébe. Ugyanis a 92/85 irányelv 10. cikke által biztosított védelem – a jogbiztonság elvének tiszteletben tartása miatti okokból, figyelembe véve a megtermékenyített petesejt megőrzésének lehetséges időtartamát – nem terjedhet ki az ilyen munkavállalóra. Ezzel szemben a Bíróság rámutatott arra, hogy a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének végrehajtásáról szóló 76/207 irányelv⁵⁶ rendelkezéseivel ellentétes az olyan munkavállalónak való felmondás, aki a mesterséges megtermékenyítési eljárás előrehaladott fázisában, azaz a tüsző szúrásapólya és közvetlenül a mesterségesen megtermékenyített petesejteknek a méhébe történő beültetése között áll, amennyiben bebizonyosodik, hogy a felmondásra lényegében azért kerül sor, mert az érintett ilyen eljárásban vesz részt. Ugyanis, lévén hogy az ilyen orvosi eljárás közvetlenül kizárólag a nőket érintheti, ha valamely munkavállaló részére alapvetően azzal az indokkal mondanak fel, hogy részt vesz a mesterséges megtermékenyítés e fontos szakaszában, az nem alapuló közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül.

A C-396/07. sz. *Juuri*-ügyben 2008. november 27-én hozott ítélet lehetővé tette a Bíróság számára, hogy pontosítsa a vállalkozások átruházása esetén a munkavállalók jogairól szóló 2001/23 irányelv⁵⁷ 3. és 4. cikkének hatályát. Az említett irányelv 4. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy amikor a munkaszerződést amiatt szüntetik meg, mert a munkafeltételek a vállalkozás átruházása folytán lényegesen megváltoztak, akkor úgy kell tekinteni, hogy a megszüntetés a munkáltatónak betudható okból következett be.

⁵⁵ A várandós, a gyermekágyas vagy szoptató munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről szóló, 1992. október 19-i 92/85/EGK tanácsi irányelv (HL L 348., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 2. kötet, 110. o.).

⁵⁶ A férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés, az előmenetel és a munkakörülmények terén történő végrehajtásáról szóló, 1976. február 9-i 76/207/EGK tanácsi irányelv (HL L 39., 40. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 187. o.).

⁵⁷ A munkavállalók jogainak a vállalkozások, üzletek vagy ezek részeinek átruházása esetén történő védelmére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2001. március 12-i 2001/23/EK tanácsi irányelv (HL L 82., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 98. o.).

A Bíróság úgy ítélte meg, hogy amikor a kedvezményezett nem szegi meg az ugyanezen irányelvből eredő kötelezettségeit, akkor e rendelkezés alapján a tagállamok nem kötelesek a kedvezményezettrel szembeni pénzbeli kártérítéshez való jogot ugyanolyan feltételek mellett biztosítani a munkavállaló számára, mint amelyre a munkavállaló a munkaszerződés vagy munkaviszony jogellenes megszüntetése esetén hivatkozhat. Mindazonáltal hasonló esetben a nemzeti bíróság köteles hatáskörének keretein belül biztosítani, hogy a kedvezményezett legalább azon következményeket viselje, amelyeket az alkalmazandó nemzeti jogszabályok arra az esetre írnak elő, amikor a munkaszerződés vagy munkaviszony megszűnéséért a munkáltatót terheli felelősség, vagyis a felmondási időre járó munkabérnek és egyéb járandóságoknak a kifizetését. Ezenkívül a Bíróság pontosította, hogy a 2001/23 irányelv 3. cikkének (3) bekezdése, amelynek értelmében az átruházást követően a kedvezményezett köteles tiszteletben tartani a kollektív szerződésekben lefektetett munkafeltételeket a kollektív szerződés megszűnésének vagy lejártának időpontjáig, nem kötelezi a kedvezményezettet a munkafeltételek ezen időpontot követő fenntartásának biztosítására, még akkor sem, ha ez az időpont egybeesik a vállalkozás átruházásának időpontjával.

A C-268/06. sz. *Impact*-ügyben 2008. április 15-én hozott ítéletben a Bíróságnak a tagállamok eljárási önállóságának és a közösségi jog közvetlen hatályának kérdését kellett tanulmányoznia a határozott időre szóló alkalmazás terén a közigazgatásban.

A Bíróság úgy ítélte meg, hogy a közösségi jog, különösen a hatékonyság elve megköveteli, hogy az a különbíróság, amelynek – a számára az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról szóló 1999/70 irányelvet átültető jogszabály által biztosított akár vagylagos hatáskör keretében – az e jogszabály megsértésére alapozott kérelemről kell határoznia, megállapítsa a hatáskörét a közvetlenül az irányelvre alapított – az irányelv átültetési határideje lejárt és az említett jogszabály hatálybalépése közötti időszakra vonatkozó – panaszosi igények vonatkozásában is, amennyiben megállapítást nyer, hogy e felperesnek azon kötelezettsége, hogy a közvetlenül az irányelvre alapozott igénnyel párhuzamosan rendes bírósághoz is kell fordulnia, olyan eljárási hátrányokkal jár, amelyek rendkívül megnehezítik a számára a közösségi jogrendben biztosított jogok gyakorlását. Ebben a tekintetben az említett keretmegállapodás 4. szakaszának 1. pontja, mivel általános jelleggel és egyértelmű megfogalmazásban megtiltja a foglalkoztatási feltételek szempontjából a határozott időre foglalkoztatott munkavállalók objektíven nem igazolható minden megkülönböztetését, feltétlen és kellően pontos ahhoz, hogy arra magánszemély a nemzeti bíróság előtt hivatkozassék, ellentétben az 5. szakasz 1. pontjával, amely a tagállamok számára az ilyen visszaélések megakadályozásában álló általános célt jelöl ki, amely az egymást követő, határozott időre létrejött munkaszerződések alkalmazásából származó visszaélés megakadályozásából áll, azonban meghagyja a tagállamoknak a cél eléréséhez szükséges eszközök megválasztását.

Így valamely állami munkaadóként eljáró tagállami hatóság nem jogosult olyan intézkedéseket elfogadni, amelyek a határozott idejű szerződések szokatlanul hosszú időtartamra szóló meghosszabbításából állnak, ezen irányelv átültetési határidejének lejárt és ezen átültetést biztosító törvény hatálybalépése közötti időszak során. Ilyen körülmények között, amennyiben az alkalmazandó nemzeti jog a törvény visszaható hatályú alkalmazását kizáró szabályt tartalmaz, ezzel ellentétes, világos és egyértelmű utalás hiányában az a nemzeti bíróság, amelyhez az 1999/70 irányelvet átültető nemzeti

törvény valamely rendelkezésének megsértésére alapított kérelemmel fordultak, csak akkor köteles a közösségi jog értelmében az említett rendelkezésnek az ezen irányelv átültetési határideje lejártára visszaható hatályt biztosítani, ha a nemzeti jogban létezik olyan jellegű utalás, amely e rendelkezésnek ilyen visszaható hatályt biztosíthat.

Környezetvédelem

A C-188/07. sz. *Commune de Mesquer*-ügyben 2008. június 24-én hozott ítélet alapjául szolgáló ügyben a Total International Ltd által bérelt Erika nevű hajó Franciaország atlanti partjainál bekövetkezett hajótörését követően Mesquer önkormányzata a „hulladék”-irányelvre⁵⁸ való hivatkozással keresetet indított a Total-csoportba tartozó társaságokkal szemben, a tengerparti területeinek a szennyeződéstől való megtisztítása miatt felmerült költségeinek megtérítése iránt. A Bíróság – amelyhez a francia Cour de cassation az említett irányelv rendelkezéseinek értelmezése végett fordult előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel – úgy vélte, hogy a hajón szállított nehézfűtőolaj nem minősül „hulladéknak”, ha azt gazdaságilag előnyös feltételek mellett felhasználják vagy kereskedelmi forgalomba hozzák, és ha előzetes feldolgozási eljárás nélkül tüzelőanyagként ténylegesen felhasználható. Mindazonáltal a hajótörés következtében tengerbe ömlött ilyen szénhidrogének, amelyek vízzel és üledékkel keveredve valamely tagállam partjainál szétterülnek, majd partra sodródnak, olyan anyagnak tekintendők, melyet birtokosa nem kívánt előállítani, és attól szállítása során – akár akaratlanul – megválnak, így az ilyen anyagot ugyanezen irányelv értelmében hulladéknak kell minősíteni. Ezenfelül annak meghatározásához, hogy kinek kell viselnie a hulladékoknak a Mesquer önkormányzata által elvégzett ártalmatlanításával kapcsolatos költségeket, a Bíróság egyrészt azt állapította meg, hogy a szénhidrogéneket szállító hajó tulajdonosa, aki azokat közvetlenül azelőtt birtokolja, hogy azok hulladékká változnának, úgy tekinthető, mint az a személy, aki e hulladékot előállította, és ennek alapján őt az irányelv értelmében „birtokosnak” lehet minősíteni, másrészt pedig azt, hogy a szénhidrogének eladója és az azokat szállító hajó bérlője „hulladékot termelt”, ha a nemzeti bíróság megállapítja, hogy ezen eladó-bérlő hozzájárult a hajótörés által okozott szennyezés bekövetkeztének kockázatához, különösen azáltal, hogy nem tett az ilyen esemény megelőzésére irányuló olyan intézkedéseket, mint például amelyek a hajó kiválasztásával kapcsolatosak. Végezetül a Bíróság úgy ítélte meg, hogy ha a hulladék ártalmatlanításának költségeit az olajszennyezéssel okozott károk megtérítésére szolgáló nemzetközi alap (FIPO) nem vállalja vagy nem vállalhatja át, és ha a felelősség korlátozása és/vagy a felelősség alóli mentesülés miatt a tagállam jogrendszere – ideértve a nemzetközi egyezményekből eredő szabályozást is – megakadályozza, hogy e költségeket a hajó tulajdonosa és annak bérlője viselhesse még abban az esetben is, ha e személyek birtokosnak tekintendők, akkor az ilyen nemzeti jogrendszernek lehetővé kell tennie, hogy a hulladékartalmatlanítás költségeit „azon termék gyártója viselje, amelyből az így kiömlött hulladék származik”. Mindazonáltal a szennyező fizet elv értelmében az ilyen gyártó csak akkor kötelezhető a költségek viselésére, ha tevékenységével hozzájárult a hajótörés okozta szennyezés bekövetkezésének veszélyéhez.

⁵⁸ A hulladékokról szóló 75/442/EGK tanácsi irányelv II.A. és II.B. mellékletének kiigazításáról szóló, 1996. május 24-i bizottsági határozattal (HL L 135., 32. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 3. kötet, 59. o.) módosított, a hulladékokról szóló, 1975. július 15-i 75/442/EGK tanácsi irányelv (HL L 194., 39. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 23. o.).

A 97/11 irányelvvel⁵⁹ módosított 85/337 irányelv⁶⁰ értelmezésével kapcsolatos két ügyben az irányelv hatálya került pontosításra.

Így, miközben a C-142/07. sz. *Ecologistas en Acción-CODA* ügyben 2008. július 25-én hozott ítélet alapjául szolgáló ügyben az Ecologistas en Acción-CODA nevű egyesület a Madridot elkerülő gyorsforgalmi út korszerűsítési és átalakítási projektjeinek környezetre gyakorolt hatásaival kapcsolatban a madridi önkormányzat tanácsa által a módosított 85/337 irányelv megsértésével elvégzett hatásvizsgálatot támadta meg, addig a C-2/07. sz., *Abraham és társai* ügyben 2008. február 28-án hozott ítélet tényállása szerint egy felelősség megállapítása iránti kereset keretében a Liège-Bierset-i repülőtér közvetlen közelében élő lakosok fordultak panasszal a belga Cour de cassationhoz az e régi katonai repülőtér átalakításából származó zajártalommal kapcsolatban. Mindkét ügyben az a kérdés merült fel, hogy az említett irányelvben szereplő projekt fogalma kiterjedhet-e a szóban forgó infrastruktúra-átalakítási, -fejlesztési és -növelési projektekre. A fent hivatkozott *Ecologistas en Acción-CODA* ügyben a Bíróság kimondta, hogy a módosított irányelvet úgy kell értelmezni, hogy az a városi utak átalakítására és korszerűsítésére irányuló projektekre vonatkozóan környezeti hatásvizsgálat végzését írja elő mind az ezen irányelv I. melléklete 7. pontjának b) vagy c) alpontja szerinti projektek – vagyis többek között az „autópályák és gyorsforgalmi utak építése” –, mind az említett irányelv II. melléklete 10. pontjának e) alpontja vagy 13. pontjának első francia bekezdése szerinti projektek esetében, amelyek jellegük, méretük vagy elhelyezkedésük miatt, és adott esetben figyelembe véve a más projektekkel való kölcsönhatásukat, jelentős hatást gyakorolhatnak a környezetre. A Bíróság pontosította egyrészt, hogy a valamely út átalakítására vonatkozó olyan projekt, amely nagyságát és kivitelezésének módját tekintve egyenértékű egy útépítéssel, az említett melléklet értelmében vett építésnek tekinthető, másrészt pedig, hogy a módosított irányelv céljával is ellentétes lenne az, ha kivonnánk alkalmazási köréből a városi utakra vonatkozó projekteket, kizárólag arra való hivatkozással, hogy ezen irányelv az I. és II. mellékletében felsorolt projektek között kifejezetten nem említi meg az ilyen típusú utakra vonatkozókat. A fent hivatkozott *Abraham és társai* ügyben a Bíróság kimondta, hogy a II. melléklet 12. pontja rendelkezései – összefüggésben a 85/337 irányelv I. melléklete 7. pontjának rendelkezéseivel – eredeti változatának alkalmazási körébe tartoznak a valamely, már megépített repülőtér infrastruktúrájával kapcsolatos, a kifutópálya meghosszabbítását nem érintő munkálatok is, amennyiben e munkálatok különösen jellegükből, jelentőségükből és jellegzetességeikből adódóan magának a repülőtérnek a módosítását érintik. A Bíróság pontosította, hogy ezen irányelv céljával is ellentétes lenne az, ha kivonnánk a II. mellékletének alkalmazási köréből a már megépített repülőtér infrastruktúrájának fejlesztésével és növelésével kapcsolatos munkálatokat, arra való hivatkozással, hogy az említett irányelv I. melléklete a „repülőterek építését” és nem a „repülőtérteret” mint olyat említi.

⁵⁹ Az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló 85/337/EGK irányelv módosításáról szóló, 1997. március 3-i 97/11/EK tanácsi irányelv (HL L 73., 5. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 3. kötet, 151. o.).

⁶⁰ Az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 1985. június 27-i 85/337/EGK tanácsi irányelv (HL L 175., 40. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 248. o.).

A C-237/07. sz. *Janecek*-ügyben 2008. július 25-én hozott ítéletben a Bíróság kimondta, hogy az 1882/2003 rendelettel⁶¹ módosított, a környezeti levegő minőségének vizsgálatáról és ellenőrzéséről szóló 96/62 irányelv⁶² 7. cikkének (3) bekezdését akként kell értelmezni, hogy a határértékek vagy a riasztási küszöbértékek túllépésének veszélye esetén az ezzel közvetlenül érintett személyek számára biztosítani kell annak lehetőségét, hogy az illetékes nemzeti hatóságoknál elérjék a cselekvési terv kidolgozását, még akkor is, ha e személyek a nemzeti jogszabályok értelmében egyéb cselekvési eszközökkel is rendelkeznek annak érdekében, hogy e hatóságoknál elérjék a légszennyezés elleni küzdelmet szolgáló intézkedések meghozatalát. A tagállamokat csak az a kötelezettség terheli a nemzeti bíróság ellenőrzése alatt, hogy a cselekvési terv keretében és rövid távon olyan intézkedéseket hozzanak, amelyek alkalmasak arra, hogy minimálisra csökkentsék a határértékek és a riasztási küszöbértékek túllépésének veszélyét, valamint hogy biztosítsák az e határértékek vagy küszöbértékek alatti szint fokozatos elérését, figyelembe véve a ténybeli körülményeket és valamennyi fennálló érdeket.

Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés

A polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés területén a Bíróság elé került ügyek közül a C-195/08. PPU. sz. *Rinau*-ügyben 2008. július 11-én hozott ítélet érdemel figyelmet, amely a Bíróság által hozott első olyan ítélet, amely a 2008. március 1-je óta hatályban lévő sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás nyomán született. Egy német bíróság által hozott azon ítélet elismerésének megtagadása iránt hozzá érkezett kérelem alapján, amely a gyermek felügyeletét a Németországban lakó apára bízta, és kötelezte a Litvániában lakó anyát, hogy a gyermeket adja át az apának, a litván legfelsőbb bíróság azzal a kérdéssel fordult a Bírósághoz, hogy a német bíróság által hozott, a gyermek visszavitelét előíró határozat végrehajthatósága – ami a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 2201/2003 rendelet⁶³ alkalmazásával kiadott igazolásnak köszönhetően biztosított – mennyiben vitatható arra való hivatkozással, hogy a litván bíróság végül elrendelte a gyermek Németországba történő visszavitelét. A Bíróság úgy ítélte meg, hogy a gyermek visszavitelét elutasító határozat meghozatalát és annak az eredeti eljárás helye szerinti bírósággal való közlését követően a 2201/2003 rendelet 42. cikkében előírt igazolás kibocsátása szempontjából nincs jelentősége annak, hogy e határozat végrehajtását felfüggesztették, a határozatot megváltoztatták, hatályon kívül helyezték, az bármely okból nem emelkedett jogerőre, vagy azt a visszavitelről szóló

⁶¹ A Bizottságot az EK-Szerződés 251. cikkében említett eljárásnak megfelelően elfogadott jogi aktusokban megállapított végrehajtási hatásköreinek gyakorlása során segítő bizottságokkal kapcsolatos rendelkezéseknek az 1999/468/EK tanácsi határozathoz történő hozzáigazításáról szóló, 2003. szeptember 29-i 1882/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 284., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 4. kötet, 447. o.).

⁶² A környezeti levegő minőségének vizsgálatáról és ellenőrzéséről szóló, 1996. szeptember 27-i 96/62/EK tanácsi irányelv (HL L 296., 55. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 3. kötet, 95. o.).

⁶³ A 2004. december 2-i 2116/2004 tanácsi rendelettel módosított, a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet (HL L 367., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 243. o.).

határozat váltotta fel, amennyiben a gyermek visszavitelére ténylegesen nem került sor. Mivel nem vonták kétségbe az igazolás hitelességét, és azt a rendelet IV. mellékletében szereplő formanyomtatvány-minta alapján bocsátották ki, tilos megtagadni a visszavitelről szóló határozat elismerését, és a megkeresett bíróság feladata, hogy megállapítsa az igazolással ellátott határozat végrehajthatóságát, és intézkedjen a gyermek haladéktalan visszaviteléről. A Bíróság szerint ettől eltérő esetben fennállna a 2201/2003 rendelet hatékony érvényesülése megszűnésének veszélye, mivel a gyermek visszavitelének célja változatlanul alá volna rendelve annak a feltételnek, amely szerint előbb ki kell meríteni azon tagállam nemzeti jogában megengedett jogorvoslati lehetőségeket, amelyben a gyermeket jogellenesen visszatartják.

Büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés és a terrorizmus elleni küzdelem

Az európai elfogatóparancs végrehajtásával kapcsolatos C-66/08. sz. *Kozłowski*-ügyben 2008. július 17-én hozott ítéletben a Bíróság a 2002/584 kerethatározat⁶⁴ 4. cikkének 6. pontját értelmezte, amely szerint a végrehajtó igazságügyi hatóság megtagadhatja az ilyen elfogatóparancs végrehajtását, ha a keresett személy „a végrehajtó tagállamban tartózkodik, amelynek állampolgára vagy lakosa [helyesen: a végrehajtó tagállamban tartózkodik, vagy annak állampolgára vagy lakosa]”, és ez az állam vállalja, hogy saját hazai joga szerint végrehajtja a büntetést. A Bíróság úgy ítélte meg, hogy a keresett személy a végrehajtó tagállam „lakosa”, ha tényleges lakóhellyel rendelkezik ez utóbbiban, és ott „tartózkodik”, ha a végrehajtási tagállamban való stabil és bizonyos időtartamot felölelő ottlét során e tagállamhoz a lakóhelyből eredőhöz hasonló erejű kötődése alakult ki, amely kötődés fennállásának a megítélése a végrehajtó igazságügyi hatóság feladata az e személy helyzetét jellemző, számos olyan objektív körülmény átfogó vizsgálata alapján, amelyek sorában szerepel többek között a keresett személy ottlétének tartama, jellege és feltételei, valamint a végrehajtó tagállamban fennálló családi és gazdasági kötelei. Minthogy e kerethatározat célja az, hogy a tagállamok közötti többoldalú kiadatási rendszert az igazságügyi hatóságok közötti, az elítéltekre vagy gyanúsítottakra vonatkozó, büntetőítélet végrehajtása vagy büntetőeljárás lefolytatása céljából történő átadás kölcsönös elismerés elvén nyugvó rendszerével váltsa fel, amelyben a végrehajtó igazságügyi hatóság csak a kerethatározatban írt megtagadási okok alapján tagadhatja meg az átadást, az annak hatályát meghatározó „tartózkodik” és „lak[ik]” kifejezéseket egységesen kell definiálni, mivel azok az uniós jog önálló fogalmaira utalnak. Ezért a tagállamok nem jogosultak a kerethatározatot átültető nemzeti szabályozásaikban az ilyen egységes értelmezésből következőnél tágabb hatályt tulajdonítani e kifejezéseknek.

⁶⁴ Azeurópai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat (HL L 190., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 34. o.).

Közös kül- és biztonságpolitika

A C-91/05. sz., *Bizottság kontra Tanács* ügyben 2008. május 20-án hozott ítéletben a Bíróság megsemmisítette a 2002/589 együttes fellépésnek⁶⁵ az Európai Unió által a Nyugat-Afrikai Államok Gazdasági Közösségének a könnyűfegyverekre vonatkozó moratórium keretében nyújtott hozzájárulására tekintettel történő végrehajtásáról szóló 2004/833 határozatot⁶⁶. A Tanács e határozatát az EU-Szerződés alapján fogadták el, a közös kül- és biztonságpolitika (KKBP) keretében, és nem az EK-Szerződés alapján, a fejlesztési együttműködési politika keretében. A Bíróság szerint ha ez utóbbi célkitűzéseit nem is kell a közvetlenül a szegénység elleni küzdelemre irányuló intézkedésekre korlátozni, mindazonáltal ahhoz, hogy valamely intézkedés a fejlesztési együttműködési politikába tartozzon, szükséges, hogy hozzájáruljon az e politikának a gazdasági és társadalmi fejlődésre vonatkozó céljai követéséhez. A fejlődő országok törekvésének megelőzésére irányuló bizonyos intézkedések – azokat is beleértve, amelyeket az említett moratórium keretében fogadtak el – hozzájárulhatnak az említett célok eléréséhez. Ahhoz, hogy a Közösség a fejlesztési együttműködési politikája keretében a kézi lőfegyverek és könnyűfegyverek elterjedése elleni küzdelemre irányuló konkrét intézkedést hozhasson, ezen intézkedésnek mind a célja, mind a tartalma miatt az EK-Szerződés által e területen ráruházott hatáskörbe kell tartoznia. A Bíróság emlékeztetett azon ítélkezési gyakorlatra, miszerint valamely olyan intézkedésnek, amely egyidejűleg több cél elérésére irányul, vagy több összetevőt foglal magában, úgy, hogy egymáshoz képest egyik sem járulékos, amikor az EK-Szerződés különböző jogalapjai alkalmazhatók, kivételesen a különböző, vonatkozó jogalapokon kell alapulnia. Az EU-Szerződés 47. cikke alapján azonban a Bíróság úgy ítélte meg, hogy e megoldás kizárt valamely olyan intézkedés vonatkozásában, mint a 2004/833 határozat is, amely a fejlesztési együttműködési politika, illetve a KKBP keretébe tartozó több cél elérésére irányul, vagy több összetevőt foglal magában, úgy, hogy egymáshoz képest egyik sem járulékos. Mivel ugyanis az EU-Szerződés 47. cikkével ellentétes, hogy az Unió az EU-Szerződés alapján olyan intézkedést hozzon, amelyet érvényesen meghozhatna az EK-Szerződés alapján, az Unió nem alkalmazhat a KKBP-be tartozó jogalapot olyan rendelkezések elfogadásához, amelyek az EK-Szerződésben a Közösségre ruházott hatáskörbe is tartoznak. A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a Tanács azáltal, hogy a 2004/833 határozatot a KKBP alapján fogadta el, holott az a fejlesztési együttműködési politikába is beletartozik, megsértette az EU-Szerződés 47. cikkét.

⁶⁵ Az Európai Uniónak a kézi lőfegyverek és a könnyű fegyverek destabilizáló felhalmozódása és elterjedése elleni küzdelemhez történő hozzájárulásáról és az 1999/34/KKBP együttes fellépés hatályon kívül helyezéséről szóló, 2002. július 12-i 2002/589/KKBP tanácsi együttes fellépés (HL L 191., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 18. fejezet, 1. kötet, 314. o.).

⁶⁶ A 2002/589/KKBP együttes fellépésnek az Európai Unió által az ECOWAS-nak a könnyű fegyverekre vonatkozó moratórium keretében nyújtott hozzájárulására tekintettel történő végrehajtásáról szóló, 2004. december 2-i 2004/833/KKBP tanácsi határozat (HL L 359., 65. o.).

B – A Bíróság összetétele

(A 2008. október 6-i protokolláris sorrend)

Első sor, balról jobbra:

L. Bay Larsen és G. Arestis tanácselnökök; M. Poiares Maduro első főtanácsnok; A. Rosas és P. Jann tanácselnökök; V. Skouris, a Bíróság elnöke; C. W. A. Timmermans és K. Lenaerts tanácselnökök; A. Tizzano és U. Löhmus tanácselnökök

Második sor, balról jobbra:

Juhász E. és J. Makarczyk bírák; J. Kokott főtanácsnok; J. N. Cunha Rodrigues bíró; D. Ruiz-Jarabo Colomer főtanácsnok; R. Silva de Lapuerta bíró; K. Schiemann, P. Küris és A. Borg Barthet bírák

Harmadik sor, balról jobbra:

P. Lindh bíró; E. Sharpston főtanácsnok; E. Levits és J. Malenovský bírák; M. Ilešič, J. Klučka és A. Ó Caoimh bírák; P. Mengozzi főtanácsnok

Negyedik sor, balról jobbra:

J.-J. Kasel, A. Arabadjiev és T. von Danwitz bírák; J. Mazák és Y. Bot főtanácsnokok; J.-C. Bonichot bíró; V. Trstenjak főtanácsnok; C. Toader bíró; R. Grass hivatalvezető

1. A Bíróság tagjai

(hivatalba lépésük sorrendjében)

Vassilios Skouris

Született 1948-ban; a Berliini Szabadegyetemen szerzett jogi diplomát (1970); a Hamburgi Egyetemen alkotmányjogi és közigazgatási jogi doktorátust szerzett (1973); a Hamburgi Egyetemen akkreditált egyetemi tanár (1972–1977); a Bielefeldi Egyetemen a közjog egyetemi tanára (1978); a Theszaloníki Egyetemen a közjog egyetemi tanára (1982); belügyminiszter (1989-ben és 1996-ban); a Krétai Egyetem Egyetemi Tanácsának tagja (1983–1987); a Theszaloníki Egyetemen a Nemzetközi és Európai Gazdasági Jogi Központ igazgatója (1997–2005); a görög Egyesület az Európai Jogért elnöke (1992–1994); a görög Nemzeti Kutatási Bizottság tagja (1993–1995); a görög tisztviselők kiválasztását felügyelő legfőbb bizottság tagja (1994–1996); a Trieri Európai Jogi Akadémia Tudományos Tanácsának tagja (1995-től); a Görög Országos Bíró- és Ügyészképző Intézet igazgatótanácsának tagja (1995–1996); a Külügyminisztérium Tudományos Tanácsának tagja (1997–1999); a Görög Gazdasági és Szociális Tanács elnöke 1998-ban; 1999. június 8-tól a Bíróság bírāja; 2003. október 7-től a Bíróság elnöke.

Peter Jann

Született 1935-ben; a Bécsi Egyetemen szerzett jogi doktorátust (1957); bírói kinevezés, majd a szövetségi Igazságügyi Minisztériumba osztják be (1961); a Bécsi Straf-Bezirksgericht sajtóügyeket tárgyaló bírāja (1963–1966); a szövetségi Igazságügyi Minisztérium szóvivője (1966–1970), majd különböző tisztségeket tölt be a minisztérium nemzetközi osztályán; a Parlament Igazságügyi Bizottságának tanácsadója és szóvivője (1973–1978); az Alkotmánybíróság tagja (1978); az Alkotmánybíróság állandó előadó bírāja 1994 végéig; 1995. január 19-től a Bíróság bírāja.

Dámaso Ruiz-Jarabo Colomer

Született 1949-ben; bíró; a Consejo General del Poder Judicial (Igazságszolgáltatási Tanács) bírója; egyetemi tanár; a Consejo General del Poder Judicial elnökének kabinetfőnöke; az Emberi Jogok Európai Bíróságának *ad hoc* bírója; a Tribunal Supremo bírója 1996-tól; 1995. január 19-től a Bíróság főtanácsnoka.

Romain Schintgen

Született 1939-ben; egyetemi tanulmányokat folytat a montpellier-i és a párizsi jogi és gazdaságtudományi karon; jogi doktorátus (1964); ügyvéd (1964); jogi képviselő (1967); főtisztviselő a Munkaügyi és Szociális Biztonsági Minisztériumban; a Gazdasági és Szociális Tanács tagja (1978–1989), majd elnöke (1988–1989); a Société nationale de crédit et d'investissement és a Société européenne des satellites tisztviselője (1989-ig); az Institut universitaire international Luxembourg tanácsának tagja (1993–1995), majd elnöke (1995–2004); a Luxembourgi Egyetem tanára; az Európai Szociális Alap bizottságának, a munkavállalók szabad mozgásával foglalkozó tanácsadó bizottság kormányzati képviselője, továbbá az Európai Alapítvány az Élet- és Munkakörülmények Javításáért igazgatótanácsának kormányzati képviselője (1989-ig); az Elsőfokú Bíróságon bíró 1989. szeptember 25-től 1996. július 11-ig; 1996. július 12-től a Bíróság bírója.

Antonio Tizzano

Született 1940-ben; oktatási feladatokat lát el olasz egyetemeken; jogtanácsos Olaszország Európai Közösségek melletti állandó képviseletén (1984–1992); a Semmítőszéken és más felsőbb bíróságokon eljáró ügyvéd; nemzetközi tárgyalásokon és kormányközi konferenciákon az olasz küldöttség tagja, többek között az Egységes Európai Okmány és az Európai Unióról szóló Szerződés tárgyalásán; több kiadvány szerzője; az Európai Bizottság pénzügyeinek vizsgálatával megbízott független szakértői csoport tagja (1999); az európai jog egyetemi tanára, a Római Egyetem Nemzetközi és Európai Jogi Intézetének igazgatója; 2000. október 7-től 2006. május 3-ig főtanácsnok a Bíróságon; 2006. május 4-től a Bíróság bírója.

José Narciso da Cunha Rodrigues

Született 1940-ben; különböző jogi feladatokat lát el (1964–1977); a jogrendszer reformja tanulmányozásának koordinálásával és végrehajtásával kapcsolatos különböző kormányzati feladatokat lát el; az Emberi Jogok Európai Bizottságának és az Emberi Jogok Európai Bíróságának kormányzati megbízottja (1980–1984); az Európa Tanács Emberi Jogi Főbizottságának szakértője (1980–1985); a büntetőjog és büntető eljárási jog felülvizsgálatáért felelős bizottság tagja; Procurador-Geral da República (1984–2000); az Európai Csalás Elleni Hivatal felügyelő bizottságának (OLAF) tagja (1999–2000); 2000. október 7-től a Bíróság bírása.

Christiaan Willem Anton Timmermans

Született 1941-ben; az Európai Közösségek Bíróságán jogi referens (1966–1969); az Európai Közösségek Bizottságának tisztviselője (1969–1977); jogi doktorátus (Leideni Egyetem); a Groningeni Egyetemen az európai jog egyetemi tanára (1977–1989); az Arnhem-i Fellebbviteli Bíróság helyettes bírása; több kiadvány szerzője; az Európai Közösségek Bizottsága Jogi Szolgálatának főigazgató-helyettese (1989–2000); az Amszterdami Egyetemen az európai jog tanára; 2000. október 7-től a Bíróság bírása.

Allan Rosas

Született 1948-ban; a Turku Egyetemen szerez jogi doktorátust (Finnország); tanár a Turku Egyetemen (1978–1981) és az Åbo Akademi Jogi Karán (Turku/Åbo) (1981–1996); ez utóbbin az Emberi Jogi Intézet igazgatója (1985–1995); számos nemzeti és nemzetközi egyetemi állást tölt be; több tudományos társaság tagja; több nemzeti és nemzetközi kutatási programot és projektet koordinál, különösen a következő területeken: közösségi jog, nemzetközi jog, alapjogok és emberi jogok, alkotmányjog és összehasonlító közigazgatási jog; a finn kormány képviselője a finn küldöttség tanácsadójaként, illetve tagjaként különböző konferenciákon és nemzetközi tanácskozásokon; jogi szakértő különböző kormány- és parlamenti bizottságokban Finnországban, valamint az ENSZ-nél, az UNESCO-nál, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezetnél (EBESZ) és az Európa Tanácsnál; 1995-től, az Európai Bizottság Jogi Szolgálatánál a külkapcsolatokért felelős vezető jogtanácsos; 2001 márciusától az Európai Bizottság Jogi Szolgálatának általános igazgatóhelyettese; 2002. január 17-től a Bíróság bírása.

Rosario Silva de Lapuerta

Született 1954-ben; jogot végez (Universidad Complutense de Madrid); abogado del Estado (ügyvéd) Malagában; abogado del Estado (ügyvéd) a Közlekedési, Idegenforgalmi és Távközlési Minisztériumban, majd a Külügyminisztérium Jogi Szolgálatánál; az abogado del Estadok vezetője a Bíróság előtti ügyekért felelős állami jogi szolgálatnál és helyettes főigazgató az Abogacía General del Estado nemzetközi és közösségi jogi szolgálatnál (Igazságügyi Minisztérium); a közösségi igazságszolgáltatás rendszerének jövőjéről tanácskozó bizottság tagja; a spanyol küldöttség vezetője az „Elnökség barátai” elnevezésű, a Nizzai Szerződés alapján a jogrendszer reformjáról szóló bizottságban és a Tanács „Bíróság” elnevezésű *ad hoc* bizottságában; a madridi „École Diplomatique”-ban a közösségi jog tanára; a „Noticias de la Unión Europea” folyóirat társszerkesztője; 2003. október 7-től a Bíróság bírāja.

Koen Lenaerts

Született 1954-ben; jogi diploma és PhD a Katholieke Universiteiten (Leuven); Master of Laws, Master in Public Administration (Harvard University); tanársegéd (1979–1983), majd az európai jog tanára (1983-tól) a Leuveni Katholieke Universiteiten; az Európai Közösségek Bíróságán jogi referens (1984–1985); tanár a College d'Europe-ban Brugge-ben (1984–1989); ügyvéd a brüsszeli ügyvédi kamarában (1986–1989); vendégprofesszor a Harvard Law Schoolon (1989); 1989. szeptember 25-től 2003. október 6-ig az Elsőfokú Bíróság bírāja; 2003. október 7-től a Bíróság bírāja.

Juliane Kokott

Született 1957-ben; jogi tanulmányok (a Bonni és a Genfi Egyetemen); LL.M. (American University/Washington D.C.); jogi doktorátus (Heidelbergi Egyetem, 1985; Harvard Egyetem, 1990); vendégprofesszor a Berkeley Egyetemen (1991); a német és külföldi közjog, a nemzetközi jog és az európai jog tanára az Augsburgi (1992), a Heidelbergi (1993) és a Düsseldorf-i (1994) Egyetemen; a német bíró helyettese az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) választott és békéltető nemzetközi bíróságán; a Globális Változásokról szóló szövetségi tanácsadó bizottság alelnöke (WBGU, 1996); a nemzetközi jog, a nemzetközi kereskedelmi és az európai jog egyetemi tanára a St. Galleni Egyetemen (1999); a St. Galleni Egyetem nemzetközi és európai kereskedelmi jogi intézet igazgatója (2000); a St. Galleni Egyetem kereskedelmi jogi posztgraduális programjának igazgatóhelyettese (2001); 2003. október 7-től a Bíróság főtanácsnoka.

Luís Miguel Poiares Pessoa Maduro

Született 1967-ben; jogot végez (Lisszaboni Egyetem, 1990); tanársegéd (European University Institut, 1991); Doctor in Laws (European University Institut, Firenze, 1996); vendégprofesszor (London School of Economics; Collège de l'Europe [Natolin]); Institut Ortega y Gasset (Madrid); Portugál Katolikus Egyetem; Institut d'études européennes (Macao); egyetemi tanár (Lisszaboni Universidade Nova, 1997); Fulbright Visiting Research Fellow (Harvardi Egyetem, 1998); a Nemzetközi Kereskedelmi Jogi Akadémia társigazgatója; társszerkesztő (Hart Series on European Law and Integration, European Law Journal) és több jogi folyóirat szerkesztőbizottságának tagja; 2003. október 7-től a Bíróság főtanácsnoka.

Konrad Hermann Theodor Schiemann

Született 1937-ben; jogi tanulmányokat végez Cambridge-ben; barrister (1964–1980); Queen's Counsel (1980–1986); bíró a High Court of England and Wales (Anglia és Wales Fellebbviteli Bírósága) bíróságon (1986–1995); Lord Justice of Appeal (1995–2003); a Honourable Society of the Inner Temple rangidős tagja 1995-től, és 2003-ban kincstárnoka; 2004. január 8-tól a Bíróság bírāja.

Jerzy Makarczyk

Született 1938-ban; jogi diplomát szerez (1966); a nemzetközi közjog egyetemi tanára (1974); Senior Visiting Fellow az Oxfordi Egyetemen (1985); a tokiói nemzetközi keresztény egyetem egyetemi tanára (1988); több nemzetközi közjogi, közösségi jogi és emberi jogi kiadvány szerzője; több, a nemzetközi közjoggal, az európai joggal és az emberi jogokkal foglalkozó tudományos társaság tagja; a lengyel kormány képviselőjében tárgyal az orosz csapatoknak a Lengyel Köztársaság területéről történő kivonásáról; a Külügyminisztérium helyettes államtitkára, majd államtitkára (1989–1992); az ENSZ Közgyűlésen a lengyel küldöttség vezetője; az Emberi Jogok Európai Bíróságának bírāja (1992–2002); a Nemzetközi Jogi Intézet vezetője (2003); a Lengyel Köztársaság elnökének tanácsadója külügyi és emberi jogi ügyekben (2002–2004); 2004. május 11-től a Bíróság bírāja.

Pranas Kūris

Született 1938-ban; a Vilnusi Egyetemen szerez jogi diplomát (1961); a jogtudományok kandidátusa a Moszkvai Egyetemen (1965); *doctor habilitus* (Dr. hab) a Moszkvai Egyetemen (1973); gyakornok, Institut des Hautes Études Internationales, Université de Paris (igazgató: prof. Ch. Rousseau) (1967–1968); a Litván Tudományos Akadémia címzetes tagja (1996); *doctor honoris causa* a litván egyetem jogi karán (2001); a Vilnusi Egyetemen oktatási és igazgatási feladatokat lát el (1961–1990); a nemzetközi közjogi tanszéken oktató, tanársegéd, egyetemi tanár, a jogi kar dékánja; több posztot is betölt a kormányzatban, a diplomáciai és igazságügyi szolgálatban; igazságügy-miniszter (1990–1991), államtanácsos (1991); a Litván Köztársaság belgiumi, luxemburgi és holland nagykövete (1992–1994); az Emberi Jogok Európai Bíróságának bírása (1994 júniusától 1998 novemberéig); a litván Legfelsőbb Bíróság bírása és elnöke (1994 decemberétől 1998 októberéig); az Emberi Jogok Európai Bíróságának bírása (1998 novembere óta); több nemzetközi konferencián vesz részt; a Litván Köztársaság küldöttségének tagja a Szovjetunióval folytatott tárgyalásokon (1990–1992); több (közel 200) kiadvány szerzője; 2004. május 11-től a Bíróság bírása.

Juhász Endre

Született 1944-ben; a Szegedi Tudományegyetemen szerez jogi diplomát (1967); jogi szakvizsga (1970); összehasonlító jogi posztgraduális tanulmányokat folytat a Strasbourgi Egyetemen (1969, 1970, 1971, 1972); a Külkereskedelmi Minisztérium jogi osztályának munkatársa (1966–1974); a jogszabály-előkészítő osztály vezetője (1973–1974); a brüsszeli magyar nagykövetség kereskedelmi kirendeltségének titkára, közösségi kérdésekkel foglalkozik (1974–1979); a Külkereskedelmi Minisztérium osztályvezetője (1979–1983); a washingtoni magyar nagykövetség kereskedelmi alkirendeltségének vezetője, Egyesült Államok (1983–1989); a Külkereskedelmi Minisztérium, majd a Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Minisztériumának főosztályvezetője (1989–1991); főtárgyaló a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek, valamint azok tagállamai közötti társulási megállapodás megkötésére irányuló tárgyalások során (1990–1991); a Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Minisztériumának főosztályvezetője, a tárca Európai Ügyek Hivatalának vezetője (1992); a tárca közigazgatási államtitkára (1993–1994); államtitkár, az Európai Ügyek Hivatalának vezetője, az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium címzetes államtitkára (1994); a Magyar Köztársaság Európa Unióhoz akkreditált rendkívüli és meghatalmazott nagykövete (1995 januárjától 2003 májusáig); az uniós csatlakozási tárgyalásokat főtárgyalóként vezeti (1998 júliusától 2003 áprilisáig); az európai uniós koordinációért felelős tárca nélküli miniszter (2003 májusától); 2004. május 11-től a Bíróság bírása.

George Arestis

Született 1945-ben; az Athéni Egyetemen szerez jogi diplomát (1968); M. A. Comparative Politics and Government, a Kenti Egyetemen, Canterbury (1970); Cipruson folytat ügyvédi tevékenységet (1972–1982); District Court Judge (1982); President District Court (1995); Administrative President District Court, Nicosia (1997–2003); a ciprusi Legfelsőbb Bíróság bírása (2003); 2004. május 11-től a Bíróság bírása.

Anthony Borg Barthet U.O.M.

Született 1947-ben; jogi diplomát szerez a Máltai Királyi Egyetemen 1973-ban; Notary to Governmentként 1975-ben lép a máltai közszolgálatba; kormánytanácsadó (1978), kormány-főtanácsadó (1979), helyettes Attorney General (1988), és 1989-ben Málta köztársasági elnöke Attorney Generalnak nevezi ki; a Máltai Egyetemen rész munkaidőben tart előadásokat polgári jogból (1998–2004); a Máltai Egyetem tanácsának tagja (1998–2004); az igazságszolgáltatás igazgatásáért felelős bizottság tagja (1994–2004); a máltai választottbírói központ irányítóból álló bizottság tagja (1998–2004); 2004. május 11-től a Bíróság bírása.

Marko Ilešič

Született 1947-ben; jogi diplomát szerez (Ljubljana Egyetem); összehasonlító jogi képzés (Strasbourg és Coimbra Egyetem); ügyvéd; a Ljubljana Munkaügyi Bíróság bírása (1975–1986); a sportügyi bíróság elnöke (1978–1986); a Triglav biztosítótársaság választottbírói bíróságának bírása (1990–1998); a tőzsde választottbírói bíróságának elnöke (1995 óta); a tőzsde választottbírói bíróságának bírása (1998 óta); a jugoszláv és a szlovén kereskedelmi kamara bírása (1991-ig, illetve 1991 óta); a Párizsi Nemzetközi Kereskedelmi Kamara bírása; az UEFA és a FIFA fellebbviteli bíróságának bírása (1988, illetve 2000 óta); a Szlovén Jogászok Egyesületének elnöke; az International Law Association, a Comité maritime international és számos más nemzetközi jogi társaság tagja; a polgári jog, a kereskedelmi jog és a nemzetközi magánjog egyetemi tanára; a Ljubljana Egyetem jogi karának dékánja; számos jogi kiadvány szerzője; 2004. május 11-től a Bíróság bírása.

Jiří Malenovský

Született 1950-ben; a prágai Károly Egyetemen szerez jogi diplomát (1975); egyetemi adjunktus (1974–1990), dékánhelyettes (1989–1991), a nemzetközi és európai jogi tanszék vezetője a brnói Masaryk Egyetemen (1990–1992); a csehszlovák alkotmánybíróság bírása (1992); az Európa Tanács melletti nagykövet (1993–1998); az Európa Tanács Miniszterek Bizottságának elnöke (1995); a Külügyminisztérium főosztályvezetője (1998–2000); az Association de droit international szlovák és cseh tagozatának vezetője (1999–2001); alkotmánybíró (2000–2004); a jogalkotási tanács tagja (1998–2000); a Hágai Állandó Választottbíróság tagja (2000 óta); a brnói Masaryk Egyetemen a nemzetközi közjog egyetemi tanára (2001); 2004. május 11-től a Bíróság bírása.

Ján Klučka

Született 1951-ben; a Pozsonyi Egyetemen szerez jogi diplomát (1974); a Kassai Egyetemen a nemzetközi jog egyetemi tanára (1975 óta); alkotmánybíró (1993); a Hágai Állandó Választottbíróság tagja (1994); a Velencei Bizottság tagja (1994); a Szlovák Nemzetközi Jogi Társaság elnöke (2002); 2004. május 11-től a Bíróság bírása.

Uno Lõhmus

Született 1952-ben; 1986-ban szerez jogi diplomát; az ügyvédi kamara tagja (1977–1998); a Tartui Egyetem büntetőjogi vendégprofesszora; az Emberi Jogok Európai Bíróságán bíró (1994–1998); az észti Legfelsőbb Bíróság elnöke (1998–2004); az alkotmányjogi bizottság tagja; a büntetőtörvénykönyv előkészítő bizottságának tanácsadója; a büntetőeljárás törvényt előkészítő munkacsoport tagja; számos emberi jogi és alkotmányjogi kiadvány szerzője; 2004. május 11-től a Bíróság bírása.

Egils Levits

Született 1955-ben; a Hamburgi Egyetemen szerez jogi és politológiai diplomát; a Kieli Egyetem jogi karának tudományos munkatársa; a lett parlament tanácsadója nemzetközi jogi, alkotmányjogi és a jogalkotási reformmal kapcsolatos kérdésekben; lett nagykövet Németországban és Svájcban (1992–1993), Ausztriában, Svájcban és Magyarországon (1994–1995); miniszterelnök-helyettes, igazságügy-miniszter, megbízott külügyminiszter (1993–1994); az EBESZ keretén belül működő választott és békéltető nemzetközi bíróságon békéltető bír (1997 óta); az Állandó Választottbíróság tagja (2001 óta); 1995-től az Emberi Jogok Európai Bíróságának bírja, újraválasztják 1998-ban és 2001-ben; számos alkotmányjogi, közigazgatási jogi, jogalkotási reformmal kapcsolatos és közösségi jogi kiadvány szerzője; 2004. május 11-től a Bíróság bírja.

Aindrias Ó Caoimh

Született 1950-ben; polgári jogból szerzett diplomát (National University of Ireland, University College Dublin, 1971); barrister (King's Inns, 1972); szakoklevelet szerzett európai jogból (University College Dublin, 1977); barrister az Ír Ügyvédi Kamaránál (1972–1999); európai jogot ad elő (King's Inns, Dublin); Senior Counsel (1994–1999); számos ügyben az ír kormány képviselője az Európai Közösségek Bírósága előtt; az ír High Court bírja (1999 óta); a Honorable Society of King's Inns rangidős tagja (bencher) (1999 óta); az Ír Európai Jog Társaság alelnöke; a Nemzetközi Jog Társaság (ír tagozatának) tagja; Andreas O'Keeffe (Aindrias Ó Caoimh) fia, aki 1974 és 1985 között a Bíróság bírja volt; 2004. október 14-től a Bíróság bírja.

Lars Bay Larsen

Született 1953-ban; politikatudományi diploma (1976), jogi diploma (1983), Koppenhágai Egyetem; tisztviselő az Igazságügyi Minisztériumban (1983–1985); a családi jog oktatója (1984–1991), majd docense (1991–1996) a Koppenhágai Egyetemen; az Advokatsamfund csoportvezetője (1985–1986); csoportvezető az Igazságügyi Minisztériumban (1986–1991); az ügyvédi kamara tagja (1991); osztályvezető (1991–1995), a rendészeti főosztály vezetője (1995–1999), a jogi főosztály vezetője (2000–2003) az Igazságügyi Minisztériumban; a Dán Köztársaság képviselője a K-4 Bizottságban (1995–2000), a Schengeni Központi Csoportban (1996–1998) és az Europol igazgatótanácsában (1998–2000); a Højesteret bírja (2003–2006); 2006. január 11-től a Bíróság bírja.

Eleanor Sharpston

Született 1955-ben; gazdaságtudományi, nyelvi és jogi tanulmányok a King's College-ban, Cambridge-ben (1973–1977); asszisztens és kutató a Corpus Christi College-ban, Oxfordban (1977–1980); az ügyvédi kamara tagja (Middle Temple, 1980); barrister (1980–1987 és 1990–2005); Sir Gordon Slynn főtanácsnok, majd bíró mellett jogi referens (1987–1990); az európai jog és az összehasonlító jog professzora (Director of European Legal Studies) a University College Londonon (1990–1992); professzor (Lecturer) a jogi karon (1992–1998), majd docens (Affiliated Lecturer) (1998–2005) a Cambridge-i Egyetemen; Fellow of King's College, Cambridge (1992-től); docens és kutató (Senior Research Fellow) a Cambridge-i Egyetemen a Centre for European Legal Studies-ban (1998–2005); Queen's Counsel (1999); Bencher of Middle Temple (2005); 2006. január 11-től a Bíróság főtanácsnoka.

Paolo Mengozzi

Született 1938-ban; a Bolognai Egyetemen a nemzetközi jog professzora és az európai közösségi jogi Jean Monnet Tanszék vezetője; *doctor honoris causa* a madridi Carlos III Egyetemen; vendégprofesszor a Johns Hopkins (Bologna Center), a St. Johns (New York), a Georgetown, a Paris II, a Georgia (Athén) és az Institut Universitaire International (Luxembourg) egyetemeken; a Nijmegeni Egyetemen szervezett European Business Law Pallas Program koordinátora; az Európai Községek Bizottsága Közbeszerzési Tanácsadó Bizottságának tagja; kereskedelmi és ipari helyettes államtitkár a Tanács soros olasz elnöksége alatt; a Kereskedelmi Világszervezettel (WTO) foglalkozó európai közösségi munkacsoport tagja és a WTO-val foglalkozó hágai Nemzetközi Jogi Akadémia kutatóközpontja 1997-es ülésének igazgatója; 1998. március 4-től 2006. május 3-ig az Elsőfokú Bíróság bírója; 2006. május 4-től főtanácsnok a Bíróságon.

Pernilla Lindh

Született 1945-ben; a Lundi Egyetemen szerez jogi diplomát; jogi referens és bíró a Trollhättani elsőfokú bíróságon (1971–1974); jogi referens a Stockholmi Fellebbviteli Bíróságon (1974–1975); bíró a Stockholmi elsőfokú bíróságon (1975); a Stockholmi Fellebbviteli Bíróság elnökének tanácsadója jogi és igazgatási ügyekben (1975–1978); megbízott a Domstolverketen (Országos Igazságszolgáltatási Tanács) (1977); tanácsadó az Igazságügyi Kancelláriahivatalban (Justice Chancellor) (1979–1980); a Stockholmi Fellebbviteli Bíróságon a bírói tanács tagja (1980–1981); jogtanácsos a Kereskedelmi Minisztériumban (1981–1982); a Külügyminisztériumban a jogi ügyekért felelős jogtanácsos, majd igazgató és főigazgató (1982–1995); 1992-ben nagykövet; a Swedish Market Court elnökhelyettese; az EGT-tárgyalások során (az EFTA-csoport alelnöke, majd elnöke) és a Svéd Királyságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozása érdekében folytatott tárgyalások során a jogi és intézményi kérdések felelőse; 1995. január 18-tól 2006. október 6-ig az Elsőfokú Bíróság bírója; 2006. október 7-től a Bíróság bírója.

Yves Bot

Született 1947-ben; a Roueni Egyetemen szerez jogi diplomát; jogi doktorátus (Université de Paris II Panthéon-Assas); a mansi jogi kar docense; a Le Mans-i ügyészségen ügyészhelyettes, majd első ügyészhelyettes (1974–1982); államügyész a dieppe-i elsőfokú bíróságon (1982–1984); államügyész-helyettes a strasbourg-i elsőfokú bíróságon (1984–1986); államügyész a bastiai elsőfokú bíróságon (1986–1988); a Caeni Fellebbviteli Bíróság főtanácsnoka (1988–1991); államügyész a Le Mans-i elsőfokú bíróságon (1991–1993); az igazságügy-miniszter (garde des Sceaux) államminisztere melletti megbízott (1993–1995); államügyész a nanterre-i elsőfokú bíróságon (1995–2002); államügyész a párizsi elsőfokú bíróságon (2002–2004); főügyész a Párizsi Fellebbviteli Bíróságon (2004–2006); 2006. október 7-től a Bíróság főtanácsnoka.

Ján Mazák

Született 1954-ben; jogi doktorátus (Pavol Jozef Safarik Egyetem, Kassa, 1978); a polgári jog (1994) és a közösségi jog (2004) professzora; a kassai jogi kar közösségi jogi intézetének igazgatója (2004); a kassai Krajský súd (területi bíróság) bírója (1980); a kassai Mestský súd (városi bíróság) elnökhelyettese (1982) és elnöke (1990); a szlovák ügyvédi kamara tagja (1991); jogi tanácsadó az Alkotmánybíróságon (1993–1998); igazságügyminiszter-helyettes (1998–2000); az Alkotmánybíróság elnöke (2000–2006); a Velencei Bizottság tagja (2004); 2006. október 7-től a Bíróság főtanácsnoka.

Jean-Claude Bonichot

Született 1955-ben; a Metzi Egyetemen szerez jogi diplomát, az Institut d'études politiques de Paris-n szerez diplomát; az École nationale d'administration volt hallgatója; rapporteur (1982–1985); a kormány megbízottja (1985–1987 és 1992–1999); ülnök (1999–2000); majd az Államtanács peres ügyek szekciója hatodik alszekciójának elnöke (2000–2006); jogi referens a Bíróságon (1987–1991); a munkaügyi és szakképzési miniszter kabinetfőnöke, majd államminiszter, közszolgálati és közigazgatási modernizációs miniszter (1991–1992); az Államtanács Caisse nationale d'assurance maladie des travailleurs salariés melletti jogi szolgálatának vezetője (2001–2006); docens a Metzi Egyetemen (1988–2000), majd az Université de Paris I Panthéon-Sorbonne-on (2000 óta); több közigazgatási jogi, közösségi jogi és európai emberi jogi kiadvány szerzője; a „Bulletin de jurisprudence de droit de l'urbanisme” alapítója és szerkesztőbizottságának elnöke, a „Bulletin juridique des collectivités locales” társalapítója és szerkesztőbizottságának tagja, az intézményi és a területrendezési, városi és településjogi kutatócsoportok tudományos tanácsának elnöke; 2006. október 7-től a Bíróság bírója.

Thomas von Danwitz

Született 1962-ben; tanulmányok Bonnban, Genfben és Párizsban; jogi államvizsga és szakvizsga (1986 és 1992); jogi doktorátus (Bonni Egyetem, 1988); nemzetközi közigazgatási diploma (École nationale d'administration, 1990); habilitáció (Bonni Egyetem, 1996); a német közjog és az európai jog professzora (1996–2003), dékán a Bochumi Ruhr Egyetem jogi karán (2000–2001); a német közjog és az európai jog professzora (Kölni Egyetem, 2003–2006); a közjogi és közigazgatás-tudományi intézet igazgatója (2006); vendégprofesszor a Fletcher School of Law and Diplomacy (2000), a François Rabelais Egyetemen (Tours, 2001–2006) és az Université de Paris I Panthéon-Sorbonne-on (2005–2006); 2006. október 7-től a Bíróság bírása.

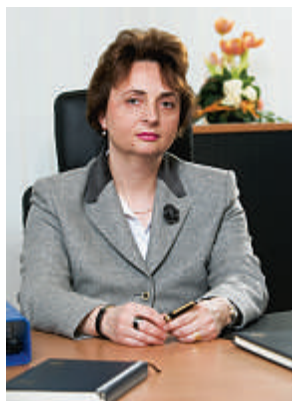
Verica Trstenjak

Született 1962-ben; bírói szakvizsga (1987); a Ljubljana Egyetemen szerez jogi doktorátust (1995); jogelméletet, államelméletet és magánjogot oktató egyetemi tanár (1996 óta); kutató; doktori tanulmányokat folytat a Zürichi Egyetemen, a Bécsi Egyetem Összehasonlító Jogi Intézetében, a hamburgi nemzetközi magánjogi Max Planck Intézetben, az Amszterdami Szabadegyetemen; a Bécsi és a németországi Freiburgi Egyetem, valamint a hamburgi Bucerius Law School vendégprofesszora; a Tudományos és Technológiai Minisztérium jogi szolgálatának vezetője (1994–1996), majd államtitkára (1996–2000); a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter (2000); 2003 óta az európai polgári törvénykönyv munkacsoport (Study Group on European Civil Code) tagja; a Humboldt kutatási projekt (Humboldt Stiftung) felelőse; az európai joggal és a magánjoggal kapcsolatos több mint száz jogi cikk és számos könyv szerzője; a Szlovén Jogászok Egyesülete által odaítélt, a „2003-as év jogásza” díj nyertese; több jogi folyóirat kiadótanácsának tagja; a Szlovén Jogászok Egyesületének főtákar, számos jogászegyesület, többek között a Gesellschaft für Rechtsvergleichung tagja; 2004. július 7-től 2006. október 6-ig az Elsőfokú Bíróság bírása; 2006. október 7-től a Bíróság főtákarának.

Alexander Arabadjiev

Született 1949-ben; jogi tanulmányok (Ohridi Szent Kelemen Egyetem, Szófia); bíró a blagoevgradi elsőfokú bíróságon (1975–1983); bíró a blagoevgradi területi bíróságon (1983–1986); a Legfelsőbb Bíróság bírása (1986–1991); alkotmánybíró (1991–2000); az Emberi Jogok Európai Bizottságának tagja (1997–1999); az Európa Jövője Konvent tagja (2002–2003); képviselő (2001–2006); megfigyelő az Európai Parlamentben; 2007. január 12-től a Bíróság bírása.

Camelia Toader

Született 1963-ban; jogot végez (1986), a jogtudományok doktora (1997) (Bukaresti Egyetem); fogalmazó a bufteai elsőfokú bíróságon (1986–1988); bíró a bukaresti V. kerületi elsőfokú bíróságon (1988–1992); a polgári jog és az európai kötelmi jog oktatója (1992–2005), majd egyetemi tanára (2005–2006) a Bukaresti Egyetemen; több alkalommal kutató, illetve doktori tanulmányokat folytat a hamburgi nemzetközi magánjogi Max Planck Intézetben (1992 és 2004 között); az Igazságügyi Minisztériumban az európai integrációs főosztály vezetője (1997–1999); bíró a Semmítőszéken (1999–2006); vendégprofesszor a Bécsi Egyetemen (2000); a közösségi jog oktatója a Nemzeti Bírőképző Intézetben (2003 és 2005–2006); több jogi folyóirat szerkesztőbizottságának tagja; 2007. január 12-től a Bíróság bírása.

Jean-Jacques Kasel

1946-ban született; a jogtudományok doktora, licence spéciale közgazgatási jogból (ULB, 1970); IEP-diploma, Párizs (Ecofin, 1972); ügyvédjelölt; a Banque de Paris et des Pays-Bas jogtanácsosa (1972–1973); attasé, majd követségi titkár a Külügyminisztériumban (1973–1976); munkacsoportelnök a Miniszterek Tanácsában (1976); követségi első titkár, az állandó képviselő helyettese az OECD-nél (Párizs, 1976–1979); a kormány elnökhelyettesének kabinetfőnöke (1979–1980); az Európai Politikai Együttműködés elnöke (1980); az Európai Közösségek Bizottsága elnökének tanácsadója majd kabinetfőnök-helyettese (1981); költségvetési és jogállásügyi igazgató a Miniszterek Tanácsa főtitkárságán (1981–1984); megbízott az Európai Közösségek melletti állandó képviseleten (1984–1985); a költségvetési bizottság elnöke; meghatalmazott miniszter, a politikai és kulturális ügyek igazgatója (1986–1991); a miniszterelnök diplomáciai tanácsadója (1986–1991); nagykövet Görögországban (1989–1991, nem rezidensként); a politikai bizottság elnöke (1991); az Európai Közösségek melletti nagykövet, állandó képviselő (1991–1998); a Coreper elnöke (1997 első féléve); nagykövet (Brüsszel, 1998–2002); a NATO melletti állandó képviselő (1998–2002); Ő Királyi Fensége a nagyherceg udvarnagya és kabinetfőnöke (2002–2007); 2008. január 15-től a Bíróság bírása.

Roger Grass

Született 1948-ban; a párizsi Institut d'études politiques et d'études supérieures-ben szerez diplomát közjogból; ügyészhelyettes a versailles-i elsőfokú bíróságon; a Bíróságon vezető tisztviselő; a Párizsi Fellebbviteli Bíróság melletti főügyészség főtitkára; az igazságügy-miniszter (garde des Sceaux) kabinetje, Igazságügyi Minisztérium; a Bíróság elnökének jogi referense; 1994. február 10-től a Bíróság hivatalvezetője.

2. A Bíróság összetételének változásai 2008-ban

A 2008. január 14-i ünnepélyes ülés

Az Európai Községek tagállamai kormányainak képviselői 2007. december 3-i határozatukkal a 2009. október 6-ig terjedő időszakra az Európai Községek Bíróságára bírónak nevezték ki Jean-Jaques Kaselt.

Jean-Jaques Kasel Romain Schintgent váltja fel, aki 1989. szeptember 25-től 1996. július 11-ig az Elsőfokú Bíróságon, majd 1996. július 12-től a Bíróságon volt bíró.

3. Protokolláris sorrend

2008. január 1-jétől január 14-ig

V. SKOURIS, a Bíróság elnöke
 P. JANN, az első tanács elnöke
 C. W. A. TIMMERMANS,
 a második tanács elnöke
 A. ROSAS, a harmadik tanács elnöke
 K. LENAERTS, a negyedik tanács elnöke
 M. POIARES MADURO, első főtanácsnok
 A. TIZZANO, az ötödik tanács elnöke
 G. ARESTIS, a nyolcadik tanács elnöke
 U. LÖHMUS, a hetedik tanács elnöke
 L. BAY LARSEN, a hatodik tanács elnöke
 D. RUIZ-JARABO COLOMER, főtanácsnok
 R. SCHINTGEN, bíró
 J. N. CUNHA RODRIGUES, bíró
 R. SILVA de LAPUERTA, bíró
 J. KOKOTT, főtanácsnok
 K. SCHIEMANN, bíró
 J. MAKARCZYK, bíró
 P. KÜRIS, bíró
 JUHÁSZ E., bíró
 A. BORG BARTHET, bíró
 M. ILEŠIČ, bíró
 J. MALENOVSKÝ, bíró
 J. KLUČKA, bíró
 E. LEVITS, bíró
 A. Ó CAOIMH, bíró
 E. SHARPSTON, főtanácsnok
 P. MENGOZZI, főtanácsnok
 P. LINDH, bíró
 Y. BOT, főtanácsnok
 J. MAZÁK, főtanácsnok
 J.-C. BONICHOT, bíró
 T. von DANWITZ, bíró
 V. TRSTENJAK, főtanácsnok
 A. ARABADJIEV, bíró
 C. TOADER, bíró

R. GRASS, hivatalvezető

2008. január 15-től október 6-ig

V. SKOURIS, a Bíróság elnöke
 P. JANN, az első tanács elnöke
 C. W. A. TIMMERMANS,
 a második tanács elnöke
 A. ROSAS, a harmadik tanács elnöke
 K. LENAERTS, a negyedik tanács elnöke
 M. POIARES MADURO, első főtanácsnok
 A. TIZZANO, az ötödik tanács elnöke
 G. ARESTIS, a nyolcadik tanács elnöke
 U. LÖHMUS, a hetedik tanács elnöke
 L. BAY LARSEN, a hatodik tanács elnöke
 D. RUIZ-JARABO COLOMER, főtanácsnok
 J. N. CUNHA RODRIGUES, bíró
 R. SILVA de LAPUERTA, bíró
 J. KOKOTT, főtanácsnok
 K. SCHIEMANN, bíró
 J. MAKARCZYK, bíró
 P. KÜRIS, bíró
 JUHÁSZ E., bíró
 A. BORG BARTHET, bíró
 M. ILEŠIČ, bíró
 J. MALENOVSKÝ, bíró
 J. KLUČKA, bíró
 E. LEVITS, bíró
 A. Ó CAOIMH, bíró
 E. SHARPSTON, főtanácsnok
 P. MENGOZZI, főtanácsnok
 P. LINDH, bíró
 Y. BOT, főtanácsnok
 J. MAZÁK, főtanácsnok
 J.-C. BONICHOT, bíró
 T. von DANWITZ, bíró
 V. TRSTENJAK, főtanácsnok
 A. ARABADJIEV, bíró
 C. TOADER, bíró
 J.-J. KASEL, bíró

R. GRASS, hivatalvezető

2008. október 7-től december 31-ig

V. SKOURIS, a Bíróság elnöke
P. JANN, az első tanács elnöke
C. W. A. TIMMERMANS, a második tanács elnöke
A. ROSAS, a harmadik tanács elnöke
K. LENAERTS, a negyedik tanács elnöke
E. SHARPSTON, első főtanácsnok
M. ILEŠIČ, az ötödik tanács elnöke
A. Ó CAOIMH, a hetedik tanács elnöke
J.-C. BONICHOT, a hatodik tanács elnöke
T. von DANWITZ, a nyolcadik tanács elnöke
D. RUIZ-JARABO COLOMER, főtanácsnok
A. TIZZANO, bíró
J. N. CUNHA RODRIGUES, bíró
R. SILVA de LAPUERTA, bíró
J. KOKOTT, főtanácsnok
M. POIARES MADURO, főtanácsnok
K. SCHIEMANN, bíró
J. MAKARCZYK, bíró
P. KÜRIS, bíró
JUHÁSZ E., bíró
G. ARETIS, bíró
A. BORG BARTHET, bíró
J. MALENOVSKÝ, bíró
J. KLUČKA, bíró
U. LÖHMUS, bíró
E. LEVITS, bíró
L. BAY LARSEN, bíró
P. MENGGOZZI, főtanácsnok
P. LINDH, bíró
Y. BOT, főtanácsnok
J. MAZÁK, főtanácsnok
V. TRSTENJAK, főtanácsnok
A. ARABADJIEV, bíró
C. TOADER, bíró
J.-J. KASEL, bíró

R. GRASS, hivatalvezető

4. A Bíróság korábbi tagjai

Massimo Pilotti, bíró (1952–1958), elnök (1952–1958)
Petrus Josephus Servatius Serrarens, bíró (1952–1958)
Otto Riese, bíró (1952–1963)
Louis Delvaux, bíró (1952–1967)
Jacques Rueff, bíró (1952–1959 és 1960–1962)
Charles Léon Hammes, bíró (1952–1967), elnök (1964–1967)
Adrianus Van Kleffens, bíró (1952–1958)
Maurice Lagrange, főtanácsnok (1952–1964)
Karl Roemer, főtanácsnok (1953–1973)
Rino Rossi, bíró (1958–1964)
Andreas Matthias Donner, bíró (1958–1979), elnök (1958–1964)
Nicola Catalano, bíró (1958–1962)
Alberto Trabucchi, bíró (1962–1972), majd főtanácsnok (1973–1976)
Robert Lecourt, bíró (1962–1976), elnök (1967–1976)
Walter Strauss, bíró (1963–1970)
Riccardo Monaco, bíró (1964–1976)
Joseph Gand, főtanácsnok (1964–1970)
Josse J. Mertens de Wilmars, bíró (1967–1984), elnök (1980–1984)
Pierre Pescatore, bíró (1967–1985)
Hans Kutscher, bíró (1970–1980), elnök (1976–1980)
Alain Louis Dutheillet de Lamothe, főtanácsnok (1970–1972)
Henri Mayras, főtanácsnok (1972–1981)
Cearbhall O'Dalaigh, bíró (1973–1974)
Max Sørensen, bíró (1973–1979)
Alexander J. Mackenzie Stuart, bíró (1973–1988), elnök (1984–1988)
Jean-Pierre Warner, főtanácsnok (1973–1981)
Gerhard Reischl, főtanácsnok (1973–1981)
Aindrias O'Keeffe, bíró (1975–1985)
Francesco Capotorti, bíró (1976), majd főtanácsnok (1976–1982)
Giacinto Bosco, bíró (1976–1988)
Adolphe Touffait, bíró (1976–1982)
Thymen Koopmans, bíró (1979–1990)
Ole Due, bíró (1979–1994) elnök (1988–1994)
Ulrich Everling, bíró (1980–1988)
Alexandros Chloros, bíró (1981–1982)
Sir Gordon Slynn, főtanácsnok (1981–1988), majd bíró (1988–1992)
Simone Rozès, főtanácsnok (1981–1984)
Pieter VerLoren van Themaat, főtanácsnok (1981–1986)
Fernand Grévisse, bíró (1981–1982 és 1988–1994)
Kai Bahlmann, bíró (1982–1988)
G. Federico Mancini, főtanácsnok (1982–1988), majd bíró (1988–1999)
Yves Galmot, bíró (1982–1988)
Constantinos Kakouris, bíró (1983–1997)
Carl Otto Lenz, főtanácsnok (1984–1997)
Marco Darmon, főtanácsnok (1984–1994)
René Joliet, bíró (1984–1995)
Thomas Francis O'Higgins, bíró (1985–1991)

Fernand Schockweiler, bíró (1985–1996)
Jean Mischo, főtanácsnok (1986–1991 és 1997–2003)
José Carlos De Carvalho Moithinho de Almeida, bíró (1986–2000)
José Luis Da Cruz Vilaça, főtanácsnok (1986–1988)
Gil Carlos Rodríguez Iglesias, bíró (1986–2003), elnök (1994–2003)
Manuel Díez de Velasco, bíró (1988–1994)
Manfred Zuleeg, bíró (1988–1994)
Walter Van Gerven, főtanácsnok (1988–1994)
Francis Geoffrey Jacobs, főtanácsnok (1988–2006)
Giuseppe Tesauero, főtanácsnok (1988–1998)
Paul Joan George Kapteyn, bíró (1990–2000)
Claus Christian Gulmann, főtanácsnok (1991–1994), majd bíró (1994–2006)
John L. Murray, bíró (1991–1999)
David Alexander Ogilvy Edward, bíró (1992–2004)
Antonio Mario La Pergola, bíró (1994 és 1999–2006), főtanácsnok (1995–1999)
Georges Cosmas, főtanácsnok (1994–2000)
Jean-Pierre Puissochet, bíró (1994–2006)
Philippe Léger, főtanácsnok (1994–2006)
Günter Hirsch, bíró (1994–2000)
Michael Bendik Elmer, főtanácsnok (1994–1997)
Hans Ragnemalm, bíró (1995–2000)
Leif Sevón, bíró (1995–2002)
Nial Fennelly, főtanácsnok (1995–2000)
Melchior Wathelet, bíró (1995–2003)
Krateros Ioannou, bíró (1997–1999)
Siegbert Alber, főtanácsnok (1997–2003)
Antonio Saggio, főtanácsnok (1998–2000)
Fidelma O’Kelly Macken, bíró (1999–2004)
Ninon Colneric, bíró (2000–2006)
Stig von Bahr, bíró (2000–2006)
Leendert A. Geelhoed, főtanácsnok (2000–2006)
Christine Stix-Hackl, főtanácsnok (2000–2006)

– Elnökök

Massimo Pilotti (1952–1958)
Andreas Matthias Donner (1958–1964)
Charles Léon Hammes (1964–1967)
Robert Lecourt (1967–1976)
Hans Kutscher (1976–1980)
Josse J. Mertens de Wilmars (1980–1984)
Alexander John Mackenzie Stuart (1984–1988)
Ole Due (1988–1994)
Gil Carlos Rodríguez Iglesias (1994–2003)

– Hivatalvezetők

Albert Van Houtte (1953–1982)

Paul Heim (1982–1988)

Jean-Guy Giraud (1988–1994)

C – A Bíróság igazságügyi statisztikái

A Bíróság tevékenysége általában

1. Érkezett, befejezett és folyamatban maradt ügyek (2004–2008)

Érkezett ügyek

2. Az eljárások jellege (2004–2008)
3. Közvetlen keresetek – A kereset jellege (2008)
4. A kereset tárgya (2008)
5. Tagállami kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetek (2004–2008)

Befejezett ügyek

6. Az eljárások jellege (2004–2008)
7. Ítéletek, végzések, vélemények (2008)
8. Ítélező testület (2004–2008)
9. A kereset tárgya (2004–2008)
10. A kereset tárgya (2008)
11. Tagállami kötelezettségszegés megállapítása tárgyában hozott ítéletek: a határozat tartalma (2008)
12. Az eljárások időtartama (2004–2008)

December 31-én folyamatban maradt ügyek

13. Az eljárások jellege (2004–2008)
14. Ítélező testület (2008)

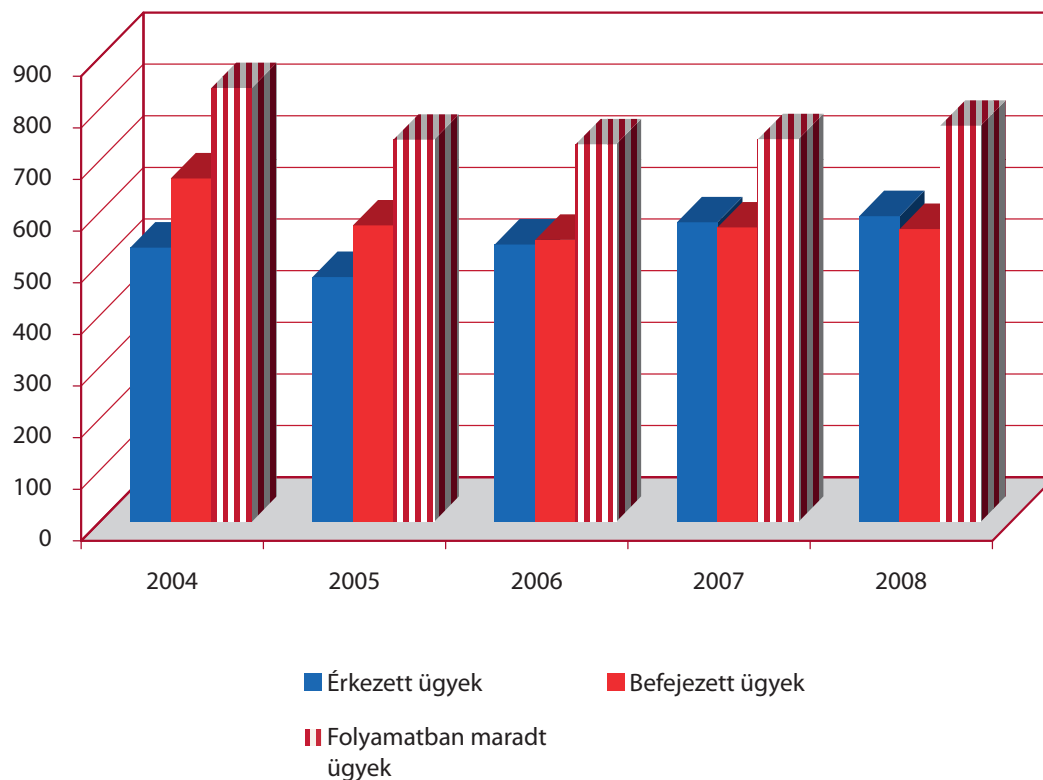
Egyéb

15. Gyorsított eljárások (2004–2008)
16. Sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárások (2008)
17. Ideiglenes intézkedés iránti eljárások (2008)

Az igazságszolgáltatási tevékenység általános alakulása (1952–2008)

18. Érkezett ügyek és ítéletek
19. Érkezett előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (tagállamonként és évenként)
20. Érkezett előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (tagállamonként és bíróságonként)
21. Érkezett tagállami kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetek

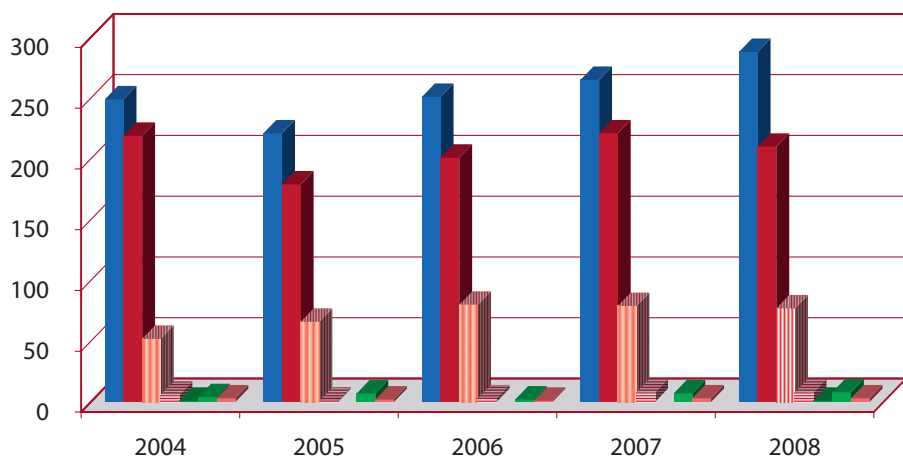
1. A Bíróság tevékenysége általában – Érkezett, befejezett és folyamatban maradt ügyek (2004–2008)¹

	2004	2005	2006	2007	2008
Érkezett ügyek	531	474	537	580	592
Befejezett ügyek	665	574	546	570	567
Folyamatban maradt ügyek	840	740	731	741	767

¹ A számok (összesítő számok) az összes ügy számát jelölik, és figyelmen kívül hagyják az összefüggés miatti egyesítéseket (egy ügyszám = egy ügy).

2. Érkezett ügyek – Az eljárások jellege (2004–2008)^{1 2}

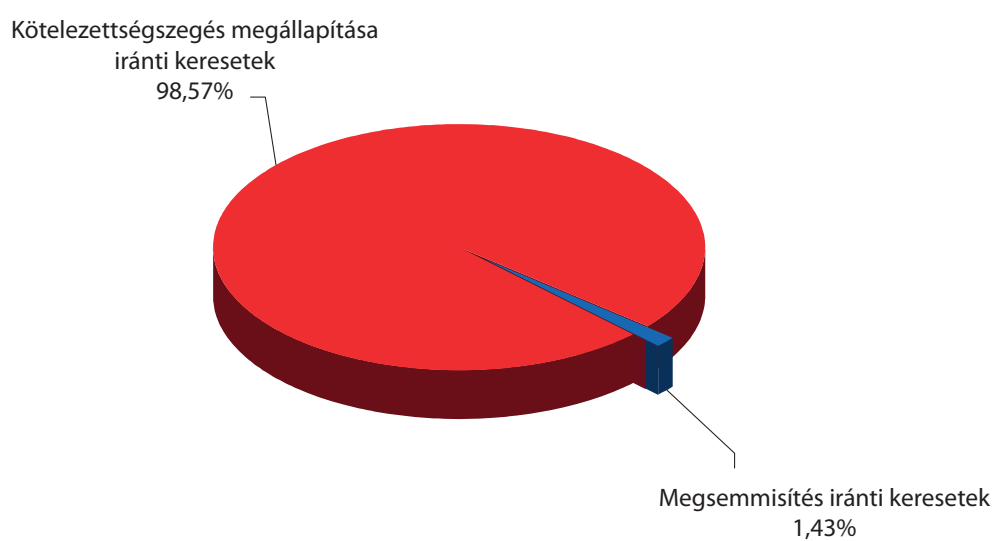
■ Előzetes döntéshozatal iránti kérelmek
 ■ Közvetlen keresetek
 ■ Fellebbezések
■ Ideiglenes intézkedés és beavatkozás elleni fellebbezések
 ■ Vélemények/Tanácskozások
 ■ Különleges eljárások
■ Ideiglenes intézkedés iránti kérelmek

	2004	2005	2006	2007	2008
Előzetes döntéshozatal iránti kérelmek	249	221	251	265	288
Közvetlen keresetek	219	179	201	221	210
Fellebbezések	52	66	80	79	77
Ideiglenes intézkedés és beavatkozás elleni fellebbezések	6	1	3	8	8
Vélemények/Tanácskozások	1				1
Különleges eljárások	4	7	2	7	8
Összesen	531	474	537	580	592
Ideiglenes intézkedés iránti kérelmek	3	2	1	3	3

¹ A számok (összesítő számok) az összes ügy számát jelölik, és figyelmen kívül hagyják az összefüggés miatti egyesítéseket (egy ügyszám = egy ügy).

² „Különleges eljárásnak” minősül a költségek megállapítása (eljárási szabályzat, 74. cikk); a költségmentesség (eljárási szabályzat, 76. cikk); az ítélet elleni ellentmondás (eljárási szabályzat, 94. cikk); a harmadik személy jogorvoslata (eljárási szabályzat, 97. cikk); az ítélet értelmezése (eljárási szabályzat, 102. cikk); a perújítás (eljárási szabályzat, 98. cikk); az ítélet kijavítása (eljárási szabályzat, 66. cikk); az első főtanácsnok által az Elsőfokú Bíróság határozatának felülvizsgálata iránt előterjesztett indítvány vizsgálata (a Bíróság alapokmánya, 62. cikk); a végrehajtás foganatosítása iránti eljárás (az Európai Közösségek kiváltságairól és mentességeiről szóló jegyzőkönyv); a mentelmi ügyek (az Európai Közösségek kiváltságairól és mentességeiről szóló jegyzőkönyv).

3. Érkezett ügyek – Közvetlen keresetek – A kereset jellege (2008)¹

Megsemmisítés iránti keresetek	3
Intézményi mulasztás megállapítása iránti keresetek	
Kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetek	207
Összesen	210

¹ A számok (összesítő számok) az összes ügy számát jelölik, és figyelmen kívül hagyják az összefüggés miatti egyesítéseket (egy ügyszám = egy ügy).

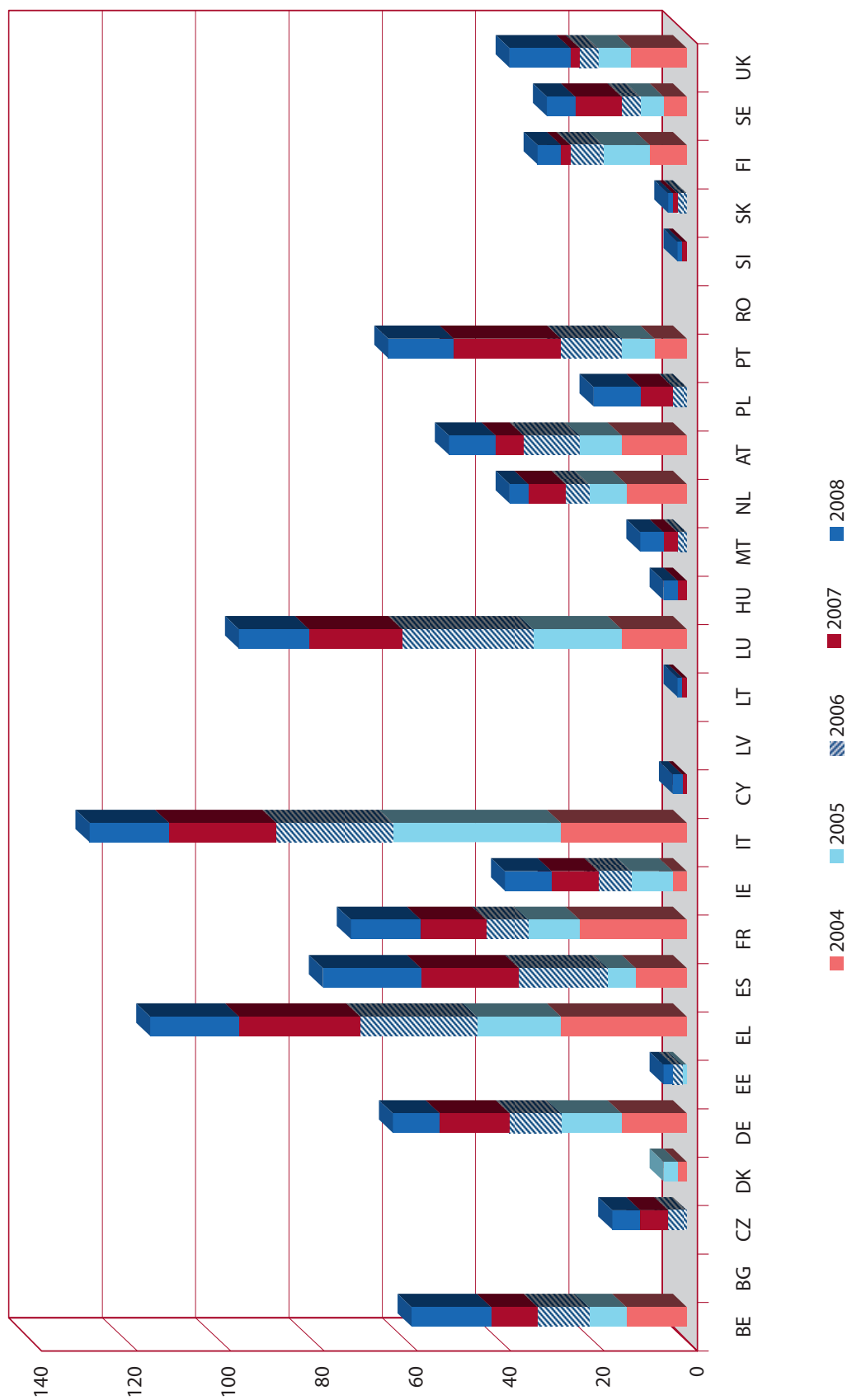
4. Érkezett ügyek¹ – A kereset tárgya (2008)²

	Közvetlen keresetek	Előzetes döntéshozatal iránti kérelmek	Fellebbezések	Ideiglenes intézkedés és beavatkozás elleni fellebbezések	Összesen	Különleges eljárások
A szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térsége	12	26			38	
Adózás	14	35			49	
Állami támogatások	1	6	4		11	
Áruk szabad mozgása	2	8			10	
Energia	4				4	
Európai polgárság		6			6	
Gazdaság- és monetáris politika	1				1	
Halászati politika	2	1			3	
Intézményi jog	3	1	21	2	27	1
Iparpolitika	3	5			8	
Jogszabályok közelítése	15	10			25	
Kereskedelempolitika		3	2		5	
Környezetvédelem és fogyasztóvédelem	49	34	5	6	94	
Közös kül- és biztonságpolitika		1	1		2	
Közös Vámtarifa		12			12	
Közösségek saját forrásai	3				3	
Közösségi jogi elvek		3	1		4	
Külkapcsolatok	2	7			9	1
Letelepedés szabadsága	26	7			33	
Mezőgazdaság	4	11			15	
Migráns munkavállalók szociális biztonsága		2			2	
Regionális politika			2		2	
Római Egyezmény		1			1	
Szállítás	12	4			16	
Szellemi tulajdon	1	12	23		36	
Személyek szabad mozgása	28	14			42	
Szociálpolitika	5	26			31	
Szolgáltatásnyújtás szabadsága	12	20			32	
Tőke szabad mozgása	3	9			12	
Vállalkozások joga	9	9	1		19	
Vámunió		8	1		9	
Versenyjog		3	7		10	
EK-Szerződés	209	284	68	8	569	2
EU-Szerződés	1	4			5	
Eljárás						7
Tisztviselők személyzeti szabályzata			9		9	
Egyéb			9		9	7
ÖSSZESEN	210	288	77	8	583	9

¹ Az ideiglenes intézkedés iránti kérelmeket nem vették figyelembe.

² A számok (összesítő számok) az összes ügy számát jelölik, és figyelmen kívül hagyják az összefüggés miatti egyesítéseket (egy ügyszám = egy ügy).

5. Érkezett ügyek – Tagállami kötelezettségesség megállapítása iránti keresetek (2004–2008)^{1,2}

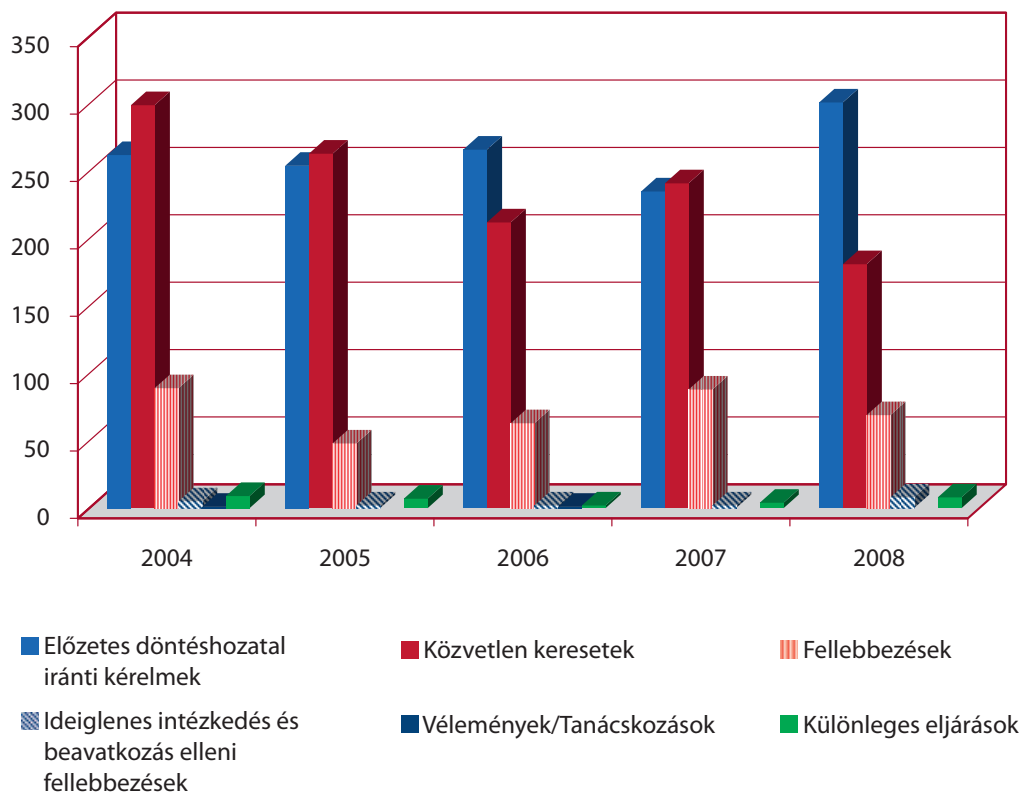

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Összesen
2004	13			2	14		27	11	23	3	27				14			13	14		7				8	5	12	193 ²
2005	8			3	13	1	18	6	11	9	36				19			8	9		7				10	5	7	170
2006	11		4		11	2	25	19	9	7	25				28		2	5	12	3	13			2	7	4	4	193
2007	10		6		15		26	21	14	10	23	1		1	20	2	3	8	6	7	23		1	1	2	10	2	212
2008	17		6		10	2	19	21	15	10	17	2		1	15	3	5	4	10	10	14		1	1	5	6	13	207

¹ A számok (összesítő számok) az összes ügy számát jelölik, és figyelmen kívül hagyják az összefüggés miatti egyesítéseket (egy ügyszám = egy ügy). Az EK-Szerződés 93., 169., 170., 171. és 225. cikke (jelenleg EK 88., EK 226., EK 227., EK 228. és EK 298. cikke), EAK 141., EAK 142. és EAK 143. cikk, valamint ESZAK 88. cikk.

² Ebből egy keresetet az EK-Szerződés 170. cikke (jelenleg EK 227. cikk) alapján terjesztettek elő.

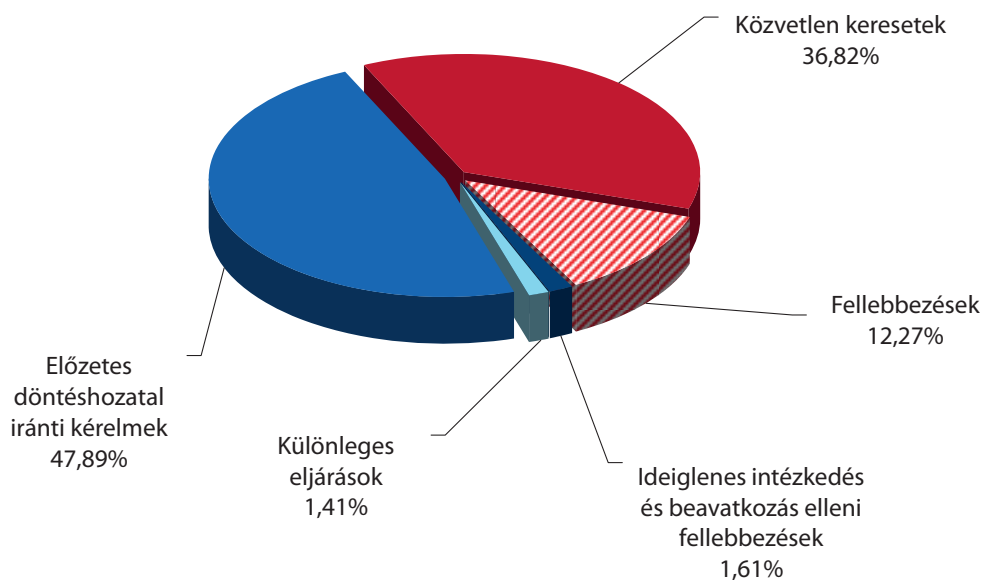
6. Befejezett ügyek – Az eljárások jellege (2004–2008)¹

	2004	2005	2006	2007	2008
Előzetes döntéshozatal iránti kérelmek	262	254	266	235	301
Közvetlen keresetek	299	263	212	241	181
Fellebbezések	89	48	63	88	69
Ideiglenes intézkedés és beavatkozás elleni fellebbezések	5	2	2	2	8
Vélemények/Tanácskozások	1		1		
Különleges eljárások	9	7	2	4	8
Összesen	665	574	546	570	567

¹ A számok (összesítő számok) az összes ügy számát jelölik, és figyelmen kívül hagyják az összefüggés miatti egyesítéseket (egy ügyszám = egy ügy).

7. Befejezett ügyek – Ítéletek, végzések, vélemények (2008)¹

	Ítéletek	Ügydöntő végzések ²	Ideiglenes intézkedés tárgyában hozott végzések ³	Egyéb végzések ⁴	Vélemények	Összesen
Előzetes döntéshozatal iránti kérelmek	186	30		22		238
Közvetlen keresetek	108	2		70		180
Fellebbezések	39	20		2		61
Ideiglenes intézkedés és beavatkozás elleni fellebbezések			7	1		8
Különleges eljárások		5		2		7
Összesen	333	57	7	97		494

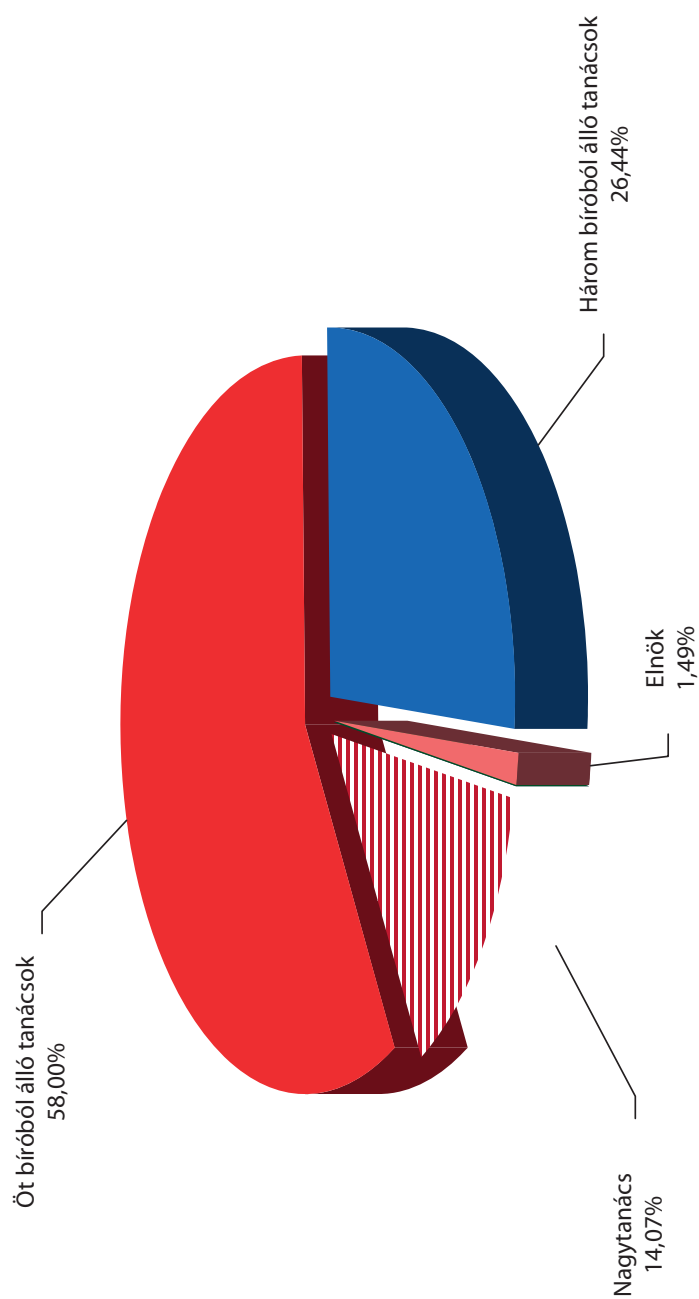
¹ A számok (nettó számok) az összes ügy számát jelölik, figyelembe véve az összefüggés miatti egyesítéseket is (egyesített ügyek = egy ügy).

² Eljárást befejező, ügydöntő végzések (elfogadhatatlanság, nyilvánvaló elfogadhatatlanság...).

³ Az EK-Szerződés 185. vagy 186. cikke (jelenleg EK 242. és EK 243. cikk), az EK-Szerződés 187. cikke (jelenleg EK 244. cikk), továbbá az EAK- vagy ESZAK-Szerződés megfelelő rendelkezései szerint előterjesztett kérelmek alapján, illetve az ideiglenes intézkedés vagy beavatkozás elleni fellebbezés alapján indult eljárásban hozott végzések.

⁴ Az eljárást törléssel, a kereset okafogyottá válásának megállapításával vagy az Elsőfokú Bírósághoz történő visszautalással befejező végzések.

8. Befejezett ügyek – Ítélező testület (2004–2008)¹

	2004			2005			2006			2007			2008		
	Ítéletek/ Vélemények	Végzésék ²	Összesen	Ítéletek/ Vélemények	Végzésék ²	Összesen	Ítéletek/ Vélemények	Végzésék ²	Összesen	Ítéletek/ Vélemények	Végzésék ²	Összesen	Ítéletek/ Vélemények	Végzésék ²	Összesen
Teljes ülés	21		21	1		1	2								
Kis plénum ³	1		1												
Nagytanács	31	1	32	59		59	55		51			51	66		66
Öt bíróból álló tanácsok	257	18	275	245	5	250	265	13	278	242	10	252	259	13	272
Három bíróból álló tanácsok	113	61	174	103	51	154	67	41	108	104	48	152	65	59	124
Elnök		6	6		2	2		1	1		2	2		7	7
Összesen	423	86	509	408	58	466	389	55	444	397	60	457	390	79	469

¹ A számok (összesítő számok) az összes ügy számát jelölik, és figyelmen kívül hagyják az összefüggés miatti egyesítéseket (egy ügyszám = egy ügy).

² Eljárást befejező ügydöntő jellegűek (az eljárást törléssel, a kereset okafogyottá válásának megállapításával vagy az Elsőfokú Bírósághoz történő visszautalással befejező végzésektől eltérő határozatok).

³ Ítélező testület a Nizzai Szerződés hatálybalépése előtt.

9. Ítélettel, véleménnyel vagy ügydöntő végzéssel befejezett ügyek – A kereset tárgya (2004–2008)¹

	2004	2005	2006	2007	2008
A szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térsége	2	5	9	17	5
Adózás	28	34	55	44	38
Állami támogatások	21	23	23	9	26
Áruk szabad mozgása	17	11	8	14	12
Brüsszeli Egyezmény	7	8	4	2	1
Energia	1	3	6	4	4
Európai polgárság	1	2	4	2	6
Gazdaság- és monetáris politika	2			1	1
Halászati politika	6	11	7	6	6
Igazságügy és belügy			2		1
Intézményi jog	13	16	15	6	16
Iparpolitika	11	11		11	12
Jogszabályok közelítése	33	41	19	22	21
Kereskedelempolitika		4	1	1	1
Kiváltságok és mentességek		1	1	1	2
Környezetvédelem és fogyasztóvédelem	67	44	40	50	43
Közös kül- és biztonságpolitika				4	2
Közös Vámtarifa	4	7	7	10	5
Közösségek saját forrásai		2	6	3	
Közösségi jogi elvek	4	2	1	4	4
Kutatás, tájékoztatás, oktatás, statisztika					
Külkapcsolatok	9	8	11	9	8
Letelepedés szabadsága	14	5	21	19	29
Mezőgazdaság	60	63	30	23	54
Migráns munkavállalók szociális biztonsága	6	10	7	7	5
Regionális politika		5		7	1
Szállítás	11	16	9	6	4
Szellemi tulajdon	20	5	19	21	22
Személyek szabad mozgása	17	17	20	19	27
Szociálpolitika	44	29	29	26	25
Szolgáltatásnyújtás szabadsága	23	11	17	23	8
Tengerentúli országok és területek társulása	1	2			
Tőke szabad mozgása	4	5	4	13	9
Új államok csatlakozása	2	1		1	
Vállalkozások joga	16	24	10	16	17
Vámunió	12	9	9	12	8
Versenyjog	29	17	30	17	23
EK-Szerződés	485	452	424	430	446
EU-Szerződés		3	3	4	6
ESZAK-Szerződés	1	3		1	2
EAK-Szerződés	2	1	4	1	
Kiváltságok és mentességek	1				
Eljárás	8	1	2	3	5
Tisztviselők személyzeti szabályzata	12	6	9	17	11
Egyéb	21	7	11	20	16
ÖSSZESEN	509	466	442	456	470

¹ A számok (összesítő számok) az összes ügy számát jelölik, és figyelmen kívül hagyják az összefüggés miatti egyesítéseket (egy ügyszám = egy ügy).

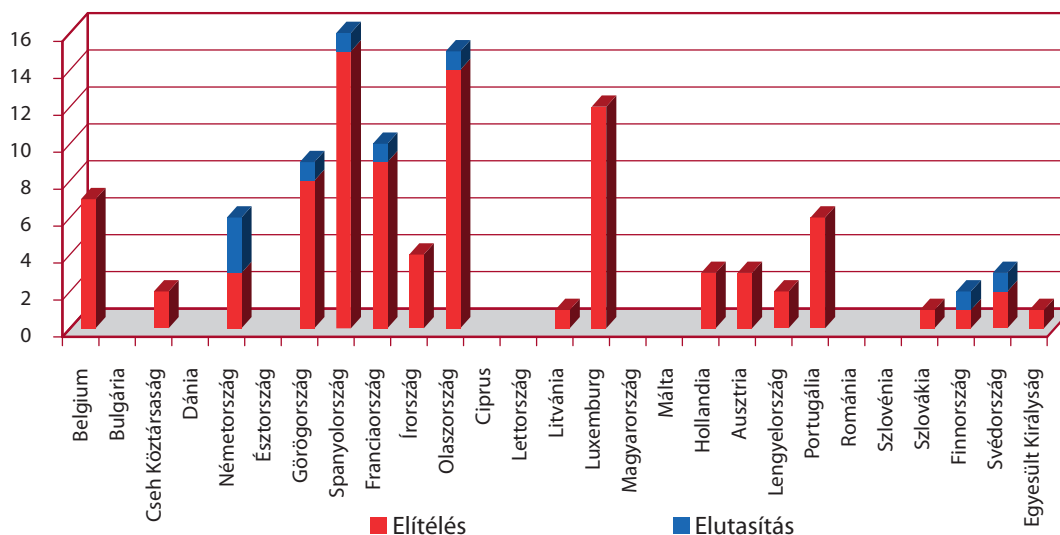
10. Ítélettel, véleménnyel vagy ügydöntő végzéssel befejezett ügyek – A kereset tárgya (2008)¹

	Ítéletek/ Vélemények	Végzések ²	Összesen
A szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térsége	5		5
Adózás	32	6	38
Állami támogatások	23	3	26
Áruk szabad mozgása	11	1	12
Brüsszeli Egyezmény	1		1
Energia	4		4
Európai polgárság	6		6
Gazdaság- és monetáris politika		1	1
Halászati politika	5	1	6
Igazságügy és belügy	1		1
Intézményi jog	7	9	16
Iparpolitika	12		12
Jogszabályok közelítése	21		21
Kereskedelempolitika	1		1
Kiváltságok és mentességek	2		2
Környezetvédelem és fogyasztóvédelem	38	5	43
Közös kül- és biztonságpolitika	2		2
Közös Vámtarifa	4	1	5
Közösségi jogi elvek	4		4
Külkapcsolatok	7	1	8
Letelepedés szabadsága	24	5	29
Mezőgazdaság	40	14	54
Migráns munkavállalók szociális biztonsága	5		5
Regionális politika		1	1
Szállítás	4		4
Szellemi tulajdon	14	8	22
Személyek szabad mozgása	23	4	27
Szociálpolitika	18	7	25
Szolgáltatásnyújtás szabadsága	7	1	8
Tőke szabad mozgása	9		9
Vállalkozások joga	16	1	17
Vámunió	7	1	8
Versenyjog	21	2	23
EK-Szerződés	374	72	446
EU-Szerződés	6		6
ESZAK-Szerződés	2		2
Eljárás		5	5
Tisztviselők személyzeti szabályzata	9	2	11
Egyéb	9	7	16
ÖSSZESEN	391	79	470

¹ A számok (összesítő számok) az összes ügy számát jelölik, és figyelmen kívül hagyják az összefüggés miatti egyesítéseket (egy ügyszám = egy ügy).

² Eljárást befejező ügydöntő jellegűek (az eljárást törléssel, a kereset okafogyottá válásának megállapításával vagy az Elsőfokú Bírósághoz történő visszautalással befejező végzésektől eltérő határozatok).

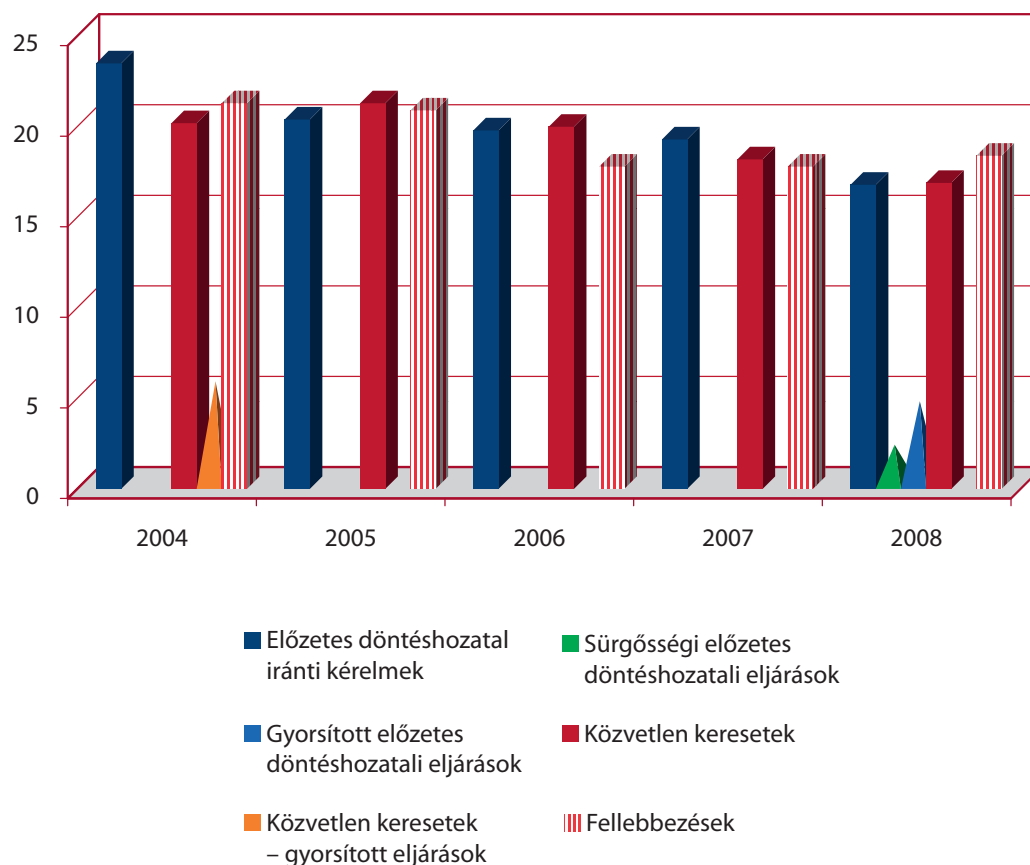
11. Befejezett ügyek – Tagállami kötelezettségszegés megállapítása tárgyában hozott ítéletek: a határozat tartalma (2008)¹

	Elítélés	Elutasítás	Összesen
Belgium	7		7
Bulgária			
Cseh Köztársaság	2		2
Dánia			
Németország	3	3	6
Észtország			
Görögország	8	1	9
Spanyolország	15	1	16
Franciaország	9	1	10
Írország	4		4
Olaszország	14	1	15
Ciprus			
Lettország			
Litvánia	1		1
Luxemburg	12		12
Magyarország			
Málta			
Hollandia	3		3
Ausztria	3		3
Lengyelország	2		2
Portugália	6		6
Románia			
Szlovénia			
Szlovákia	1		1
Finnország	1	1	2
Svédország	2	1	3
Egyesült Királyság	1		1
Összesen	94	9	103

¹ A számok (nettó számok) az összes ügy számát jelölik, figyelembe véve az összefüggés miatti egyesítéseket is (egyesített ügyek = egy ügy).

12. Befejezett ügyek – Az eljárások időtartama (2004–2008)¹ (ítéletek és ügydöntő végzések)²

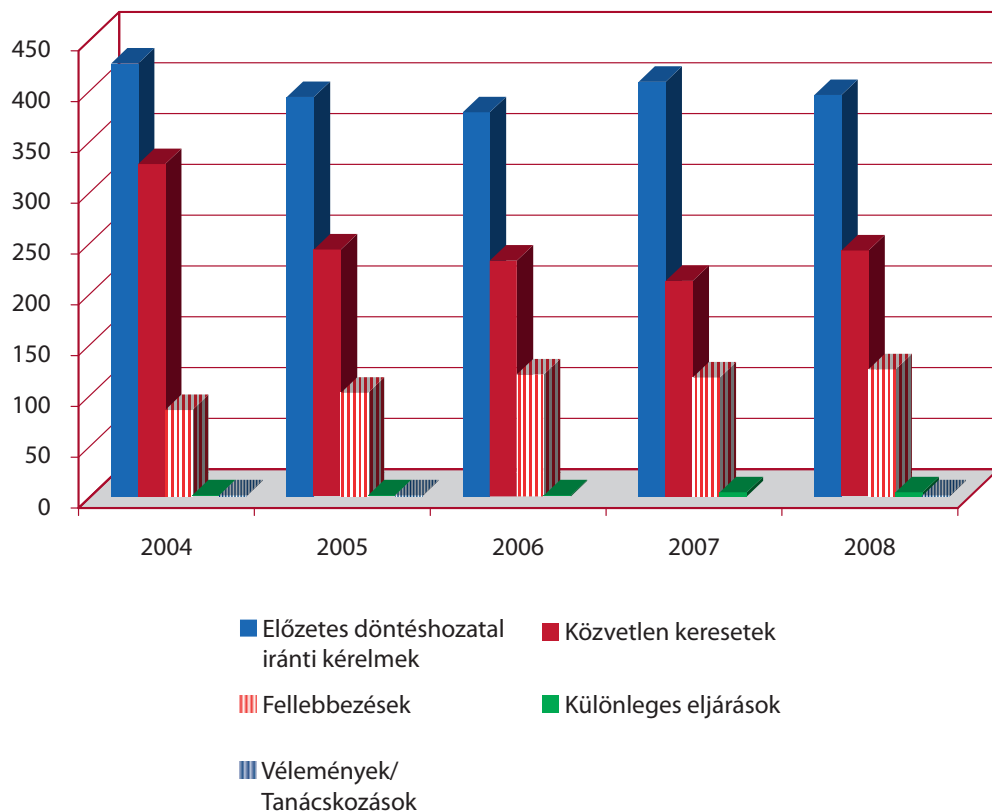
	2004	2005	2006	2007	2008
Előzetes döntéshozatal iránti kérelmek	23,5	20,4	19,8	19,3	16,8
Sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárások					2,1
Gyorsított előzetes döntéshozatali eljárások					4,5
Közvetlen keresetek	20,2	21,3	20	18,2	16,9
Közvetlen keresetek – gyorsított eljárások	5,6				
Fellebbezések	21,3	20,9	17,8	17,8	18,4

¹ Az eljárások időtartamára vonatkozó számításnál nem vették figyelembe azokat az ügyeket, amelyek során közbenső ítéletet hoztak, vagy bizonyításvétel volt; a véleményeket és a tanácskozásokat; a különleges eljárásokat (a költségek megállapítása, költségmentesség, ítélet elleni ellentmondás, harmadik személy jogorvoslata, ítélet értelmezése, perújítás, ítélet kijavítása, végrehajtás foganatosítása iránti eljárás, mentelmi ügyek); a törlési, a kereset okafogyottá válásának megállapításával az eljárást befejező vagy az Elsőfokú Bírósághoz visszautaló végzésekkel befejeződő ügyeket; az ideiglenes intézkedés iránti eljárásokat, valamint az ideiglenes intézkedés és beavatkozás elleni fellebbezéseket.

Az időtartamot hónapokban és hónaptizedekben fejezik ki.

² Az eljárást törléssel, a kereset okafogyottá válásának megállapításával vagy az Elsőfokú Bírósághoz történő visszautalással befejező végzésektől eltérő határozatokról van szó.

13. December 31-én folyamatban maradt ügyek – Az eljárások jellege (2004–2008)¹

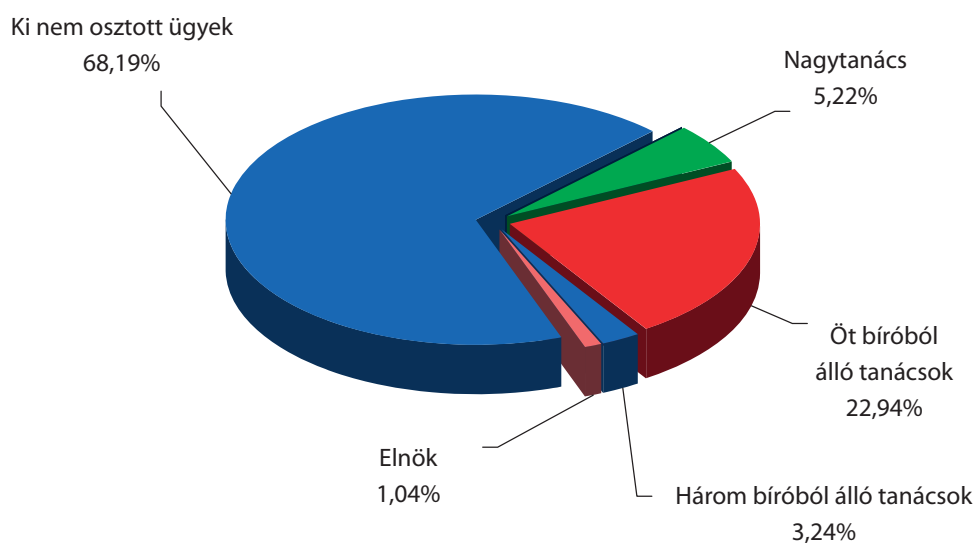

	2004	2005	2006	2007	2008
Előzetes döntéshozatal iránti kérelmek	426	393	378	408	395
Közvetlen keresetek	327	243	232	212	242
Fellebbezések	85	102	120	117	125
Különleges eljárások	1	1	1	4	4
Vélemények/Tanácskozások	1	1			1
Összesen	840	740	731	741	767

¹ A számok (összesítő számok) az összes ügy számát jelölik, és figyelmen kívül hagyják az összefüggés miatti egyesítéseket (egy ügyszám = egy ügy).

14. December 31-én folyamatban maradt ügyek – Ítélező testület (2008)¹

Megoszlás 2008-ban

	2004	2005	2006	2007	2008
Ki nem osztott ügyek	547	437	490	481	523
Teljes ülés/Nagy plénum	2	2			
Kis plénum ²					
Nagytanács	56	60	44	59	40
Öt bíróból álló tanácsok	177	212	171	170	177
Három bíróból álló tanácsok	57	29	26	24	19
Elnök	1			7	8
Összesen	840	740	731	741	767

¹ A számok (összesítő számok) az összes ügy számát jelölik, és figyelmen kívül hagyják az összefüggés miatti egyesítéseket (egy ügyszám = egy ügy).

² Ítélező testület a Nizzai Szerződés hatálybalépése előtt.

15. Egyéb – Gyorsított eljárások (2004–2008)¹

	2004		2005		2006		2007		2008		Összesen
	Elfogadott	Eljárás lefolytatása nélkül	Elfogadott	Eljárás lefolytatása nélkül	Elfogadott	Eljárás lefolytatása nélkül	Elfogadott	Eljárás lefolytatása nélkül	Elfogadott	Eljárás lefolytatása nélkül	
Közvetlen keresetek	1	2						1			4
Előzetes döntéshozatal iránti kérelmek		10		5		5		6	2	6	34
Fellebbezések								1			1
Vélemények		1									1
Összesen	1	13		5		5		8	2	6	40

¹ Az ügyek Bíróság előtti gyorsított eljárásban való elbírálása a 2000. július 1-jén hatályba lépett eljárási szabályzat 62a. és 104a. cikke alapján lehetséges.

16. Egyéb – Sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárások (2008)

	2008		Összesen
	Elfogadott	Eljárás lefolytatása nélkül	
Sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárások	3	3	6

17. Egyéb – Ideiglenes intézkedés iránti eljárások (2008)¹

	Ideiglenes intézkedés iránti beérkezett kérelmek	Ideiglenes intézkedés és beavatkozás elleni benyújtott fellebbezések	A határozat tartalma		
			Elutasítás	Helyt adás	Törlés vagy a kérelem okafogyottá válása
Intézményi jog	2	2	2		
Környezetvédelem és fogyasztóvédelem	1	6		1	1
Összesen EK-Szerződés	3	8	2	1	1
ÖSSZESEN	3	8	2	1	1

¹ A számok (nettó számok) az összes ügy számát jelölik, figyelembe véve az összefüggés miatti egyesítéseket is (egyesített ügyek = egy ügy).

18. Az igazságszolgáltatási tevékenység általános alakulása (1952–2008) – Érkezett ügyek és ítéletek

Évek	Érkezett ügyek ¹						Ítéletek ²
	Közvetlen keresetek ³	Előzetes döntéshozatal iránti kérelmek	Fellebbezések	Ideiglenes intézkedés és beavatkozás elleni fellebbezések	Összesen	Ideiglenes intézkedés iránti kérelmek	
1953	4				4		
1954	10				10		2
1955	9				9	2	4
1956	11				11	2	6
1957	19				19	2	4
1958	43				43		10
1959	47				47	5	13
1960	23				23	2	18
1961	25	1			26	1	11
1962	30	5			35	2	20
1963	99	6			105	7	17
1964	49	6			55	4	31
1965	55	7			62	4	52
1966	30	1			31	2	24
1967	14	23			37		24
1968	24	9			33	1	27
1969	60	17			77	2	30
1970	47	32			79		64
1971	59	37			96	1	60
1972	42	40			82	2	61
1973	131	61			192	6	80
1974	63	39			102	8	63
1975	62	69			131	5	78
1976	52	75			127	6	88
1977	74	84			158	6	100
1978	147	123			270	7	97
1979	1 218	106			1 324	6	138
1980	180	99			279	14	132
1981	214	108			322	17	128
1982	217	129			346	16	185
1983	199	98			297	11	151
1984	183	129			312	17	165
>>>>							

Évek	Érkezett ügyek ¹						Ítéletek ²
	Közvetlen keresetek ³	Előzetes döntéshozatal iránti kérelmek	Fellebbezések	Ideiglenes intézkedés és beavatkozás elleni fellebbezések	Összesen	Ideiglenes intézkedés iránti kérelmek	
1985	294	139			433	23	211
1986	238	91			329	23	174
1987	251	144			395	21	208
1988	193	179			372	17	238
1989	244	139			383	19	188
1990 ⁴	221	141	15	1	378	12	193
1991	142	186	13	1	342	9	204
1992	253	162	24	1	440	5	210
1993	265	204	17		486	13	203
1994	128	203	12	1	344	4	188
1995	109	251	46	2	408	3	172
1996	132	256	25	3	416	4	193
1997	169	239	30	5	443	1	242
1998	147	264	66	4	481	2	254
1999	214	255	68	4	541	4	235
2000	199	224	66	13	502	4	273
2001	187	237	72	7	503	6	244
2002	204	216	46	4	470	1	269
2003	278	210	63	5	556	7	308
2004	220	249	52	6	527	3	375
2005	179	221	66	1	467	2	362
2006	201	251	80	3	535	1	351
2007	221	265	79	8	573	3	379
2008	211	288	77	8	584	3	333
ÖSSZESEN	8 340	6 318	917	77	15 652	348	7 890

¹ Összesítő számok, a különleges eljárások nélkül.

² Nettó számok.

³ A véleményeket beleértve.

⁴ A tisztviselők által benyújtott keresetekkel 1990 óta az Elsőfokú Bíróság foglalkozik.

19. Az igazságszolgáltatási tevékenység általános alakulása (1952–2008) – Előzetes döntéshozatal iránti beérkezett kérelmek (tagállamonként és évenként)¹

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Benelux ²	Összesen
1961																		1											1
1962																		5											5
1963															1			5											6
1964																		4											6
1965					4				2									1											7
1966																		1											1
1967	5				11				3						1			3											23
1968	1				4				1		1							2											9
1969	4				11				1						1														17
1970	4				21				2		2							3											32
1971	1				18				6		5				1			6											37
1972	5				20				1		4							10											40
1973	8				37				4		5				1			6											61
1974	5				15				6		5							7								1			39
1975	7			1	26				15		14				1			4								1			69
1976	11				28				8	1	12							14								1			75
1977	16			1	30				14	2	7							9								5			84
1978	7			3	46				12	1	11							38								5			123
1979	13			1	33				18	2	19				1			11								8			106
1980	14			2	24				14	3	19							17								6			99
1981	12			1	41				17		11				4			17								5			108
1982	10			1	36				39		18							21								4			129
1983	9			4	36				15	2	7							19								6			98
																													>>>

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Benelux ²	Összesen
1984	13			2	38				34	1	10							22									9		129
1985	13				40				45	2	11				6			14									8		139
1986	13			4	18		2	1	19	4	5				1			16									8		91
1987	15			5	32		17	1	36	2	5				3			19									9		144
1988	30			4	34			1	38		28				2			26									16		179
1989	13			2	47		2	2	28	1	10				1			18		1							14		139
1990	17			5	34		2	6	21	4	25				4			9		2							12		141
1991	19			2	54		3	5	29	2	36				2			17		3							14		186
1992	16			3	62		1	5	15		22				1			18		1							18		162
1993	22			7	57		5	7	22	1	24				1			43		3							12		204
1994	19			4	44				13	36	2	46			1			13		1							24		203
1995	14			8	51		10	10	43	3	58				2			19	2	5						6	20		251
1996	30			4	66		4	6	24		70				2			10	6	6					3	4	21		256
1997	19			7	46		2	9	10	1	50				3			24	35	2					6	7	18		239
1998	12			7	49		5	55	16	3	39				2			21	16	7					2	6	24		264
1999	13			3	49		3	4	17	2	43				4			23	56	7					4	5	22		255
2000	15			3	47		3	5	12	2	50							12	31	8					5	4	26	1	224
2001	10			5	53		4	4	15	1	40				2			14	57	4					3	4	21		237
2002	18			8	59		7	3	8		37				4			12	31	3					7	5	14		216
2003	18			3	43		4	8	9	2	45				4			28	15	1					4	4	22		210
2004	24			4	50		18	8	21	1	48				1	2		28	12	1					4	5	22		249
2005	21		1	4	51		11	10	17	2	18				2	3		36	15	1	2				4	11	12		221
2006	17		3	3	77		14	17	24	1	34			1	1	4		20	12	2	3			1	5	2	10		251
2007	22	1	2	5	59	2	8	14	26	2	43			1		2		19	20	7	3	1		1	5	6	16		265
2008	24		1	6	71	2	9	17	12	1	39	1	3	3	4	6		34	25	4	1				4	7	14		288
Összesen	579	1	7	122	1672	4	134	211	755	51	978	1	3	5	64	17		719	333	14	64	1		2	56	76	448	1	6 318

¹ Az EK-Szerződés 177. cikke (jelenleg EK 234. cikk), az EU 35. cikk (1) bekezdése, ESZAK 41. cikk, EAK 150. cikk, 1971. évi jegyzőkönyv.

² C-265/00. sz. Campina Melkunie-ügy.

**20. Az igazságszolgáltatási tevékenység általános alakulása
(1952–2008) – Előzetes döntéshozatal iránti beérkezett
kérelmek (tagállamonként és bíróságokként)**

			Összesen
Belgium	Cour constitutionnelle	71	
	Cour de cassation	12	
	Conseil d'État	43	
	Egyéb bíróságok	453	579
Bulgária	Софийски градски съд Търговско отделение	1	
	Egyéb bíróságok		1
Cseh Köztársaság	Nejvyššího soudu		
	Nejvyšší správní soud	1	
	Ústavní soud		
	Egyéb bíróságok	6	7
Dánia	Højesteret	22	
	Egyéb bíróságok	100	122
Németország	Bundesgerichtshof	120	
	Bundesverwaltungsgericht	88	
	Bundesfinanzhof	250	
	Bundesarbeitsgericht	17	
	Bundessozialgericht	73	
	Staatsgerichtshof des Landes Hessen	1	
	Egyéb bíróságok	1 123	1 672
Észtország	Riigikohus	1	
	Egyéb bíróságok	3	4
Görögország	Άρειος Πάγος	9	
	Συμβούλιο της Επικρατείας	31	
	Egyéb bíróságok	94	134
Spanyolország	Tribunal Supremo	22	
	Audiencia Nacional	1	
	Juzgado Central de lo Penal	7	
	Egyéb bíróságok	181	211
Franciaország	Cour de cassation	83	
	Conseil d'État	42	
	Egyéb bíróságok	630	755
Írország	Supreme Court	17	
	High Court	15	
	Egyéb bíróságok	19	51

>>>

			Összesen
Olaszország	Corte suprema di Cassazione	101	
	Corte Costituzionale	1	
	Consiglio di Stato	62	
	Egyéb bíróságok	814	978
Ciprus	Ανώτατο Δικαστήριο	1	
	Egyéb bíróságok		1
Lettország	Augstākā tiesa	2	
	Satversmes tiesa		
	Egyéb bíróságok	1	3
Litvánia	Konstitucinis Teismas	1	
	Lietuvos Aukščiausiasis Teismas	1	
	Lietuvos vyriausiasis administracinis Teismas	2	
	Egyéb bíróságok	1	5
Luxemburg	Cour supérieure de justice	10	
	Cour de cassation	2	
	Conseil d'État	13	
	Cour administrative	7	
	Egyéb bíróságok	32	64
Magyarország	Legfelsőbb Bíróság	1	
	Fővárosi Ítéltábla	1	
	Szegedi Ítéltábla	1	
	Egyéb bíróságok	14	17
Málta	Qorti Kostituzzjonali		
	Qorti ta' l-Appel		
	Egyéb bíróságok		
Hollandia	Raad van State	59	
	Hoge Raad der Nederlanden	177	
	Centrale Raad van Beroep	46	
	College van Beroep voor het Bedrijfsleven	137	
	Tariefcommissie	34	
	Egyéb bíróságok	266	719
Ausztria	Verfassungsgerichtshof	4	
	Oberster Gerichtshof	71	
	Oberster Patent- und Markensenat	3	
	Bundesvergabeamt	24	
	Verwaltungsgerichtshof	57	
	Vergabekontrollsenat	4	
	Egyéb bíróságok	170	333

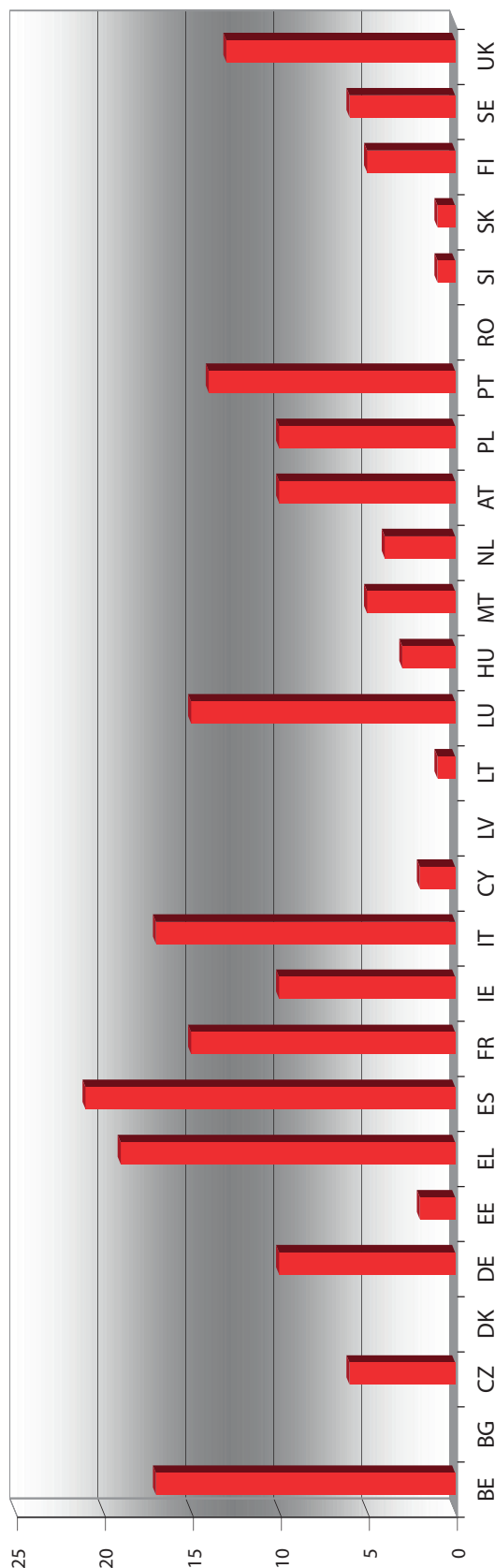
>>>

			Összesen
Lengyelország	Sąd Najwyższy		
	Naczelny Sąd Administracyjny	3	
	Trybunał Konstytucyjny		
	Egyéb bíróságok	11	14
Portugália	Supremo Tribunal de Justiça	1	
	Supremo Tribunal Administrativo	36	
	Egyéb bíróságok	27	64
Románia	Tribunal Dâmbovița	1	
	Egyéb bíróságok		1
Szlovénia	Vrhovno sodišče		
	Ustavno sodišče		
	Egyéb bíróságok		
Szlovákia	Ústavný Súd		
	Najvyšší súd	1	
	Egyéb bíróságok	1	2
Finnország	Korkein hallinto-oikeus	23	
	Korkein oikeus	10	
	Egyéb bíróságok	23	56
Svédország	Högsta Domstolen	12	
	Marknadsdomstolen	4	
	Regeringsrätten	21	
	Egyéb bíróságok	39	76
Egyesült Királyság	House of Lords	38	
	Court of Appeal	45	
	Egyéb bíróságok	365	448
Benelux	Cour de justice/Gerechtshof ¹	1	1
Összesen			6 318

¹ C-265/00. sz. Campina Melkunie-ügy.

21. Az igazságszolgáltatási tevékenység általános alakulása (1952–2008) – Tagállami kötelezettségesség megállapítása iránti beérkezett keresetek¹

2008

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Összesen
2008	17		6		10	2	19	21	15	10	17	2		1	15	3	5	4	10	10	14		1	1	5	6	13	207
1952–2008	340		16	34	253	5	353	208	381	186	599	3		2	245	5	10	129	114	20	155		2	4	47	45	122	3 278

A Spanyolország ellen indított ügyek számára beletartozik a Belgium által az EK-Szerződés 170. cikke (jelenleg EK 227. cikk) alapján benyújtott kereset is.

A Franciaország ellen indított ügyek számára beletartozik az Írország által az EK-Szerződés 170. cikke (jelenleg EK 227. cikk) alapján benyújtott kereset is.

Az Egyesült Királyság ellen indított ügyek számára beletartozik az EK-Szerződés 170. cikke (jelenleg EK 227. cikk) alapján benyújtott három kereset is, amelyek közül egyet Franciaország, kettőt pedig Spanyolország terjesztett elő.

¹ Az EK-Szerződés 93., 169., 170., 171. és 225. cikke (jelenleg EK 88., EK 226., EK 227., EK 228. és EK 298. cikk), EAK 141., EAK 142. és EAK 143. cikk, valamint ESZAK 88. cikk.

II. fejezet

Az Európai Közösségek Elsőfokú Bírósága

A – Az Elsőfokú Bíróság tevékenysége 2008-ban

Marc Jaeger elnök

Az Elsőfokú Bíróság összetétele a 2007-ben bekövetkezett számos változás után – amelyekre egyrészt az Elsőfokú Bíróság tagjainak részleges megújítása, másrészt pedig az új tagállamok csatlakozása folytán került sor – 2008-ban állandóbb maradt. Mindazonáltal ebben az évben távozott hivatalából John D. Cooke, aki majdnem tizenhárom évig volt az Elsőfokú Bíróság bírása, helyébe pedig Kevin O'Higgins lépett.

Ezzel szemben az Elsőfokú Bíróság munkamódszereiben és eredményeiben lényeges változások történtek.

Az Elsőfokú Bíróság a jogviták száma, ebből eredően pedig az ügyhátralék állandó növekedésével szembeállítva megújította munkamódszereit, szervezetét és működését. Ennek kapcsán alaposan elemezte az ügyiratok kezelésének különböző szakaszait, valamint a határozatok előkészítésének és kidolgozásának folyamatát annak érdekében, hogy javítani lehessen az Elsőfokú Bíróság hatékonyságát, ügyelve azonban arra, hogy mindez ne érintse hátrányosan a határozatok minőségét. Számos statisztikai vagy irányítási eszköz kifejlesztésére is sor került. Másfelől az eljárási szabályzat módosult annak érdekében, hogy az Elsőfokú Bíróság számára lehetővé tegye, hogy a szellemi tulajdon tárgyában benyújtott keresetekről az eljárás szóbeli szakaszának mellőzésével határozzon, kivéve ha a fél kérelmet terjeszt elő, amelyben felsorolja azokat az okokat, amelyek miatt meghallgatását kéri.

A meghozott intézkedések összessége, általában pedig a hatékonyságra való állandó törekvés minden szempontból lehetővé tette az Elsőfokú Bíróság tagjai és személyzete által végzett jelentős munka eredményeinek hasznosítását. Így az elmúlt év során 605 ügyet sikerült befejezni, amely a megelőző évhez képest 52%-os növekedést jelent, míg a 2008-ban tartott tárgyalások száma a kétszeresére nőtt (a 2007-ben tartott 172-höz képest 341-re). Az eljárások átlagos időtartama jelentősen csökkent (a 2007. évi 27,7 hónapról 24,5 hónapra), de még további előrelépés szükséges.

Az Elsőfokú Bíróság a 2009. év során ugyanezen irányban kívánja folytatni erőfeszítéseit, a bevezetett reformok kiteljesedéséből eredően pedig további előnyökre számít. Ugyanis, jóllehet a 2000-es évek a befejezett ügyek száma szempontjából kivételesek voltak, ugyanez állapítható meg a beérkezett ügyek száma szempontjából is (2006-ban 432, 2007-ben 522, 2008-ban pedig 629). A folyamatban maradt ügyek száma enyhén nőtt (a 2007. év szerinti 1154-ről 1178-ra). Ez magában hordozza az eljárások elhúzódásának kockázatát. A jogviták számának kitartó növekedésére tekintettel szükségesnek bizonyul elmélyültebben vizsgálni azokat az elsősorban szerkezeti jellegű lehetőségeket és eszközöket, amelyek lehetővé teszik az Elsőfokú Bíróság számára, hogy a jogalanyok érdekeinek megfelelően továbbra is biztosítani tudja az ügyek magas minőségi színvonalú kezelését, csökkentve ugyanakkor az eljárás időtartamát.

Az Elsőfokú Bíróság előtti jogviták ebben az évben is állandóan növekvő változatosságot mutatnak mind a felvetett jogkérdések, mind pedig az ügy tárgya (versenyjog, állami támogatások, környezetvédelem, regionális politika, kereskedelempolitika, közös kül- és biztonságpolitika, intézményi jog, szellemi tulajdon, közbeszerzés stb.) tekintetében.

Az is látható, hogy az ideiglenes intézkedés iránti kérelmek számának növekedésében megnyilvánuló, az előző évben már megállapított tendencia jelentősen megerősödött, amennyiben 2008-ban 58 ideiglenes intézkedés iránti kérelem érkezett, és 57 ideiglenes intézkedés iránti eljárás fejeződött be. Az alábbiakban az ítélkezési gyakorlat főbb irányainak rövid bemutatása következik. Először a jogszerűséggel (I.) és a kártérítéssel (II.) kapcsolatos jogviták, majd a fellebbezések (III.), végül pedig az ideiglenes intézkedés iránti kérelmek (IV.) ismertetésére kerül sor.

I. Jogszerűséggel kapcsolatos jogviták

Az EK 230. cikk alapján benyújtott keresetek elfogadhatósága

1. Az aktus kibocsátója

Az EK 230. cikk akként rendelkezik, hogy a közösségi bíróságok megvizsgálják az Európai Parlament és a Tanács által közösen elfogadott jogi aktusok jogszerűségét, valamint a Tanács, a Bizottság és az Európai Központi Bank (EKB) jogi aktusait, továbbá az Európai Parlament harmadik személyekre joghatással járó aktusait. A közösségi ügynökségek tehát hivatalosan nem szerepelnek azon kibocsátók között, amelyeknek a jogi aktusai megsemmisítés iránti kereset tárgyát képezhetik a közösségi bíróság előtt.

Az e szervezetek passzív perbeli legitimációjával kapcsolatos fontos kérdést vizsgálta az Elsőfokú Bíróság a T-411/06. sz., *Sogelma kontra EAR* ügyben 2008. október 8-án hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé), amely ügy tárgyát az Európai Újjáépítési Ügynökség (a továbbiakban: EAR) által az egyik közösségi cselekvési program keretében hozott közbeszerzési tárgyú határozatok megsemmisítése iránti kérelem képezte. Az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy az a tény, hogy az EAR nem szerepel az EK 230. cikk első bekezdésében felsorolt közösségi intézmények között, valamint hogy az ezen ügynökséget létrehozó rendelet nem írja elő, hogy a közösségi bíróság hatáskörrel rendelkezne a dokumentumokhoz való hozzáférésre vonatkozó határozatoktól eltérő egyéb határozatok ellen benyújtott megsemmisítés iránti keresetekről való döntésre, nem zárja ki, hogy az Elsőfokú Bíróság az EK 230. cikk értelmében felülvizsgálja ezen ügynökség aktusait.

Az Elsőfokú Bíróság ugyanis a Bíróság *Les Verts kontra Parlament* ügyben 1986. április 23-án hozott ítéletéből¹ kiindulva – amely az Európai Parlament passzív perbeli legitimációját vizsgálta – azt az általános elvet vezette le, mely szerint a közösségi szervek valamennyi, harmadik személyekre joghatással járó aktusával szemben léteznie kell bírósági felülvizsgálatnak. Így önmagában azon körülmény miatt, hogy a Bizottság döntéshozatali hatásköröket delegál az EAR-re, az e jogcímen meghozott határozatok nem vesztik el megtámadható aktus minőségüket, mert ez joghézagot eredményezne. Az Elsőfokú Bíróság végül hangsúlyozta, hogy az EAR jogi személyiséggel rendelkezik, és hatásköre van arra, hogy saját maga hajtsa végre a közösségi támogatási programokat, valamint

¹ 294/83. sz. ügy, (EBHT 1986., 1339. o.).

hogy a Bizottság nem vett részt a határozat meghozatalában. Az EAR tehát a megtámadott határozat kibocsátójaként személyében perelhető az Elsőfokú Bíróság előtt, melynek keretében saját maga érvelhet a megtámadott határozat mellett.

2. A keresettel megtámadható aktusok

Az EK 230. cikk értelmében a megsemmisítés iránti keresettel megtámadható aktusok azok lehetnek, amelyek a felperes jogi helyzetének jelentős megváltoztatásával a felperes érdekeit érintő kötelező joghatást váltanak ki.²

Az Elsőfokú Bíróság T-185/05. sz., *Olaszország kontra Bizottság* ügyben 2008. november 20-án hozott ítélete (az EBHT-ban még nem tették közzé) alapjául szolgáló eljárásban az Olasz Köztársaság a Bizottság azon határozatának megsemmisítését kérte, amely szerint a külső jelentkezők számára fenntartott magasabb vezetői állásokra vonatkozó pályázati felhívásokat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* a 2007. január 1-jéig tartó időszakban angolul, franciául és németül teszik közzé.

Az Elsőfokú Bíróság emlékeztetett arra, hogy nem minősül megtámadható jogi aktusnak valamely intézmény olyan intézkedése, amely kizárólag ezen intézménynek egy adott területen valamely irányvonal követésére vonatkozó szándékát fejezi ki. Mindazonáltal, mivel valamely intézmény nem tekinthet el azon belső felvételi szabályok alkalmazásától, amelyeket saját maga határozott meg, és amelyek azon jogszabályi háttér részét képezik, amelyet ezen intézménynek szigorúan be kell tartania mérlegelési jogkörének gyakorlása során, az ilyen szabályokat úgy kell tekinteni, hogy azok kötelező joghatásokat váltanak ki. Az olyan privilegizált felperes tehát, mint például valamely tagállam, megsemmisítés iránti keresettel azonnal vitathatja e szabályok jogszerűségét, anélkül hogy meg kellene várnia e szabályok konkrét esetben történő alkalmazását. Az Elsőfokú Bíróság – miután megállapította, hogy a közzététel nyelveire vonatkozó határozatot pontosan és egyértelműen fogalmazták meg, továbbá az véglegesen meghatározza a felvételi eljárás kötelezően alkalmazandó szabályát – arra a következtetésre jutott, hogy a kereset elfogadható.

Az Elsőfokú Bíróság a T-141/05. sz., *Internationaler Hilfsfonds kontra Bizottság* ügyben 2008. június 5-én hozott ítéletében (az EBHT-ban nem tették közzé, fellebbezett) az olyan levél megsemmisítése iránt benyújtott kereset elbírálása kapcsán, amelyben a Bizottság arról tájékoztatja a felperest, hogy nem áll szándékában egyéb dokumentumokat a rendelkezésére bocsátani azon dokumentumokon kívül, amelyeket egy korábbi határozat alkalmával már továbbított neki, úgy ítélte meg, hogy az ítélkezési gyakorlat³ szerint az európai ombudsmannak a felperes által az említett határozat ellen benyújtott panaszra vonatkozó megállapításai nem minősülnek olyan új tényezőknek, amelyek a megtámadott jogi aktust e határozattól megkülönböztethetnék. Az a körülmény, hogy az ombudsman megállapította, hogy az érintett intézmény hivatali visszasságot követett el, nem vonhatja

² A Bíróság 60/81. sz., *IBM kontra Bizottság* ügyben 1981. november 11-én hozott ítélete (EBHT 1981., 2639. o.).

³ Az Elsőfokú Bíróság T-372/02. sz., *Internationaler Hilfsfonds kontra Bizottság* ügyben 2003. október 15-én hozott végzésének (EBHT 2003., II-4389. o.) 40. pontja.

kétségbe e következtetést. Az ilyen érvelés ugyanis annak elismerését jelentené, hogy az előírt határidőn belül az eredeti határozat megsemmisítése iránti keresetet elő nem terjesztő felperes pusztán azért, hogy az európai ombudsmanhoz fordul, ez utóbbi pedig hivatali visszásságot állapít meg, megkerülheti az említett határidőket.

3. Kereshetőségi jog

a) Személyében való érintettség

Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint azon természetes vagy jogi személyek, akik nem címzettjei egy határozatnak, csak akkor állíthatják, hogy személyükben érintettek, ha ez a határozat sajátos jellemzőik vagy egy őket minden más személytől megkülönböztető ténybeli helyzet folytán vonatkozik rájuk, és ezáltal a címzetthez hasonló módon egyeníti őket.⁴

Az Elsőfokú Bíróság a fentieket a T-37/04. sz., *Região autónoma dos Açores kontra Tanács* ügyben 2008. július 1-jén hozott ítéletében (az EBHT-ban nem tették közzé, fellebbezett) az állami szintnél alacsonyabb szintű szervek kereshetőségi jogával kapcsolatban pontosította. A felperes azt állította, hogy az 1954/2003/EK rendelet⁵ személyében érinti őt, egyrészt azért, mert ő az Európai Unió egyik legkülső régiójaként többek között környezetvédelmi és gazdasági szempontból különleges védelemben részesül az EK 299. cikk (2) bekezdése alapján, amelyet a megtámadott rendelet sért, másrészt pedig azért, mert az említett rendelet érinti a jogalkotói és végrehajtói hatásköreit a halászat területén.

Az Elsőfokú Bíróság mindenekelőtt hangsúlyozta, hogy az az általános érdek, amellyel valamely régió rendelkezhet arra vonatkozóan, hogy a gazdasági fejlődésére nézve kedvező eredményt érjen el, önmagában nem elegendő ahhoz, hogy a régiót az EK 230. cikk negyedik bekezdése értelmében érintettnek lehessen tekinteni. Az ítélkezési gyakorlatból ugyanis az következik, hogy a Szerződések által létrehozott rendszer a tagállamoknak, nem pedig a regionális hatóságoknak biztosítja azt a jogot, hogy a területükön az általános érdekeket védelmezzék. Ezt követően az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy még ha fel is tételezzük, hogy az EK 299. cikk (2) bekezdését akként lehet értelmezni, hogy az nem csupán lehetővé teszi a Tanács számára, hogy a legkülső régiók tekintetében egyedi eltérő intézkedéseket fogadjon el, hanem meg is tiltja az olyan intézkedések elfogadását, amelyek súlyosabbá tehetik az e régiók által elszenvedett hátrányokat, az e cikkben előírt védelem a Bíróság C-452/98. sz., *Nederlandse Antillen kontra Tanács* ügyben 2001. november 22-én hozott ítélete (EBHT 2001., I-8973. o.) alapján nem elegendő ahhoz, hogy a felperesnek kereshetőségi jogot biztosítson. Ezenkívül az Elsőfokú Bíróság hangsúlyozta, hogy a felperes semmiképpen nem terjesztett elő olyan érveket, amelyek alapján megállapítható

⁴ A Bíróság 25/62. sz., *Plaumann kontra Bizottság* ügyben 1963. július 15-én hozott ítélete (EBHT 1963. 197., 223. o.).

⁵ Az egyes közösségi halászati területekre és erőforrásokra vonatkozó halászati erőkeftések irányításáról, a 2847/93/EGK rendelet módosításáról, valamint a 685/95/EK és a 2027/95/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 4-i 1954/2003/EK tanácsi rendelet (HL L 289., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 4. fejezet, 6. kötet, 44. o.).

lett volna, hogy a megtámadott határozatok kárt okoznak az Azori-szigetek halállománya és tengeri élővilága, következésképpen pedig a régióbeli halászati ágazat fennmaradása vonatkozásában.

Másfelől az Elsőfokú Bíróság a felperes által a hatásköreinek védelmére alapított érvre adott válaszként megjegyezte, hogy jóllehet a közösségi bíróság kétségkívül elismerte a regionális hatóságok azon közösségi jogi aktusok megtámadásához való jogát, amelyek akár megakadályozzák őket az olyan aktusok elfogadásában, amelyeket közösségi beavatkozás hiányában jogszerűen elfogadhatnának, akár pedig az említett aktusok visszavonására és bizonyos cselekvések megkezdésére kötelezik őket,⁶ jelen esetben a vitatott rendelet megtámadott rendelkezéseinek nem a felperes által elfogadott törvényi vagy rendeleti aktusok képezték a tárgyát, a jogszerűségüket pedig semmilyen módon nem vonták kétségbe és nem érintették.

Végül azon érvel kapcsolatban, mely szerint az Aarhusi Egyezmény értelmében a szerződő felek biztosítják, hogy a nyilvánosság tagjai eljárást indíthassanak a hatóságok azon aktusainak megtámadása érdekében, amelyek ellentmondanak a környezetre vonatkozó nemzeti jog rendelkezéseinek, az Elsőfokú Bíróság hangsúlyozta, hogy a közösségi jogalkotó a környezeti ügyekben az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés elősegítése érdekében fogadta el az 1367/2006/EK rendeletet⁷. E rendelet IV. címe olyan eljárásról rendelkezik, amelynek végén bizonyos nem kormányzati szervezetek az EK 230. cikk szerint megsemmisítés iránti keresettel fordulhatnak a közösségi bírósághoz. Ugyanakkor, mivel az említett IV. cím szerinti feltételek jelen esetben nyilvánvalóan nem teljesültek, az Elsőfokú Bíróság nem léphetett a közösségi jogalkotó helyébe és az Aarhusi Egyezményre alapítva nem nyilváníthatott elfogadhatónak olyan keresetet, amely nem felelt meg az EK 230. cikkben előírt feltételeknek.

Az Elsőfokú Bíróság a T-30/07. sz., *Denka International kontra Bizottság* ügyben 2008. június 27-én hozott végzésében (az EBHT-ban nem tették közzé) emlékeztetett arra, hogy az a tény, hogy egy személy valamilyen módon beavatkozik valamely közösségi jogi aktus elfogadását eredményező eljárásba, csak akkor egyéníti ezt a személyt a szóban forgó aktus viszonylatában, ha az alkalmazandó közösségi szabályozás bizonyos eljárási garanciákat biztosít számára. Minthogy sem az általános hatályú jogi aktusok kidolgozásának folyamata, sem pedig ezen jogi aktusok természete nem követeli meg az érintett személyek eljárásban való részvételét, mivel az ő érdekeik képviselését az e jogi aktusok elfogadására hivatott politikai szervek feladata ellátni, az EK 230. cikk szövegével és szellemével ellentétes lenne lehetővé tenni minden olyan magánszemélynek, aki valamely szabályozó aktus előkészítésében részt vett, hogy ezzel az aktussal szemben később keresetet nyújtson be. Márpedig sem a megtámadott irányelv, sem pedig az annak alapjául szolgáló irányelv nem biztosít eljárási garanciákat a hatóanyagokat gyártó vagy forgalmazó vállalkozások számára. Másfelől, a felperes végül arra hivatkozott, hogy

⁶ Az Elsőfokú Bíróság T-366/03. és T-235/04. sz., *Land Oberösterreich és Ausztria kontra Bizottság* egyesített ügyekben 2005. október 5-én hozott ítéletének (EBHT 2005., II-4005. o.) 28. pontja.

⁷ A környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló Aarhusi Egyezmény rendelkezéseinek a közösségi intézményekre és szervekre való alkalmazásáról szóló, 2006. szeptember 6-i 1367/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 264., 13. o.).

ő a szóban forgó hatóanyag vonatkozásában lajstromozott olyan védjegy jogosultja, amelynek használatát a megtámadott irányelv hátrányosan érintette, ez pedig a Bíróság *Codorníu kontra Tanács* ügyben 1994. május 18-án hozott ítélete⁸ alapján minden más személy tekintetében egyénítette őt. Az Elsőfokú Bíróság ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a védjegyhez kapcsolódó ezen jogi védelem nem különböztetheti meg a felperest minden más gyártótól és forgalmazótól, akik a saját érdekükben ugyanúgy hivatkozhatnak valamely védjegy létezésére. Az irányelvnek nem célja, hogy pontosan meghatározott szellemi tulajdonjogot biztosítson egyes gazdasági szereplők számára, vagyis a felperes szellemi tulajdonjogaira gyakorolt esetleges hatás csak a felperes sajátos jellemzőjének nem minősülő azon körülményből ered, hogy hatóanyagokat állít elő.

Az Elsőfokú Bíróság a T-82/06. sz., *Apple Computer International kontra Bizottság* ügyben 2008. február 19-én hozott végzésében (az EBHT-ban még nem tették közzé) további pontosításokat tett a tarifális besorolásról szóló rendeletek ellen benyújtott keresetek elfogadhatóságával kapcsolatban. Az ítélkezési gyakorlat szerint az ilyen jogi aktusok a bennük foglalt leírások konkrétan látszó megfogalmazása ellenére általános hatállyal bírnak. Ugyanis a leírt típusnak megfelelő minden termékre vonatkoznak, és a Közösség összes vámhatóságára, az összes importőr vonatkozásában kiterjed a hatályuk.⁹

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja szerint azok a körülmények, hogy a Kombinált Nomenklátúra szerinti besorolásra irányuló eljárást a felperes által kötelező tarifális felvilágosítás iránt benyújtott kérelem indította meg, továbbá a nomenklátúra bizottság előtt egyetlen más hasonló terméket sem mutattak be, végül pedig a szóban forgó termék működésének bemutatása alapján a tagállamok között a tarifális besorolásról szóló olyan rendelettervezetet köröztettek, amely a szóban forgó monitorokat említette, nem egyéníthetik a felperest oly módon, hogy az a keresetet elfogadhatóvá tenné. Az a tény ugyanis, hogy valamely gazdasági szereplő részt vesz a jogi aktus elfogadásához vezető folyamatban, csak abban az esetben egyéníti őt a kérdéses jogi aktus viszonylatában, ha az alkalmazandó közösségi jogi szabályozás bizonyos eljárási garanciákat biztosít számára.

Még ha az Elsőfokú Bíróság *Sony Computer Entertainment Europe kontra Bizottság* ügyben 2003. szeptember 30-án hozott ítélete¹⁰ (a továbbiakban: Sony-ítélet) kapcsán a kereset elfogadhatóvá nyilvánítása érdekében figyelembe is vettek hasonló körülményeket, azok nem számíthattak döntő tényezőnek. Csak az eset kivételes körülményeire tekintettel történt, hogy ebben az ügyben elismerték a felperes személyes érintettségét. Az Elsőfokú Bíróság hasonlóképp hangsúlyozta, hogy jóllehet ebből az ítéletből is kiderül, hogy jelentősége van annak a ténynek, hogy a felperes a szóban forgó termék egyedül feljogosított importőre, ez önmagában nem elegendő a felperes személyes érintettségének bizonyításához. Végül, mivel az érintett áruknak a megtámadott rendeletben foglalt kellően általános leírása, valamint a konkrét gazdasági szereplőre világosan utaló minden képi vagy szöveges elem hiánya teljes mértékben kizárt bármilyen személyes érintettséget, az Elsőfokú Bíróság álláspontja szerint nem lehetett megállapítani, hogy jelen esetben

⁸ C-309/89. sz. ügy, (EBHT 1994., I-1853. o.) 21. és 22. pont.

⁹ Lásd a 40/84. sz., *Casteels kontra Bizottság* ügyben 1985. február 14-én hozott ítélet (EBHT 1985., 667. o.) 11. pontját.

¹⁰ T-243/01. sz. ügy, (EBHT 2003., II-4189. o.).

fennálltak volna a Sony-ítélet értelmében vett azon kivételes körülmények, amelyek megalapozhatnák a felperes keresetösségi jogát.¹¹

b) Közvetlen érintettség

Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ahhoz, hogy valamely személyt egy közösségi jogi aktus az EK 230. cikk negyedik bekezdése értelmében közvetlenül érintsen, a szóban forgó közösségi jogi aktusnak közvetlen joghatásokat kell kiváltania az érintett jogi helyzete tekintetében, alkalmazásának tisztán automatikus jellegűnek kell lennie, amely csak a közösségi jogból eredhet, köztes jogszabályok alkalmazása nélkül¹².

Az Elsőfokú Bíróság a T-383/06. és T-71/07. sz., *Icuna.com kontra Parlament* ügyben 2008. május 14-én hozott végzésében (az EBHT-ban még nem tették közzé) úgy ítélte meg, hogy a közbeszerzési szerződés odaítélésére irányuló ajánlattételi felhívási eljárás törléséről szóló parlamenti határozat közvetlenül érinti az ajánlattevő vállalkozás jogi helyzetét, az említett határozat ugyanis – mivel az eljárás egészének törlésére került sor – az ajánlatát elutasító korábbi határozat megsemmisítését, ezzel együtt pedig a szerződést ezen vállalkozásnak odaítélő határozatot megsemmisítő határozat, valamint a szerződést neki odaítélő határozat megsemmisítését is eredményezi.

A vállalkozásokra alkalmazandó versenyjogi szabályok

1. Általánosságok

a) Jogerő

Az Elsőfokú Bíróság a T-276/04. sz., *Compagnie maritime belge kontra Bizottság* ügyben 2008. július 1-jén hozott ítélete (az EBHT-ban még nem tették közzé) szerint, amennyiben a közösségi bíróság formai hiba miatt részben megsemmisítette a versenyjogi szabályok megsértését megállapító és bírságot kiszabó bizottsági határozatot, a Bizottság helyesen jár el, ha az első határozat meg nem semmisített részei alapján új határozatot hoz az ítéletben megállapított formai hibák kiküszöbölése és újabb bírság kiszabása érdekében. Ezenkívül a rendelkezésre álló jogorvoslatok kimerítését, illetve az e jogorvoslatok előterjesztésére nyitva álló határidők leteltét követően a Bizottság első határozatának meg nem semmisített részei jogerőssé válnak, vagyis a szankcionált vállalkozás az

¹¹ Ezzel kapcsolatban meg kell említeni a T-227/06. sz., *RSA Security Ireland kontra Bizottság* ügyben 2008. december 3-án hozott végzés (az EBHT-ban még nem tették közzé) 87. pontját is, amelyben az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy a felperes nem bizonyította a Sony-ítélet értelmében vett kivételes körülmények fennállását, hangsúlyozva, hogy ez utóbbi ügyben a kereset elfogadhatóságának mérlegelése szempontjából nem elhanyagolható szerepet játszott a terméket ábrázoló azon fénykép létezése, amelyen világosan látható volt a Sony játékkonzoljának logója.

¹² A Bíróság C-386/96. P. sz., *Dreyfus kontra Bizottság* ügyben 1998. május 5-én hozott ítéletének (EBHT 1998., I-2309. o.) 43. pontja.

újabb határozat megsemmisítése iránti keresetben nem vonhatja kétségbe a jogsértés megtörténtét, mivel azt az első határozat véglegesen megállapította.

b) Ésszerű határidő

Az Elsőfokú Bíróság ugyanezen ítéletben – emlékeztetve arra, hogy a 2988/74/EGK rendelet¹³ teljes körű szabályozást tartalmaz, amely részletesen meghatározza azokat a határidőket, amely alatt a Bizottság a jogbiztonság alapvető követelményének sérelme nélkül bírságot szabhat ki – úgy ítélte meg, hogy minden ahhoz kötődő érvet el kell utasítani, hogy a Bizottság köteles a bírságkiszabási hatáskörét ésszerű időn belül gyakorolni. E következtetést nem vonhatja kétségbe a védelemhez való jog állítólagos megsértésére történő hivatkozás, mivel amíg az e rendeletben előírt elévülési idő nem telt el, a 17. rendelet¹⁴ alapján lefolytatott versenyjogi vizsgálat alanyának minősülő minden vállalkozás bizonytalanságban marad ezen eljárás végével és a szankciók vagy bírságok esetleges kiszabásával kapcsolatban. Így ezen bizonytalanság meghosszabbodása szorosan hozzátartozik a 17. rendelet alkalmazási eljárásához, és önmagában nem sérti a védelemhez való jogot. A versenyjogi szabályok alkalmazásával kapcsolatban az eljárási határidő túllépése csak akkor indokolja a jogsértést megállapító határozat megsemmisítését, ha bizonyítható, hogy a jogsértés sértette az érintett vállalkozások védelemhez való jogát.

2. Az EK 81. cikkre vonatkozó ítélkezési gyakorlat eredményei

a) Az EK 81. cikk (1) bekezdésének alkalmazása

Az Elsőfokú Bíróság a T-99/04. sz., *Treuhand kontra Bizottság* ügyben 2008. július 8-án hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé) megállapította, hogy az a tény, hogy valamely vállalkozás nem azon a piacon fejti ki tevékenységét, amelyen a versenykorlátozás megnyilvánul, nem zárja ki a kartell megvalósításában való közreműködésért fennálló felelősségét. Jelen esetben a felperes tanácsadó vállalkozás különböző szolgáltatásokat nyújtott három szervesperoxid-gyártónak, a találkozók megszervezésével és a jogsértés bizonyítékainak eltüntetésével pedig lényeges szerepet játszott az e gyártók közötti kartellben.

b) A védelemhez való jog és a tisztességes eljáráshoz való jog

Az Elsőfokú Bíróság ugyanezen ítéletben kimondta, hogy a Bizottság a valamely vállalkozással szembeni első vizsgálati intézkedés – mint például az információkérés – szakaszában köteles az érintett vállalkozást tájékoztatni a folytatott vizsgálat tárgyát

¹³ Az eljárások időtartamának korlátozásáról, valamint az Európai Gazdasági Közösség szállításra és versenyre vonatkozó szabályai alapján kezdeményezett szankciók végrehajtásáról szóló, 1974. november 26-i 2988/74/EGK tanácsi rendelet (HL L 319., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 7. fejezet, 1. kötet, 61. o.).

¹⁴ Az [EK 81. cikk] és az [EK 82. cikk] végrehajtásáról szóló első, 1962. február 6-i 17. tanácsi rendelet (HL 1962., 204. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 3. o.).

képező jogsértésre vonatkozó feltételezésekről és azon tényről, hogy e vizsgálat az érintett vállalkozással szembeni kifogások megfogalmazásához vezethet. Jelen esetben ugyanakkor az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy a Bizottság ezzel kapcsolatos mulasztása nem eredményezheti a megtámadott határozat megsemmisítését, mivel e szabálytalanság nem sértette a felperes védekezésének hatékonyságát.

c) Bírságok

Az Elsőfokú Bíróság a T-410/03. sz., *Hoechst kontra Bizottság* ügyben 2008. június 18-án hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé) két vonatkozásban élt korlátlan felülvizsgálati jogkörével. Egyrészt úgy ítélte meg, hogy a Bizottság megsértette a gondos ügyintézés és az egyenlő bánásmód elvét. Ugyanis, jóllehet a Bizottság világosan kifejtette azon szándékát, miszerint nem kívánja az együttműködő vállalkozásokkal – különösen a Hoechsttel – közölni azon tény, hogy más vállalkozások is lépéseket tettek a bírság alóli mentesség megszerzése érdekében, ezzel egyidejűleg arról biztosított egy másik vállalkozást, hogy „tisztességes figyelmeztetést” fog kapni, amennyiben más vállalkozások megpróbálnák az együttműködés terén megelőzni. Jelen esetben – figyelembe véve a gondos ügyintézés és az egyenlő bánásmód elve Bizottság általi tiszteletben tartásának fontosságát – az Elsőfokú Bíróság a Hoechsttel szemben kiszabott bírságot 10%-kal csökkentette.

Másrészt az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy a Bizottság tévesen járt el, amikor a Hoechst kartellirányító szerepét anélkül értékelte súlyosító körülményként, hogy a kifogásközlés keretében kellően egyértelműen és pontosan minősítette volna a vele szemben felrótt tényeket. Másfelől a Bizottság által elfogadottnak vett egyes tényállási elemek alapján nem lehetett kellően pontosan megállapítani, hogy az irányítói szereppel kapcsolatos kifogást a Hoechst tudomására hozták volna. Az Elsőfokú Bíróság ebből arra következtetett, hogy a Hoechst számára nem tették lehetővé a hatékony védekezést.

A T-53/03. sz., *BPB kontra Bizottság* ügyben 2008. július 8-án hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé) az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy a Bizottság által a BPB együttműködése miatt nyújtott bírságcsökkentés nem volt megfelelő, mivel a BPB volt a versenyellenes magatartás első olyan résztvevője, aki az információkérést követően, ám a Bizottság felhívásában foglaltakon túlmenően közölt a kartell létezését megerősítő kiegészítő információkat. Következésképpen ezek az információk jelentős mértékben megerősíthették a Bizottságnak az átfogó terv fennállására vonatkozó érvelését, és ennél fogva lehetővé tették számára, hogy a bírságok összegét a jogsértés súlyának címén jelentős mértékben emelje. Ezért az Elsőfokú Bíróság a BPB-vel szemben kiszabott bírság összegét további 10%-kal csökkentette.

A T-69/04. sz., *Schunk és Schunk Kohlenstoff-Technik kontra Bizottság* ügyben 2008. október 8-án hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé), valamint a T-73/04. sz., *Carbone Lorraine kontra Bizottság* ügyben 2008. október 8-án hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé, fellebbezett) az Elsőfokú Bíróság felidézte, hogy az árkartellek esetében a Bizottság azon tényből, hogy a kartell tagjai intézkedéseket hoztak a megállapított árak alkalmazására, jogosan következtethet arra, hogy a jogsértés hatást gyakorolt a piacra. A piacra gyakorolt hatás fennállására történő következtetéshez ugyanis elegendő az, ha a megállapított árak alapul szolgálnak az egyedi ügyletek árainak meghatározásához,

korlátozva ezzel az ügyfelek tárgyalási mozgásterét. Ellenben az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy amennyiben a kartell megvalósítása megállapítást nyert, a Bizottság nem köteles módszeresen bizonyítani, hogy a megállapodások ténylegesen lehetővé tették az érintett vállalkozások számára, hogy magasabb ügyleti árat érjenek el, mint a kartell hiányában. Az ilyen bizonyítás jelentős forrásokat igényelne, mivel olyan gazdasági modelleken alapuló hipotetikus számításokat tenne szükségessé, amelyek pontosságát a bíróság nehezen tudja csak ellenőrizni, és amelyek tévedhetetlensége egyáltalán nem bizonyított. A jogsértés súlyának értékelésénél ugyanis meghatározó az a kérdés, hogy a kartell tagjai a szándékaik tényleges megvalósítása érdekében megtettek-e mindent, ami módjukban állt. Ami ezt követően a ténylegesen megvalósult piaci árakat illetően történt, azt egyéb, a kartell tagjainak ellenőrzésén kívül álló tényezők befolyásolhatták. A kartell tagjai nem hozhatják fel saját javukra a szándékukat meghiúsító külső tényezőket, olyan körülményekként előadva azokat, amelyek igazolják a bírság csökkentését.

Ezenkívül az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy még ha a Schunk első alkalommal a keresetlevelében, az Elsőfokú Bíróság előtt vitatta is a kifogásközlésben részére felrótt azon tényállást, amelyen az EK 81. cikk megsértésének megállapítása alapul, a Bizottság indítványával ellentétben nem kell megsemmisíteni az engedékenységi közlemény¹⁵ alapján a Schunknak engedélyezett 10%-os legalacsonyabb csökkentést. Az Elsőfokú Bíróság ugyanis hangsúlyozta, hogy a szóban forgó kifogásokat elutasították azon ítélezési gyakorlat alapján, amely szerint a valamely vállalkozás által a közigazgatási eljárás keretében elismert tényeket bizonyítottnak kell tekinteni, mivel ez a vállalkozás a bírósági eljárás keretében már nem fejtheti ki az azok vitatására vonatkozó jogalapjait.

d) A csoport fogalma és a bírság összege 10%-os felső határának rögzítése

A T-52/03. sz., *Knauf Gips kontra Bizottság* ügyben 2008. július 8-án hozott ítéletében az Elsőfokú Bíróság hangsúlyozta, hogy a bírság összegére vonatkozó, a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdésében előírt 10%-os felső határ számítása során a Bizottság figyelembe veheti mindazon vállalkozások üzleti forgalmát, amelyek a versenyjogi rendelkezések értelmében vett gazdasági egységet képeznek. Különösen, az Elsőfokú Bíróság kimondta, hogy még ha igaz is, hogy az a körülmény, hogy a különböző kereskedelmi társaságok jegyzett tőkéje ugyanazé a személyé, illetve ugyanazé a családé, önmagában nem elegendő annak bizonyításához, hogy e társaságok gazdasági egységet képeznek, amely azt eredményezné, hogy az egyik cselekményei a másinak betudhatók, valamint hogy az egyik kötelezhető a másik bírságának megfizetésére, az összes körülményre tekintettel azonban lehetséges megállapítani a gazdasági egység fennállását. Ezenkívül az Elsőfokú Bíróság emlékeztetett többek között arra, hogy a vállalkozás fogalmát úgy kell értelmezni, mint amely a szóban forgó megállapodás szempontjából gazdasági egységet jelent, még akkor is, ha jogi szempontból ez az egység több természetes vagy jogi személyből áll.

¹⁵ A kartellügyek esetében a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló bizottsági közlemény (HL 2002. C 45., 3. o.; magyar nyelvű kiadás 8. fejezet, 2. kötet, 155. o.).

e) A jogsértő magatartás betudhatósága

Az Elsőfokú Bíróság a 2008. év során többek között a fent hivatkozott *Knauf Gips kontra Bizottság* ügyben hozott ítéletében alkalmazta a jogsértő magatartás betudhatóságával kapcsolatos ítélkezési gyakorlatát. Ezzel kapcsolatban emlékeztetett arra, hogy valamely csoport összes cselekménye betudható egy társaságnak abban az esetben, ha ez a társaság a csoport élén álló és annak összehangolásáért felelős jogi személyként azonosított.

3. Az EK 82. cikkre vonatkozó ítélkezési gyakorlat eredményei

Az Elsőfokú Bíróság a T-271/03. sz., *Deutsche Telekom kontra Bizottság* ügyben 2008. április 10-én hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé, fellebbezett) a Bizottság azon határozatának jogszerűségéről döntött, amely a Deutsche Telekommal szemben amiatt alkalmazott szankciót, hogy a Deutsche Telekom visszaélt erőfölényével, amennyiben az előfizetőivel szemben alkalmazott kiskereskedelmi árnál magasabb árat számlázott a versenytársai számára a hálózathoz való hozzáférési szolgáltatásokért („nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások”). Ez az árképzés „árpréshatást” fejtett ki azáltal, hogy a versenytársak a saját előfizetőikkel szemben kénytelenek voltak magasabb árakat alkalmazni annál, amit a Deutsche Telekom a saját előfizetőivel szemben alkalmazott. A Bizottság ezért 12,6 millió euró összegű bírságot szabott ki a Deutsche Telekommal szemben.

Az Elsőfokú Bíróság szerint a Bizottság helyesen állapította meg, hogy a Deutsche Telekom – tiszteletben tartva a német posta- és távközlési szabályozási hatóság (a továbbiakban: RegTP) által előírt árszabályozást – az 1998. év elejétől a 2001. év végéig, valamint 2002-től kezdve a határozat elfogadásának időpontjáig megfelelő mozgástérrel rendelkezett ahhoz, hogy mérsékelje vagy akár meg is szüntesse az árprés hatást. Ezenkívül az Elsőfokú Bíróság hangsúlyozta, hogy az a tény, hogy a Deutsche Telekom által alkalmazott árakat a RegTP-nek jóvá kellett hagynia, nem szünteti meg a Deutsche Telekomnak a versenyjog alapján fennálló felelősségét. A Deutsche Telekom mint erőfölényben lévő vállalkozás köteles volt a díjaira vonatkozóan módosítási kérelmeket előterjeszteni, amennyiben díjai veszélyeztették a hatékony és torzításmentes versenyt a közös piacon.

A Bizottság által az árprés hatás megállapítása érdekében alkalmazott módszerrel kapcsolatban az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy a Deutsche Telekom magatartásának visszaélészerű volta a nagykereskedelmi és kiskereskedelmi árak közötti különbözetből adódott. Következésképpen a Bizottságnak nem kellett bemutatnia, hogy a kiskereskedelmi árak önmagukban visszaélészerűek voltak.

A Bizottság annak kapcsán is helyesen járt el, hogy az árképzési gyakorlat visszaélészerű voltára vonatkozó elemzését kizárólag a Deutsche Telekom költségeire és díjaira alapozta, figyelmen kívül hagyva a versenytársak egyedi piaci helyzetét. Az Elsőfokú Bíróság ezzel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy ha az erőfölényben lévő vállalkozás árképzési gyakorlatának jogszerűsége a versenytársak egyedi helyzetén, nevezetesen pedig ez utóbbiak költségeinek szerkezetén múlna – amelyre vonatkozóan nem feltétlenül állnak az erőfölényben lévő vállalkozás rendelkezésre információk –, ez utóbbi nem volna abban a helyzetben, hogy a saját magatartásának jogszerűségét képes legyen megítélni.

Az Elsőfokú Bíróság végül emlékeztet arra, hogy a hírközlésre vonatkozó közösségi jog alapján a nemzeti hatóságokat megillető előjogok semmilyen módon nem érintik a Bizottságnak a versenyjog megsértésének megállapításával kapcsolatos hatáskörét. A Bizottság határozatával szemben tehát nem kifogásolható, hogy a Deutsche Telekom által alkalmazott árakat kettős szabályozásnak vetette volna alá azáltal, hogy a Deutsche Telekomot amiatt szankcionálta, hogy nem alkalmazta az őt megillető mozgásteret az árprés hatás megszüntetése érdekében.

Állami támogatások

1. Elfogadhatóság

A tárgyév ítélkezési gyakorlata pontosítja egyrészt a Bizottság támogatási programra vonatkozó határozata által személyében érintett személy, másrészt a kötelező joghatásokat kifejtő jogi aktus, harmadrészt pedig az eljáráshoz fűződő érdek fogalmát.

Az Elsőfokú Bíróság a T-254/00., T-270/00. és T-277/00. sz., *Hotel Cipriani és társai kontra Bizottság* egyesített ügyekben 2008. november 28-án hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé) elfogadhatónak nyilvánította a Velence és Chioggia szigeti területein letelepedett vállalkozásoknak biztosított szociális tehercsökkentések és/vagy mentesítések egyes kedvezményezettjei által a Bizottság azon határozata ellen benyújtott kereseteket, amelyben a Bizottság ezeket az intézkedéseket a közös piaccal összeegyeztethetetlen állami támogatási programnak minősítette, és kötelezte az Olasz Köztársaságot, hogy a folyósított támogatásokat térítse vissza a kedvezményezettekkel. Ugyanis, jóllehet a valamely támogatási programra vonatkozó határozatnak általános hatálya van, az e támogatási program azon tökéletesen azonosítható tényleges kedvezményezettjeinek zárt köréhez tartozás ténye, akiket különösen érint a folyósított támogatásoknak az állam részére történő visszatérítésére vonatkozó kötelezettség, elegendő ahhoz, hogy e kedvezményezetteket minden más jogalanyhoz képest megkülönböztesse. Ha valamely támogatási program tényleges kedvezményezettjének keresetőségi joga – mint azt a Bizottság állította – annak lenne alárendelve, hogy a Bizottság a szóban forgó támogatási programot a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánító határozatában vizsgálta-e az egyedi helyzetét, e keresetőségi jog a Bizottság azon döntésétől függene, hogy a közigazgatási eljárás során rendelkezésére bocsátott sajátos információkra tekintettel lefolytat-e ilyen egyedi vizsgálatot a megtámadott határozatban. Ez a megoldás jogbizonytalanságot keletkeztetne, mivel a Bizottság konkrét egyedi helyzetekről való tudomásszerzése gyakran a véletlennek múlik.

A kötelező joghatásokat kifejtő jogi aktus fogalmával kapcsolatban az Elsőfokú Bíróság a T-233/04. sz., *Hollandia kontra Bizottság* ügyben 2008. április 10-én hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé, fellebbezett) – melynek tárgyát a nitrogén-oxidok kibocsátási egységei kereskedelmének a Holland Királyság által bejelentett rendszerét a közös piaccal összeegyeztethető állami támogatásnak minősítő bizottsági határozat képezte – úgy ítélte meg, hogy e tagállam, amely azt kérte, hogy a Bizottság állapítsa meg, hogy az említett rendszer nem képez támogatást, jogosult megtámadni a szóban forgó határozatot. Privilegizált kérelmezőként nem az eljáráshoz fűződő érdekét kell

igazolnia, hanem kizárólag azt, hogy a megtámadott határozat joghatásokat fejt ki. Jelen esetben ez a helyzet állt fenn, mivel az említett rendszer állami támogatásnak minősítése egyrészt lehetővé tette a Bizottság számára, hogy a szóban forgó intézkedés közös piaccal való összeegyeztethetőségét vizsgálja, továbbá maga után vonta a létező támogatási programokra vonatkozóan előírt eljárás lefolytatását, másrészt pedig újabb támogatás nyújtására is befolyással lehet a különböző eredetű támogatások halmozódására vonatkozó, többek között a környezetvédelem állami támogatásáról szóló közösségi iránymutatásban¹⁶ előírt szabályok alapján.

Az eljáráshoz fűződő érdekekkel kapcsolatban az Elsőfokú Bíróság a T-301/01. sz., *Alitalia kontra Bizottság* ügyben 2008. július 9-én hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé) megállapította, hogy az Alitaliának mint az olyan tőkejuttatásban részesülő vállalkozásnak, amelyet a Bizottság bizonyos feltételek mellett a közös piaccal összeegyeztethető állami támogatásnak nyilvánított, még azt követően is fennmarad az e határozat megsemmisítéséhez fűződő személyes érdeke, hogy a Bizottság másik határozatát követően felvette e támogatás teljes összegét. Ugyanis, mivel a megtámadott határozat azon határozat jogi alapját képezi, amely engedélyezte a támogatás utolsó részletének folyósítását, a második határozat elveszítette volna a jogi alapját abban az esetben, ha az Elsőfokú Bíróság a megtámadott határozatot megsemmisítette volna amiatt, hogy az a szóban forgó intézkedést állami támogatásnak minősítette. Másfelől az Elsőfokú Bíróság ugyanezen ítéletben megállapította, hogy jóllehet a megtámadott határozat meghozatalára bizonyos feltételek mellett került sor, amelyek tiszteletben tartására az olasz hatóságok kötelezettséget vállaltak, az Alitalia jogosult az e feltételek ellen irányuló jogalapot előterjeszteni, mivel e feltételek betudhatók a Bizottságnak, amely kizárólagos hatáskörrel rendelkezik arra, hogy megállapítsa valamely támogatásnak a közös piaccal való esetleges összeegyeztethetlenségét.

A Bizottság által a közös piaccal részben összeegyeztethetőnek nyilvánított valamely támogatás kedvezményezettjének az eljáráshoz fűződő érdekével kapcsolatban az Elsőfokú Bíróság a T-309/04., T-317/04., T-329/04. és T-336/04. sz., *TV 2/Danmark és társai kontra Bizottság* egyesített ügyekben 2008. október 22-én hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé) megállapította, hogy azon feltételek, amelyek alapján a Bizottság a jelen ügyben értékelte a szóban forgó támogatások összeegyeztethetőségét, megtiltják a kereset elfogadhatóságának a megtámadott határozat két – a vitatott intézkedéseket a közös piaccal részben összeegyeztethetetlen állami támogatásoknak minősítő, illetve azokat részben összeegyeztethető állami támogatásoknak minősítő – részre osztásával történő megvizsgálását. A Bizottság ugyanis azt vizsgálta, hogy az érintett állami finanszírozási intézkedések összessége a vizsgált időszakban meghaladja-e az általános gazdasági érdekű szolgáltatás nettó költségeinek összegét.

Másfelől az Elsőfokú Bíróság hangsúlyozta, hogy az eljáráshoz fűződő érdek következhet azon valós „kockázat” fennállásából, hogy a felperesek jogi helyzetét peres eljárások befolyásolhatják, vagy abból, hogy a bírósági eljárás „kockázata” a keresetnek az Elsőfokú Bírósághoz történt benyújtása időpontjában létrejött és fennáll. Márpedig a TV 2 ellen az egyik versenytársa keresetet indított a nemzeti bíróság előtt azon kár megtérítése

¹⁶ HL 2001. C 37., 3. o.

íránt, amely e versenytársat annak következtében érte, hogy a TV 2 által kapott állami támogatás lehetővé tette ez utóbbi számára, hogy a reklámidőinek értékesítése során alacsony árstratégiát alkalmazzon. Az Elsőfokú Bíróság – megállapítva, hogy a TV 2 már a versenytársa által történő keresetindítást megelőzően benyújtotta a jelen keresetet – úgy ítélte meg, hogy a bírósági eljárás kockázatának a létrejött és fennálló jellegét bizonyítja, hogy e kockázat konkrétan megvalósult a nemzeti bíróság előtt folyamatban lévő eljárással.

2. Anyagi jogi szabályok

a) Gazdasági előny biztosítása

A T-442/03. sz., *SIC kontra Bizottság* ügyben 2008. június 26-án hozott ítélet (az EBHT-ban még nem tették közzé) alapjául szolgáló eljárásban – amelynek tárgyát a Bizottság azon határozata ellen benyújtott kereset képezte, amely többek között azt állapította meg, hogy a Portugál Köztársaság által a portugáliai közszolgálati televíziózás biztosításáért felelős társaság, a Radiotelevisão Portuguesa (a továbbiakban: RTP) vonatkozásában elfogadott egyes intézkedések nem képeznek állami támogatást, a többi intézkedés pedig összeegyeztethető a közös piaccal – a felperes többek között arra hivatkozott, hogy az RTP a kötvénykibocsátás időpontjában hallgatólagos állami kezességvállalásban részesült, amely magyarázatként szolgál arra, hogy az RTP-nek a kedvezőtlen pénzügyi helyzete ellenére sikerült e kötvénykibocsátást bevezetni a piacra. Az Elsőfokú Bíróság – miután megállapította egyrészt, hogy az RTP olyan részvénytársaság volt, amelynek tartozásai kapcsán a Portugál Köztársaságnak, vagyis az RTP 100%-os tulajdonosának nem volt kötelessége, hogy e tartozásokat korlátlanul visszafizesse, másrészt pedig, hogy a szóban forgó kötvénykibocsátásról szóló tájékoztató nem tartalmazott említést semmilyen állami kezességvállalásról – úgy ítélte meg, hogy azon tény alapján, hogy a piaci szereplők az 1994-es kötvénykibocsátás során azért voltak hajlandók kötvényeket jegyezni, mert úgy vélték, hogy az állam de facto kezességet vállalt a visszafizetésre, nem lehet megállapítani az állami támogatás fennállását. Az állami kezességvállalás fennállása csak olyan objektív tényezők alapján lenne megállapítható, amelyek arra engednének következtetni, hogy az állam az RTP fizetéseképtelensége esetén jogilag köteles lenne visszafizetni a kötvénykibocsátás során befizetett összegeket.

A fent hivatkozott *Hotel Cipriani és társai kontra Bizottság* ügyben a szociális tehermentesítésekben részesülő vállalkozások azt állították, hogy e mentesítések semmilyen gazdasági előnyt nem biztosítottak számukra azon ténynél fogva, hogy csupán ellentételezték a letelepedésük helye szerinti lagúna térségében fennálló szerkezeti hátrányokból eredő többletköltségeket. Az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy a felperesek nem bizonyították, hogy közvetlen összefüggés állt volna fenn a ténylegesen viselt költségek és a kapott támogatások összege között. Önmagában azon tény alapján, hogy a lagúna térségében letelepedett vállalkozások a szárazföldön felmerülő költségekhez képest magasabb költségeknek vannak kitéve, nem lehet megállapítani, hogy a támogatási program nem biztosít e vállalkozások számára semmilyen előnyt, és nem keletkeztet hátrányos megkülönböztetést az olaszországi vagy más tagállamokbeli versenytársaikkal szemben.

b) A támogatás szelektív jellege

Az Elsőfokú Bíróság a fent hivatkozott *Hollandia kontra Bizottság* ügyben kimondta, hogy a nitrogén-oxidok (NO_x) kibocsátási egységei kereskedelmének a Holland Királyság által létrehozott rendszere nem képez állami támogatást. Egyrészt ugyanis a szóban forgó intézkedés által meghatározott NO_x-kibocsátási határérték bármilyen földrajzi vagy ágazati megfontolás nélkül alkalmazandó Hollandia minden olyan nagyipari létesítményére, amelyek teljes termikus kapacitása adott küszöbértéket meghalad, és e létesítmények részesülhetnek a kibocsátási egységeknek az ezen intézkedésben előírt forgalomképessége által kínált előnyből. Ami a legszennyezőbb vállalkozásokat illeti, a szóban forgó rendszer olyan szempontot alkalmaz, amely objektív és megfelel a környezetvédelem célkitűzésének. Másrészt csak az e rendszer alá tartozó vállalkozásoknak írnak elő bírság terhe mellett kibocsátási határértéket vagy szigorú teljesítmény-határértéket. Ezért a NO_x-kibocsátási határérték alá tartozó vállalkozások ténybeli és jogi helyzetét nem lehet azon vállalkozások helyzetéhez hasonlónak ítélni, amelyekre e határérték nem vonatkozik. Mindenesetre feltételezve akár, hogy a szóban forgó intézkedés különbséget tesz a vállalkozások között, és következésképpen a priori szelektív jellegű, e megkülönböztetés a vonatkozó rendszer természetéből vagy belső felépítéséből ered, vagyis nem felel meg a szelektív jelleg feltételének. Az ökológiai jellegű megfontolások ugyanis igazolják a nagyobb mennyiségű NO_x-t kibocsátó vállalkozások és az egyéb vállalkozások közötti különbségtételt.

Ezzel szemben a fent hivatkozott *SIC kontra Bizottság* ügyben az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy a Bizottság nem bizonyította a jogilag megkövetelt módon, hogy az RTP-t megillető egyes előnyök (az e vállalkozás jogszabályi úton történő részvénytársasággá átalakításához kapcsolódó közjegyzői díjak, cégbejegyzési illetékek és közzétételi díjak alóli mentesítés) nem felelnek meg a szelektív jelleg feltételének amiatt, hogy azokat annak a rendszernek a jellege és általános szerkezete indokolja, amelybe illeszkednek. Egyrészt ugyanis a Bizottság nem vizsgálta meg azt a kérdést, hogy a közjegyzői díjak alóli mentesítést eredményező jogszabályi eszköz megválasztása nem azért történt-e, mert az állami vállalatokat meg akarták kímélni a díjaktól, hanem ez egyszerűen a portugál jogrendszer logikájába illeszkedett. Másrészt a Bizottságnak meg kellett volna győződnie arról, hogy a portugál jogrendszer logikájából következett-e, hogy az RTP részvénytársasággá való átalakítása nem a magánjogi társaságok számára főszabályként előírt módon, vagyis közjegyzői okirattal történjék (az általános szabályok szerint ebből származó, a cégbejegyzés eljárási cselekményeire és a nyilvánosságra vonatkozó minden következménnyel együtt), hanem jogszabálynál fogva.

A T-211/04. és T-215/04. sz., *Government of Gibraltar és Egyesült Királyság kontra Bizottság* egyesített ügyekben 2008. december 18-án hozott ítéletben (az EBHT-ban még nem tették közzé) az Elsőfokú Bíróságnak alkalma nyílt arra, hogy a szelektivitás feltételéhez további pontosításokat fűzzön.

Az Egyesült Királyság 2002 augusztusában tájékoztatta a Bizottságot a gibraltári kormány társasági adóra vonatkozó reformjáról, amely három adó, mégpedig a nyilvántartásba vételi díj, a munkáltatói adó és a vállalkozási ingatlanhasználati adó (business property occupation tax, a továbbiakban: BPOT) bevezetéséből állt, azzal, hogy ez utóbbi két adófizetési kötelezettség felső korlátját 15%-ban állapították meg. A Bizottság úgy vélte,

hogy ez a reform regionális szempontból szelektív volt, mert azt írta elő, hogy a gibraltári társaságok alacsonyabb adókulccsal adózzanak, mint az egyesült királyságbeli társaságok. Ezenkívül a Bizottság úgy ítélte meg, hogy az adóreform három eleme valósította meg tárgyi szelektivitást: először is az a feltétel, hogy a társaságnak nyereségesnek kell lennie, mielőtt a munkáltatói adó és a BPOT alanyává válna, mivel ez a feltétel azoknak a vállalkozásoknak kedvez, amelyek nem nyereségesek; másodszor, a munkáltatói adóra és a BPOT-ra alkalmazott, a nyereség 15%-át kitevő felső korlát, mivel ez azokat a vállalkozásokat részesíti előnyben, amelyek az adott adóévben a foglalkoztatottak számához és az ingatlanhasználathoz viszonyítva kevesebb nyereséget termeltek; harmadszor, a munkáltatói adó és a BPOT, mivel ez a két adónem jellegénél fogva azokat a vállalkozásokat részesíti előnyben, amelyek nem rendelkeznek fizikai jelenléttel Gibraltárban.

Az Elsőfokú Bíróság az állami szintnél alacsonyabb szintű szervek által nyújtott támogatásokra vonatkozó ítélkezési gyakorlatban¹⁷ kialakított feltételeket alkalmazva úgy ítélte meg, hogy a szóban forgó adóreform regionális szelektivitása mérlegelésének alapjául szolgáló viszonyítási alap kizárólag Gibraltár területének felel meg, és ezért ezt az adórendszert egyáltalán nem lehet összehasonlítani az Egyesült Királyságban alkalmazandó rendszerrel.

A tárgyi szelektivitással összefüggésben az Elsőfokú Bíróság megjegyezte, hogy valamely adójogi intézkedés szelektívnek minősítése három lépésből álló vizsgálatot feltételez. A Bizottságnak először is meg kell határoznia és meg kell vizsgálnia az adott viszonyítási alapot képező földrajzi területen hatályban lévő adózási rendszer szerinti „általános” rendszert. Ehhez az „általános” adórendszerhez képest kell a Bizottságnak második lépésben megállapítania, hogy a szóban forgó adóintézkedéssel biztosított előny szelektív jellegű-e. Ha a Bizottság bizonyítja az „általános” adórendszertől való eltérést, amely különbségtételt eredményez a vállalkozások között, az érintett tagállam bizonyíthatja, hogy ezt a különbségtételt az adórendszer jellege és felépítése indokolja. Ebben az esetben a Bizottságnak harmadik lépésként azt kell vizsgálnia, hogy ténylegesen ez a helyzet áll-e fenn. Az Elsőfokú Bíróság ezzel kapcsolatban hozzátette, hogy amennyiben a Bizottság nem hajtotta végre a fentiek szerinti első és második lépést, nem foghat neki az értékelés harmadik lépésének, különben túllépne a felülvizsgálat kereteit. Ez a megközelítés ugyanis egyrészt lehetővé tehetné a Bizottság számára, hogy a tagállam helyett ő határozza meg a tagállam adózási rendszerét és „általános” adórendszerét, másrészt pedig így lehetetlenné tenné a tagállam számára, hogy az adott különbségtételt a bejelentett adózási rendszer jellegével és felépítésével indokolja.

Az Elsőfokú Bíróság – miután megállapította, hogy a Bizottság sem a bejelentett adórendszer „általános” rendszerének előzetes azonosítását nem végezte el, sem pedig a gibraltári hatóságok által ezzel kapcsolatban kialakított minősítést nem kérdőjelezte meg – úgy ítélte meg, hogy a Bizottság nem állapíthatta meg, hogy a bejelentett adórendszer egyes elemei az „általános” adórendszerhez képest eltérésnek minősülnek, és ezért eleve szelektívek. Hasonlóképp, az Elsőfokú Bíróság úgy vélte, hogy a Bizottság azt sem tudta megfelelően megállapítani, hogy a vállalkozások között fennálló esetleges különbségek indokolhatók-e a bejelentett adózási rendszer jellegével vagy felépítésével.

¹⁷ A Bíróság C-88/03. sz., *Portugália kontra Bizottság* ügyben 2006. szeptember 6-án hozott ítéletének (EBHT 2006., I-7115. o.) 67. pontja.

c) A piacgazdasági magánbefektető kritériuma

Az Elsőfokú Bíróság a T-196/04. sz., *Ryanair kontra Bizottság* ügyben 2008. december 17-én hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé) megsemmisítette azt a határozatot, amelyben a Bizottság elkülönítve vizsgálta a Ryanair légitársaság által egyrészt a charleroi-i repülőtér tulajdonosával, a vallon régióval, másrészt pedig az e repülőtérrel kezelő és üzemeltető, a vallon régió által ellenőrzött közvállalkozással, a Brussels South Charleroi Airporttal (a továbbiakban: BSCA) kötött két külön megállapodást. A megtámadott határozat értelmében e két megállapodás a közös piaccal összeegyeztethetetlen állami támogatást tartalmazott. A Bizottság többek között megállapította, hogy a vallon régió az első megállapodást közhatalomként eljárva kötötte a Ryanairrel, így az e megállapodásban játszott szerepét nem lehetett a piacgazdasági magánbefektető kritériuma alapján vizsgálni. Az Elsőfokú Bíróság először is kiemelte, hogy mivel a BSCA a vallon régiótól gazdaságilag függő jogalany, a Bizottságnak egyetlen jogalanynak kellett volna tekintenie őket. Ezt követően megállapította, hogy a vallon régió azáltal, hogy megállapodást kötött a Ryanairrel, gazdasági jellegű tevékenységet gyakorolt. Önmagában ugyanis az a tény, hogy e tevékenységet a közsférában fejtették ki, nem jelenti azt, hogy e tevékenység a közhatalmi jogkörök gyakorlásának területére tartozik. Másfelől önmagában az a körülmény, hogy a vallon régió a repülőtéri illetékek megállapítása területén szabályozási jellegű jogkörökkel rendelkezik, nem zárja ki, hogy az említett illetékekre vonatkozó engedmények rendszerét a piacgazdasági magánbefektető elvének fényében kelljen megvizsgálni.

d) Az állami támogatások tilalma alóli kivétel időbeli hatálya

Az Elsőfokú Bíróság T-348/04. sz., *SIDE kontra Bizottság* ügyben 2008. április 15-én hozott ítéletének (az EBHT-ban még nem tették közzé) tényállása szerint a Bizottság a kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító intézkedésekre vonatkozó, az EK 87. cikk (3) bekezdésének d) pontjában foglalt és 1993. november 1-jén hatályba lépett rendelkezést a Franciaország által ezen időpontot megelőzően nyújtott támogatás vonatkozásában alkalmazta. Az Elsőfokú Bíróság – miután emlékeztetett arra, hogy a közösségi jogi anyagi jogi szabályok főszabályként nem vonatkoznak a hatálybalépésüket megelőzően keletkezett jogviszonyokra, valamint hangsúlyozta, hogy e megállapítás azoktól a kedvező vagy kedvezőtlen hatásoktól függetlenül irányadó, amelyekkel e szabályok az érdekelt számára járhatnak – úgy ítélte meg, hogy egyrészt minden új állami támogatás szükségszerűen összeegyeztethetetlen a közös piaccal, ha torzíthatja a versenyt az érintett időszak alatt, és nem tartozik egyik kivétel alá sem, másrészt pedig, mihelyt a támogatás kifejtette hatását, a közös piaccal összeegyeztethető vagy össze nem egyeztethető jellegét véglegesen felölti. Ezért, mivel valamely támogatás közös piaccal való összeegyeztethetőségének vizsgálata nemcsak annak a mérlegelésére terjed ki, hogy a támogatásra vonatkozó határozat elfogadásának időpontjában a közösségi érdek megkívánta-e annak visszafizetését vagy sem, a Bizottságnak azt is ellenőriznie kell, hogy a szóban forgó támogatás a folyósításának időszakában torzíthatta-e a versenyt. E megfontolások alapján az Elsőfokú Bíróság úgy határozott, hogy a Bizottság tévesen alkalmazta a jogot azzal, hogy az említett kivételt az 1993. november 1-jét megelőző időszakra alkalmazta.

e) Általános gazdasági érdekű szolgáltatások

A T-289/03. sz., *BUPA és társai kontra Bizottság* ügyben 2008. február 12-én hozott ítélet (az EBHT-ban még nem tették közzé) keretében az Elsőfokú Bíróságnak alkalma nyílt arra, hogy fejlessze az ítélkezési gyakorlatát azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy állami támogatást képez-e vagy sem az a kompenzáció, amelyet valamely vállalkozás az általa biztosított általános gazdasági érdekű szolgáltatás (a továbbiakban: ÁGÉSZ) ellentételezéseként kap. A jogvita tárgyát a magán-egészségbiztosítás (a továbbiakban: MEB) írországi rendszerének megszervezése képezte, amely rendszert 1994 és 1996 között liberalizáltak, ezzel összefüggésben pedig a Voluntary Health Insurance Board (VHI) versenyhelyzetbe került más gazdasági szereplőkkel, köztük a felperessel. E liberalizáció keretében a Health Insurance Authority (a továbbiakban: HIA) által kezelt kockázatkiegyenlítési rendszer (a továbbiakban: RES) felállítását irányozták elő. A RES lényegében olyan mechanizmust jelent, amely előírja egyrészt a piaci átlagnál alacsonyabb kockázati profillal rendelkező MEB-biztosítók által a HIA felé történő díjfizetést, másrészt pedig a HIA által a piaci átlagnál magasabb kockázati profillal rendelkező MEB-biztosítók részére történő megfelelő fizetést. A rendszer különböző küszöbértékeket határoz meg a RES-kifizetések megkezdésére vonatkozóan. A Bizottság, amely a BUPA által benyújtott panasz, valamint a RES Írország általi bejelentése alapján indított eljárást, úgy vélte, hogy a RES-ből származó kifizetések az ÁGÉSZ-kötelezettségek – vagyis az annak biztosítására irányuló kötelezettségek, hogy bármely, Írországban élő személy számára minimális szintű MEB-szolgáltatásokat biztosítsanak azonos áron, függetlenül az egészségi állapotuktól, a koruktól vagy nemüktől (a továbbiakban: MEB-kötelezettségek) – ellentételezésére szolgálnak.¹⁸

Az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy még ha a Bizottság által végzett vizsgálat időpontjában a Bíróság *Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg* ügyben 2003. július 24-én hozott ítéletének¹⁹ (a továbbiakban: Altmark-ítélet) meghozatalára nem is került sor, a megtámadott határozat jogszerűségét akkor is a Bíróság által ezen ítéletben kialakított négy feltétel (a továbbiakban: Altmark-feltételek) alapján kell vizsgálni. Egyrészt ugyanis a Bíróság időben nem korlátozta az Altmark-ítéletben tett megállapítások hatályát, másrészt pedig valamely közösségi jogi rendelkezés Bíróság általi értelmezése arra korlátozódik, hogy úgy magyarázza meg és pontosítsa e szabály hatályát és jelentését, ahogyan azt a hatálybalépésének időpontjától kezdve a közösségi intézményeknek is értelmezni és alkalmazni kellett volna. Az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy jelen esetben az Altmark-feltételeket – amelyeknek hatálya és az EK 86. cikk (2) bekezdése feltételeinek hatálya egyébként nagymértékben átfedik egymást – azon szellemnek és célnak megfelelően kell alkalmazni, amely a megállapításukat jellemezte, viszont a jelen eset sajátosságainak megfelelő módon.

Az első Altmark-feltétel kapcsán – mely szerint a kompenzációval kedvezményezett vállalkozást ténylegesen meg kell bízni az egyértelműen meghatározott közszolgáltatási kötelezettség teljesítésével – az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy a közösségi jogban nem létezik sem az ÁGÉSZ-feladat fogalmának egyértelmű és pontos jogszabályi meghatározása, sem azon feltételeket véglegesen rögzítő következetes jogi fogalom,

¹⁸ A 2003. május 13-i C(2003) 1322 végleges határozat (N 46/2003. sz. állami támogatás – Írország).

¹⁹ C-280/00. sz. ügy, (EBHT 2003., I-7747. o.).

amelyeknek teljesülniük kell ahhoz, hogy valamely tagállam jogszerűen hivatkozhatson valamely ÁGÉSZ-feladat fennállására és védelmére. Ezért a tagállamoknak széles mérlegelési jogkörük van annak meghatározását illetően, hogy mit tekintenek ÁGÉSZ-nek, e meghatározást pedig a Bizottság csak nyilvánvaló hiba esetén kérdőjelezheti meg. E széles mérlegelési jogkör ugyanakkor nem jelenti azt, hogy valamely tagállam mentesülne azon kötelezettség alól, hogy ügyeljen arra, hogy az általa hivatkozott ÁGÉSZ-feladat megfeleljen bizonyos olyan minimális feltételeknek (többek között annak, hogy legyen olyan közhatalmi aktus, amely a szóban forgó gazdasági szereplőket ilyen feladattal ruházza fel, valamint e feladat egyetemes és kötelező jellegű legyen), amelyek az EK-Szerződés értelmében vett minden ÁGÉSZ-re jellemzőek, és bizonyítsa, hogy e feltételek az adott esetben teljesülnek. Ha a tagállam nem bizonyítja e feltételek teljesülését, ez olyan nyilvánvaló mérlegelési hibának minősülhet, amelyet a Bizottság köteles szankcionálni. Továbbá a tagállamnak utalnia kell arra, miért véli úgy, hogy a szóban forgó szolgáltatás sajátos jellegénél fogva érdemes az ÁGÉSZ-minőségre. Ilyen indokolás nélkül ugyanis a közösségi intézmények részéről még az adott esetben másodlagos jellegű ellenőrzés sem lehetséges. Az Elsőfokú Bíróság másfelől hangsúlyozza, hogy valamely ÁGÉSZ-feladat elismerése nem felételezi szükségképpen, hogy az e feladattal megbízott piaci szereplőnek kizárólagos vagy különleges jogot biztosítsanak annak teljesítésére, valamint az ilyen feladat meghatározása az ugyanazon a piacon aktív piaci szereplők közül többek vagy akár ezek összessége számára előírt kötelezettségből is állhat. Ezzel szemben az ÁGÉSZ-feladat fennállását meghatározó elengedhetetlen feltételeknek minősülnek az e feladat kötelező, valamint egyetemes jellege: jóllehet az első magában foglalja, hogy a szolgáltatásnyújtó köteles állandó feltételekkel szerződést kötni, anélkül hogy visszautasíthatná a másik szerződő felet, a második nem jelenti azt, hogy a szóban forgó szolgáltatást mindenképpen az adott tagállam teljes lakosságának nyújtani kell, feltéve, hogy azt egységes és nem hátrányosan megkülönböztető díjakkal, valamint hasonló minőségi feltételekkel kínálják minden ügyfél számára. Az Elsőfokú Bíróság e szempontok jelen esetben történő alkalmazásával úgy ítélte meg, hogy a RES megfelel az első Altmark-feltételnek.

Ami a második Altmark-feltételt illeti – mely szerint az ÁGÉSZ-feladat gyakorlásáért járó ellentételezés számítási alapjául szolgáló szempontoknak előzetesen megállapítottaknak, objektíveknek és átláthatóknak kell lenniük – az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy jelen esetben ez a feltétel is teljesül. Önmagában ugyanis az, hogy az ír hatóságok esetlegesen diszkrecionális jogkörrel rendelkeznek a RES-kifizetések kiszámítására, nem összeegyeztethetetlen az objektív és átlátható paraméterek fennállásával. Másfelől önmagában az elvégzendő számításokat szabályozó gazdasági és matematikai képletek bonyolultsága nem érinti a releváns szempontok pontos és egyértelműen meghatározott jellegét.

A harmadik Altmark-feltétel – mely szerint a kompenzációnak szükségesnek és arányosnak kell lennie az ÁGÉSZ-feladat teljesítésével összefüggésben felmerült költségekhez képest – vizsgálata keretében az Elsőfokú Bíróság megjegyezte, hogy a RES-kifizetések nem egy bizonyos MEB-szolgáltatásnyújtással összefüggő esetleges költségek vagy többletköltségek ellentételezésére irányulnak, hanem kizárólag a valamely MEB-biztosító kockázati profiljának az átlagos piaci kockázati profilhoz viszonyított negatív eltéréséből eredőnek tartott többletterhek ellentételezésére. Ez azonban nem jelenti a szóban forgó feltétel megsértését. Ugyanis, mivel a jelen ügy tárgyát képező ellentételezési rendszer radikálisan különbözik többek között attól, amelyet az Altmark-ítélet vizsgált,

nem felelhet meg szigorúan a harmadik Altmark-feltételnek, amely megköveteli a valamely ÁGÉSZ-kötelezettség teljesítésével felmerült költségek meghatározhatóságát. A többletköltségeknek valamely MEB-biztosító tényleges kockázati profilja és egy átlagos piaci kockázati profil közötti összehasonlítás segítségével történő számszerűsítése azonban – tekintettel a RES alá tartozó összes MEB-biztosító által megtérített összegekre – megfelel az említett feltétel céljának és szellemének, mivel az ellentételezés kiszámítása konkrét, objektív, egyértelműen meghatározható és ellenőrizhető elemeken alapszik.

A negyedik Altmark-feltétel kapcsán – mely szerint az ÁGÉSZ-feladat teljesítése érdekében viselt költségeknek egy hatékony vállalkozás költségeinek kell megfelelniük – az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy a Bizottság jogszerűen tekinthette úgy, hogy jelen esetben a RES-kifizetések lehetséges kedvezményezettjei és valamely hatékony piaci szereplő közötti összehasonlítás nem volt szükséges. Figyelembe kell venni azt a tény, hogy az említett feltétel a következő két sajátosság miatt nem alkalmazható szigorúan a RES-rendszerre: a RES által jelentett ellentételezési rendszernek a MEB-biztosítók bevételeihez és nyereségéhez viszonyított semlegessége, valamint az említett biztosítók negatív kockázati profiljával összefüggő többletköltségek sajátossága.²⁰

Az Elsőfokú Bíróságnak 2008-ban egyéb ítéletek kapcsán is alkalma volt arra, hogy kiegészítse az ÁGÉSZ teljesítéséhez kapcsolódó ellentételezések elemzési mintáját.

Az Elsőfokú Bíróság a T-266/02. sz., *Deutsche Post kontra Bizottság* ügyben 2008. július 1-jén hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé) először is hangsúlyozta, hogy amikor az Altmark-feltételek mellett nyújtottak állami forrásokat az ÁGÉSZ nyújtásából eredő többletköltségek ellentételezésére, a Bizottság – anélkül, hogy teljesen megfosztaná hatékony érvényesülésétől az EK 86. cikk (2) bekezdését – nem minősítheti a nyújtott állami forrásokat állami támogatásnak, ha azok teljes összege nem éri el az említett ÁGÉSZ-feladat ellátásából eredő többletköltségeket. Ezért, ha a Bizottság elmulasztja megvizsgálni, hogy az ellentételezések összege meghaladja-e az ÁGÉSZ-hez kapcsolódó többletköltségeket, nem bizonyítja a jogilag megkövetelt módon, hogy ez az ellentételezés az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett előnyt biztosít, ennek következtében pedig állami támogatást képezhet. Másfelől, ha a Bizottság ezzel kapcsolatban nem végzett semmilyen vizsgálatot és semmilyen értékelést, nem a közösségi bíróság feladata, hogy a Bizottság helyett elvégezze azt a vizsgálatot, amelyet az soha nem folytatott le, és azokra a következtetésekre jusson, amelyekre a Bizottság a vizsgálat eredményeként jutott volna.

Az Elsőfokú Bíróság a fent hivatkozott *SIC kontra Bizottság* ügyben úgy ítélte meg, hogy a Portugál Köztársaság nem volt köteles a műsorszolgáltatásra irányuló ÁGÉSZ-nek az RTP részére történő odaítélése előtt versenyeztetési eljárást lefolytatni. A közcélú műsorszolgáltatás sajátos helyzetével, különösen pedig e műsorszolgáltatásnak az egyes társadalmak demokratikus, társadalmi és kulturális igényeihez való kapcsolódásával ugyanis magyarázható és igazolható, hogy a tagállam a műsorszolgáltatásra irányuló ÁGÉSZ odaítélése érdekében nem köteles versenyeztetési eljárást lefolytatni, legalábbis

²⁰ Az Elsőfokú Bíróság a fent hivatkozott *Hotel Cipriani és társai kontra Bizottság* ügyben hozott ítéletében megerősítette, hogy a Bizottság által az Altmark-ítéletet megelőzően hozott határozatok esetében azt kell vizsgálni, hogy a határozatban alkalmazott átfogó megközelítés összeegyeztethető-e az Altmark-feltételek lényegével.

abban az esetben, ha akként határoz, hogy e közszolgáltatást – mint a jelen esetben – állami vállalat útján maga biztosítja.

Az Elsőfokú Bíróság hangsúlyozta, hogy a tagállamok hatáskörébe tartozik, hogy a műsorszórásra irányuló ÁGÉSZ-t oly módon határozzák meg, hogy az magában foglalja a programok széles skálájának sugárzását, megengedve az ilyen ÁGÉSZ-szel megbízott gazdasági szereplőnek, hogy kereskedelmi jellegű tevékenységeket is folytasson, mint például a reklámidő értékesítése. Ha ez nem így lenne, a műsorszórásra irányuló ÁGÉSZ-nek még a meghatározását is a finanszírozásának módjától tennénk függővé, miközben az ÁGÉSZ-t elméletileg azon általános érdekre tekintettel kell meghatározni, amelynek e szolgáltatás meg kíván felelni, nem pedig azon eszközökre tekintettel, amelyek e szolgáltatás nyújtását biztosítani fogják.

A közszolgáltatás ellátására irányuló megbízás RTP általi tiszteletben tartásának ellenőrzésével kapcsolatban az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy kizárólag a tagállam ellenőrizhette, hogy a közcélú műsorszolgáltató tiszteletben tartotta-e a megbízásában előírt minőségi követelményeket. A Bizottságnak egy független ellenőrzési mechanizmus országos szintű fennállásának megállapítására kellett szorítkoznia, ami jelen esetben is történt. A közszolgáltatásokkal összefüggésben felmerült költségek finanszírozásának arányosságát illetően az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy a Bizottság megsértette a vizsgálati kötelezettségét azáltal, hogy nem hívta fel a Portugál Köztársaságot az RTP-re vonatkozó egyes ellenőrzési jelentések közlésére. A Bizottság ugyanis nem mellőzheti az olyan információk közlésére irányuló felhívást, amelyekkel kapcsolatban úgy tűnik, hogy megerősíthetik vagy cáfolhatják azokat az egyéb információkat, amelyek a szóban forgó intézkedés vizsgálata szempontjából jelentőséggel bírnak, viszont amelyek hitelessége nem tekinthető kellőképpen megalapozottnak.

Az Elsőfokú Bíróság a fent hivatkozott *TV 2/Danmark és társai kontra Bizottság* ügyben hozott ítéletében ezenkívül megállapította, hogy a műsorszolgáltatásra irányuló ÁGÉSZ-nek nem kell szükségképpen a nem jövedelmező adások sugárzására korlátozódnia. Azon állítással kapcsolatban, mely szerint a (TV 2) ÁGÉSZ nyújtásával megbízott TV 2 vállalkozás elkerülhetetlenül kénytelen a kereskedelmi tevékenységét a közszolgálat állami finanszírozásából támogatni, az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy ez legfeljebb arra a kockázatra utal, amelyet a tagállamoknak kell megelőzniük, és a Bizottságnak kell adott esetben szankcionálnia. Másfelől a dán hatóságok által a műsor-összeállítás konkrét meghatározása során a TV 2 számára biztosított szabadsággal kapcsolatban az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy egyáltalán nem szokatlan, hogy valamely közszolgálati műsorszolgáltató a műsorok megválasztásakor – bizonyos minőségi követelmények tiszteletben tartása mellett – szerkesztői függetlenséget élvezzen a politikai hatalommal szemben.

f) A rendkívüli események által okozott károk helyreállítására nyújtott támogatások

Az EK 87. cikk (2) bekezdésének b) pontja szerint a közös piaccal összeegyeztethetőnek kell nyilvánítani a rendkívüli események által okozott károk helyreállítására nyújtott támogatásokat.

A 2001. szeptember 11-i terrorcselekményeket követően a Bizottság 2001. október 10-én közleményt²¹ fogadott el, amelyben úgy értékelte, hogy a fenti rendelkezés lehetővé tette többek között a 2001. szeptember 11-e és 14-e közötti amerikai légtérzár által okozott többletköltségek ellentételezését. Az Elsőfokú Bíróság a T-268/06. sz., *Olympiaki Aeroporia Ypiresies kontra Bizottság* ügyben 2008. június 25-én hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé) részben megsemmisítette a Bizottság azon határozatát, amely a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánította a Görög Köztársaság által nyújtott támogatásoknak azt a részét, amely az említett közleményben megjelölt időszakon kívülre tervezett menetrend szerinti járatok törléséből eredő veszteségek ellentételezésére szolgált. Az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy jöllehet az EK 87. cikk (2) bekezdésének b) pontja kizárólag azoknak a gazdasági hátrányoknak a megtérítését teszi lehetővé, amelyeket közvetlenül a rendkívüli események okoztak, a közvetlen összefüggés akkor is megállapítható, ha a kár – mint jelen esetben – nem sokkal az említett időszakot követően következett be.

3. Eljárási szabályok

A 2008. év ítélkezési gyakorlata végül lehetővé tette azon kötelezettségek tisztázását, amelyeket a Bizottság abban az esetben köteles betartani, ha az Elsőfokú Bíróság által megsemmisített valamely határozat tárgyát képező állami támogatásra vonatkozóan második alkalommal hoz határozatot. Az Elsőfokú Bíróság a fent hivatkozott *Alitalia kontra Bizottság* ügyben hozott ítéletben megállapította, hogy a Bizottság ilyen esetben nem köteles előlről kezdeni a hivatalos vizsgálati eljárást, mivel az Elsőfokú Bíróság által szankcionált jogellenesség nem hat vissza az eljárás megindításának időpontjára. Ezenkívül a Bizottság nem volt köteles arra, hogy az érdekelt harmadik személyek részére – akiknek az észrevételeik megtételéhez való jogát az első határozat keretében már biztosította a hivatalos vizsgálati eljárást megindító határozatról szóló közleménynek a Hivatalos Lapban történő közzététele – a második határozat meghozatala keretében ismételten felajánlja ugyanezt a lehetőséget.

Közösségi védjegy

2008-ban az Elsőfokú Bíróságon az elbírált ügyek között a 40/94/EK rendelet²² alkalmazásával kapcsolatos határozatok száma a továbbiakban is jelentős (171) volt, annak ellenére, hogy a 2007-ben tapasztaltakhoz képest százalékos arányuk kevésbé volt magas.

²¹ COM(2001) 574 végleges.

²² A közösségi védjegyről szóló, 1993. december 20-i 40/94/EK tanácsi rendelet (HL 1994. L 11., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 146. o.).

1. A lajstromozás feltétlen kizáró okai

A T-270/06. sz., *Lego Juris kontra OHIM – Mega Brands (Lego kocka)* ügyben 2008. november 12-én törlési eljárás nyomán hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé) az Elsőfokú Bíróság először vizsgálta a 40/94 rendelet 7. cikke (1) bekezdése e) pontjának ii. alpontjában foglalt feltétlen kizáró ok hatályát, amely szerint nem részesülhetnek védjegyoltalomban azon megjelölések, amelyek kizárólag olyan formából állnak, amelyek a célzott műszaki hatás eléréséhez szükségesek. Az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy az említett rendelkezéssel ellentétes bármely olyan forma lajstromozása, amely alapvető jellemzőit tekintve kizárólag a terméknek az adott műszaki hatás elérését műszakilag előidéző és ahhoz elégséges formájából áll, még akkor is, ha ugyanezen hatás egyéb, azonos vagy eltérő műszaki elvet alkalmazó formák révén is elérhető. E jellemzőket objektív módon, az érintett forma grafikai ábrázolásából és a védjegybejelentéssel együtt benyújtott esetleges leírásokból kiindulva és nem a célközönség észlelése alapján kell meghatározni.

A T-405/05. sz., *Powerserv Personalservice kontra OHIM – Manpower (MANPOWER)* ügyben 2008. október 15-én, ugyancsak törlési eljárás nyomán hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé) az Elsőfokú Bíróság pontosította, hogy mely az a földrajzi terület, amelyen az érintett közönség a „manpower” angol szóból álló megjelölést leíró jellegűnek észlelheti. Ebben a vonatkozásban úgy ítélte meg, hogy fennállhat ez az eset nem angol nyelvű tagállamokban is, feltéve, ha egyrészt az angol „manpower” szó bekerült a szóban forgó ország nyelvébe, és használható az e nyelv „munkaerőt” jelentő kifejezésének helyettesítéseként, vagy másrészt abban az összefüggésben, ahová a MANPOWER védjeggyel megjelölt áruk és szolgáltatások tartoznak, az angolt használják, még ha csak a nemzeti nyelv alternatívájaként is, az érintett közönség tagjainak a megszólítására. Ezen feltételek alkalmazásával, az Elsőfokú Bíróság arra a megállapításra jutott, hogy a fellebbezési tanács helyesen vélte úgy, hogy a szóban forgó kifejezés Németországban és Ausztriában leíró jellegű, míg tévesen ítélte meg úgy, hogy ez Hollandiára, Svédországra és Dániára is érvényes. Az érintett közönség nyelvtudásának szerepére vonatkozó további fejlemények találhatók meg a T-435/07. sz., *New Look kontra OHIM (NEW LOOK)* ügyben 2008. november 26-án hozott ítéletben (az EBHT-ban nem tették közzé), amelyben az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy a skandináv országokban, Hollandiában és Finnországban a nagyközönség részéről az angol nyelv alapjainak megértése közismert tény, aminek következtében a fellebbezési tanács helyesen vélte úgy, hogy az angol köznyelvben jelen lévő, banális értelmű és nyelvészetileg egyszerű NEW LOOK megjelölés ezen országokban megkülönböztetésre nem alkalmas.

E jogterület ez évi ítélkezési gyakorlatának egy másik fontos hozadéka a 40/94 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének h) pontjában a Párizsi Uniós Egyezmény²³ 6ter cikkében található feltétlen kizáró okokra való utalás hatályára vonatkozik. A T-215/06. sz., *American Clothing Associates kontra OHIM (juharlevél ábrázolása)* ügyben 2008. február 28-án hozott ítéletben (az EBHT-ban még nem tették közzé, fellebbezett), amelynek alapja egy olyan társaság által benyújtott kereset, amely társaság – egy juharlevél ábrázolását magában

²³ Az ipari tulajdon oltalmára létesült 1883. március 20-i, felülvizsgált és módosított Párizsi Uniós Egyezmény (*Recueil des Traités des Nations Unies*, 828. kötet, 11847. sz., 108. o.).

foglaló – védjegybejelentését a Belső Piaci Harmonizációs Hivatal (védjegyek és formatervezési minták) (a továbbiakban: OHIM) elutasította azon az alapon, hogy az szerepel Kanada zászlaján, az Elsőfokú Bíróság úgy határozott, hogy azon okból kifolyólag, hogy az Egyezmény különbséget tesz a „gyári és kereskedelmi védjegyek” és a „szolgáltatási védjegyek” között, a 6ter cikkének a) pontja, amely előírja, hogy többek között meg kell tagadni zászlók és egyéb állami jelvények lajstromozását, a szolgáltatási védjegyekre nem vonatkozik. Ha ugyanis a közösségi jogalkotónak az lett volna a szándéka, hogy kiterjessze e tilalmat a szolgáltatási védjegyekre is, nemcsak egyszerűen a Párizsi Unió Egyezmény 6ter cikkére hivatkozott volna, hanem a 40/94 rendelet 7. cikkének a szövegében is megemlítené volna e tilalmat. Ezenfelül, az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy ellentétben azzal, ami valamely összetett védjegy megkülönböztető képességének értékelésére irányadó, a Párizsi Unió Egyezmény 6ter cikkének alkalmazása során az említett védjegy minden elemét figyelembe kell venni, és függetlenül az érintett védjegy által keltett összbenyomástól, lajstromozásának kizárásához elegendő, hogy azok közül akár egy elem állami jelvény vagy annak utánzata legyen. Végül, a Párizsi Unió Egyezmény 6ter cikke (1) bekezdése a) pontjának alkalmazása nem függ attól, hogy az érintett közönséget a bejelentett védjeggyel jelölt áruk eredetét illetően, vagy az e védjegy jogosultja és azon állam, amelynek a jelvényét az említett védjegy ábrázolja, közötti kapcsolat fennállását illetően megítélhetik.

A T-302/06. sz., *Hartmann kontra OHIM (E)* ügyben 2008. július 9-én hozott ítéletben (az EBHT-ban nem tették közzé) az Elsőfokú Bíróság az ítélezési gyakorlat vonatkozásában fontos pontosítást tett, amelynek értelmében az OHIM alapozhatja az értékelését olyan tényekre, amelyek a tömegfogyasztási cikkek forgalmazása során szerzett általános gyakorlati tapasztalatokból következnek anélkül, hogy köteles lenne az ilyen tapasztalatokra vonatkozó példák bemutatására. Az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy mivel a bejelentett védjeggyel érintett áruk úgy kerültek az OHIM fórumai által meghatározásra, hogy azok nem tömegfogyasztási cikkek, hanem azokat szakmai közönség részére szánják, nem szükséges, hogy ezen fórumok értékelésüket olyan konkrét tényekre alapozzák, amelyeket feltételezhetően mindenki ismer.

Egy sor ítélet lehetőséget biztosított az Elsőfokú Bíróságnak arra, hogy pontosítsa azt a kapcsolatot, amelynek a védjegy és az áruk, illetve szolgáltatások között kell fennállnia, annak érdekében, hogy a védjegy leíró jellegűnek minősüljön; ezzel kapcsolatos többek között a T-181/07. sz., *Eurocopter kontra OHIM (STEADYCONTROL)* ügyben 2008. április 2-án hozott ítélet (az EBHT-ban nem tették közzé), a T-248/05. sz., *HUP Usługi Polska kontra OHIM – Manpower (I.T.@MANPOWER)* ügyben 2008. szeptember 24-én hozott ítélet (az EBHT-ban nem tették közzé, fellebbezett), a T-230/06. sz., *REWE-Zentral kontra OHIM (Port Louis)* ügyben 2008. október 15-én hozott ítélet (az EBHT-ban nem tették közzé), a T-325/07. sz., *CFCMCEE kontra OHIM (SURFCARD)* ügyben 2008. november 25-én hozott ítélet (az EBHT-ban nem tették közzé) és a T-67/07. sz., *Ford Motor kontra OHIM (FUN)* ügyben 2008. december 2-án hozott ítélet (az EBHT-ban még nem tették közzé). Különösen ez utóbbi ítéletben az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy egyrészt a „fun” szó jelentése, másrészt a „motoros szárazföldi járművek, valamint részeik és alkatrészeik” közötti kapcsolat nem kellően közvetlen és konkrét ahhoz, hogy a bejelentett védjegy lajstromozása megtagadható legyen, ellentétben azzal az állásponttal, amelyre a fellebbezési tanács helyezkedett.

Végül az Elsőfokú Bíróság a T-341/06. sz., *Compagnie générale de diététique kontra OHIM (GARUM)* ügyben 2008. március 12-én hozott ítéletében (az EBHT-ban nem tették közzé) úgy határozott, hogy valamely megjelölés megkülönböztető képessége vizsgálatának meghatározott és valóságos piaci tapasztalatra kell utalnia, vagy legalábbis olyan tapasztalatra, amely nagyon valószínű, és időben kellően közeli. Ellenben feltételezett, sőt hipotetikus fejlődés, amelynek semmilyen kapcsolata nincs a konkrét és ellenőrizhető tényállási elemekkel, főszabály szerint nem elegendő.

2. A lajstromozás viszonylagos kizáró okai

A Budějovický Budvar, cseh társaság és az Anheuser-Busch, amerikai társaság közötti jogvitában, úgy, mint 2007-ben, csak jelen esetben a T-225/06. sz., T-255/06. sz., T-257/06. sz. és T-309/06. sz., *Budějovický Budvar kontra OHIM – Anheuser-Busch (BUD)* egyesített ügyekben 2008. december 16-án hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé) a 40/94 rendelet 8. cikkének (4) bekezdését értelmezte az Elsőfokú Bíróság, amely lehetővé teszi felszólalás benyújtását valamely közösségi védjegy lajstromozásával szemben, hivatkozással egy korábbi, védjegytől eltérő megjelölésre. Először is az Elsőfokú Bíróság rámutatott, hogy az OHIM-nak tekintetbe kell vennie a tagállamokban oltalom alatt álló korábbi jogokat, anélkül hogy megkérdőjelezhetné ezen jogok minőségét. Így amennyiben mind az Ausztriában, mind a Franciaországban a „bud” eredetmegjelölés részére biztosított oltalom érvényes ezen államok nemzeti joga alapján, ezen oltalom hatályát az OHIM-nak tiszteletben kell tartania. Az Elsőfokú Bíróság továbbá megállapította, hogy az OHIM ahelyett, hogy analógia útján a 40/94 rendelet 43. cikkét alkalmazta volna, és felszólította volna a Budějovický Budvart arra, hogy a „bud” elnevezések „tényleges” használatát bizonyítsa, ellenőriznie kellett volna, hogy a szóban forgó megjelölések használata kereskedelmi tevékenység keretében és nem magáncélú használat során történik-e, és mindezt az e használattal érintett területre való tekintet nélkül. Az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy a cseh társaságnak sikerült azt bizonyítania, hogy a szóban forgó elnevezéseket kereskedelmi forgalomban használják. Ezenfelül az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy az OHIM tévedett, amikor nem vette figyelembe az összes releváns ténybeli és jogi elemet annak meghatározása céljából, hogy az érintett tagállamok joga lehetővé teszi-e a Budějovický Budvarnak a későbbi védjegy használata megtiltását.

E jogágban a 2008. év ítélkezési gyakorlatához jelentős mértékben járult hozzá az összetéveszthetőség értékelésénél a korábbi és a bejelentett védjegy által ellátott áruk és/vagy szolgáltatások hasonlóságának kérdése. A T-175/06. sz., *Coca-Cola kontra OHIM – San Polo (MEZZOPANE)* ügyben 2008. június 18-án hozott ítéletben (az EBHT-ban még nem tették közzé) az Elsőfokú Bíróság először is azt állapította meg, hogy a bor és a sör között csak csekély hasonlóság áll fenn. Annak ellenére, hogy a bor és a sör bizonyos mértékig ugyanazon igényeket elégítheti ki, vagyis ételekhez és aperitifként fogyasztott élvezeti italok, az érintett közönség eltérő italoknak érzékeli azokat. Egyebekben nem áll rendelkezésre olyan bizonyíték, amelyből arra lehetne következtetni, hogy ezen áruk egyikének vásárlása maga után vonná a másik áru vásárlását, azaz hogy a két áru kiegészítő jellegű lenne. Ezzel ellentétben, figyelemmel az árak közötti különbségekre, a bor és a sör bizonyos fokokig egymásnak versenytársai.

A T-161/07. sz., *Group Lottuss kontra OHIM – Ugly (COYOTE UGLY)* ügyben 2008. november 4-én hozott ítéletben (az EBHT-ban nem tették közzé) az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy egyrészt a „sörök”, másrészt a „koktélbár-szolgáltatások”, illetve a „szórakozóhely, diszkó, éjszakaiklub-szolgáltatások” nagymértékben kiegészítő jellegűek. Ugyanis a söröket szomjoltás vagy élvezet céljából fogyasztják, míg a fenti szolgáltatások olyan tevékenységet foglalnak magukban, amely alkoholtartalmú italok elkészítéséből és felszolgálásából áll olyan helyen, ahová a közönség szórakozni jár. Az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy az OHIM helyesen állapította meg, miszerint a fenti áruk és szolgáltatások között csekély mértékű hasonlóság áll fenn. Más a helyzet a sörök és a „kulturális tevékenységek” közötti hasonlóság esetén, mivel ez utóbbiak a fenti szolgáltatásokhoz képest a sör vonatkozásában kisebb mértékű kiegészítő jellegűt mutatnak.

Az áruk és szolgáltatások közötti kiegészítő jelleg további két ítélet tárgya volt, amelyeket törlési eljárások keretében hoztak meg. A T-116/06. sz., *Oakley kontra OHIM – Venticinque (O STORE)* ügyben 2008. szeptember 24-én hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé) az Elsőfokú Bíróság arra a megállapításra jutott, hogy a ruházati cikkekkel kapcsolatos kiskereskedelmi szolgáltatások és ugyanezen cikkek között szoros kapcsolat áll fenn, amennyiben a fenti áruk ezen szolgáltatások nyújtásánál fontosak, sőt elengedhetetlenek. Ugyanis ez utóbbi szolgáltatásokat az említett áruk értékesítése során nyújtják, és a kiskereskedelem magában foglal minden olyan, a szolgáltató által kifejtett tevékenységet, amelyet a szolgáltató az ezen ügylet megkötésére való ösztönzés céljából végez. Ezzel szemben e kapcsolat nem áll fenn a kiegészítők értékesítésével összefüggő szolgáltatásokat jelölő védjegy és a ruházati cikket és bőrárakat jelölő védjegy között.

A T-242/07. sz., *Weiler kontra OHIM – IQNet Association – The International Certification Network (Q2WEB)* ügyben 2008. november 12-én hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé), hogy alátámaszsa azon megállapítását, miszerint a Q2WEB által érintett árukat és szolgáltatásokat együttesen vagy egymást követően lehet használni és/vagy nyújtani annak érdekében, hogy a fogyasztók részére a QWEB Certified Site védjeggyel ellátott szolgáltatásokat biztosítani lehessen, az Elsőfokú Bíróság megjegyezte, hogy a hírközlési szolgáltatások – különösen az interneten keresztüli hírközlési szolgáltatások, mint amelyek a QWEB Certified Site védjeggyel érintettek – nyújtói általában ügyfelek részére egy szoftvert biztosítanak, illetve ezen szoftver vonatkozásában karbantartási és szoftverfrissítési szolgáltatást is nyújtanak, amely elvben a nyújtott hírközlési szolgáltatások igénybevétele tekintetében fontos, és e szoftverek és szolgáltatások részei a Q2WEB által érintett áruknak és szolgáltatásoknak.

A tárgyévi ítélkezési gyakorlat továbbá az ütköző megjelölések közötti fogalmi összehasonlításra vonatkozó újdonságokat tartalmaz az *inter partes* eljárások keretében. Az EL TIEMPO és TELETIEMPO szómegjelölések hasonlóságának kérdésében az Elsőfokú Bíróság a T-233/06. sz., *Casa Editorial el Tiempo kontra OHIM – Instituto Nacional de Meteorología (EL TIEMPO)* ügyben 2008. április 22-én hozott ítéletében (az EBHT-ban nem tették közzé) úgy ítélte meg, hogy a szóban forgó áruk és szolgáltatások leírásának szövegezésében semmi sem enged arra következtetni, hogy a „tiempo” szót szükségszerűen a bejelentett védjegy esetében időrendi jelentésében, míg a korábbi védjegyek esetén időjárási jelentésében értelmeznék.

Másfelől, a T-212/07. sz., *Harman International Industries kontra OHIM – Becker (Barbara Becker)* ügyben 2008. december 2-án hozott ítéletben (az EBHT-ban még nem tették közzé) az Elsőfokú Bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy ha valamely szóvédjegyet alkotó két elem egyike azonos valamely korábbi védjegyet alkotó egyetlen elemmel, az összetévesztés veszélye fennállásának megállapítása nincs ahhoz a feltételhez kötve, hogy az összetett védjegy által keltett összbemutatóban az ütköző védjegyek közös eleme legyen a domináns elem. Ugyanis ha egy ilyen feltétel lenne előírva, a korábbi védjegy jogosultját megfosztanák a védjegye által biztosított kizárólagos jogától akkor is, ha a közös elem az összetett megjelölésen belül megőrizné önálló megkülönböztető pozícióját.

Végül az Elsőfokú Bíróság pontosította, hogy az átlagos fogyasztó figyelmének szintje hogyan alakul, amikor a fogyasztó olcsó berendezési tárgyakat vesz. Tekintettel arra, hogy ezen fogyasztó, aki annak érdekében, hogy az egyes berendezési tárgyak harmonizáljanak a már rendelkezésre állókkal, funkcionális és esztétikai megfontolások alapján jár el, az Elsőfokú Bíróság a T-112/05. sz., *Inter-IKEA kontra OHIM – Waibel (idea)* ügyben 2008. január 16-án hozott ítéletében kimondta, hogy ugyan a szigorú értelemben vett vásárlás gyorsan megvalósítható egyes berendezési tárgyak esetében, a vásárlást megelőző összehasonlítási és gondolkodási szakasz értelemszerűen megköveteli a magas figyelmi szintet.

3. Formai és eljárási kérdések

a) A korábbi védjegy tényleges használatának bizonyítása

A T-325/06. sz., *Boston Scientific kontra OHIM – Terumo (CAPIO)* ügyben 2008. szeptember 10-én hozott ítéletében (az EBHT-ban nem tették közzé) az Elsőfokú Bíróság aszerint döntött, hogy a korábbi védjeggyel ellátott árukra vonatkozó, az OHIM részére a védjegyjogosult által benyújtott értékesítési listában található számok bizonyító ereje a 40/94 rendelet 76. cikkének (1) bekezdése és a 2868/95/EK rendelet²⁴ 22. szabálya szerinti közjegyzői okiraton vagy nyilatkozaton kívül más módon is megállapítható. Az a tény, hogy az értékesítésnek megfelelő számlák egyes elemei szerepelnek a fenti listában, annak koherenciáját és valós mivoltát bizonyítják. Egyebekben, egy számla kiállítása bizonyítja a korábbi védjegynek a közönség körében és kifelé történő használatát, nem csak a jogosult társaság belső köreiben vagy az általa birtokolt, illetve ellenőrzött forgalmazási hálózatban való használatát.

A T-100/06. sz., *Rajani kontra OHIM – Artoz-Papier (ATOZ)* ügyben 2008. november 26-án hozott ítéletében (az EBHT-ban nem tették közzé) az Elsőfokú Bíróság azt vizsgálta, hogy miként történik a kezdőnap megállapítása annak az ötéves időszaknak a kiszámításánál, amely alatt a korábbi védjegy a tényleges használat bizonyításának nem vethető alá, ha a védjegy a Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO) előtt nemzetközi védjegybejelentés tárgya, amelyet egy bizonyos időpontban nyújtottak be, azonban az oltalmat valamely tagállamban egy későbbi időponttól kezdve számították. Miután megállapította, hogy a kérdés az érintett nemzeti jog hatálya alá tartozik, az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg,

²⁴ A közösségi védjegyről szóló 40/94/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról szóló, 1995. december 13-i 2868/95/EK bizottsági rendelet (HL 1995. L 303., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 189. o.).

hogy amennyiben ezen jog alkalmazásában az oltalom ideiglenesen megtagadásra kerül, azonban ezt követően megadásra kerül egy lajstromozott nemzetközi védjegy esetén, akkor úgy kell tekinteni, hogy a lajstromozás az oltalom megadásáról szóló értesítésnek a WIPO általi kézhezvétele időpontjában történt.

b) Funkcionális folyamatosság

Az Elsőfokú Bíróság az *OHIM kontra Kaul* ügyben²⁵ 2007. március 13-án hozott ítéletében lefektetett alapelveket alkalmazta, amikor a T-420/03. sz., *El Corte Inglés kontra OHIM – Abril Sánchez és Ricote Saugar (BOOMERANGTV)* ügyben 2008. június 17-én hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé) kimondta, hogy a fellebbezési tanácsnak nem kell tekintetbe vennie az első ízben előtte benyújtott bizonyítékokat, azonban meg kell vizsgálni, hogy e bizonyítékok tekintetbevételének megtagadásával a fellebbezési tanács nem sértette-e meg a 40/94 rendelet 74. cikkének (2) bekezdését, úgy véelve, hogy e tekintetben nem rendelkezik mérlegelési jogkörrel. Az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy a szóban forgó tények és bizonyítékok jellege csupán egyike azon elemeknek, amelyeket az OHIM a ráruházott mérlegelési jogkör gyakorlásának keretén belül figyelembe vehet. Mivel a fellebbezési tanács határozatát arra alapította, hogy a felperes számára biztosított volt a szóban forgó valamennyi dokumentum benyújtásának lehetősége a felszólalási osztály előtt, hallgatólagosan úgy vélte, hogy a szóban forgó dokumentumok benyújtásának körülményei akadályozzák e dokumentumok tekintetbevételét. Így a fellebbezési tanács nem alapvetésként tekintette úgy, hogy a felperes által első ízben előtte benyújtott dokumentumok elfogadhatatlanok, hanem a határozatát e tekintetben indokolta.

c) Eljáráshoz fűződő érdek és törlési eljárás

A T-160/07. sz., *Lancôme kontra OHIM – CMS Hasche Sigle (COLOR EDITION)* ügyben 2008. július 8-án hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé, fellebbezett), az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy a 40/94 rendelet 55. cikke (1) bekezdésének rendszeréből az következik, hogy a jogalkotó lehetővé kívánta tenni minden olyan természetes és jogi személy vagy csoport számára, amely perelhet és perelhető, hogy feltétlen törlési ok alapján törlési kérelmet nyújtson be, anélkül hogy bizonyítani kellene az eljáráshoz fűződő érdeket, míg a viszonylagos kizáró okon alapuló törlési kérelmek esetében kifejezetten korlátozta a törlést kérelmezők körét, amely a korábbi védjegyek vagy jogok jogosultjaiból, valamint a védjegy használatára a védjegyjogosult által feljogosított személyekből áll.

²⁵ C-29/05. P. sz. ügy, (EBHT 2007., I-2213. o.).

d) A fellebbezési tanácsok kötelezettségei

Az indokolási kötelezettségre vonatkozó állandó ítélkezési gyakorlatra²⁶ hivatkozással az Elsőfokú Bíróság a T-304/06. sz., *Reber kontra OHIM Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli (Mozart)* ügyben 2008. július 9-én hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé) megerősítette, hogy a fellebbezési tanács főszabály szerint nem köteles határozatában minden egyes, a saját fórumai vagy a nemzeti hatóságok és bíróságok által hasonló ügyekben hozott határozatok fennállására alapított érvre egyedi választ adni, ha az általa egy konkrét ügyben hozott határozat indokolása legalább közvetve, azonban világosan és egyértelműen feltünteti azon okokat, amelyek miatt e határozatok nem relevánsak, vagy értékelése során azokat nem veszi figyelembe.

A fent hivatkozott *COYOTE UGLY* ügyben hozott ítéletben az Elsőfokú Bíróság kimondta, hogy a fellebbezési tanács – amikor kimutatja egy felszólalási eljárás keretében a szóban forgó áruk és szolgáltatások közötti, akár csak részleges hasonlóságot – jogosult ugyan hivatalból behatárolni a bejelentett védjeggyel ellátott szolgáltatásokat, pontosan megjelölve azokat, amelyek kompatibilisek a korábbi védjeggyel, azt azonban nem köteles megtenni.

A növényfajta oltalma

A 2100/94/EK rendelet²⁷ a közösségi növényfajta-oltalomra vonatkozó rendszert vezetett be, amely lehetővé teszi növényfajta esetében az ipari tulajdonjogi oltalom biztosítását, amely érvényes a Közösség egész területén. Ezen közösségi rendszer végrehajtását és alkalmazását a Közösség egyik decentralizált ügynöksége, a Közösségi Növényfajta-hivatal (a továbbiakban: CPVO) biztosítja, amelynek Angers-ban (Franciaország) van a székhelye, és amely 1995. április 27-én kezdte meg működését. A CPVO-n belül létrehoztak egy fellebbezési tanácsot, amely egyes határozattípusok ellen benyújtott fellebbezések elbírálására rendelkezik hatáskörrel. A 73. cikknek megfelelően a CPVO fellebbezési tanácsainak határozatai ellen a közösségi bírósághoz nyújtható be kereset.

2008-ban az Elsőfokú Bíróság meghozta az első két, a CPVO fellebbezési tanácsainak határozataival kapcsolatos ítéletét. Miután a T-95/06. sz., *Federación de Cooperativas Agrarias de la Comunidad Valenciana kontra CPVO – Nador Cott Protection (Nadorcott)* ügyben 2008. január 31-én hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé) a kereset elfogadhatóságáról határozott, az Elsőfokú Bíróság a T-187/06. sz., *Schräder kontra CPVO (SUMCOL 01)* ügyben 2008. november 19-én hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé) meghatározta a bírósági felülvizsgálat terjedelmét, amelyet ezen tárgykörben gyakorol. Ebben a vonatkozásban emlékeztetett arra, hogy amikor a közösségi bíróság olyan közösségi közigazgatási hatóságok határozatai tárgyában dönt, amelyek alapja összetett

²⁶ A Bíróság C-204/00. P., C-205/00. P., C-211/00. P., C-213/00. P., C-217/00. P. és C-219/00. P. sz., *Aalborg Portland és társai kontra Bizottság* egyesített ügyekben 2004. január 7-én hozott ítélete (EBHT 2004., I-123. o.) és C-3/06. P. sz., *Groupe Danone kontra Bizottság* ügyben 2007. február 8-án hozott ítélete (EBHT 2007., I-1331. o.).

²⁷ A közösségi növényfajta-oltalmi jogokról szóló, 1994. július 27-i 2100/94/EK tanácsi rendelet (HL L 227., 1. o.; magyar nyelvű kiadás 3. fejezet, 16. kötet, 390. o.).

szakmai megfontolások eredménye, főszabály szerint korlátozott felülvizsgálatot gyakorol, azaz a tények említett hatóság általi elemzését nem helyettesítheti saját értékelésével, mindazonáltal ellenőrzi a hatóság tudományos adatokra vonatkozó értelmezését. Ezen megközelítés átültethető arra az esetre is, amikor a közigazgatási határozat olyan más tudományág területére tartozó összetett értékelések eredménye, mint például a botanika vagy a genetika. Jelen esetben valamely növényfajta megkülönböztethetőségének megítélése, tekintettel a 2100/94 rendelet 7. cikkének (1) bekezdésében foglalt szempontokra, olyan összetett tudományos és szakmai kérdést képez, amely indokolhatja a bírósági felülvizsgálat terjedelmének korlátozását. E szempontok ugyanis annak vizsgálatát követelik meg, hogy a bejelentett fajta egy adott genotípusból vagy genotípusok kombinációjából kifejeződött jellemzőiben egyértelműen eltér-e bármely más fajtától. Ezzel szemben viszont valamely fajta közismertségének értékelése, tekintettel a 2100/94 rendelet 7. cikkének (2) bekezdésére, nem igényel különösebb szakértelmet vagy szakmai ismereteket, és nem vet fel olyan összetett kérdést, amely indokolhatná a bírósági felülvizsgálat terjedelmének korlátozását. Ugyanis e szempontok annak előírására korlátozódnak, hogy ellenőrzésre kerüljön például az, hogy a bejelentett fajta bejelentési kérelmének benyújtásakor valamely másik fajta nem volt-e növényfajta-oltalom tárgya, vagy nem szerepelt-e valamely hivatalos fajtanyilvántartásban.

A dokumentumokhoz való hozzáférés

Az Elsőfokú Bíróság a T-403/05. sz., *MyTravel kontra Bizottság* ügyben 2008. szeptember 9-én hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé, fellebbezett) a valamely összefonódás közös piaccal való összeegyeztethetőségének vizsgálata keretében keletkezett bizottsági ügyirat egyes dokumentumaihoz, valamint a Bizottság szervezeti egységei által az egyik határozatuknak az Elsőfokú Bíróság általi megsemmisítését követően fogalmazott dokumentumokhoz való, az 1049/2001/EK rendeletben²⁸ biztosított hozzáférési jog terjedelmét pontosította.

Ez az ítélet az Airtours és a First Choice vállalkozások közötti összefonódás összefüggéseibe illeszkedik, amelyet a Bizottság korábban a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánított. Miután e határozatot az Elsőfokú Bíróság a T-342/99. sz., *Airtours kontra Bizottság* ügyben 2002. június 6-án hozott ítéletében (EBHT 2002., II-2585. o.) megsemmisítette, a Bizottság a Versenypolitikai Főigazgatóságának és a Jogi Szolgálatának tisztviselőiből álló munkacsoportot állított fel annak megvizsgálása céljából, hogy célszerű-e fellebbezni az Elsőfokú Bíróság ítélete ellen, valamint hogy az ítélet milyen kihatásokkal jár az összefonódások ellenőrzésére vonatkozó eljárásokra, illetve más területekre. A MyTravel, az Airtours jogutódja a dokumentumok két típusához való hozzáférés engedélyezése érdekében fordult a Bizottsághoz, amelyek a következők voltak: egyrészt a munkacsoport által készített jelentés és az e jelentéssel kapcsolatos előkészítő dokumentumok, másrészt pedig az Airtours kontra First Choice ügy iratai közül azok a dokumentumok, amelyeken a jelentés alapult. A Bizottság az említett dokumentumok

²⁸ Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság dokumentumaihoz való nyilvános hozzáféréséről szóló, 2001. május 30-i 1049/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 145., 43. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 3. kötet, 331. o.).

legtöbbször tekintetében megtagadta a hozzáférést, mégpedig az 1049/2001 rendeletben szabályozott kivételek közül három kivétel alapján.

Először is a döntéshozatali rend védelmére vonatkozó kivétellel kapcsolatban az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy a jelentés a Bizottság tisztán hatósági jellegű, nem pedig jogalkotói feladatai körébe illeszkedik. Márpedig az ahhoz fűződő közérdek, hogy valamely dokumentum hozzáférhetővé váljon az átláthatóság elvének megfelelően, nem ugyanolyan súlyossal esik latba a versenyjogra irányadó szabályok alkalmazására irányuló hatósági eljárásban létrejött dokumentumok esetében, mint a jogalkotási eljárásra vonatkozó dokumentumok vonatkozásában. Az Elsőfokú Bíróság – miután hangsúlyozta, hogy a jelentés hozzáférhetővé tétele annak kockázatával járna, hogy a Bizottság tisztviselőinek adott esetben bíráló véleménye napvilágra kerül, és lehetővé válna a jelentés tartalmának, valamint a Bizottság által végül meghozott határozatnak az összehasonlítása – úgy ítélte meg, hogy a Bizottság helyesen járt el, amikor megtagadta az e dokumentumhoz való hozzáférést azon az alapon, hogy annak hozzáférhetővé tétele súlyosan veszélyeztetné a tagjai valamelyikének azon lehetőségét, hogy a saját szervezeti egységeinek őszinte és teljes körű véleményével rendelkezzenek. Másfelől az Elsőfokú Bíróság az Airtours és a First Choice közötti összefonódásra vonatkozó belső dokumentumok tekintetében úgy vélte, hogy a Bizottság jogosan állította, hogy e dokumentumok hozzáférhetővé tétele akadályozná a szervezeti egységeit álláspontjuk kinyilvánításában, és súlyosan veszélyeztetné az összefonódások ellenőrzésére vonatkozó bizottsági döntéshozatali rendet, mivel e dokumentumok a Bizottság szervezeti egységeinek olyan véleményeit tartalmazhatják, amelyek a határozat végleges változatában talán már nem is jelennek meg. Az ilyen hozzáférhetővé tétel öncenzúrára ösztönözne, valamint korlátozná a szervezeti egységek közötti őszinte és teljes körű érintkezést. Ezenkívül e kockázat ésszerűen előre látható, mivel valószínűsíthető, hogy e dokumentumokat arra használhatják fel, hogy befolyásolják a bizottsági szervezeti egységek álláspontját, amelynek pedig külső nyomásgyakorlástól mentesnek és függetlennek kell maradnia.

Másodszor, a bírósági eljárások és jogi vélemények védelmére vonatkozó kivétellel kapcsolatban – amelyről a felperes azt állította, hogy az nem volt alkalmazható az Airtours-határozat előkészítése keretében a Jogi Szolgálat által a Versenypolitikai Főigazgatóság részére adott válaszként megfogalmazott feljegyzésekre – az Elsőfokú Bíróság megjegyezte, hogy az említett feljegyzések hozzáférhetővé tétele azt eredményezheti, hogy a Jogi Szolgálat a jövőben visszafogottan és óvatosnak mutakozzék annak érdekében, hogy ne veszélyeztesse a Bizottság döntéshozatali képességét azokon a területeken, ahol hatóságként jár el. Az Elsőfokú Bíróság hozzátette, hogy ezeknek az állásfoglalásoknak a hozzáférhetővé tétele olyan kényes helyzetbe sodorhatja a Bizottságot, hogy a Jogi Szolgálatának olyan álláspontot kellene védenie az Elsőfokú Bíróság előtt, amely nem egyezik meg azzal az állásponttal, amelyet a belső eljárásban képviselt. Ez az ellentmondás jelentősen veszélyeztetheti a Jogi Szolgálat véleménynyilvánítási szabadságát és annak lehetőségét, hogy a többi fél jogi képviselőivel azonos helyzetben, eredményesen védhesse meg a közösségi bíróság előtt a Bizottság végleges álláspontját.

Ugyanakkor harmadszor, az ellenőrzések, vizsgálatok és könyvvizsgálatok védelmére vonatkozó kivétellel kapcsolatban az Elsőfokú Bíróság, miután megállapította, hogy a kért dokumentumok egyike vonatkozásában a Bizottság határozata csak olyan bizonytalan

és általános megállapításokat tartalmaz, amelyek alapján nem deríthető ki, hogy az ellenőrzések, vizsgálatok és könyvvizsgálatok milyen alapon lettek volna veszélyeztetve, megsemmisítette az említett határozatot annyiban, amennyiben az megtagadja az e dokumentumhoz való hozzáférést.

Az Elsőfokú Bíróság T-144/05. sz., *Muñiz kontra Bizottság* ügyben 2008. december 18-án hozott ítélete (az EBHT-ban nem tették közzé) szintén a döntéshozatali rend védelmére vonatkozó kivétel alkalmazásának kérdését érinti, mégpedig azon előkészítő dokumentumokhoz való hozzáférés iránti kérelem kapcsán, amely dokumentumokat egy munkacsoport nyújtott be a nómenklátúra bizottsághoz, amely az áruk besorolására irányuló, a Bizottság által meghozott intézkedések elfogadásának jogalkotási eljárásában működik közre abban az esetben, ha valamely különleges termék besorolásával összefüggésben nehézségek merülhetnek fel. Az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy jóllehet a döntéshozatali rendnek a külső nyomásgyakorlással szembeni védelme jogszerű indokát képezheti a dokumentumokhoz való hozzáférés korlátozásának, az ilyen nyomásgyakorlás tényleges bekövetkezésének bizonyosnak kell lennie, valamint bizonyítani kell azon kockázat előre látható jellegét, hogy mindez lényegesen befolyásolná a besorolásról szóló határozatot. Ezenkívül, jóllehet figyelembe kell venni a Bizottság azon törekvését, hogy megőrizze a személyzetét és szakértőit megillető szabad véleménynyilvánítási lehetőséget, vizsgálni kell azt is, hogy ezek az aggodalmak objektíve alátámaszthatók-e. Az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy jelen esetben – mivel a Bizottság semmilyen bizonyítékkal nem támasztotta alá az állításait – nem ez volt a helyzet, és megsemmisítette a megtámadott határozatot.

A T-380/04. sz., *Terezakis kontra Bizottság* ügyben 2008. január 30-án hozott ítéletben (az EBHT-ban nem tették közzé) a kereskedelmi érdekek védelmére vonatkozó kivétel képezte a vizsgálat tárgyát. A Bizottság többek között megtagadta a felperessel szemben, hogy hozzáférhessen az Athens International Airport és a Hochtief konzorcium között a Spatában található új athéni repülőtér felépítésére vonatkozóan létrejött szerződéshez, azzal az indokkal, hogy a hozzáférhetővé tétel súlyosan veszélyeztetné a szerződő felek kereskedelmi érdekeit. Az Elsőfokú Bíróság megjegyezte, hogy az ilyen dokumentum a természeténél fogva tartalmazhat mind a szóban forgó társaságokra, mind pedig az e társaságok üzleti kapcsolataira vonatkozó bizalmas információkat, valamint hogy a valamely vállalkozás költségszerkezetére vonatkozó pontos adatok olyan üzleti titoknak minősülnek, amelyeknek a harmadik személyek számára történő hozzáférhetővé tétele károsíthatja e vállalkozás kereskedelmi érdekeit. Igaz ugyan, hogy a szerződés egyes szövegrészei a szerződő felekre és üzleti kapcsolataikra vonatkozó információkat tartalmaznak, a Bizottság által elvégzett vizsgálat azonban nem teszi lehetővé annak a konkrét mérlegelését, hogy a hivatkozott kivétel ténylegesen a szerződésben foglalt összes információra vonatkozik-e. Mivel nem tűnt úgy, hogy a Bizottság számára lehetetlen lett volna a főszerződés egésze vonatkozásában anélkül megjelölni a bizalmas jelleget alátámasztó indokokat, hogy e szerződést hozzáférhetővé kellett volna tennie, és ennek következtében a szóban forgó kivételt meg kellett volna fosztania a lényegi célkitűzésétől, valamint az Elsőfokú Bíróság ezt a mérlegelést nem végezheti el a Bizottság helyett, az Elsőfokú Bíróság megsemmisítette a megtámadott határozatot annyiban, amennyiben az még a szerződéshez való részleges hozzáférést is megtagadja.

Az Elsőfokú Bíróság T-42/05. sz., *Williams kontra Bizottság* ügyben 2008. szeptember 10-én hozott ítéletében (az EBHT-ban nem tették közzé) az a kérdés merült fel, hogy azt a határozatot, amely részben megtagadja a hozzáférést az abban azonosított bizonyos dokumentumokhoz, lehet-e akként értelmezni, hogy hallgatólágosan megtagadja a hozzáférést az olyan egyéb dokumentumfajtákhoz is, mint a GMO-król szóló 2001/18/EK irányelv²⁹ előkészítő munkálatai során váltott átiratok és elektronikus levelezések, amelyeket a határozat nem azonosít, viszont amelyek szintén a hozzáférés iránti kérelem tárgyát képezték. Az Elsőfokú Bíróság ezt a kérdést három lépésben vizsgálta. Először is megállapította, hogy a Bizottságnak a megtámadott határozatban említett dokumentumokon kívül jelentős számú egyéb előkészítő dokumentum is a birtokában volt, és a Bizottság ilyen értelmű nyilatkozata hiányában nem lehet azt vélelmezni, hogy a szóban forgó dokumentumok nem léteztek. Ezt követően az Elsőfokú Bíróság azt vizsgálta, hogy a hozzáférés iránti kérelem kellően pontos volt-e ahhoz, hogy azt a Bizottság úgy értelmezze, hogy az az ilyen dokumentumokra is vonatkozott. Az Elsőfokú Bíróság az ügy körülményeit mérlegelve úgy ítélte meg, hogy ez a helyzet állt fenn, ennek alapján pedig arra a következtetésre jutott, hogy az a tény, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban nem azonosította a 2001/18 irányelv elfogadásának hátterére vonatkozó összes belső dokumentumot, az 1049/2001 rendelet 8. cikke alapján a hozzáférés hallgatólágos megtagadásának minősül, amely az Elsőfokú Bíróság előtt keresettel megtámadható. Végül az Elsőfokú Bíróság azt vizsgálta, hogy azt a tényt, hogy a megtámadott határozat nem biztosította az említett dokumentumok nyilvánosságra hozatalát, igazolhatják-e az ügy sajátos körülményei, különösen az, hogy a hozzáférés iránti kérelem adott esetben jelentős terjedelmű és pontatlan volt. Az Elsőfokú Bíróság – miután emlékeztetett arra, hogy az intézmény azon lehetősége, hogy egyensúlyt teremtsen a dokumentumokhoz való nyilvános hozzáférés érdeke és az ebből eredő munkateher között, csak kivételesen alkalmazható, és csak azokra az esetekre korlátozódik, amikor a dokumentumok konkrét és egyenkénti vizsgálata aránytalan adminisztratív terhet róna az intézményre, valamint megállapította, hogy a Bizottság hivatalosan nem emelt ilyen kifogást – úgy ítélte meg, hogy a Bizottság nem indokolta a megtámadott határozatban nem azonosított dokumentumokhoz való hozzáférés hallgatólágos megtagadását. Az ilyen megtagadás definíció szerint az indokolás teljes hiányát jelenti, amelyet a Bizottság nem orvosolhat az Elsőfokú Bíróság előtt kifejtett megfontolásokkal, és ennek kapcsán indokolja a megtámadott határozat megsemmisítését.

Közös kül- és biztonságpolitika – A terrorizmus elleni küzdelem

Az Elsőfokú Bíróság a 2008. év során ismét hozott határozatokat a terrorizmus elleni küzdelem tárgyában, mégpedig a T-256/07. sz., *People's Mojahedin Organization of Iran kontra Tanács* ügyben 2008. október 23-án hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé, fellebbezett), valamint a T-284/08. sz., *People's Mojahedin Organization of Iran kontra Tanács* ügyben 2008. december 4-én hozott ítéletében (az EBHT-ban

²⁹ A géntechnológiával módosított szervezetek környezetbe történő szándékos kibocsátásáról és a 90/220/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2001. március 12-i 2001/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 106., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 6. kötet, 77. o.).

még nem tették közzé); ugyanez a felperes már 2006-ban is részben pernyertes lett.³⁰ Az első ítéletben az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy amikor a Tanácsnak arról kell döntenie, hogy valamely személy, csoport vagy szervezet pénzeszközeinek befagyasztása indokolt-e, illetve továbbra is indokolt-e, mindenekelőtt azt kell mérlegelnie, hogy milyen mértékű annak veszélye, hogy ilyen intézkedés hiányában ezeket a pénzeszközöket terrorcselekmények finanszírozására vagy előkészítésére használhatják fel. Ami az Elsőfokú Bíróság szerepét illeti, a Tanácsot megillető széles mérlegelési jogkörből nem következik, hogy az Elsőfokú Bíróság nem vizsgálhatja felül azt, hogyan értelmezi a Tanács a releváns adatokat. A közösségi bíróságnak ugyanis nem csupán a hivatkozott bizonyítékok tárgyi valószerűségét, megbízhatóságát és következetességét kell vizsgálnia, hanem azt is ellenőriznie kell, hogy ezek a bizonyítékok tartalmazzák-e az adott helyzet értékeléséhez figyelembe veendő összes releváns adatot, valamint hogy e bizonyítékok alátámasztják-e a belőlük levont következtetéseket. E felülvizsgálat keretében azonban a közösségi bíróság nem helyettesítheti a Tanács célszerűségi értékelését a sajátjával. Az Elsőfokú Bíróság ezenkívül hangsúlyozta, hogy ha valamely közösségi intézmény széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik, akkor bizonyos eljárási garanciák tiszteletben tartásának ellenőrzése alapvető fontosságú. Az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy azon kérdés ellenőrzése, hogy a Tanácsnak volt-e ésszerű indoka fenntartani a felperes pénzeszközeinek befagyasztását, vitathatatlanul a közösségi bíróság által gyakorolható felülvizsgálati jogkör keretein belül marad, mivel lényegében a nyilvánvaló mérlegelési hiba felülvizsgálatának felel meg.

Az Elsőfokú Bíróság, miután elvégezte e felülvizsgálatot, megsemmisítette a megtámadott határozatok egyikét azon az alapon, hogy a Tanács nem támasztotta alá megfelelően azokat az indokokat, amelyek alapján nem vette figyelembe az Egyesült Királyság igazságügyi hatósága, a Proscribed Organisations Appeals Commission (a továbbiakban: POAC) által hozott azon határozatot, amely elrendeli, hogy a felperest ebben az országban töröljék a terrorista szervezetek listájáról. Az Elsőfokú Bíróság emlékeztetett arra, hogy a pénzeszközök befagyasztására irányuló közösségi intézkedések meghozatala kapcsán feltétlenül szükséges, hogy a Tanács meggyőződjék az illetékes nemzeti igazságügyi hatóság határozatának, valamint az e határozathoz kapcsolódó későbbi nemzeti szintű intézkedéseknek a létezéséről. Márpedig a POAC a határozatával többek között ésszerűtlennek minősítette az egyesült királyságbeli Home Secretary (belügyminiszter) azon mérlegelését, mely szerint a felperes még mindig terrorizmusban részt vevő szervezet volt.

Az Elsőfokú Bíróság az említett második ítéletben – amelyet gyorsított eljárás keretében, már a tárgyalás másnapján meghozott – a terrorizmus leküzdésének követelményei és az alapvető jogok védelme közötti egyensúly biztosításának szükségességét hangsúlyozva úgy ítélte meg, hogy mivel a Tanács által az érdekeltek védelemhez való jogával szemben emelt korlátozásokat független és pártatlan, szigorú bírósági felülvizsgálattal kell ellensúlyozni, a közösségi bíróságnak lehetősége kell, hogy legyen a pénzeszköz-befagyasztási intézkedések jogszerűségének és megalapozottságának felülvizsgálatára, anélkül hogy vele szemben hivatkozni lehetne a Tanács által felhasznált bizonyítékok és információk titkosságára vagy bizalmas jellegére. Az Elsőfokú Bíróság többek között azon az alapon semmisítette meg a megtámadott határozatot, hogy a Tanács nem alapozhatja a

³⁰ Az Elsőfokú Bíróság T-228/02. sz., *Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran kontra Tanács* ügyben 2006. december 12-én hozott ítélete (EBHT 2006., II-4665. o.) (lásd a 2006. évi éves jelentést).

pénzeszközök befagyasztására vonatkozó határozatát az ügyirat valamely tagállam által közölt információira vagy anyagaira, ha e tagállam nem hajlandó engedélyezni annak az e határozat jogszerűségének felülvizsgálatára jogosult közösségi bírósággal való közlését.

Kiváltságok és mentességek

Az Elsőfokú Bíróság a T-345/05. sz., *Mote kontra Parlament* ügyben 2008. október 15-én hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé) a Parlament egyik tagjának mentelmi jogát felfüggesztő parlamenti határozat tárgyában döntött. Az adott ügyben A. N. Mote brit állampolgár ellen büntetőeljárás indult amiatt, hogy hamis nyilatkozatok alapján vett fel közpénzből nyújtott támogatásokat. Miután európai parlamenti képviselővé választották, A. N. Mote kérte a folyamatban lévő büntetőeljárás felfüggesztését, azon kiváltságokra és mentességekre hivatkozva, amelyek európai parlamenti képviselőként megilletik őt. Az eljárást felfüggesztette az illetékes nemzeti bíróság, amely úgy ítélte meg, hogy az óvadék ellenében szabadlábon hagyás, amelyet A. N. Mote-tal szemben alkalmaztak, a parlamenti képviselők szabad mozgásának akadályozását jelenti, következésképpen sérti az Európai Közösségek kiváltságairól és mentességeiről szóló jegyzőkönyv³¹ 8. cikkét. A Parlament plenáris ülése az Egyesült Királyság indítványa alapján felfüggesztette A. N. Mote mentelmi jogát, aki ezt követően e határozat megsemmisítését kérte az Elsőfokú Bíróságtól.

Az Elsőfokú Bíróság az ítéletében megállapította, hogy az Európai Közösségek kiváltságairól és mentességeiről szóló jegyzőkönyv 10. cikkének utolsó bekezdéséből következően, amely szerint a mentesség nem akadályozhatja meg a Parlamentet azon jogának gyakorlásában, hogy valamely képviselőjének mentességét felfüggeszse, a Parlament hatáskörrel rendelkezik arra, hogy valamely európai parlamenti képviselő mentelmi jogának felfüggesztése iránti kérelemről határozzon. Ezzel szemben nem létezik egyetlen olyan rendelkezés sem, amely a Parlamentet nevezné meg a 8. cikk szerinti kiváltság fennállásának megállapítására illetékes hatóságként. Másfelől a jegyzőkönyv 8. és 10. cikkének hatálya eltérő, amennyiben a 10. cikk a parlamenti képviselők függetlenségét kívánja biztosítani annak megakadályozásával, hogy a letartóztatás vagy bírósági eljárás indítása általi fenyegetettség a parlamenti ülésszakok ideje alatt nyomást gyakoroljon rájuk, míg a 8. cikk célja a parlamenti képviselők szabad mozgásának védelme a bírósági természetű korlátozásokon kívüli korlátozásokkal szemben. Az Elsőfokú Bíróság, miután megállapította, hogy A. N. Mote csak bírósági természetű korlátozásokra hivatkozott, arra a következtetésre jutott, hogy a Parlament nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor anélkül határozott A. N. Mote mentelmi jogának felfüggesztéséről, hogy nyilatkozott volna az őt mint parlamenti képviselőt megillető kiváltságról.

³¹ Az Európai Közösségek egységes Tanácsának és egységes Bizottságának létrehozásáról szóló szerződéshez csatolt, az Európai Közösségek kiváltságairól és mentességeiről szóló, 1965. április 8-i jegyzőkönyv (HL 1967. 152., 13. o.).

II. Kártérítési jogviták

Ebben az évben az ítélkezési gyakorlat e területen keletkezett legjelentősebb eredményei azokra a feltételekre vonatkoznak, amelyek megalapozhatják a Közösség felelősségét egyrészt a magánszemélyekre vonatkozó információknak valamely közösségi intézmény vagy szerv általi nyilvánosságra hozatala folytán, másrészt pedig a valamely összefonódást a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánító határozat meghozatala alapjául szolgáló gazdasági elemzés keretében a Bizottság által elkövetett hibák miatt.

A nemzeti eljárásokkal fennálló kapcsolat

Az Elsőfokú Bíróság a T-48/05. sz., *Franchet és Byk kontra Bizottság* ügyben 2008. július 8-án hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé) az 1073/1999/EK rendeletet³² értelmezte, amely az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) – olyan szerv, amelynek feladata többek között belső igazgatási vizsgálatok lefolytatása a súlyosnak minősülő azon tények kivizsgálása érdekében, amelyek a Közösségek tisztviselői és alkalmazottai kötelességeinek feltehetően fegyelmi vagy adott esetben büntetőeljárást eredményező elhanyagolásának vagy elmulasztásának minősülhetnek – alkalmazottainak felügyeleti, ellenőrzési és egyéb tevékenységeit szabályozza. E rendelet akként rendelkezik, hogy az említett vizsgálatokat a Szerződés rendelkezéseivel összhangban kell lefolytatni, különösen teljes mértékben tiszteletben kell tartani az emberi jogokat és az alapvető szabadságjogokat, valamint az érintett személyek azon jogát, hogy a velük kapcsolatos ügyekben előadhassák álláspontjukat. Jelen esetben, mivel az Európai Közösségek Statisztikai Hivatala (Eurostat) által végzett több belső könyvvizsgálat lehetséges szabálytalanságokat tárt fel a pénzügyi igazgatás terén, az OLAF vizsgálatokat indított, különösen az Eurostatnak a különböző társaságokkal kötött szerződéseivel kapcsolatban. Az OLAF 2002-ben és 2003-ban megküldte a luxemburgi és a francia igazságügyi hatóságoknak az e szabálytalanságokkal kapcsolatos vizsgálatokra vonatkozó és Y. Franchet-t, valamint D. Byket, az Eurostat korábbi főigazgatóját, illetve korábbi igazgatóját érintő iratokat. E személyek kártérítés iránti keresetét indítottak az Elsőfokú Bíróság előtt az OLAF, valamint a Bizottság által elkövetett kötelességszegések fennállására hivatkozva.

Az Elsőfokú Bíróság elutasította a Bizottság azon érvét, mely szerint a kártérítés iránti keresetét részben idő előtt nyújtották be azon az alapon, hogy a nemzeti bírósági eljárások még folyamatban vannak. Az Elsőfokú Bíróság előtti eljárásban ugyanis nem az volt a kérdés, hogy a kifogásolt tényállások megállapíthatóak-e vagy sem, hanem annak vizsgálata, hogy az OLAF hogyan vezette és zárta le azt a vizsgálatot, amely Y. Franchet-t és D. Byket név szerint megjelöli, és nekik tulajdonítja a jóval a jogerős határozat meghozatala előtt nyilvánosságra hozott szabálytalanságokat, valamint az, hogy a Bizottság e vizsgálattal kapcsolatban hogyan járt el. A felperesek által elszenvedett esetleges károknak ugyanis az sem jelenti szükségszerűen a megtérítését, ha a nemzeti igazságügyi hatóságok a felperesek ártatlanságát állapítják meg. Ezért, tekintettel arra, hogy az Elsőfokú Bíróság előtt hivatkozott állítólagos kár elkülöníthető attól a kártól, amelyet a nemzeti igazságügyi

³² Az Európai Csaláselleni Hivatal (OLAF) által lefolytatott vizsgálatokról szóló, 1999. május 25-i 1073/1999/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 136., 1. o.; magyar nyelvű kiadás 1. fejezet, 3. kötet, 91. o.).

hatóságoknak a felpereseket ártatlannak nyilvánító nyilatkozata igazolhatna, a felperesek kártérítés iránti kérelmei nem utasíthatók el mint idő előtti kérelmek.

A magánszemélyek számára jogokat keletkeztető jogszabály kellően súlyos megsértése

A fent hivatkozott *Franchet és Byk kontra Bizottság* ügyben hozott ítéletben az ügy érdemével kapcsolatban az Elsőfokú Bíróság először is megállapította, hogy az OLAF-nak előzetesen értesítenie kellett volna Y. Franchet-t és D. Byket az őket érintő ügyiratoknak a luxemburgi és francia igazságügyi hatóságok részére történő megküldéséről, valamint hogy az e kötelezettséget előíró jogszabály a magánszemélyek számára jogokat keletkeztet. Jóllehet az OLAF mérlegelési mozgástérrel rendelkezik azokban az esetekben, amelyekben a vizsgálat céljai a teljes titoktartást teszik szükségessé, az érintett tisztviselők értesítésének az elhalasztására vonatkozó határozat elfogadásának a módja tekintetében ez másként van. Ezért az előzetes értesítési kötelezettség be nem tartása kellően súlyos jogsértést képez.

Másodszor, az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy az 1073/1999 rendeletet megsértve, az OLAF Felügyeleti Bizottságával nem konzultáltak azt megelőzően, hogy a felperesekre vonatkozó információkat a nemzeti hatóságok részére továbbították volna. Mivel e bizottság feladata az OLAF vizsgálatait által érintett személyek jogainak védelme, a vele történő konzultáció pedig feltétlen kötelezettség, az OLAF súlyosan megsértett egy, a magánszemélyek számára jogokat keletkeztető jogszabályt.

Harmadszor, az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy az a tény, hogy az OLAF a felpereseket büntetőjogi jogsértésekben nyilvánosan – ideértve a sajtóban való kiszivárogtatásokat is – bűnösnek minősítette, az ártatlanság védelme, a vizsgálathoz kapcsolódó titoktartási kötelezettség, valamint a gondos ügyintézés elve megsértésének minősül. A kiszivárogtatásokat illetően az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy mivel a Bizottság nem terjesztett elő olyan bizonyítékot, amely alátámasztotta volna, hogy e kiszivárogtatások más forrásból is származhattak, az OLAF-ot ezekért is felelőssé kell tenni. A fent említett elvek jogokat keletkeztetnek a magánszemélyek számára, ezen elveknek az OLAF általi megsértése pedig kellően súlyos volt, mivel az OLAF-nak gondoskodnia kell arról, hogy az ilyen kiszivárogtatásokra ne kerülhessen sor, és semmilyen mérlegelési mozgástérrel nem rendelkezik e kötelezettség teljesítése tekintetében.

Az Elsőfokú Bíróság végül azt vizsgálta, hogy a Bizottság magatartása jogellenes volt-e, amikor a kérdéses vizsgálatokat érintő különböző információkat nyilvánosságra hozott, többek között olyan sajtóközlemény útján, amely a felperesek nevét egyértelműen társította az Eurostat-ügyre vonatkozó állításokkal. Az Elsőfokú Bíróság – emlékeztetve arra, hogy az intézmények nem akadályozhatók meg abban, hogy a nyilvánosságot a folyamatban lévő vizsgálatokról tájékoztassák – úgy ítélte meg, hogy a jelen ügyben nem állapítható meg, hogy a Bizottság ezt az intézkedést teljes titoktartás és a megkövetelt bizalmasság betartása mellett, továbbá Y. Franchet és D. Byk, valamint az intézmény érdekei közötti megfelelő egyensúlyt szem előtt tartva tette volna meg. Mivel a Bizottság az ártatlanság védelme elvének tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettsége tekintetében semmilyen mérlegelési mozgástérrel nem rendelkezik, ezt az elvet kellően súlyosan megsértette.

Az Elsőfokú Bíróság a valamely tisztviselőnek a hivatali visszasság esetére vonatkozó, valamely közösségi intézmény vagy szerv által nyilvánosságra hozott dokumentumokban történő név szerinti megjelölésével kapcsolatos kérdést a T-412/05. sz., *M kontra európai ombudsman* ügyben 2008. szeptember 24-én hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé) is vizsgálta. A felperes, aki a Bizottság tisztviselője, annak a kárnak a megtérítését kérte, amely állítólag annak következtében érte őt, hogy név szerint szerepelt az európai ombudsman azon panaszra vonatkozó határozatában, amely a felperes beosztása szerinti bizottsági szervezeti egység által állítólag elkövetett hivatali visszasságot kifogásolta, és amely többek között egy, a környezetre káros hatásokkal járó szennyvíztisztító telep megépítésére vonatkozott.

Az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy az európai ombudsman által végzett vizsgálat kizárólag a közösségi intézményekre és szervekre, nem pedig a magánszemélyekre irányulhat. Az *Ismeri Europa kontra Számvevőszék* ügyben 1999. június 15-én hozott ítéletből³³ eredő ítélkezési gyakorlat analógia útján történő alkalmazásával ugyanakkor megállapította, hogy a feladatának hatékony ellátására irányuló törekvés arra vezetheti az európai ombudsmant, hogy kivételes esetekben teljes mértékben bemutassa a megállapított tényeket, vagyis név szerint megjelölje az érintett személyeket. A harmadik személyek érdekei szempontjából hátrányos olyan különleges körülmények ugyanis, amelyek a tényállás súlyosságával vagy az összetévesztés kockázatával függhetnek össze, lehetővé tehetik az európai ombudsman számára, hogy a határozataiban név szerint megjelölje azokat a személyeket, akikre főszabály szerint nem terjed ki az ellenőrzési jogköre, feltéve, hogy e személyek vonatkozásában érvényesül a kontradiktórius eljárás elve. Jelen esetben az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy egyrészt a felperes név szerinti megjelölése sem elengedhetetlen nem volt azon célkitűzés eléréséhez, amelyre a hivatali visszasságok feltárása irányul, sem pedig szükséges nem volt annak érdekében, hogy elkerülhető legyen az olyan egyéb konkrét tisztviselővel történő összetévesztés kockázata, akiket az adott helyzetben semmilyen felelősség nem terhel, másrészt pedig az európai ombudsman a határozatának meghozatala előtt nem hallgatta meg a felperest.

Az Elsőfokú Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az európai ombudsman által elkövetett jogsértés kellően súlyos volt ahhoz, hogy megalapozza a Közösség szerződésen kívüli felelősségét, mivel még ha e szerv széles körű mérlegelési jogkörrel is rendelkezik a panaszok megalapozottsága és az e panaszok alapján hozott intézkedések tekintetében, ez nem vonatkozik azon kérdés mérlegelésére, hogy konkrét esetben el lehet-e térni a bizalmasság szabályától.

A tárgyév során az Elsőfokú Bíróság által e területen vizsgált másik különösen fontos kérdés az volt, hogy megalapozhatják-e a Közösség szerződésen kívüli felelősségét azok a hibák, amelyeket a Bizottság azzal összefüggésben követett el, hogy a neki bejelentett összefonódást a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánította. Az Elsőfokú Bíróság T-212/03. sz., *MyTravel kontra Bizottság* ügyben 2008. szeptember 9-én hozott ítéletének (az EBHT-ban még nem tették közzé) meghozatalára az Airtours néven is ismert brit utazásszervező cég, a MyTravel keresete alapján került sor, amely cégnek a Bizottság nem

³³ T-277/97. sz. ügy, (EBHT 1999., II-1825. o.). Az ítéletet a Bíróság fellebbezési eljárásban, a C-315/99. P. sz., *Ismeri Europa kontra Számvevőszék* ügyben 2001. július 10-én hozott ítéletében (EBHT 2001., I-5281. o.) helybenhagyta.

engedélyezte az egyik egyesült királyságbeli versenytársa teljes tőkéjének megszerzését. Mivel az Airtours vitatta a Bizottság által végzett vizsgálatot, keresetet indított az Elsőfokú Bíróság előtt, amely a fent hivatkozott *Airtours kontra Bizottság* ügyben hozott ítéletében megsemmisítette a megtámadott határozatot azon az alapon, hogy a Bizottság nem bizonyította a jogilag megkövetelt módon az összefonódás negatív hatásait.

Ezt az ítéletet követően a MyTravel kártérítés iránti keresetet indított azon kár megtérítése érdekében, amely a Bizottság által lefolytatott vizsgálati eljárásban elkövetett jogsértések miatt állítólag érte őt.

Az Elsőfokú Bíróság a *Schneider Electric kontra Bizottság* ügyben 2007. július 11-én hozott ítélet³⁴ szerintihez hasonló megközelítést alkalmazva úgy ítélte meg, hogy elvileg nem zárható ki, hogy a valamely összefonódást a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánító határozat alapjául szolgáló, a Bizottság által elvégzett gazdasági elemzést érintő nyilvánvaló és súlyos hibák a Közösség szerződésen kívüli felelősségét megalapozó, kellően súlyos jogsértésnek minősülhetnek. Megállapította ugyanakkor, hogy az Elsőfokú Bíróságnak a kártérítés iránti kereset keretében végzett vizsgálat során feltétlenül figyelembe kell vennie általánosan az összefonódások ellenőrzéséből és különösen az összetett oligopolisztikus szerkezetből adódó sajátos eshetőségeket és nehézségeket. E vizsgálat a jellegéből adódóan többet igényel, mint a megsemmisítés iránti kereset keretében végzett vizsgálat, amelynek során az Elsőfokú Bíróságnak a felperes által előadott jogalapok keretein belül csak a megtámadott határozat jogszerűségét kell megvizsgálnia annak érdekében, hogy meggyőződhessen arról, hogy a Bizottság helyesen értékelte-e azokat a különböző tényezőket, amelyek alapján az összefonódást a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilváníthatja. Ezért az egyszerű értékelési hibák és a fent hivatkozott *Airtours kontra Bizottság* ügyben hozott ítélettel összefüggésben a releváns bizonyítékok előterjesztésének elmulasztása önmagukban nem elegendőek annak megállapításához, hogy a Bizottság nyilvánvalóan és súlyosan megsértette azon mérlegelési jogkör korlátait, amely az összefonódások ellenőrzése terén és összetett oligopolisztikus helyzet mellett megilleti őt. A Bizottság ugyanis az általa elkövetett hibák ellenére a jelen ügyben olyan bizonyítékokkal rendelkezett az ügyiratok alapján, amelyek ésszerűen alátámaszthatták a megállapításait. Az Elsőfokú Bíróság által az *Airtours kontra Bizottság* ügyben hozott ítéletben megállapított jogsértések nem jelentik azt, hogy a Bizottság nyilvánvalóan és súlyosan túllépte az összefonódások ellenőrzése terén őt megillető mérlegelési jogkört, amennyiben – mint a jelen ügyben – meg tudja indokolni, miért gondolhatta ésszerűen azt, hogy az értékelése megalapozott. Másfelől, jóllehet a Bizottság által a piac átláthatóságára vonatkozóan előadott érvek nem győzték meg az Elsőfokú Bíróságot, mivel a Bizottság ezt az érvelést nem támasztotta kellően alá bizonyítékokkal, illetve rosszul magyarázta el, meg kell állapítani, hogy a Bizottság a közigazgatási eljárásban előterjesztett adatok gondos vizsgálata alapján hozott határozatot.

Az Elsőfokú Bíróság végül megállapította, hogy a Bizottság által azonosított azon kötelezettségvállalásokat, amelyeket az Airtours az összefonódás által a versenyre gyakorolt lehetséges negatív hatásokból eredő problémák orvoslása érdekében tett, a

³⁴ T-351/03. sz. ügy, (EBHT 2007., II-2237. o.) fellebbezett.

Bizottság alaposan megvizsgálta, és e kötelezettségvállalások nem voltak olyan jellegűek, hogy egyértelműen megfeleltek volna a Bizottság kifogásainak.

E megfontolások alapján az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy a Bizottság nem követte el a magánszemélyek számára jogokat keletkeztető valamely jogszabály kellően súlyos megsértését.

III. Fellebbezések

A 2008. év során 37 fellebbezést nyújtottak be az Elsőfokú Bírósághoz a Közzolgálati Törvényszék határozatai ellen. Ezen ügyek közül összesen 21-et fejezett be a fellebbezési tanács, amely öt bíróból, mégpedig az Elsőfokú Bíróság elnökéből és rotációs rendszer alapján négy tanácselnökből áll. Az Elsőfokú Bíróság 6 ügyben részben hatályon kívül helyezte a megtámadott határozatokat, ezen ügyek közül pedig 3-at visszautalt a Közzolgálati Törvényszék elé.³⁵

Az Elsőfokú Bíróság a 2008. év során e tárgyban meghozott határozatainak egyike, mégpedig a T-414/06. P. sz., *Combescot kontra Bizottság* ügyben 2008. március 5-én hozott ítélet (az EBHT-ban még nem tették közzé) az EK 225. cikk (2) bekezdése, valamint a Bíróság alapokmányának 62. cikke alapján a Bíróság első főtanácsnoka által előterjesztett felülvizsgálat iránti indítvány tárgyát képezte. A felülvizsgálat iránti indítványnak a Bíróság azonban nem adott helyt.³⁶

Az Elsőfokú Bíróság munkaszervezési szempontból úgy határozott, hogy a 2008. október 1-je és a 2009. szeptember 30-a között beérkezett ügyek esetében a fellebbezési tanács csak három bíróból, mégpedig az Elsőfokú Bíróság elnökéből és rotációs rendszer alapján két tanácselnökből fog állni, lehetősége lesz azonban arra, hogy az ügyet öt bíróból álló kibővített tanács elé utalja (a 2008. július 8-i határozat, HL C 197., 17. o.).

IV. Ideiglenes intézkedés iránti kérelmek

Az Elsőfokú Bírósághoz a tárgyévben 58 ideiglenes intézkedés iránti kérelmet nyújtottak be, ez pedig jelentős növekedést jelent a 2007-ben benyújtott kérelmek számához (34) képest, amely már maga is lényegesen felülmúlta a megelőző évben benyújtott kérelmek számát. Az ideiglenes intézkedésről határozó bírő 2008-ban 57 ideiglenes intézkedés iránti

³⁵ Az Elsőfokú Bíróság T-262/06. P. sz., *Bizottság kontra D* ügyben 2008. július 1-jén hozott ítélete (az EBHT-ban még nem tették közzé), a T-253/06. P. sz., *Chassagne kontra Bizottság* ügyben 2008. szeptember 19-én hozott ítélete (az EBHT-ban még nem tették közzé), valamint a T-43/07. P. sz., *Neophytou kontra Bizottság* ügyben 2008. október 13-án hozott ítélete (az EBHT-ban még nem tették közzé). Ezzel szemben az Elsőfokú Bíróság jogerősen elbírálta a jogvitát a T-250/06. P. sz., *Off és társai kontra Bizottság* ügyben 2008. május 22-én hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé), a T-56/07. P. sz., *Bizottság kontra Economidis* ügyben 2008. július 8-án hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé), valamint a T-90/07. P. és T-99/07. P. sz., *Belgium és Bizottság kontra Genette* egyesített ügyekben 2008. december 18-án hozott ítéletében (az EBHT-ban még nem tették közzé).

³⁶ A Bíróság C-216/08. RX. sz. ügyben 2008. április 16-án hozott határozata (az EBHT-ban nem tették közzé).

kérelmet bírált el, szemben a 2007. évi 41-gyel. Egyetlen esetben adott helyt a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelemnek, az Elsőfokú Bíróság elnökének a T-257/07. R. II. sz., *Franciaország kontra Bizottság* ügyben 2008. október 30-án hozott végzésében (az EBHT-ban nem tették közzé).

Az említett végzés alapjául szolgáló *Franciaország kontra Bizottság* üggyel kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy az ideiglenes intézkedésről határozó bíró már korábban, a T-257/07. R. sz., *Franciaország kontra Bizottság* ügyben 2007. szeptember 28-án hozott végzésében (EBHT 2007., II-4153. o.) – az elővigyázatosság elvének megsértésére alapított érvek nyomós jellegét figyelembe véve – felfüggesztette a fertőző szivacsos agyvelőbántalmakra vonatkozó állat-egészségügyi intézkedések enyhítéséről szóló szabályok alkalmazását, amelyeket a Bizottság 2007-ben, a tudományos ismeretek fejlődésére alapozva fogadott el. Az említett 2007. szeptember 28-i végzést nem fellebbezték meg a Bíróság elnöke előtt. Ezzel szemben a Bizottság hatályon kívül helyezte az enyhítést tartalmazó szabályokat, és új szabályozást fogadott el, amelynek rendelkező része majdnem azonos volt a hatályon kívül helyezett szabályozás rendelkező részével. Az új szabályozásnak csupán az indokolása volt eltérő, amennyiben az olyan tudományos és technikai magyarázatokat tartalmazott, amelyek a korábbi szabályozás indokait voltak hivatottak kiegészíteni. E körülmények között a Francia Köztársaság újabb kérelmet terjesztett elő az új szabályozás végrehajtásának felfüggesztése iránt.³⁷

Az Elsőfokú Bíróság elnöke úgy ítélte meg, hogy – tekintettel az új szabályozásnak a régi szabályozással majdnem azonos voltára – a *fumus boni iuris* feltételének vizsgálata keretében annak ellenőrzésére szorítkozhat, hogy az új indokolás tartalmaz-e olyan körülményeket, amelyek a korábbi szabályozással kapcsolatban a 2007. szeptember 28-i végzésben kialakított mérlegeléstől eltérő mérlegelést tesznek indokolttá. E szelektív vizsgálat alapján az elnök arra a következtetésre jutott, hogy nem álltak fenn ilyen körülmények a kockázat azon értékelésével és kezelésével kapcsolatban, amelyeket az újabb indokolás keretében végeztek el. Az elnök tehát úgy ítélte meg, hogy a Francia Köztársaság azon állításai, melyek szerint az új szabályozás sértheti az elővigyázatosság elvét, első látásra nem tűnnek irrelevánsnak, és az ügy érdemében eljáró bíróság által elvégzendő alapos vizsgálatot indokolnak. A sürgősség feltételével kapcsolatban az elnök úgy ítélte meg, hogy fennáll az emberi egészséget fenyegető súlyos és helyrehozhatatlan kár veszélye abban az esetben, ha a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelemnek nem adnak helyt. Az érdekek mérlegelése kapcsán az elnök hangsúlyozta, hogy a közegészség védelmével kapcsolatos követelményeknek jelen esetben meg kell előzniük azokat a megfontolásokat, amelyeket a tárgyra vonatkozó állat-egészségügyi intézkedések enyhítésének alátámasztása érdekében terjesztettek elő.

Az Elsőfokú Bíróság az ideiglenes intézkedés iránti összes többi kérelmet elutasította, a legtöbbet a sürgősség hiánya miatt, mivel a kérelmezőknek nem sikerült bizonyítaniuk

³⁷ A Francia Köztársaság számára a T-257/07. sz. alapügyben engedélyezték, hogy a kereseti kérelmeit és jogalapjait kiterjessze az új szabályozásra.

a súlyos és helyrehozhatatlan kár bekövetkeztének veszélyét. Különösen három fő ügycsoportra kell felhívni a figyelmet.³⁸

Az első ügycsoport a Ciprusi Köztársaság által benyújtott nyolc ideiglenes intézkedés iránti kérelmet érinti, amelyek a Ciprus szigetének északi részében a gazdasági fejlődés ösztönzésére hivatott, a Bizottság által közzétett ajánlati felhívások végrehajtásának felfüggesztésére irányultak. A Ciprusi Köztársaság azt állította, hogy a Bizottság e felhívásokban úgy kezelte a ciprusi török közösséget, mintha az önálló állami entitás lenne, és mintha elismerné az Észak-ciprusi Török Köztársaság létezését. A kérelmező úgy vélte, hogy e felhívások súlyos veszélyt jelentenek a szuverenitása, függetlensége, területi integritása és egysége szempontjából.

Az Elsőfokú Bíróság elnöke a *Ciprus kontra Bizottság* ügyekben hozott három végzésében³⁹ – miután emlékeztetett arra, hogy a szigeten a Ciprusi Köztársaság az egyetlen, nemzetközi szinten elismert állami entitás, valamint hogy a sziget északi része a Ciprusi Köztársaság területének részét képezi, és az ő kizárólagos fennhatósága alá tartozik – elismerte, hogy a Ciprusi Köztársaság érvelése kellően relevánsnak tűnhet ahhoz, hogy a *fumus boni iuris* fennállását igazolja. Az elnök ugyanakkor arra a következtetésre jutott, hogy nem került sor a nemzetközi jog és a közösségi jog nyilvánvaló és súlyos megsértésére, vagyis az állítólagos kár nem minősíthető súlyosnak. A szóban forgó felhívásoknak ugyanis nincs implicit politikai üzenetük, és különösen nem irányulnak arra, hogy a Ciprus szigetének esetleges újraegyesítésével kapcsolatos problémát érintsék. Olyan technikai jellegű szövegekről van szó, amelyeknek az a rendeltetésük, hogy az ajánlattevőknek hasznos információkat nyújtsanak, lehetővé téve számukra annak eldöntését, hogy részt kívánnak-e venni az ajánlattételi eljárásban, valamint az ajánlattételi dokumentáció összeállítását. Az elnök szerint az állítólagos kár, amely kizárólag nem vagyoni jellegű, nem tűnik helyrehozhatatlannak sem, mivel a megtámadott felhívásoknak az alapeljárás eredményeként történő esetleges megsemmisítése megfelelő elégtelt jelentene.

A második ügycsoport a Tanács által a Bank Melli Iran nevű iráni bankkal (a továbbiakban: BMI) és annak Melli Bank nevű londoni leányvállalatával szemben alkalmazott, a pénzeszközök befagyasztására irányuló intézkedésekre vonatkozik, amelyek meghozatalára azon szankciórendszer keretében került sor, amelynek célja az Iráni Iszlám Köztársasággal

³⁸ Az ügyek negyedik csoportja 19 ideiglenes intézkedés iránti kérelmet érint, amelyeket a velencei régióban letelepedett azon olasz vállalkozások terjesztettek elő, amelyek a közös piaccal összeegyeztethetetlen állami támogatásokban részesültek. Az Elsőfokú Bíróság elnöke a T-234/00. R., T-235/00. R. és T-283/00. R. sz., *Fondazione Opera S. Maria della Carità és társai kontra Bizottság* egyesített ügyekben 2008. július 8-án hozott végzésében (az EBHT-ban nem tették közzé) e kérelmek közül hármat mint elfogadhatatlant elutasított, mivel a kérelmezők csupán az alapeljárásban benyújtott keresetükre és az ideiglenes intézkedés iránti eljárás tárgyára vonatkozó olasz szabályozás módosítására utaltak, anélkül hogy kifejtették volna azokat a ténybeli és jogi körülményeket, amelyek lehetővé tették volna az ideiglenes intézkedésről határozó bíró számára a *fumus boni iuris* és a sürgősség feltételeinek vizsgálatát. A többi tizenhat kérelemtől elálltak.

³⁹ Az Elsőfokú Bíróság elnökének a T-54/08. R., T-87/08. R., T-88/08. R. és T-91/08–T-93/08. R. sz., *Ciprus kontra Bizottság* ügyben 2008. április 8-án hozott végzése (az EBHT-ban nem tették közzé), a T-119/08. R. sz., *Ciprus kontra Bizottság* ügyben 2008. április 11-én hozott végzése (az EBHT-ban nem tették közzé) és a T-122/08. sz., *Ciprus kontra Bizottság* ügyben 2008. április 11-én hozott végzése (az EBHT-ban nem tették közzé). A Ciprusi Köztársaság a nyolc ideiglenes intézkedés iránti kérelem elutasítását követően az alapeljárásban előterjesztett valamennyi keresetétől elállt.

szemben annak érdekében történő nyomásgyakorlás, hogy az véget vessen a nukleáris programja bizonyos részeinek.

E kérelmet az Elsőfokú Bíróság elnöke a T-246/08. R. sz., *Melli Bank kontra Tanács* ügyben 2008. augusztus 27-én hozott végzésében (az EBHT-ban nem tették közzé) elutasította. Az állítólagos pénzügyi természetű kárral kapcsolatban az Elsőfokú Bíróság elnöke úgy ítélte meg, hogy mivel az ideiglenes intézkedés iránti kérelem nem tartalmazott konkrét információkat a BMI – amely a kérelmező felett 100%-os irányítási jogot gyakorol – pénzügyi helyzetéről, nem lehetett megvizsgálni, hogy vajon az a tény, hogy a kérelmező a BMI csoporthoz tartozása következtében nem tudott banki műveleteket végezni, az e csoport teljes üzleti forgalmára tekintettel olyan veszteséget okozna-e neki, amelyet súlyos pénzügyi természetű kárnak lehet minősíteni. Az elnök hozzátette, hogy sokkal inkább az a feltételezés tűnik valószerűnek, hogy a kérelmező rendelkezik az ahhoz szükséges minimális pénzeszközökkel, hogy biztosítsa a fennmaradását az ügy érdemében hozott ítélet kihirdetéséig, a BMI csoport pedig ugyanezen időtartam alatt viselni tudná a londoni leányvállalatának okozott vagyoni kárt. A kérelmező jó hírnevének állítólagos sérelme kapcsán az elnök úgy ítélte meg, hogy ha az bizonyításra kerül, az már a megtámadott határozat folytán bekövetkezett. Az elnök álláspontja szerint az ideiglenes intézkedés iránti eljárásnak nem az a célja, hogy a már bekövetkezett kár helyrehozatalát biztosítsa, hanem az, hogy az ügy érdemében hozott ítélet teljes körű érvényesülését garantálja. Mindenesetre a megtámadott határozatnak az alapeljárás eredményeként történő esetleges megsemmisítése az állítólagos nem vagyoni kár megfelelő helyrehozatalát jelentené.

A Melli Bank 2008. szeptember 17-én másodszor is keresetet indított ugyanazon határozat megsemmisítése iránt.⁴⁰ Az ideiglenes intézkedés iránti kérelmet, amely e második keresethez kapcsolódott, az Elsőfokú Bíróság elnöke a T-332/08. R. sz., *Melli Bank kontra Tanács* ügyben 2008. szeptember 17-én hozott végzésével (az EBHT-ban nem tették közzé) elutasította, mégpedig ugyanazon indokok alapján, amelyek az első kérelem elutasítása alapjául is szolgáltak. Végül a T-390/08. R. sz., *Bank Melli Iran kontra Tanács* ügyben 2008. október 15-én hozott végzés (az EBHT-ban nem tették közzé) ugyanezen indokok alapján elutasította a kérelmező anyavállalata, a BMI által ugyanezen határozat megsemmisítése iránt benyújtott keresethez kapcsolódó ideiglenes intézkedés iránti kérelmet.

A harmadik ügycsoport ahhoz a határozathoz kapcsolódik, amellyel a Bizottság – bíróság kiszabása nélkül – elrendelte 24, az Európai Gazdasági Térségben letelepedett és a Szerzők és Zeneszerzők Egyesületeinek Nemzetközi Szövetsége (CISAC) tagjainak minősülő szerzői jogkezelő szervezettel szemben többek között azt, hogy vizsgálják felül azokat a kölcsönös képviseleti megállapodásokat, amelyeket valamennyien kétoldalúan kötöttek meg a nyilvános előadással kapcsolatos azon jogok kezelésére vonatkozóan, amelyek a szerzőket (zeneszerzőket és szövegírókat) a zeneműveik vonatkozásában megilletik.⁴¹ A Bizottság szerint a kétoldalú megállapodások e rendszere az EK 81. cikk és az EGT-megállapodás

⁴⁰ E két keresettel kapcsolatban a perfüggség feltételei nem teljesültek, mivel a második keresetet az EK 230. cikk ötödik bekezdésében előírt határidőn belül terjesztették elő, valamint az első kereset keretében felhozott jogalapokhoz képest önálló jogalapokon alapult.

⁴¹ Az EK-Szerződés 81. cikke és az EGT-megállapodás 53. cikke szerinti eljárásról (ügyszám COMP/C2/38.698 – CISAC) szóló, 2008. július 16-i C(2008) 3435 végleges bizottsági határozat.

53. cikke által tiltott összehangolt magatartáson alapult. A CISAC és 20 jogkezelő szervezet keresetet indított e határozat megsemmisítése iránt. Kilenc jogkezelő szervezet – mégpedig a német, olasz, francia, lengyel, finn, magyar, dán, görög és norvég társaságok – a keresetéhez csatolta a megtámadott határozat végrehajtásának felfüggesztése iránti kérelmet.

Az Elsőfokú Bíróság elnöke a T-398/08. R. sz., *Stowarzyszenie Autorów, ZAiKS kontra Bizottság* ügyben 2008. november 14-én hozott végzésében (az EBHT-ban nem tették közzé), a T-401/08. R. sz., *Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teosto kontra Bizottság* ügyben 2008. november 14-én hozott végzésében (az EBHT-ban nem tették közzé), a T-410/08. R. sz., *GEMA kontra Bizottság* ügyben 2008. november 14-én hozott végzésében (az EBHT-ban nem tették közzé), a T-411/08. R. sz., *Artisjus kontra Bizottság* ügyben 2008. november 14-én hozott végzésében (az EBHT-ban nem tették közzé), a T-422/08. R. sz., *Sacem kontra Bizottság* ügyben 2008. november 14-én hozott végzésében (az EBHT-ban nem tették közzé), a T-433/08. R. sz., *SIAE kontra Bizottság* ügyben 2008. november 20-án hozott végzésében (az EBHT-ban nem tették közzé) és a T-425/08. R. sz., *KODA kontra Bizottság* ügyben 2008. december 5-én hozott végzésében, valamint az ideiglenes intézkedésről határozó bíró (S. Papasavvas) a T-392/08. R. sz., *AEPI kontra Bizottság* ügyben 2008. november 19-én hozott végzésében (az EBHT-ban nem tették közzé) az említett ideiglenes intézkedés iránti kérelmek közül nyolcat elutasított a sürgősség hiánya miatt, mivel a kérelmezők nem bizonyították, hogy a megtámadott határozat azonnali végrehajtása esetén súlyos és helyrehozhatatlan kár közvetlen veszélye állna fenn. E végzések többek között emlékeztettek arra, hogy a megtámadott határozat, amely távolról sem a kérelmezők ügynevezett „off-line” tevékenységeit érinti (koncertek, rádió, diszkók, bárók stb.), csak a szerzői jogok ügynevezett „on-line” (internet, műhold vagy vezetékös közvetítés útján történő) gyakorlására vonatkozik, amelyekkel kapcsolatban egyik kérelmező sem bizonyította, hogy az a bevételeinek meghatározó részét képezné. Ezenkívül a fent hivatkozott végzések szerint a Bizottság a megtámadott határozatban nem tiltotta be a kölcsönös képviseleti megállapodások rendszerét mint olyat, és abban sem akadályozta meg a kérelmezőket, hogy bizonyos területi korlátozásokat alkalmazzanak, hanem csak azon magatartás összehangolt jellegének kifogásolására szorítkozott, amelyet ezzel kapcsolatban valamennyi jogkezelő társaság tanúsított. Végül a kérelmezők azon aggodalmával kapcsolatban, mely szerint a megtámadott határozat – azon jogbizonytalanság miatt, amelyet e határozat a jövőbeli kölcsönös képviseleti megállapodások érvényességét és tartalmát illetően keletkeztet – annak a kockázatnak teheti ki őket, hogy a Bizottság a felülvizsgálati kötelezettségük megsértése miatt szankciót alkalmaz velük szemben, a végzések megállapították, hogy a hivatkozott kockázat tisztán hipotetikus jellegű, valamint hogy a Bizottságnak kell bizonyítania a kérelmezők jövőbeli magatartásának jogsértő jellegét, amennyiben valaha szándékában állna velük szemben szankciót alkalmazni, a kérelmezőket pedig semmi nem akadályozza meg abban, hogy az alkalmazott szankciók jogellenessége miatt a közösségi bírósághoz forduljanak, hivatkozva a megtámadott határozatban előírt felülvizsgálati kötelezettség ellentmondásos jellegére.

Az ideiglenes intézkedés iránti kérelmek elfogadhatósága vonatkozásában tett jelentős pontosításai miatt végül meg kell említeni az Elsőfokú Bíróság elnökének a T-411/07. R. sz., *Aer Lingus Group kontra Bizottság* ügyben 2008. március 18-án hozott végzését (az EBHT-ban még nem tették közzé). E végzés megállapította, hogy az ideiglenes intézkedésről határozó bíró nem hozhat olyan ideiglenes intézkedést, amely valamely más intézmény hatásköreinek gyakorlásába történő beavatkozást jelentene. Következésképpen, mint elfogadhatatlant el kell utasítani az olyan ideiglenes intézkedés iránti kérelmet, amely arra irányul, hogy a Bizottságot kötelezzék a 139/2004/EK rendelet⁴² 8. cikke (4) és (5) bekezdésének meghatározott módon történő alkalmazására, melynek keretében rendeljen el bizonyos intézkedéseket a valamely tiltott összefonódásban részes másik féllel szemben. Ugyanis, ha az alapeljárásban hozott ítélet azt állapítaná meg, hogy a Bizottság hatáskörrel rendelkezik a rendelet 8. cikkének (4) és (5) bekezdésében szabályozott intézkedések elrendelésére, a Bizottság feladata lenne, hogy – amennyiben ezt az összefonódások területén őt megillető ellenőrzési jogkörrel összefüggésben szükségesnek ítéli – az EK 233. cikk alapján megtegye az ítéletben foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket.

Másfelől a végzés hangsúlyozta, hogy az EK 243. cikk tág értelmű szövegezésének nyilvánvalóan az a rendeltetése, hogy az ideiglenes intézkedésről határozó bíró számára megfelelő hatásköröket biztosítson minden olyan intézkedés elrendeléséhez, amelyet a jövőbeli jogerős határozat teljes körű érvényesülésének biztosítása érdekében szükségesnek ítélt abból a célból, hogy el lehessen kerülni a Bíróság által biztosított jogvédelemben keletkező hézagokat. Nem zárható ki tehát, hogy az ideiglenes intézkedésről határozó bíró szükség esetén közvetlenül harmadik személyekhez intézzon meghagyást, megfelelően figyelembe véve ugyanakkor egyrészt az ideiglenes intézkedések címzettjének és az ezen intézkedéssel közvetlenül érintett személyeknek az eljárási jogait, különösen a védelemhez való jogukat, másrészt pedig a *fumus boni iuris* jelentőségét, valamint a súlyos és helyrehozhatatlan kár bekövetkeztének közvetlen veszélyét. Még ha valamely harmadik személyt nem is lehetett meghallgatni az ideiglenes intézkedés iránti eljárás során, akkor sem lehet kizárni, hogy e harmadik személy – kivételes körülmények között és az ideiglenes intézkedések átmeneti jellegét figyelembe véve – ideiglenes intézkedések címzettje legyen, amennyiben úgy tűnik, hogy ezen intézkedések hiányában a kérelmező magát a létét fenyegető helyzetbe kerülne. Az ideiglenes intézkedésről határozó bíró a szóban forgó különböző érdekek egyensúlyba hozatala során végzi el ezeket a mérlegeléseket.

⁴² A vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről szóló, 2004. január 20-i 139/2004/EK tanácsi rendelet (HL L 24., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 3. kötet, 40. o.).

B – Az Elsőfokú Bíróság összetétele

(A 2008. december 31-i protokolláris sorrend)

Első sor, balról jobbra:

F. Dehousse bíró; Czúcz O., N. J. Forwood, A. W. H. Meij és V. Tiili tanácselnökök; M. Jaeger, az Elsőfokú Bíróság elnöke; J. Azizi, M. Vilaras, M. E. Martins Ribeiro és I. Pelikánová tanácselnökök

Második sor, balról jobbra:

E. Moavero Milanese, I. Labucka, V. Vadapalas, I. Wiszniewska-Białecka, E. Cremona, D. Šváby, K. Jürimäe, S. Papasavvas és N. Wahl bírák

Harmadik sor, balról jobbra:

K. O'Higgins, L. Truchot, A. Dittrich, T. Tchipev, M. Prek, V. Ciucă, S. Soldevila Fragoso, S. Frimodt Nielsen bírák;
E. Coulon hivatalvezető

1. Az Elsőfokú Bíróság tagjai

(hivatalba lépésük sorrendjében)

Marc Jaeger

Született 1954-ben; ügyvéd; igazságügyi attasé a főügyésznél; bíró, a luxembourgi kerületi bíróság elnökhelyettese; a Centre Universitaire de Luxembourg tanára; beosztott bíró, 1986-tól jogi referens az Elsőfokú Bíróságon; 1996. július 11-től az Elsőfokú Bíróság bírāja; 2007. szeptember 17-től az Elsőfokú Bíróság elnöke.

Virpi Tiili

Született 1942-ben; a Helsinki Egyetemen szerez jogi doktorátust; tanársegéd a Helsinki Egyetemen a polgári és kereskedelmi jogi tanszéken, a finnországi Központi Kereskedelmi Kamara jogi és kereskedelempolitikai igazgatója; a finn Fogyasztóvédelmi Felügyelet főigazgatója; számos kormányzati bizottság és küldöttség tagja, többek között a gyógyszerhirdetéseket felügyelő tanács elnöke (1988–1990), a fogyasztói ügyek tanácsának tagja (1990–1994), a versenytanács tagja (1991–1994), a Nordic Intellectual Property Law Review szerkesztőbizottságának tagja (1982–1990); 1995. január 18-tól az Elsőfokú Bíróság bírāja.

Josef Azizi

Született 1948-ban; a Bécsi Egyetemen szerez jogi, közgazdasági és társadalomtudományi diplomát; a Bécsi Közgazdaságtudományi Egyetemen és a Bécsi Egyetem jogi karán tanít; Ministerialrat és osztályvezető a Szövetségi Kancellárián; az Európa Tanács Igazságügyi Együttműködés (ETIE) irányítóbizottságának tagja; *ad litem* meghatalmazott a Verfassungsgerichtshof (Alkotmánybíróság) előtt a szövetségi törvények alkotmányossági vizsgálatára irányuló eljárásokban; a közösségi jognak az osztrák szövetségi jogba történő átültetéséért felelős koordinátor; 1995. január 18-tól az Elsőfokú Bíróság bírāja.

John D. Cooke

Született 1944-ben; 1966-tól az Ír Ügyvédi Kamara tagja; tagja az angliai és walesi, az észak-írországi, az új-dél-walesi ügyvédi kamaráknak; 1966-tól 1996-ig barrister; 1980-tól Írországból (Senior Counsel), 1991-től Új-Dél-Walesben az Inner Bar tagja; 1985-től 1986-ig az Európai Közösségek Ügyvédi Kamarái (EKÜK) Tanácsának elnöke; vendégprofesszor a dublini University College jogi karán; a Chartered Institute of Arbitrators tagja; 1987-től 1990-ig az írországi Royal Zoological Society elnöke; bencher a dublini Honorable Society of Kings Innsben; honorary bencher a londoni Lincoln's Innben; 1996. január 10-től 2008. szeptember 15-ig az Elsőfokú Bíróság bírāja.

Arjen W. H. Meij

Született 1944-ben; bíró a Holland Legfelsőbb Bíróságon (1996); a College van Beroep voor het bedrijfsleven (kereskedelmi és ipari közigazgatási bíróság) bírāja és elnökhelyettese (1986); bíró a társadalombiztosítási ügyekben eljáró Fellebbviteli Bíróságon és a vámtarifákkal kapcsolatos ügyekben eljáró Közigazgatási Bíróságon; 1980-tól a Bíróságon jogi referens; a Groningeni Egyetem jogi karán európai jogot tanít, és segédkutató a University of Michigan Law Schoolon; az Amszterdami Kereskedelmi Kamara nemzetközi titkárságának tagja (1970); 1998. szeptember 17-től az Elsőfokú Bíróság bírāja.

Mihalis Vilaras

Született 1950-ben; ügyvéd (1974–1980); az Európai Közösségek Bizottsága Jogi Szolgálatának nemzeti szakértője, majd az V. Főigazgatóság (Foglalkoztatás, Ipari Kapcsolatok, Szociális Ügyek) vezető tisztviselője; a görög Államtanács ülnöke, előadója, majd 1999-től tanácsosa; a görög Legfelsőbb Különbíró tagja; a görög jogszabály-előkészítő központi bizottság tagja (1996–1998); a görög kormány főtítkársága mellett működő jogi szolgálat igazgatója; 1998. szeptember 17-től az Elsőfokú Bíróság bírāja.

Nicholas James Forwood

Született 1948-ban; a Cambridge-i Egyetemen szerzi meg diplomáit: BA 1969., MA 1973. (gépészet és jog); 1970-től tagja az Angliai Ügyvédi Kamarának, majd ügyvéd Londonban (1971–1999) és Brüsszelben (1979–1999); 1981-től tagja az Ír Ügyvédi Kamarának; 1987-től Queen's Counsel; 1998-ban bencher a Middle Temple-ben; az Angliai és Walesi Ügyvédi Kamara képviselője az Európai Közösségek Ügyvédi Kamarái (EKÜK) Tanácsa előtt és az EKÜK Európai Közösségek Bírósága melletti állandó képviseletének elnöke (1995–1999); a World Trade Law Association irodájának és a European Maritime Law Organization tagja (1993–2002); 1999. december 15-től az Elsőfokú Bíróság bírása.

Maria Eugénia Martins de Nazaré Ribeiro

Született 1956-ban; tanulmányait Lisszabonban, Brüsszelben és Strasbourgban végzi; advogada (ügyvéd) Portugáliában és Brüsszelben; az Institut d'études européennes de l'université libre de Bruxelles kutatója; az Elsőfokú Bíróságon jogi referens Moitinho de Almeida portugál bíró (1986–2000), majd Vesterdorf bíró, az Elsőfokú Bíróság elnöke mellett (2000–2003); 2003. március 31-től az Elsőfokú Bíróság bírása.

Franklin Dehousse

Született 1959-ben; jogot végez (Liège-i Egyetem, 1981), aspiráns (Fonds national de la recherche scientifique, 1985–1989); jogtanácsos a képviselőházban (1981–1990); jogi doktor (Strasbourgi Egyetem, 1990); egyetemi tanár (Liège-i Egyetem, Strasbourgi Egyetem, College of Europe, Institut royal supérieur de Défense, bordeaux-i Montesquieu Egyetem, Collège Michel Servet des universités de Paris; namuri Faculté Notre-Dame de la Paix); a külügyminiszter rendkívüli képviselője (1995–1999); az európai tanulmányok igazgatója az Institut royal des relations internationales-ban (1998–2003); az Államtanácsban ülnök (2001–2003); tanácsadó az Európai Bizottságban (1990–2003); az Observatoire Internet tagja (2001–2003); 2003. október 7-től az Elsőfokú Bíróság bírása.

Ena Cremona

Született 1936-ban; bölcsészdiplomát szerez a Máltai Királyi Egyetemen (1955); 1958-ban jogi diplomát szerez a Máltai Királyi Egyetemen; 1959 óta a Máltai Ügyvédi Kamara tagja; jogtanácsos a nemzeti nőtanácsnál (1964–1979); a közszolgálati bizottság tagja (1987–1989); az állam mint részvényes képviselőjében a Lombard Bank (Málta) vezetésének tagja (1987–1993); 1993-tól tagja a máltai választási bizottságnak; a Máltai Királyi Egyetem jogi kara doktori vizsgabizottságának tagja; a Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottság (ECRI) tagja (2003–2004); 2004. május 12-től az Elsőfokú Bíróság bírāja.

Czúcz Ottó

Született 1946-ban; a Szegedi Tudományegyetemen szerez jogi diplomát (1971); előadó a Munkaügyi Minisztériumban (1971–1974); oktató és professzor (1974–1989), a jogi kar dékánja (1989–1990), majd rektorhelyettes (1992–1997) a Szegedi Tudományegyetemen; ügyvéd; az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság igazgatótanácsának tagja; a European Institute for Social Security alelnöke (1998–2002); a Nemzetközi Társadalombiztosítási Szövetség (ISSA) Tudományos Tanácsának tagja; alkotmánybíró (1998–2004); 2004. május 12-től az Elsőfokú Bíróság bírāja.

Irena Wiszniewska-Białecka

Született 1947-ben; a Varsói Egyetemen szerez jogi diplomát (1965–1969); a Jogtudományi Intézet kutatója, tanársegéd, vendégelőadó, professzor a Tudományos Akadémián (1969–2004); a müncheni Max Planck Intézet külföldi és nemzetközi szabadalmi joggal, szerzői joggal és versenyjoggal foglalkozó kutatója (Foundation AvH ösztöndíj 1985–1986); ügyvéd (1992–2000); a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság bírāja (2001–2004); 2004. május 12-től az Elsőfokú Bíróság bírāja.

Irena Pelikánová

Született 1949-ben; a prágai Károly Egyetemen szerez jogi diplomát, gazdasági jogi tanársegéd (1989 előtt), majd a tudományok doktora, végül 1993 óta a gazdasági jog professzora; az Értékpapír Bizottság igazgatóságának tagja (1999–2002); ügyvéd; a cseh kormány törvény-előkészítő tanácsának tagja (1998–2004); 2004. május 12-től az Elsőfokú Bíróság bírása.

Daniel Šváby

Született 1951-ben; jogi tanulmányok (Pozsonyi Egyetem); a Pozsonyi Elsőfokú Bíróság bírása; a polgári jogi ügyekben eljáró fellebbviteli bíróság bírása, a Pozsonyi Fellebbviteli Bíróság alelnöke; az Igazságügyi Minisztérium Jogi Intézete polgári és családjogi tagozatának tagja; a kereskedelmi jogi ügyekben eljáró Legfelsőbb Bíróság bírása; az emberi jogok európai bizottságának tagja (Strasbourg); alkotmánybíró (2000–2004); 2004. május 12-től az Elsőfokú Bíróság bírása.

Vilenas Vadapalas

Született 1954-ben; jogi diploma (Moszkvai Egyetem); *doctor habilitus* (Varsói Egyetem); a Vilniusi Egyetem professzora: nemzetközi jog (1981 óta), emberi jogok (1991 óta) és közösségi jog (2000 óta); a kormány külügyi tanácsadója (1991–1993); az európai uniós csatlakozási tárgyalásokkal megbízott küldöttség koordinációs munkacsoportjának tagja; a kormány európai jogi igazgatóságának főigazgatója (1997–2004); a Vilniusi Egyetem Jean Monnet tanszékén az európai jog professzora; az Európai Unió Tanulmányok Litván Egyesületének elnöke; Litvánia csatlakozásával kapcsolatos alkotmányjogi reform parlamenti munkacsoportjának elnöke; a Nemzetközi Jogászegyesület tagja (2003. április); 2004. május 12-től az Elsőfokú Bíróság bírása.

Küllike Jürimäe

Született 1962-ben; a Tartui Egyetemen szerez jogi diplomát (1981–1986); az államügyész mellett dolgozik Tallinnban (1986–1991); észt diplomataképző diplomát szerez (1991–1992); jogtanácsos (1991–1993) és főtanácsos a Kereskedelmi és Iparkamarában (1992–1993); a Tallinni Fellebbviteli Bíróság bírása (1993–2004); European Master az emberi jogok és demokratizálás témakörében a Padovai Egyetemen és a Nottinghami Egyetemen (2002–2003); 2004. május 12-től az Elsőfokú Bíróság bírása.

Ingrida Labucka

Született 1963-ban; a Lettországi Egyetemen szerez jogi diplomát (1986); a Belügyminisztérium revizora Kirov térségében és Riga városában (1986–1989); a Rigai Elsőfokú Bíróság bírása (1990–1994); ügyvéd (1994 és 1998 között, majd 1999 júliusától 2000 májusáig); igazságügy-miniszter (1998 novemberétől 1999 júliusáig és 2000 májusától 2002 októberéig); a Hágai Állandó Választottbírók tagja (2001–2004); a parlament tagja (2002–2004); 2004. május 12-től az Elsőfokú Bíróság bírása.

Savvas S. Papasavvas

Született 1969-ben; az Athéni Egyetemen folytat tanulmányokat (Ptychion, 1991); posztgraduális tanulmányokat folytat a Paris II Egyetemen (DEA közjog 1992-ben) és az Aix-Marseille III Egyetemen (jogi doktor 1995-ben); 1993 óta a Ciprusi Ügyvédi Kamara tagja, a Nicosiai Ügyvédi Kamara tagja; a Ciprusi Egyetem oktatója (1997–2002), alkotmányjogot oktat, docens 2002 szeptembere óta, a Centre européen de droit public kutatója (2001–2002); 2004. május 12-től az Elsőfokú Bíróság bírása.

Enzo Moavero Milanesi

Született 1954-ben; jogi diplomát szerez (La Sapienza Egyetem, Róma); közösségi jogi tanulmányok (Collège d'Europe, Bruges); az ügyvédi kamara tagja, ügyvédi tevékenységet folytat (1978–1983); közösségi jogot tanít a La Sapienza Egyetemen, Rómában (1993–1996), a Luiss Egyetemen, Rómában (1993–1996 és 2002–2006) és a Bocconi Egyetemen, Milánóban (1996–2000); a közösségi ügyek tanácsadója az olasz miniszterelnök mellett (1993–1995); tisztviselő az Európai Bizottságnál: jogi tanácsadó, majd az alelnök kabinetfőnöke (1989–1992), a „belső piacért” (1995–1999) és a „versenyért” (1999) felelős biztos kabinetfőnöke; igazgató a Verseny Főigazgatóságon (2000–2002), az Európai Bizottság főtitkárhelyettese (2002–2005), a Politikai Tanácsadói Iroda főigazgatója (2006); 2006. május 3-tól az Elsőfokú Bíróság bírāja.

Nils Wahl

Született 1961-ben; jogi diploma, Stockholmi Egyetem (1987); jogi doktorátus, Stockholmi Egyetem (1995); docens, az európai jog Jean Monnet-professzora (1995); az európai jog professzora, Stockholmi Egyetem (2001); ügyvédjelölt (biträdande jurist, 1987–1989); oktatási alapítvány igazgatási igazgatója (1993–2004); a Közöségi Jogi Tanulmányokért Hálózat svéd egyesület (Nätverket för europarättslig forskning) elnöke (2000–2006); a Versenyjogi Kérdésekért Felelős Tanács (Rådet för konkurrensfrågor) tagja (2001–2006); kereskedelmi bíró a fellebbviteli bíróságon (Hovrätten över Skåne och Blekinge, 2005); 2006. október 7-től az Elsőfokú Bíróság bírāja.

Miro Prek

Született 1965-ben; jogi diploma (1989); felvétel az ügyvédi kamarába (1994); különböző feladatok és tisztségek a közigazgatásban, főként a jogalkotással megbízott kormányzati iroda (helyettes államtitkár és igazgatóhelyettes, az európai jogi és összehasonlító jogi főosztály vezetője) és az európai ügyek irodája (helyettes államtitkár) keretein belül; az európai uniós társulási megállapodással kapcsolatos tárgyalásokkal (1994–1996) és a csatlakozási tárgyalásokkal megbízott (1998–2003) csoport tagja, a jogi ügyek felelőse; ügyvéd; az európai joganyag átvételével és az európai integrációval kapcsolatos, főként nyugat-balkáni projektek felelőse; osztályvezető az Európai Közösségek Bíróságán (2004–2006); 2006. október 7-től az Elsőfokú Bíróság bírāja.

Teodor Tchipev

Született 1940-ben; jogi tanulmányok a Szófiai Ohridi Szent Kelemen Egyetemen (1961); jogi doktorátus (1977); ügyvéd (1963–1964); a nemzetközi közúti szállítmányozási állami vállalatnál jogtanácsos (1964–1973); tudományos munkatárs a Bolgár Tudományos Akadémia Jogtudományi Intézetében (1973–1988); polgári eljárásjogot oktat a Szófiai Ohridi Szent Kelemen Egyetem jogi karán (1988–1991); választottbíró a Kereskedelmi és Iparkamara választottbíróóságán (1988–2006); alkotmánybíró (1991–1994); a Plovdivi Paissiy Hilendarski Egyetem docense (2001. február – 2006); igazságügy-miniszter (1994–1995); a Szófiai Új Bolgár Egyetemen a polgári eljárásjog docense (1995–2006); 2007. január 12-től az Elsőfokú Bíróság bírāja.

Valeriu M. Ciucă

Született 1960-ban; jogot végez (1984), a jogtudományok doktora (1997) (Iași Alexandru Joan Cuza Egyetem); bíró a Suceavai elsőfokú bíróságon (1984–1989); katonai bíró a Iași katonai bíróságon (1989–1990); egyetemi tanár a Iași Alexandru Joan Cuza Egyetemen (1990–2006); magánjogi szakosodásra vonatkozó ösztöndíj a Rennes-i Egyetemen (1991–1992); oktató a Iași Petre Andrei Egyetemen (1999–2002); docens a Littoral Côte d'Opale Egyetemen (LAB. RII) (2006); 2007. január 12-től az Elsőfokú Bíróság bírāja.

Alfred Dittrich

Született 1950-ben; az Erlangen-Nürnberg-i Egyetemen szerez jogi diplomát (1970–1975); fogalmazó (Rechtsreferendar) a Nürnbergi Tartományi Felsőbíróságon (1975–1978); tisztviselő a szövetségi gazdasági minisztériumban (1978–1982); tisztviselő a Német Szövetségi Köztársaság Európai Közösségek melletti állandó képviseletén (1982); tisztviselő a szövetségi gazdasági minisztériumban, ahol közösségi jogi és versenyjogi ügyekkel kapcsolatos feladatokat lát el (1983–1992); az Európai Jogi Osztály vezetője az Igazságügyi Minisztériumban (1992–2007); a német küldöttség vezetője a Tanács „Bíróság” elnevezésű munkabizottságában; több esetben szövetségi kormány megbízott az Európai Közösségek Bírósága előtt indult ügyekben; 2007. szeptember 17-től az Elsőfokú Bíróság bírāja.

Santiago Soldevila Fragoso

Született 1960-ban; a Barcelonai Autonóm Egyetemen szerez jogi diplomát (1983); bíró Katalóniában, a Kanári-szigeteken és Madridban (1985–1992); a Kanári-szigetek (Santa Cruz, Tenerife) Legfelsőbb Bíróságán a közigazgatási peres ügyekben eljáró tanács bírāja (1992 és 1993); jogi referens az Alkotmánybíróságon (1993–1998); a Spanyol Legfelsőbb Bíróságon a közigazgatási peres ügyekben eljáró tanács hatodik csoportjának bírāja (Madrid, 1998–2007. augusztus); 2007. szeptember 17-től az Elsőfokú Bíróság bírāja.

Laurent Truchot

Született 1962-ben; az Institut d'études politiques-ban (Párizs) szerez diplomát (1984); az Országos Bíró- és Ügyészképző Intézet volt hallgatója (1986–1988); a marseille-i bíróság bírāja (1988. január – 1990. január); az Igazságügyi Minisztérium polgári ügyekkel foglalkozó igazgatóságán bíró (1990. január – 1992. június); a Gazdasági, Pénzügyi és Ipari Minisztérium csalás elleni, fogyasztóvédelmi és versenyjogi igazgatóságán irodavezető-helyettes, majd irodavezető (1992. június – 1994. szeptember); jogtanácsos az igazságügy-miniszter mellett, Igazságügyi Minisztérium (1994. szeptember – 1995. május); a nîmes-i bíróság bírāja (1995. május – 1996. május); jogi referens a Bíróságon P. Léger főtanácsnok mellett (1996. május – 2001. december); bíró a Semmitőszéken (2001. december – 2007. augusztus); 2007. szeptember 17-től az Elsőfokú Bíróság bírāja.

Sten Frimodt Nielsen

Született 1963-ban; a Koppenhágai Egyetemen szerez jogi diplomát (1988); tisztviselő a Külügyminisztériumban (1988–1991); a Koppenhágai Egyetemen nemzetközi és európai jogot tanít (1988–1991); követségi titkár Dánia New York-i állandó ENSZ-képviseletén (1991–1994); tisztviselő a Külügyminisztérium jogi szolgálatánál (1994–1995); docens a Koppenhágai Egyetemen (1995); tanácsos, majd főtanácsos a Miniszterelnöki Hivatalban (1995–1998); minisztertanácsos Dánia Európai Közösségek melletti állandó képviseletén (1998–2001); a miniszterelnök tanácsadója jogi kérdésekben (2001–2002); osztályvezető és jogtanácsos a Miniszterelnöki Hivatalban (2002. március – 2004. július); helyettes államtitkár és jogtanácsos a Miniszterelnöki Hivatalban (2004. augusztus – 2007. augusztus); 2007. szeptember 17-től az Elsőfokú Bíróság bírāja.

Kevin O'Higgins

Született 1946-ban; tanulmányait a Limericki Crescent College-ban, a Clongowes Wood College-ban, a University College Dublinban (BA fokozat és diploma európai jogból) és a Kings Innsben végzi; 1968-tól az Ír Ügyvédi Kamara tagja; barrister (1968–1982); Senior Counsel (Inner Bar of Ireland, 1982–1986); a Circuit court bírója (1986–1997); az ír High Court bírója (1997–2008); Bencher of Kings Inns; az Európai Bírók Tanácsadó Bizottságában Írország képviselője (2000–2008); 2008. szeptember 15-től az Elsőfokú Bíróság bírója.

Emmanuel Coulon

Született 1968-ban; jogi tanulmányok (Panthéon-Assas Egyetem, Párizs); igazgatási tanulmányok (Paris-Dauphine Egyetem); Európa Kollégium (1992); felvételi vizsga a párizsi területi ügyvédképző központba; brüsszeli ügyvédi szakvizsga; ügyvédi tevékenység Brüsszelben; sikerrel teljesíti az Európai Közösségek Bizottsága által kiírt nyílt versenyvizsgát; jogi referens az Európai Közösségek Elsőfokú Bíróságán (1996–1998: Saggio elnök kabinetje; 1998–2002: Vesterdorf elnök kabinetje); az Elsőfokú Bíróság elnökének kabinetfőnöke (2003–2005); 2005. október 6-tól az Elsőfokú Bíróság hivatalvezetője.

2. Az Elsőfokú Bíróság összetételének változása 2008-ban

2008. szeptember 15-i ünnepélyes ülés

Az Európai Községek tagállamai kormányainak képviselői 2008. július 22-i határozatukkal a 2013. augusztus 31-ig terjedő időszakra az Európai Községek Elsőfokú Bíróságára bírónak nevezték ki Kevin O'Higginst.

Kevin O'Higgins John D. Cooke-ot váltja fel, aki 1996. január 10-től volt az Elsőfokú Bíróságon bíró.

3. Protokolláris sorrend

2008. január 1-jétől szeptember 14-ig

M. JAEGER, az Elsőfokú Bíróság elnöke
 V. TIILI, tanácselnök
 J. AZIZI, tanácselnök
 A. W. H. MEIJ, tanácselnök
 M. VILARAS, tanácselnök
 N. J. FORWOOD tanácselnök
 M. E. MARTINS RIBEIRO, tanácselnök
 CZÚCZ O., tanácselnök
 I. PELIKÁNOVÁ, tanácselnök
 J. D. COOKE, bíró
 F. DEHOUSSE, bíró
 E. CREMONA, bíró
 I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, bíró
 D. ŠVÁBY, bíró
 V. VADAPALAS, bíró
 K. JÜRIMÄE, bíró
 I. LABUCKA, bíró
 S. PAPASAVVAS, bíró
 E. MOAVERO MILANESI, bíró
 N. WAHL, bíró
 M. PREK, bíró
 T. TCHIEV, bíró
 V. CIUCĂ, bíró
 A. DITTRICH, bíró
 S. SOLDEVILA FRAGOSO, bíró
 L. TRUCHOT, bíró
 S. FRIMODT NIELSEN, bíró
 E. COULON, hivatalvezető

2008. szeptember 15-től december 31-ig

M. JAEGER, az Elsőfokú Bíróság elnöke
 V. TIILI, tanácselnök
 J. AZIZI, tanácselnök
 A. W. H. MEIJ, tanácselnök
 M. VILARAS, tanácselnök
 N. J. FORWOOD tanácselnök
 M. E. MARTINS RIBEIRO, tanácselnök
 CZÚCZ O., tanácselnök
 I. PELIKÁNOVÁ, tanácselnök
 F. DEHOUSSE, bíró
 E. CREMONA, bíró
 I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, bíró
 D. ŠVÁBY, bíró
 V. VADAPALAS, bíró
 K. JÜRIMÄE, bíró
 I. LABUCKA, bíró
 S. PAPASAVVAS, bíró
 E. MOAVERO MILANESI, bíró
 N. WAHL, bíró
 M. PREK, bíró
 T. TCHIEV, bíró
 V. CIUCĂ, bíró
 A. DITTRICH, bíró
 S. SOLDEVILA FRAGOSO, bíró
 L. TRUCHOT, bíró
 S. FRIMODT NIELSEN, bíró
 K. O'HIGGINS, bíró
 E. COULON, hivatalvezető

4. Az Elsőfokú Bíróság korábbi tagjai

José Luis Da Cruz Vilaça (1989–1995), 1989-től 1995-ig elnök
Donal Patrick Michael Barrington (1989–1996)
Antonio Saggio (1989–1998), 1995-től 1998-ig elnök
David Alexander Ogilvy Edward (1989–1992)
Heinrich Kirschner (1989–1997)
Christos Yeraris (1989–1992)
Romain Alphonse Schintgen (1989–1996)
Cornelis Paulus Briët (1989–1998)
Jacques Biancarelli (1989–1995)
Koen Lenaerts (1989–2003)
Christopher William Bellamy (1992–1999)
Andreas Kalogeropoulos (1992–1998)
Pernilla Lindh (1995–2006)
Potocki André (1995–2001)
Rui Manuel Gens de Moura Ramos (1995–2003)
Paolo Mengozzi (1998–2006)
Verica Trstenjak (2004–2006)
Jörg Pirrung (1997–2007)
Rafael García-Valdecasas y Fernández (1989–2007)
Hubert Legal (2001–2007)

Elnökök

José Luis Da Cruz Vilaça (1989–1995)
Antonio Saggio (1995–1998)
Bo Vesterdorf (1998–2007)

Hivatalvezető

Hans Jung (1989–2005)

C – Az Elsőfokú Bíróság igazságügyi statisztikái

Az Elsőfokú Bíróság tevékenysége általában

1. Érkezett, befejezett és folyamatban maradt ügyek (2004–2008)

Érkezett ügyek

2. Az eljárások jellege (2004–2008)
3. A kereset jellege (2004–2008)
4. A kereset tárgya (2004–2008)

Befejezett ügyek

5. Az eljárások jellege (2004–2008)
6. A kereset tárgya (2008)
7. A kereset tárgya (2004–2008)
8. Ítélező testület (2004–2008)
9. Az eljárások időtartama hónapokban (2004–2008)

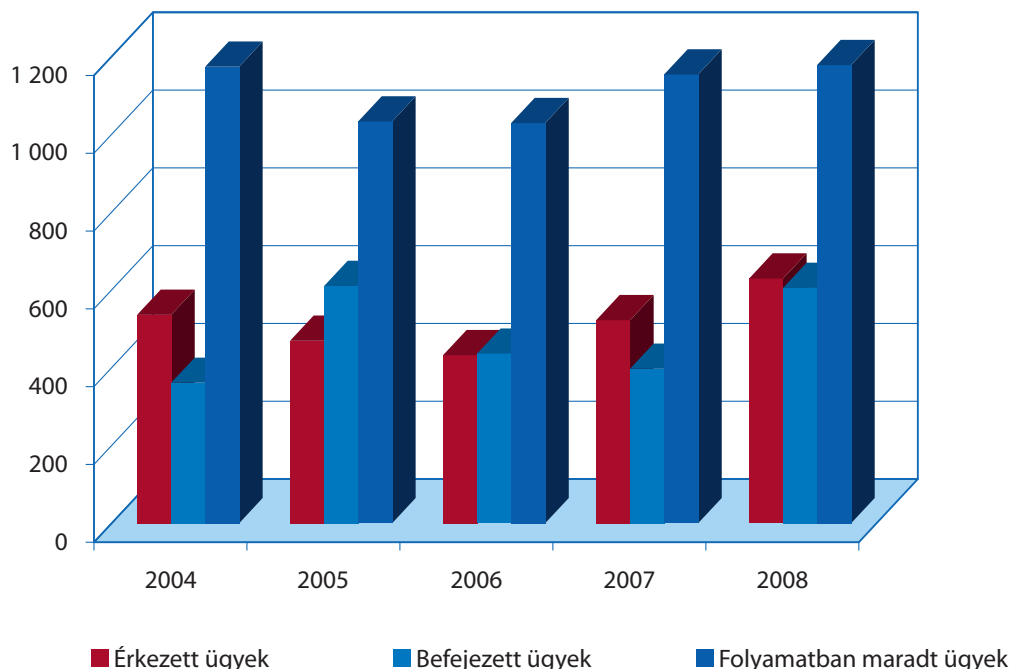
December 31-én folyamatban maradt ügyek

10. Az eljárások jellege (2004–2008)
11. A kereset tárgya (2004–2008)
12. Ítélező testület (2004–2008)

Egyéb

13. Ideiglenes intézkedés iránti eljárások (2004–2008)
14. Gyorsított eljárások (2004–2008)
15. Az Elsőfokú Bíróságnak a Bíróság előtt fellebbezéssel megtámadott határozatai (1989–2008)
16. A Bíróság előtti fellebbezéseknek az eljárás jellege szerinti megoszlása (2004–2008)
17. A Bíróság előtti fellebbezések eredménye (2008)
18. A Bíróság előtti fellebbezések eredménye (2004–2008)
19. Általános áttekintés (1989–2008) (érkezett, befejezett és folyamatban maradt ügyek)

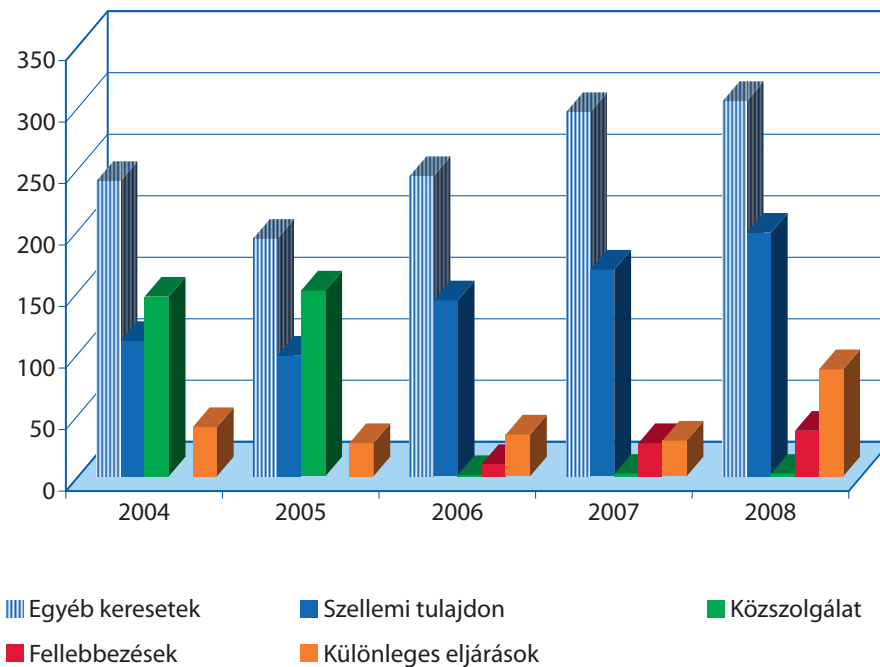
1. Az Elsőfokú Bíróság tevékenysége általában – Érkezett, befejezett és folyamatban maradt ügyek (2004–2008)¹

	2004	2005	2006	2007	2008
Érkezett ügyek	536	469	432	522	629
Befejezett ügyek	361	610	436	397	605
Folyamatban maradt ügyek	1 174	1 033	1 029	1 154	1 178

¹ A jelen táblázat és a következő oldalak táblázatai – ha nincs más jelzés – tartalmazzák a különleges eljárásokat. „Különleges eljárásnak” minősül: az ítélet elleni ellentmondás (a Bíróság alapokmányának 41. cikke; az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzatának 122. cikke); a harmadik személy jogorvoslata (a Bíróság alapokmányának 42. cikke; az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzatának 123. cikke); az ítélet elleni perújítás (a Bíróság alapokmányának 44. cikke; az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzatának 125. cikke); az ítélet értelmezése (a Bíróság alapokmányának 43. cikke; az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzatának 129. cikke); a költségek megállapítása (az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzatának 92. cikke); a költségmentesség (az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzatának 96. cikke) és az ítélet kijavítása (az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzatának 84. cikke).

2. Érkezett ügyek – Az eljárások jellege (2004–2008)¹

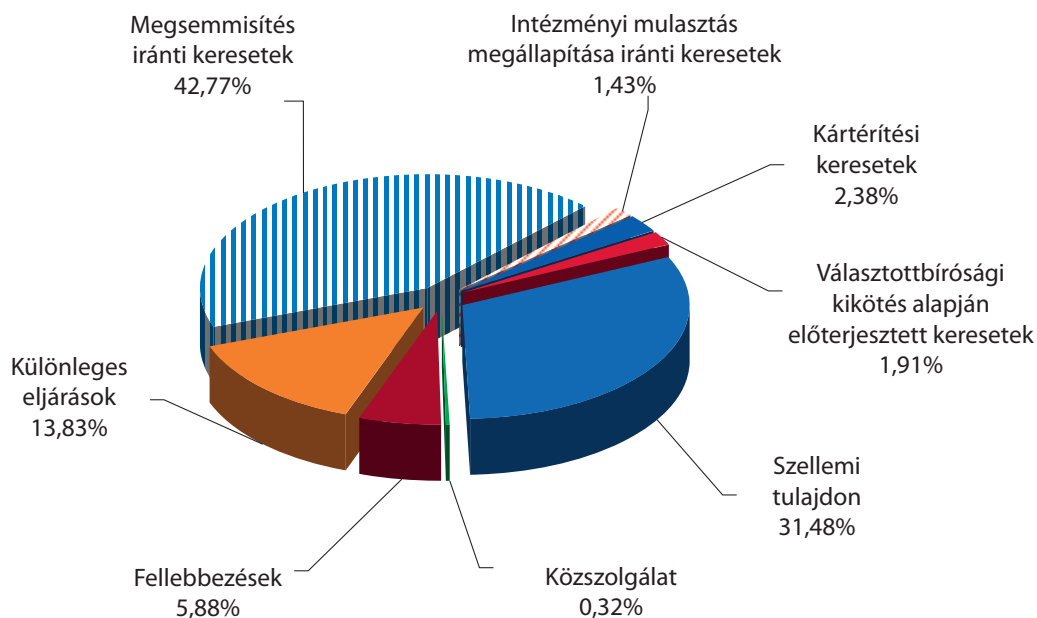

	2004	2005	2006	2007	2008
Egyéb keresetek	240	193	244	296	305
Szellemi tulajdon	110	98	143	168	198
Közzolgálat	146	151	1	2	2
Fellebbezések			10	27	37
Különleges eljárások	40	27	34	29	87
Összesen	536	469	432	522	629

¹ A jelen táblázatban és a következő oldalak táblázataiban szereplő „egyéb keresetek” kifejezés a szellemi tulajdon tárgyában indított, valamint az Európai Közösségek tisztviselői által benyújtott kereseteken kívül valamennyi közvetlen keresetet felöleli.

3. Érkezett ügyek – A kereset jellege (2004–2008)

Megoszlás 2008-ban

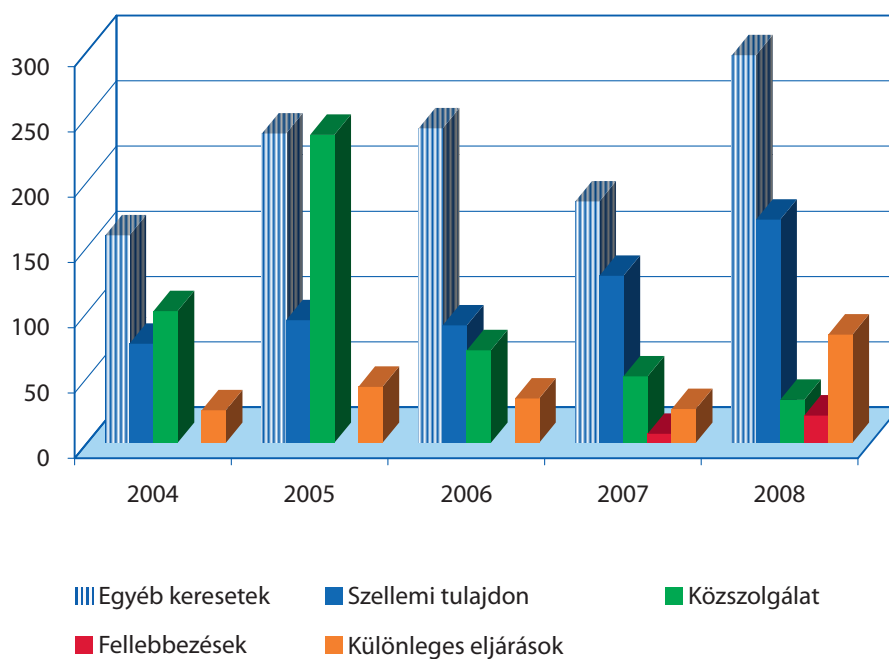

	2004	2005	2006	2007	2008
Megsemmisítés iránti keresetek	199	160	223	249	269
Intézményi mulasztás megállapítása iránti keresetek	15	9	4	12	9
Kártérítési keresetek	18	16	8	27	15
Választottbíróági kikötés alapján előterjesztett keresetek	8	8	9	8	12
Szellemi tulajdon	110	98	143	168	198
Közzolgálat	146	151	1	2	2
Fellebbezések			10	27	37
Különleges eljárások	40	27	34	29	87
Összesen	536	469	432	522	629

4. Érkezett ügyek – A kereset tárgya (2004–2008)

	2004	2005	2006	2007	2008
Adózás			1	2	
Állami támogatások	46	25	28	37	55
Áruk szabad mozgása	1			1	1
Energia			1		
Gazdaság- és monetáris politika		1	2		
Halászati politika	3	2		5	23
Igazságügy és belügy		1		3	3
Intézményi jog	33	28	15	28	43
Jogszabályok közelítése	1			1	
Kereskedelempolitika	12	5	18	9	10
Környezetvédelem és fogyasztóvédelem	30	18	21	41	14
Közös kül- és biztonságpolitika	4		5	12	6
Közös Vámtarifa	1		2	1	
Közösségek költségvetése				2	
Közösségek saját forrásai		2			
Kultúra			3	1	2
Kutatás, tájékoztatás, oktatás, statisztika	6	9	5	10	1
Külkapcsolatok	3	2	2	1	2
Letelepedés szabadsága	1				1
Mezőgazdaság	25	21	18	34	14
Regionális politika	10	12	16	18	7
Szállítás	3		1	4	1
Szellemi tulajdon	110	98	145	168	198
Személyek szabad mozgása	1	2	4	4	1
Szociálpolitika	5	9	3	5	3
Szolgáltatásnyújtás szabadsága			1		3
Új államok csatlakozása	1				
Választottbíróági kikötés		2	3	1	12
Vállalkozások joga	6	12	11	10	30
Vámunió	11	2		4	1
Versenyjog	36	40	81	62	71
Összesen EK-Szerződés	349	291	386	464	502
Összesen ESZAK-Szerződés					1
Összesen EAK-Szerződés	1		1		
Tisztviselők személyzeti szabályzata	146	151	11	29	39
Különleges eljárások	40	27	34	29	87
ÖSSZESEN	536	469	432	522	629

5. Befejezett ügyek – Az eljárások jellege (2004–2008)

	2004	2005	2006	2007	2008
Egyéb keresetek	159	237	241	185	297
Szellemi tulajdon	76	94	90	128	171
Közzolgálat	101	236	71	51	33
Fellebbezések				7	21
Különleges eljárások	25	43	34	26	83
Összesen	361	610	436	397	605

6. Befejezett ügyek – A kereset tárgya (2008)

	Ítéletek	Végzések	Összesen
Adózás		2	2
Állami támogatások	23	14	37
Áruk szabad mozgása		2	2
Gazdaság- és monetáris politika		1	1
Halászati politika	1	3	4
Igazságügy és belügy		1	1
Intézményi jog	11	25	36
Jogszabályok közelítése		1	1
Kereskedelempolitika	6	6	12
Környezetvédelem és fogyasztóvédelem	1	27	28
Közös kül- és biztonságpolitika	4	2	6
Közös Vámtarifa		3	3
Kultúra	1	1	2
Kutatás, tájékoztatás, oktatás, statisztika	3	7	10
Külkapcsolatok	1	1	2
Letelepedés szabadsága		1	1
Mezőgazdaság	17	21	38
Regionális politika	7	35	42
Szállítás		3	3
Szellemi tulajdon	121	50	171
Személyek szabad mozgása		2	2
Szociálpolitika	3		3
Választottbírói kikötés	1	2	3
Vállalkozások joga	10	14	24
Vámunió	2	1	3
Versenyjog	14	17	31
Összesen EK-Szerződés	226	242	468
Tisztviselők személyzeti szabályzata	33	21	54
Különleges eljárások		83	83
ÖSSZESEN	259	346	605

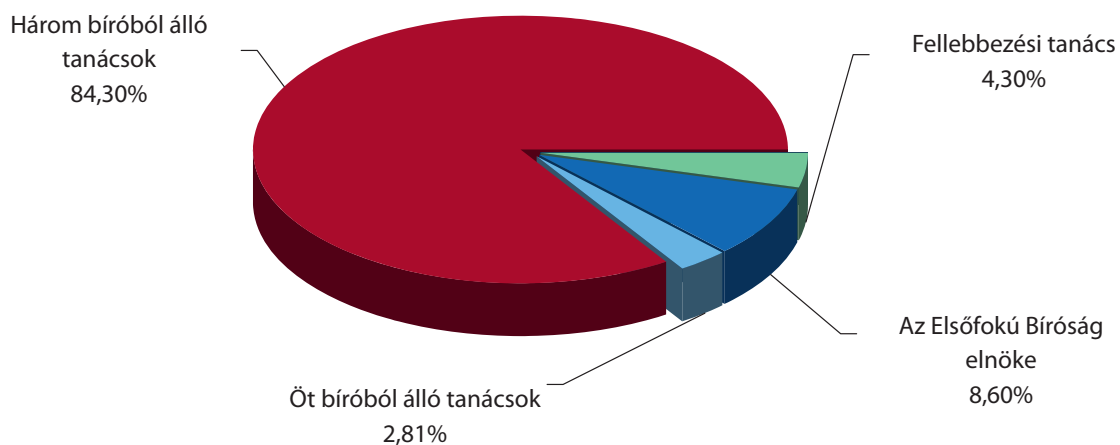
7. Befejezett ügyek – A kereset tárgya (2004–2008)

(ítéletek és végzések)

	2004	2005	2006	2007	2008
Adózás	1		1		2
Állami támogatások	54	53	54	36	37
Áruk szabad mozgása	1	1			2
Energia			3	1	
Gazdaság- és monetáris politika			1	1	1
Halászati politika	6	2	24	4	4
Igazságügy és belügy		1		2	1
Intézményi jog	16	35	14	17	36
Jogsabályok közelítése	3			1	1
Kereskedelempolitika	1	7	13	4	12
Környezetvédelem és fogyasztóvédelem	4	19	19	15	28
Közös kül- és biztonságpolitika	2	5	4	3	6
Közös Vámtarifa				1	3
Közösségek költségvetése				1	
Közösségek saját forrásai			2		
Kultúra					2
Kutatás, tájékoztatás, oktatás, statisztika		1	3	10	10
Külkapcsolatok	7	11	5	4	2
Letelepedés szabadsága		1			1
Mezőgazdaság	15	34	25	11	38
Regionális politika	4	4	7	6	42
Szállítás	1	1	2	1	3
Szellemi tulajdon	76	94	91	129	171
Személyek szabad mozgása	2	1	4	4	2
Szociálpolitika	4	6	5	3	3
Szolgáltatásnyújtás szabadsága				1	
Tengerentúli országok és területek társulása		4	2		
Új államok csatlakozása			1		
Választottbíróági kikötés	2	1		1	3
Vállalkozások joga	2	6	6	6	24
Vámunió	3	7	2	2	3
Versenyjog	26	35	42	38	31
Összesen EK-Szerződés	230	329	330	302	468
Összesen ESZAK-Szerződés	5	1	1	10	
Összesen EAK-Szerződés		1		1	
Tisztviselők személyzeti szabályzata	101	236	71	58	54
Különleges eljárások	25	43	34	26	83
ÖSSZESEN	361	610	436	397	605

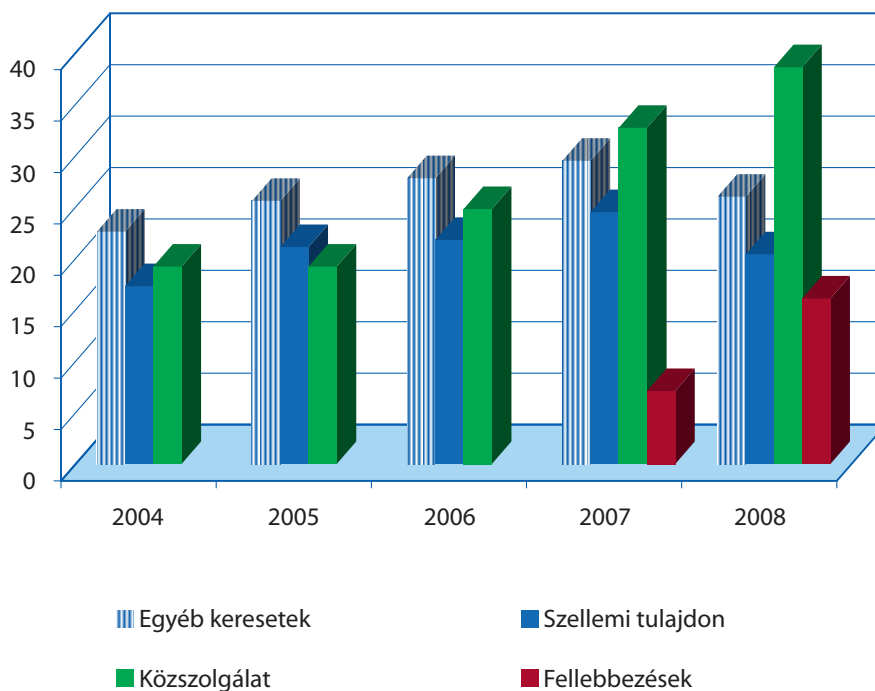
8. Befejezett ügyek – Ítélező testület (2004–2008)

Megoszlás 2008-ban

	2004			2005			2006			2007			2008		
	Ítéletek	Végzések	Összesen	Ítéletek	Végzések	Összesen	Ítéletek	Végzések	Összesen	Ítéletek	Végzések	Összesen	Ítéletek	Végzések	Összesen
Nagytanács				6		6				2		2			
Fellebbezési tanács										3	4	7	16	10	26
Az Elsőfokú Bíróság elnöke		7	7		25	25		19	19		16	16		52	52
Öt bíróból álló tanácsok	18	46	64	28	34	62	22	33	55	44	8	52	15	2	17
Három bíróból álló tanácsok	141	135	276	181	329	510	198	157	355	196	122	318	228	282	510
Egyesbíró	13	1	14	7		7	7		7	2		2			
Összesen	172	189	361	222	388	610	227	209	436	247	150	397	259	346	605

9. Befejezett ügyek – Az eljárások időtartama hónapokban (2004–2008)¹ (ítéletek és végzések)

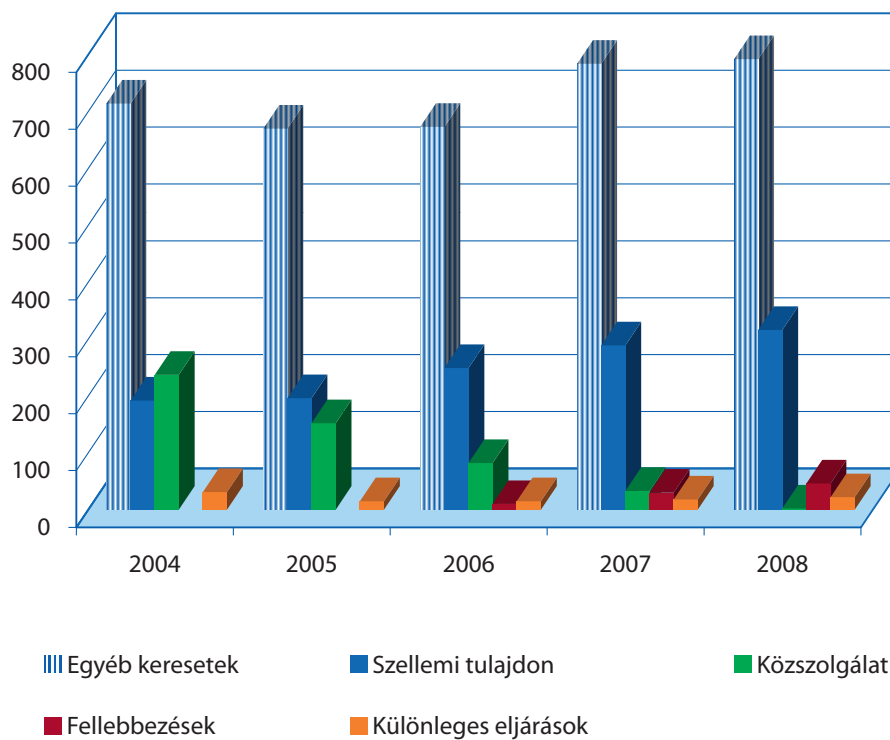

	2004	2005	2006	2007	2008
Egyéb keresetek	22,6	25,6	27,8	29,5	26,0
Szellemi tulajdon	17,3	21,1	21,8	24,5	20,4
Közzolgálat	19,2	19,2	24,8	32,7	38,6
Fellebbezések				7,1	16,1

¹ Az eljárások átlagos időtartamára vonatkozó számításnál nem vették figyelembe azokat az ügyeket, amelyek során közbeni ítéletet hoztak; a különleges eljárásokat; a Bíróság és az Elsőfokú Bíróság közötti hatáskörmegosztás módosítása miatt a Bíróság által az Elsőfokú Bírósághoz áttett ügyeket; a Közzolgálati Törvényszék megalakítását követően az Elsőfokú Bíróság által a Törvényszékhez áttett ügyeket.

Az időtartamot hónapokban és hónaptizedekben fejezik ki.

10. December 31-én folyamatban maradt ügyek – Az eljárások jellege (2004–2008)

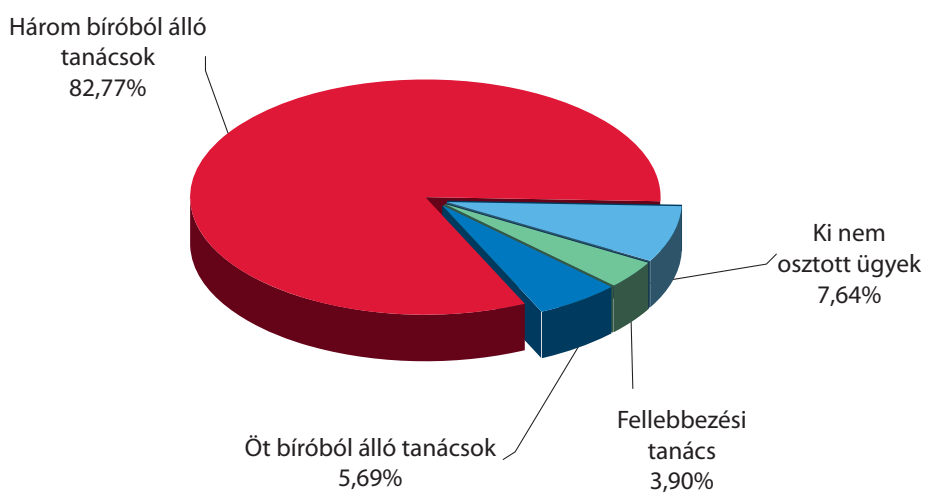
	2004	2005	2006	2007	2008
Egyéb keresetek	714	670	673	784	792
Szellemi tulajdon	192	196	249	289	316
Közzolgálat	237	152	82	33	2
Fellebbezések			10	30	46
Különleges eljárások	31	15	15	18	22
Összesen	1 174	1 033	1 029	1 154	1 178

11. December 31-én folyamatban maradt ügyek – A kereset tárgya (2004–2008)

	2004	2005	2006	2007	2008
Adózás				2	
Állami támogatások	218	190	164	165	184
Áruk szabad mozgása	1			1	
Energia	4	4	2	1	1
Gazdaság- és monetáris politika		1	2	1	
Halászati politika	28	28	4	5	24
Igazságügy és belügy				1	3
Intézményi jog	49	42	43	54	61
Jogsabályok közelítése	1	1	1	1	
Kereskedelempolitika	25	23	28	33	31
Környezetvédelem és fogyasztóvédelem	44	43	44	70	56
Közös kül- és biztonságpolitika	13	8	9	18	18
Közös Vámtarifa	1	1	3	3	
Közösségek költségvetése				1	1
Közösségek saját forrásai		2			
Kultúra			3	4	4
Kutatás, tájékoztatás, oktatás, statisztika	8	16	18	18	9
Külkapcsolatok	18	9	6	3	3
Letelepedés szabadsága	1				
Mezőgazdaság	95	82	74	97	73
Regionális politika	19	27	36	48	13
Szállítás	3	2	1	4	2
Szellemi tulajdon	193	197	251	290	317
Személyek szabad mozgása	1	2	3	3	2
Szociálpolitika	6	9	7	9	9
Szolgáltatásnyújtás szabadsága			1		3
Tengerentúli országok és területek társulása	6	2			
Új államok csatlakozása	1	1			
Választottbíróági kikötés		1	3	3	12
Vállalkozások joga	10	16	23	27	33
Vámunió	18	13	11	13	11
Versenyjog	129	134	173	197	236
Összesen EK-Szerződés	892	854	910	1072	1106
Összesen ESZAK-Szerződés	12	11	10		1
Összesen EAK-Szerződés	2	1	2	1	1
Tisztviselők személyzeti szabályzata	237	152	92	63	48
Különleges eljárások	31	15	15	18	22
ÖSSZESEN	1174	1033	1029	1154	1178

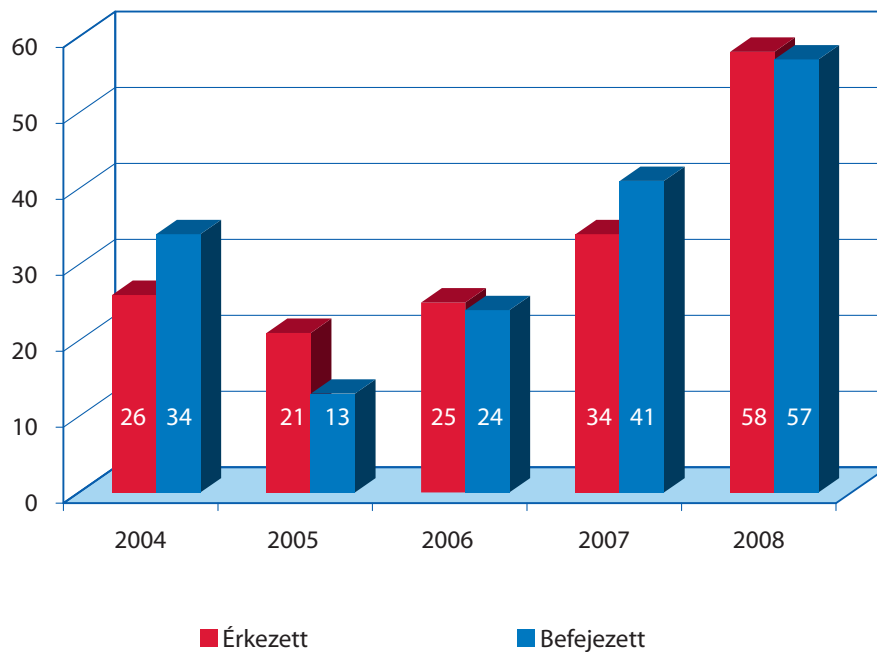
12. December 31-én folyamatban maradt ügyek – Ítélező testület (2004–2008)

Megoszlás 2008-ban

	2004	2005	2006	2007	2008
Nagytanács	6	1	2		
Fellebbezési tanács			10	30	46
Az Elsőfokú Bíróság elnöke			1		
Öt bíróból álló tanácsok	187	146	117	75	67
Három bíróból álló tanácsok	914	846	825	971	975
Egyesbíró	1	4	2		
Ki nem osztott ügyek	66	36	72	78	90
Összesen	1 174	1 033	1 029	1 154	1 178

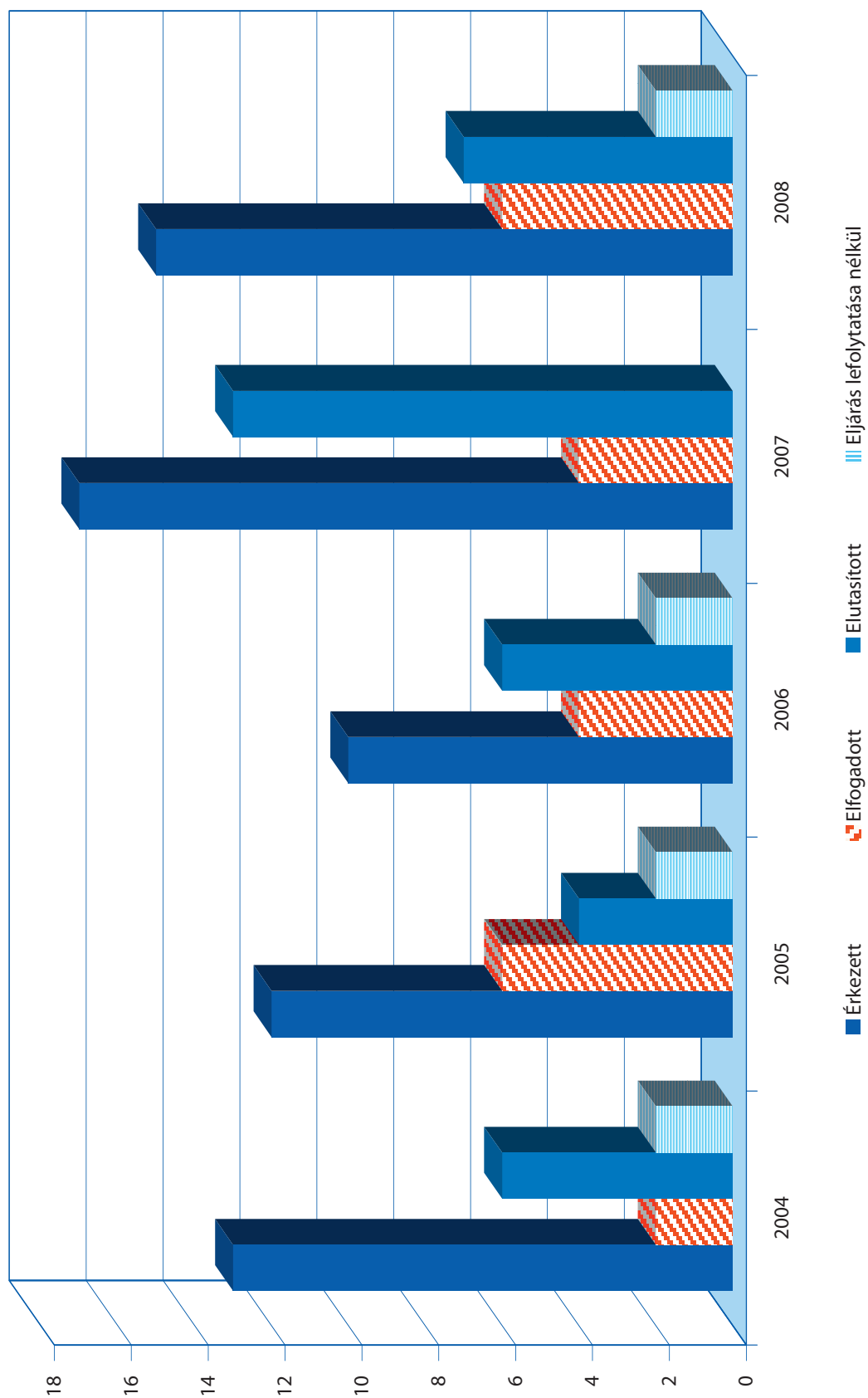
13. Egyéb – Ideiglenes intézkedés iránti eljárások (2004–2008)

Megoszlás 2008-ban

	Ideiglenes intézkedés iránti beérkezett kérelmek	Ideiglenes intézkedés iránti befejezett eljárások	A döntés tartalma		
			Elutasítás	Helyt adás	Törlés/A kérelem okafogyottá válása
Állami támogatások	22	22	6		16
Halászati politika	1	1			1
Intézményi jog	1	2	1		1
Környezetvédelem és fogyasztóvédelem	1	2	2		
Közös kül- és biztonságpolitika	3	3	3		
Mezőgazdaság	1	1		1	
Szállítás	1	1	1		
Szellemi tulajdon		1	1		
Szociálpolitika	2	2	2		
Vállalkozások joga	13	12	12		
Versenyjog	13	10	10		
Összesen EK-Szerződés	58	57	38	1	18
ÖSSZESEN	58	57	38	1	18

14. Egyéb – Gyorsított eljárások (2004–2008)

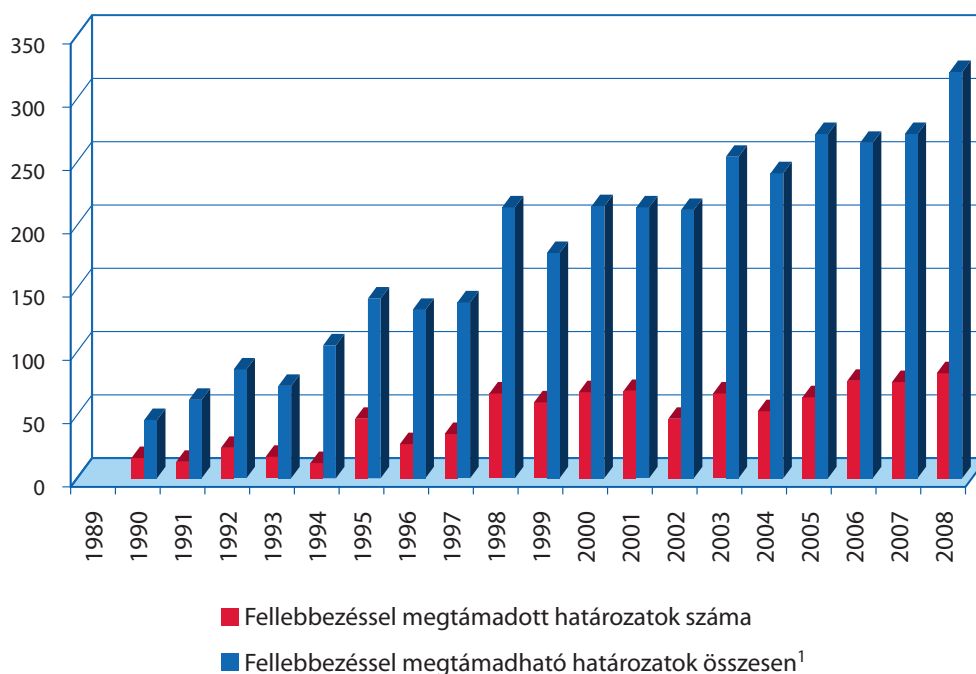

	2004				2005				2006				2007				2008			
	A döntés tartalma			Erkezett	A döntés tartalma			Erkezett	A döntés tartalma			Erkezett	A döntés tartalma			Erkezett	A döntés tartalma			
	Elfogadott	Elutasított	Eljárás lefolytatása nélkül		Elfogadott	Elutasított	Eljárás lefolytatása nélkül		Elfogadott	Elutasított	Eljárás lefolytatása nélkül		Elfogadott	Elutasított	Eljárás lefolytatása nélkül		Elfogadott	Elutasított	Eljárás lefolytatása nélkül	
Állami támogatások								1					1	2		1	1			
Halászati politika	1	1																		
Intézményi jog	1	2		1		1							1	1		3	2	1		
Kereskedelempolitika													2	1			1			
Környezetvédelem és fogyasztóvédelem	1	1		2	1		1	3	1	1			7	1	7					
Közös kül- és biztonságpolitika												3	2	1		4	4			
Közösségek sajtó forrásai				2							2									
Kutatás, tájékoztatás, oktatás, statisztika												1	1							
Mezőgazdaság				2				2	1	3						1				
Szállítás	1		1																	
Személyek szabad mozgása	1		1																	
Tisztviselők személyzeti szabályzata	1	1														1			1	
Választottbírósi kikötés																1				
Vállalkozások joga	4	1	2	3	2	1	1					1				3	1	3		
Versenyjog	3			2	3	2		4	2	2		1	1			1	1			
Összesen	13	2	6	12	6	4	2	10	4	6	2	17	4	13	0	15	6	7	2	

Az ügyeknek az Elsőfokú Bíróság előtti gyorsított eljárásban való elbírálása az eljárási szabályzat 76a. cikke alapján lehetséges. Ez a rendelkezés 2001. február 1-jén lépett hatályba.

Az „eljárás lefolytatása nélkül” jelzésű csoportba a következő esetek tartoznak: a kérelem visszavonása, elállás, valamint az az eset, amikor a keresetről már a gyorsított eljárás iránti kérelemről való döntést megelőzően végzésben határozottak.

15. Egyéb – Az Elsőfokú Bíróságnak a Bíróság előtt fellebbezéssel megtámadott határozatai (1989–2008)

	Fellebbezéssel megtámadott határozatok száma	Fellebbezéssel megtámadható határozatok összesen ¹	Fellebbezéssel megtámadott határozatok (százalékban)
1989			
1990	16	46	35%
1991	13	62	21%
1992	24	86	28%
1993	17	73	23%
1994	12	105	11%
1995	47	142	33%
1996	27	133	20%
1997	35	139	25%
1998	67	214	31%
1999	60	178	34%
2000	68	215	32%
2001	69	214	32%
2002	47	212	22%
2003	67	254	26%
2004	53	241	22%
2005	64	272	24%
2006	77	265	29%
2007	76	272	28%
2008	83	321	26%

¹ Összesen a fellebbezéssel megtámadható olyan határozatok – ítéletek, elfogadhatatlanságot kimondó végzések, ideiglenes intézkedés tárgyában hozott végzések, a kérelem okafogyottá válása miatt hozott végzések, beavatkozást elutasító végzések –, amelyekkel szemben lejárt a fellebbezési határidő vagy fellebbezést terjesztettek elő.

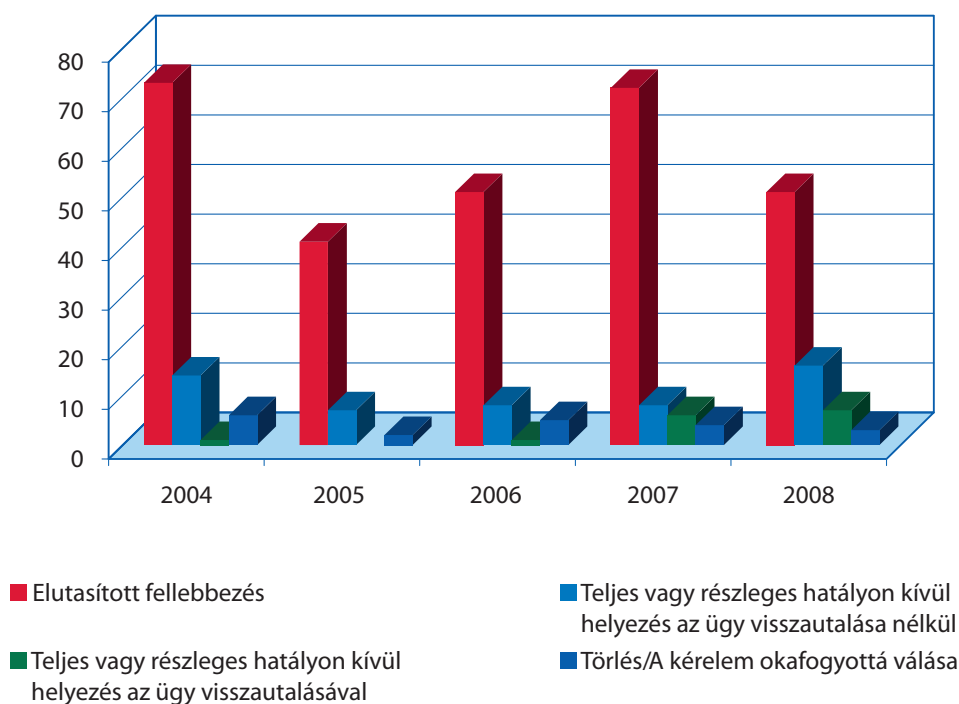
16. Egyéb – A Bíróság előtti fellebbezéseknek az eljárás jellege szerinti megoszlása (2004–2008)

	2004			2005			2006			2007			2008		
	Fellebbezések	Megtámadható határozatok	Fellebbezések (százalékban)	Fellebbezések	Megtámadható határozatok	Fellebbezések (százalékban)	Fellebbezések	Megtámadható határozatok	Fellebbezések (százalékban)	Fellebbezések	Megtámadható határozatok	Fellebbezések (százalékban)	Fellebbezések	Megtámadható határozatok	Fellebbezések (százalékban)
Egyéb keresetek	41	114	36%	37	120	31%	46	146	32%	52	163	32%	51	190	27%
Szellemi tulajdon	7	45	16%	16	71	23%	18	59	31%	14	63	22%	23	100	23%
Közszolgálat	5	82	6%	11	81	14%	13	60	22%	10	46	22%	9	31	29%
Összesen	53	241	22%	64	272	24%	77	265	29%	76	272	28%	83	321	26%

17. Egyéb – A Bíróság előtti fellebbezések eredménye (2008) (ítéletek és végzések)

	Elutasított fellebbezés	Teljes vagy részleges hatályon kívül helyezés az ügy visszautalása nélkül	Teljes vagy részleges hatályon kívül helyezés az ügy visszautalásával	Törlés/A kérelem okafogyottá válása	Összesen
Állami támogatások	5	2	5		12
Gazdaság- és monetáris politika	1				1
Halászati politika		3			3
Intézményi jog	7	2	1		10
Környezetvédelem és fogyasztóvédelem	4	1		1	6
Közös kül- és biztonságpolitika		1			1
Közös Vámtarifa	1				1
Külkapcsolatok	4				4
Mezőgazdaság	1	1			2
Regionális politika	1				1
Szellemi tulajdon	13	2		2	17
Személyek szabad mozgása	1				1
Tisztviselők személyzeti szabályzata	8	2			10
Tőke szabad mozgása		1			1
Vámunió	1	1			2
Versenyjog	4		1		5
Összesen	51	16	7	3	77

18. Egyéb – A Bíróság előtti fellebbezések eredménye (2004–2008) (ítéletek és végzések)

	2004	2005	2006	2007	2008
Elutasított fellebbezés	73	41	51	72	51
Teljes vagy részleges hatályon kívül helyezés az ügy visszautalása nélkül	14	7	8	8	16
Teljes vagy részleges hatályon kívül helyezés az ügy visszautalásával	1		1	6	7
Törlés/A kérelem okafogyottá válása	6	2	5	4	3
Összesen	94	50	65	90	77

19. Egyéb – Általános áttekintés (1989–2008)

(érkezett, befejezett és folyamatban maradt ügyek)

	Érkezett ügyek ¹	Befejezett ügyek ²	Az egyes évek december 31. napján folyamatban maradt ügyek
1989	169	1	168
1990	59	82	145
1991	95	67	173
1992	123	125	171
1993	596	106	661
1994	409	442	628
1995	253	265	616
1996	229	186	659
1997	644	186	1 117
1998	238	348	1 007
1999	384	659	732
2000	398	343	787
2001	345	340	792
2002	411	331	872
2003	466	339	999
2004	536	361	1 174
2005	469	610	1 033
2006	432	436	1 029
2007	522	397	1 154
2008	629	605	1 178
Összesen	7 407	6 229	

¹ 1989: A Bíróság 153 ügyet tett át az akkor létrehozott Elsőfokú Bírósághoz.

1993: A Bíróság 451 ügyet tett át az Elsőfokú Bírósághoz ez utóbbi hatáskörének első kiterjesztése nyomán.

1994: A Bíróság 14 ügyet tett át az Elsőfokú Bírósághoz ez utóbbi hatáskörének második kiterjesztése nyomán.

2004/2005: A Bíróság 25 ügyet tett át az Elsőfokú Bírósághoz ez utóbbi hatáskörének harmadik kiterjesztése nyomán.

² 2005/2006: Az Elsőfokú Bíróság 118 ügyet tett át az akkor létrehozott Közzolgálati Törvényszékhez.

III. fejezet

Az Európai Unió Közzszolgálati Törvényszéke

A – A Közzolgálati Törvényszék tevékenysége 2008-ban

Paul Mahoney elnök

1. A 2008. év fontos eseménye volt a Törvényszék háromévenkénti első részleges megújulása. Ugyanis a Bíróság Alapokmánya melléklete 2. cikke második bekezdésének első mondatától eltérően a Törvényszék három bírójának feladata a megbízatásuk első három évének elteltével, azaz 2008. szeptember 30-án lejárt. 2008. június 27-én az Európai Unió Tanácsa megújította a három érintett bíró megbízatását. 2008. szeptember 24-én P. Mahoney-t újra a Törvényszék elnökévé választották, míg H. Kanninent és S. Gervasonit a második, illetve az első tanács elnökévé választották.

2. 1998 óta az évente benyújtott közzolgálati tárgyú keresetek száma folyamatosan növekedett (a 2001-es és 2002-es állandósulás kivételével). 2008-ban 111 új keresetlevéllel, az előterjesztett keresetek száma jelentősen csökkent az előző évhez képest (2007-ben 157), tíz év óta először. Nyilvánvalóan korai mindebben a közösségi közzolgálati jogvitáknak az utóbbi évekre jellemző növekedési irányának megfordulását látni, de az a szabály, amely szerint a Közzolgálati Törvényszék a pereszes felet kötelezi a költségek viselésére – amely 2007. november 1-jén a Közzolgálati Törvényszék eljárási szabályzatával lépett hatályba –, szerepet játszhatott a megállapított változásban.

2008-ban a Törvényszék 129 ügyet fejezett be. A befejezett és az érkezett ügyek egyenlege tehát pozitív, amelynek következtében a Közzolgálati Törvényszék létrehozása óta először a folyamatban lévő ügyek száma enyhén csökken (2008-ban 217, míg 2007-ben 235).

2008-ban az ügyek 53%-a fejeződött be ítélettel és 47%-a végzéssel. Az eljárás átlagos időtartama 19,7 hónap az ítéletek és 14 hónap a végzések esetében, ami az előző évhez képest az eljárás átlagos időtartamának enyhe növekedését jelenti. A Törvényszék 37 határozatával szemben jelentettek be fellebbezést az Elsőfokú Bíróság előtt, ami a Törvényszék által meghozott megtámadható határozatok 37%-át, az összes befejezett határozat – a keresettől való elállás miatti befejezéseket nem számítva – 35%-át jelenti. Az Elsőfokú Bíróság a Közzolgálati Törvényszék 7 határozatát helyezte hatályon kívül.

3. Ezen év során a Közzolgálati Törvényszék erőfeszítéseket tett, hogy eleget tegyen a jogalkotó azon felhívásának, hogy az eljárás bármely szakaszában könnyítse meg a jogvita egyezség útján történő rendezését. Így 7 jogvitát lehetett befejezni a Közzolgálati Törvényszék által kezdeményezett egyezség útján: a leggyakrabban az előadó bíró által szervezett informális találkozón vagy a tárgyalás során.¹

4. Végül 2008-ban a Közzolgálati Törvényszék teljessé tette a saját eljárási eszközkészletét a feleknek szóló gyakorlati útmutató 2008. május 1-jei hatálybalépésével. Ez a gyakorlati útmutató többek között tartalmazza a valamennyi költségmentesség iránti kérelem

¹ A Közzolgálati Törvényszék kezdeményezésére a tárgyalás napján megkötött egyezségekre vonatkozó példaként lásd az F-81/06. sz., *Duyster kontra Bizottság* ügyben 2008. szeptember 4-én hozott végzést, amelyben az eljárás tárgyát képező bizonyos eseményekkel a felperes számára okozott kellemetlenségeket elismerve az alperes vállalta 2000 euró átalányösszegnek az érdekelt számára való megfizetését, valamint a felperesnek szóló levél aláírását, annak a felperes személyi aktájához való csatolását és annak utóbbival való közlését.

benyújtásához kötelezően alkalmazandó nyomtatványt, valamint a költségmentesség iránti kérelmet előterjesztőknek szóló tájékoztatót.

5. Az alábbi ismertető először is az év leglényegesebb határozatait mutatja be a következő sorrendben: a jogszerűséggel kapcsolatos és a kártérítési jogviták (I.), az ideiglenes intézkedés iránti eljárások (II.) és a költségmentesség iránti kérelmek (III.).

I. A jogszerűséggel kapcsolatos és a kártérítési jogviták

Ebben a részben eljárási és érdemi szempontból, valamint a költségek kérdését illetően a legjelentősebb határozatok vizsgálatára kerül sor.

Eljárási szempontok

1. A Közszolgálati Törvényszék hatásköre

Az F-88/07. sz., *Domínguez González kontra Bizottság* ügyben 2008. november 12-én hozott végzésében a Közszolgálati Törvényszék a belga jog szerinti, a brüsszeli bíróságok illetékességének kikötését tartalmazó munkaszerződés végrehajtásából eredő jogvitával szembesült, amelynek tárgya műszaki támogatás nyújtása volt a harmadik országok számára nyújtott humanitárius segítség keretében. A Közszolgálati Törvényszék, miután ellenőrizte, hogy az említett szerződés esetében az Európai Közösségek egyéb alkalmazottaira vonatkozó alkalmazási feltételek helyett a nemzeti jog kikötése az alperes jogos érdekeit tükrözi, és nem minősül eljárással való visszaélésnek, megállapította, hogy nem rendelkezik hatáskörrel az említett végzés végrehajtásából eredő jogvitára.

2. Elfogadhatósági feltételek

Az F-4/07. sz., *Skoulidi kontra Bizottság* ügyben 2008. február 21-én hozott ítéletében a Közszolgálati Törvényszék kifejtette egyrészt, hogy a sérelmet okozó aktus esetében az intézménynek ezen aktus elfogadásával kapcsolatos magatartása csak abban az esetben alapozhat meg egy olyan kártérítési keresetet, amely vonatkozásában a jogvitát megelőző eljárás az Európai Közösségek tisztviselőinek személyzeti szabályzata (a továbbiakban: személyzeti szabályzat) 90. cikkének (1) bekezdése szerinti kérelemmel kezdődik, ha a kérdéses magatartás elválasztható a sérelmet okozó aktustól, másrészt és főként ha a tisztviselő jogosult pusztán kártérítési kereset keretében – az említett aktus megsemmisítése iránti kérelem nélkül – igényelni az álláspontja szerint számára sérelmet okozó aktus káros következményeinek helyreállítását, feltéve, hogy a pert megelőző eljárást az említett aktussal szembeni panasz útján kezdeményezik a személyzeti szabályzat 90. cikkének (2) bekezdésében előírtak szerint, mivel be kell tartani az e rendelkezésben előírt három hónapos határidőt annak érdekében, hogy a felperes keresetet indíthasson a vagyoni vagy a jelen esetben nem vagyoni kárának megtérítése iránt.

Az F-103/05. sz., *Pickering kontra Bizottság* ügyben és az F-112/05. sz., *Bain és társai kontra Bizottság* ügyben 2008. április 23-án hozott ítéletekben a Közszolgálati Törvényszék kifejtette, hogy az illetményelszámolásokat általában sérelmet okozó aktusnak tekintik, amennyiben azokból tűnik ki, hogy hátrány érte a tisztviselő vagyoni jogosultságait, azonban a sérelmet okozó aktus valójában a kinevezésre jogosult hatóság azon határozata, amelyben csökkentti vagy megszünteti a tisztviselőnek addig járó kifizetést, és amely az illetményelszámolásában feltüntetésre került.

Az F-58/07. sz., *Collote kontra Bizottság* ügyben 2008. december 11-én hozott ítéletben a Törvényszék úgy határozott, hogy abban az esetben, ha panasz benyújtására nyitva álló határidőn belül két egymást követően benyújtott panasznak a kinevezésre jogosult hatóság két egymást követő határozata képezi a tárgyát, amennyiben a második panasz az első panaszhoz képest új tényeket tartalmaz, akkor a második panaszt elutasító határozatot olyan új határozatnak kell tekinteni, amelyet az első panaszt elutasító határozat újbóli – a második panasz fényében történt – felülvizsgálatát követően hoztak. Ennélfogva a keresetindítási határidő a második panaszra adott válasz közlésének időpontjával kezdődik.

3. Közbenső eljárási kérdések

a) Elfogadhatatlansági kifogás

A fent hivatkozott *Domínguez González kontra Bizottság* ügyben hozott ítéletben az alperes által felhozott elfogadhatatlansági és a hatáskör hiányára alapított kifogás nyomán a Közszolgálati Törvényszék, a szóbeli tárgyalás megszervezését követően, első alkalommal határozott végzéssel a hatásköréről az eljárási szabályzata 78. cikke 2. §-ának második bekezdésében szereplő rendelkezés alapján, amely előírja, hogy ha a Törvényszék másként nem határoz, a közbenső kérdésről való határozathozatal iránti kérelemről szóló eljárást követően az eljárás a továbbiakban szóbeli.

b) Iratok eltávolítása iránti kérelem

Az F-06/07. sz., *Suvinas kontra Tanács* ügyben 2008. május 8-án hozott ítéletében a Közszolgálati Törvényszék úgy határozott, hogy távolítsák el az ügy aktájából a kiválasztási eljárás során a kiválasztási tanácsadó bizottság egy tagja által kidolgozott iratokat, mivel ezeket a felperes egy olyan harmadik személy közvetítésével kapta, aki azokat maga is jogellenesen szerezte meg.

4. Megsemmisítés iránti jogviták: a jogszabály hatályának megsértésére alapított jogalap hivatalból történő vizsgálata

Az F-31/07. sz., *Putterie-De-Beukelaer kontra Bizottság* ügyben 2008. február 21-én hozott ítéletben* (amely ellen az Elsőfokú Bíróság előtt fellebbezést terjesztettek elő) a Közzszolgálati Törvényszék hivatalból vizsgálandó jogalaprak minősítette a jogszabály hatályának megsértésére alapított jogalapot. A Közzszolgálati Törvényszék ugyanis megállapította, hogy a törvényesség megállapítására vonatkozó kötelezettségét szegné meg, ha nem állapítaná meg – akár a felek erre vonatkozó hivatkozásának hiányában is –, hogy az előtte vitatott határozat olyan jogi normán alapul, amely az adott esetre nem alkalmazható, és ebből következően az előtte folyamatban lévő jogvitát maga is ilyen jogi norma alapján döntené el.

Az ügyek érdeméről

Az év leglényegesebb határozatait fogom megemlíteni az alapelvekkel kapcsolatban, majd a személyzeti szabályzat fejezeteinek sorrendjében haladva a tisztviselő jogaival és kötelezettségeivel, a tisztviselő előmenetelével, a tisztviselők javadalmazásával és szociális biztonsági ellátásaival, végül az egyéb alkalmazottakra vonatkozó alkalmazási feltételek értelmezésével kapcsolatban.

1. Alapelvek

a) Jogellenes közigazgatási aktus visszavonása

Az F-51/07. sz., *Bui Van kontra Bizottság* ügyben 2008. szeptember 11-én hozott ítéletben* (amely ellen az Elsőfokú Bíróság előtt fellebbezést terjesztettek elő) a Közzszolgálati Törvényszék, amely a jogellenes közigazgatási aktus visszavonása jogszerűségének kérdésével szembesült, kifejtette, hogy az ilyen visszavonásnak ésszerű határidőn belül kell történnie, amelyet az egyes ügyek olyan sajátos körülményei alapján kell értékelni, mint a jogvita tétje az érdekelt számára, az ügy bonyolultsága, a felek magatartása, az a tény, hogy az aktus keletkeztet-e alanyi jogokat, valamint az érdekek mérlegelése. Főszabály szerint ésszerűnek kell tekinteni az olyan visszavonási határidőt, amely megfelel a személyzeti szabályzat 91. cikke (3) bekezdésében előírt három hónapos keresetindítási határidőnek. Mivel e határidő köti magát az adminisztrációt is, az ez utóbbi által visszavonni kívánt határozat elfogadásának napját kell kezdő időpontnak tekinteni.

Ezenkívül a Közzszolgálati Törvényszék akként határozott, hogy a jogellenes aktust visszavonó határozatnak az érintett tisztviselő védelemhez való jogának tiszteletben tartásával kell történnie. A Törvényszék a jelen esetben úgy vélte, hogy a felperes meghallgatáshoz való jogának megsértése nem befolyásolhatta a megtámadott aktus tartalmát, amennyiben a felperes által a Törvényszék elé terjesztett észrevételek semmilyen kiegészítő információt nem tartalmaztak ahhoz képest, ami már a Bizottság rendelkezésére

* A csillaggal jelölt ítéleteket az Európai Unió valamennyi hivatalos nyelvére lefordították.

állt. A Törvényszék azonban úgy vélte, hogy a Bizottság a felperes meghallgatáshoz való jogának megsértésével olyan szolgálati hibát követett el, amelyért felelős.

b) A közösségi bíróság ítéletének végrehajtása

Az F-15/05. sz., *Andres és társai kontra EKB* ügyben 2004. június 28-án hozott ítéletében* a Törvényszék teljes ülésben eljárva úgy határozott, hogy amennyiben egy megsemmisítést kimondó ítélet végrehajtása különleges nehézségekkel jár, az érintett intézmény bármely olyan határozatot meghozhat, amely méltányosan megtérítheti a megsemmisített határozatból következően az érintettek által elszenvedett hátrányokat. Ebben az összefüggésben az adminisztráció párbeszédet kezdeményezhet velük, hogy megpróbáljon velük olyan megállapodásra jutni, amely méltányos kártérítést nyújt az őket ért jogellenességért. Azon ítélet végrehajtását illetően, amely megállapította, hogy egy adott évben az Európai Központi Bank személyi állományának illetménykiigazítási eljárása jogellenes volt, mivel nem folytattak le szabályszerű és megfelelő konzultációt a személyzeti bizottsággal, méltányos és ésszerű megoldásnak minősül azon kompromisszum elfogadása, amely a következőkből áll: egyrészt a konzultációnak a következő évekre vonatkozó kibővítéséből – amelyek esetében az szintén hiányzik –, valamint bizonyos helyesbítő adatok figyelembevételéből, amennyiben az a személyi állomány számára kedvező, másrészt az említett konzultációból eredő illetményemelések kedvezményének a személyi állomány egészére és nem csak a felperesekre való kiterjesztése, abban az esetben is, ha a megállapított emelések visszamenőleges hatállyal való felruházását rendkívüli nehézségek akadályozzák.

c) Az arányosság elve

Az F-135/07. sz., *Smadja kontra Bizottság* ügyben 2008. szeptember 9-én hozott ítéletében (amely ellen fellebbezést terjesztettek elő az Elsőfokú Bíróság előtt) a Közzszolgálati Törvényszék emlékeztetett arra, hogy a közigazgatási aktus visszamenőleges hatálya valamely alapelv, mint például az arányosság elve tiszteletben tartása biztosítékának minősülhet. A jelen esetben azáltal, hogy megfelelő ok nélkül nem rendelkezett a felperes kinevezéséről szóló, az új személyzeti szabályzat hatálybalépését követően elfogadott határozatnak a régi személyzeti szabályzat alapján elfogadott – az Elsőfokú Bíróság ítéletével megsemmisített – eredeti határozat elfogadásának időpontjára való visszamenőleges hatályáról úgy, hogy a felperesnek biztosítsa az említett ítélet kihirdetése napján meglévő magasabb besorolását, vagy azáltal, hogy a megtámadott határozatot semmilyen más olyan intézkedés nem kísérte, amely összhangba hozhatta volna a szolgálati érdeket és a felperes jogos érdekét, a Bizottság megsértette az arányosság elvét és a gondoskodási kötelezettségét.

d) A gondos ügyintézés elve

Az F-89/07. sz., *Kuchta kontra EKB* ügyben 2008. július 11-én hozott ítéletében, amely az EKB személyi állománya egyik tagja egyéni illetménykiigazítási határozatának jogszerűségére

vonatkozott, a Közzszolgálati Törvényszék emlékeztetett arra, hogy a gondos ügyintézés szabályai a személyzeti igazgatás tárgyában többek között feltételezik, hogy a hatáskörök felosztását valamennyi közösségi intézményen és szervezeten belül egyértelműen meghatározzák, és megfelelően nyilvánosságra hozzák. A Közzszolgálati Törvényszék hatályon kívül helyezte a megtámadott határozatot, miután megállapította, hogy nem képes megállapítani sem annak megalkotóját, sem azt a hatóságot, amelyet – az EKB igazgatóságától származó hatáskör-átruházás útján – ilyen határozat meghozatalára felhatalmaztak.

2. A tisztviselő jogai és kötelezettségei

Az F-52/05. sz., *Q kontra Bizottság* ügyben 2008. december 9-én hozott ítéletben* a Közzszolgálati Törvényszék első alkalommal értelmezte a személyzeti szabályzat 12. cikkének (3) bekezdését, amelynek meghatározása szerint pszichológiai zaklatás bármely olyan helytelen magatartás, amely egy időszak során ismétlődően vagy rendszeresen előfordul, és olyan fizikai magatartást, szóbeli vagy írott nyelvhasználatot, gesztusokat vagy más cselekvéseket tartalmaz, amelyek szándékosak, és alkalmasak arra, hogy bármely másik személy személyiségét, méltóságát, fizikai vagy pszichológiai integritását aláássák. A Közzszolgálati Törvényszék álláspontja szerint az említett rendelkezés értelmében vett pszichológiai zaklatás megállapításához nem szükséges, hogy a fizikai magatartást, szóbeli vagy írott nyelvhasználatot, gesztusokat vagy más cselekvéseket azzal a szándékkal kövessék el, hogy az érintett személyiségét, méltóságát, fizikai vagy pszichológiai integritását aláássák. Elegendő, ha ezek a tevékenységek objektíve ilyen következményekkel járnak.

3. A tisztviselő előmenetele

a) Felvétel

A Közzszolgálati Törvényszéknek lehetősége nyílt kifejtetni az álláspontját a versenyvizsgák tárgyában alkalmazandó számos szabály hatályáról.

Az F-145/06. sz., *Pascual-García kontra Bizottság* ügyben 2008. május 22-én hozott ítéletben a Közzszolgálati Törvényszék kifejtette, hogy az a körülmény, hogy a kutatási tevékenység fejleszthette volna a jelölt képzettségét, és később lehetővé tehetné volna számára a doktori cím megszerzését, nem akadályozhatja meg azoknak az említett versenykiírás értelmében vett szakmai tapasztalatként való minősítését.

Az F-127/07. sz., *Coto Moreno kontra Bizottság* ügyben 2008. szeptember 11-én hozott ítéletben a Közzszolgálati Törvényszék úgy határozott, hogy a bírósági felülvizsgálat nem terjed ki a versenyvizsga-bizottság által a jelöltek ismereteinek és képességeinek megítéléséhez igénybe vett értékelésekre. Nem ez a helyzet a számszerű osztályzatok és a szöveges értékelések közötti egyezést illetően. Ugyanis ez az egyezés, amely a jelöltek közötti egyenlő bánásmód biztosítása, a bizottság munkáját meghatározó egyik szabály, amelynek betartását a bíróságnak kell ellenőriznie. Ezenfelül a számszerű osztályzatok és

a szöveges értékelések egyezése a vizsgabizottságnak a jelöltek képességeire vonatkozó értékelésétől – amelynek elvégzése nem a bíróság feladata – független felülvizsgálat tárgyát képezheti a közösségi bíróság részéről, feltéve, hogy az egyezés felülvizsgálata az összhang nyilvánvaló hiányának ellenőrzésére korlátozódik.

Az F-74/07. sz., *Meierhofer kontra Bizottság* ügyben 2008. október 14-én hozott ítéletben* a Közszolgálati Törvényszék a versenyvizsga-bizottság szóbeli vizsgára vonatkozó határozatának indokolási kötelezettségét illetően kifejtette, hogy egyetlen egyéni kizáró osztályzatnak a jelölttel való közlése – függetlenül az érintett ügy sajátos körülményeitől – nem mindig minősül elegendő indokolásnak. A jelen esetben a Közszolgálati Törvényszék megállapította, hogy az eljárás során bizonyos pervezető intézkedések teljesítésének az alperes általi megtagadása miatt a Közszolgálati Törvényszéknek nem volt lehetősége arra, hogy teljes körű felülvizsgálatot gyakoroljon.

b) Értékelés

Az F-46/06. sz., *Skareby kontra Bizottság* ügyben 2008. március 6-án hozott ítéletében (amely ellen az Elsőfokú Bíróság előtt fellebbezést terjesztettek elő) a Közszolgálati Törvényszék emlékeztetett arra, hogy a személyzeti szabályzat 43. cikkének a Bizottság által elfogadott általános végrehajtási szabályai 8. cikkének (5) bekezdéséből következik, hogy az adminisztráció köteles a beosztással rendelkező számára meghatározni az értékelés céljait és szempontjait. Ezen rendelkezés szerint az értékelő és a beosztással rendelkező között minden egyes értékelési időszak kezdetén lezajló formális párbeszédnek nemcsak a beosztással rendelkező által a referencia-időszak során nyújtott teljesítmény értékelésére kell vonatkoznia, hanem a referencia-időszakot követő év céljainak meghatározására is. Ezek a célok minősülnek a teljesítményértékelés hivatkozási alapjának.

c) Előléptetés

Az F-97/05. sz., *Buendía Sierra kontra Bizottság* ügyben, az F-98/05. sz., *Di Bucci kontra Bizottság* ügyben, az F-99/05. sz., *Wilms kontra Bizottság* ügyben és az F-104/05. sz., *Valero Jordana kontra Bizottság* ügyben 2008. január 31-én hozott ítéletekben a Közszolgálati Törvényszék úgy határozott, hogy mivel az Európai Közösségek tisztviselőinek személyzeti szabályzatának, valamint az Európai Közösségek egyéb alkalmazottai alkalmazási feltételeinek – 2004. május 1-jei hatállyal való – módosításáról szóló 723/2004 rendelet nem tartalmaz az új szabályok azonnali alkalmazhatóságának elvétől eltérő rendelkezéseket, a személyzeti szabályzat ezen rendelettel módosított 45. cikkének (1) bekezdése az említett rendelet hatálybalépésének időpontjától azonnal alkalmazható volt. Következésképpen a Bizottság 2004 novemberében nem alkalmazhatta jogszerűen a régi személyzeti szabályzat 45. cikke (1) bekezdésének e rendelettel hatályon kívül helyezett rendelkezéseit a 2004. évi értékelési időszak végén a tisztviselő érdempontjainak összegét rögzítő határozat és ebben az időszakban az előléptetés elmaradásáról döntő határozat meghozatalához.

Az F-58/07. sz., *Collotte kontra Bizottság* ügyben, az F-66/07. sz., *Dubus és Leveque kontra Bizottság* ügyben, az F-92/07. sz., *Evraets kontra Bizottság* ügyben és az F-93/07.

sz., *Acosta Iborra és társai kontra Bizottság* ügyben 2008. december 11-én hozott ítéletekben a Közzszolgálati Törvénysszék megállapította, hogy a személyzeti szabályzat 45. cikkének (2) bekezdése – amely a tisztviselő azon kötelezettségére vonatkozik, hogy az első előléptetését megelőzően bizonyítsa alkalmasságát egy harmadik nyelven való munkavégzésre – nem volt alkalmazható az említett 45. cikk (2) bekezdésében előírt általános végrehajtási rendelkezések hatálybalépése előtt.

d) Új előmeneteli rend

i. Szorzótényező

Az F-22/07. sz., *Lafili kontra Bizottság* ügyben 2008. szeptember 4-én hozott ítélet (amely ellen az Elsőfokú Bíróság előtt fellebbezést terjesztettek elő) többek között a személyzeti szabályzat XIII. melléklete 7. cikke (7) bekezdésének értelmezésére vonatkozott, amely a besorolási fokozatok elnevezése megváltozásának a 2004. május 1-je előtt felvett tisztviselők illetményére gyakorolt lehetséges hatásáról szól. Ez a meglehetősen technikai jellegű ítélet az új szabályozás – jelen esetben a személyzeti szabályzat reformja – azonnali alkalmazásának elvével összhangban álló értelmezést részesíti előnyben. Az ítélet megállapította különösen, hogy „az átmeneti intézkedések céljának a jellegüknel fogva a korábbi szabályozás új szabályozásba való átmenete megkönnyítésének kellene lennie a szerzett jogok anélkül való védelmével, hogy a tisztviselők valamely kategóriája javára fenntartsanak a korábbi szabályozás hatályát a jövőben keletkező helyzetekre, mint például az új előmeneteli rend keretében a magasabb fizetési fokozatba lépés”. Ráadásul „a kétértelműen megfogalmazott rendelkezések esetén – mint amelyeket jelen esetben kell alkalmazni –, amelyeket többféleképpen lehet értelmezni, azt az értelmezést kell előnyben részesíteni, amely lehetővé teszi a tisztviselők közötti ilyen eltérő bánásmód elkerülését”.

ii. Tanúsítványi eljárás

A fent hivatkozott *Putterie-De-Beukelaer kontra Bizottság* ügyben a Közzszolgálati Törvénysszék megállapította, hogy a személyzeti szabályzat 43. cikkének a Bizottság által elfogadott általános végrehajtási rendelkezéseiben meghatározott értékelési eljárás és a tanúsítványi eljárás végrehajtásának szabályairól szóló 2004. április 7-i bizottsági határozatban meghatározott tanúsítványi eljárás két egymástól eltérő eljárás, amelyek különböző szabályokon alapulnak. Ebben a tekintetben, noha az ellenjegyző jogosult a szakmai előmeneteli jelentés elfogadására, feltéve, hogy azt a fellebbviteli értékelő nem változtatja meg, a kinevezésre jogosult hatóságnak kell nyilatkoznia a tanúsítványi eljárás minden egyes szakaszában a tisztviselők pályázatáról. Különösen az említett hatóság – vagyis az értékelési eljárás ellenjegyzőjétől eltérő hatóság – feladata, hogy a rendelkezésre álló szakmai előmeneteli jelentések alapján értékelje a pályázók tapasztalatát és érdemeit.

Az F-19/06. sz., *Semeraro kontra Bizottság* ügyben 2008. február 21-én hozott ítéletében a Közzszolgálati Törvénysszék kifejtette, hogy a 2005. évi tanúsítványi időszakra vonatkozó osztályozási szempontokról szóló, 2005. május 11-i bizottsági határozat 1.1. pontja – amely szerint azon tisztviselők listájára való felvételhez, akiknek a tanúsítványi eljárásban való részvételét engedélyezték, a szakmai előmeneteli jelentésben el kell ismerni a tisztviselő teljesítőképességét – túllép azon felhatalmazás határain, amely szerint azon tisztviselők

listájának összeállítása céljából, akiknek engedélyezték a tanúsítványi eljárásban való részvételét, a kinevezésre jogosult hatóság határozza meg a szempontok értékét és azok súlyozását a tanúsítványi vegyes bizottság véleményét követően.

4. A tisztviselők javadalmazása és szociális biztonsági ellátásai

Az F-131/07. sz., *Baniel-Kubinova és társai kontra Parlament* ügyben 2008. december 2-án hozott ítéletében a Közszolgálati Törvényszék úgy határozott, hogy azok az ideiglenes és/vagy kisegítő alkalmazottak, akik napidíjban és ezt követően részleges vagy teljes összegű beilleszkedési támogatásban részesülnek (a szokásos tartózkodási helyüknek az alkalmazási helyükre való áthelyezéséről szóló nyilatkozatok alapján) ezt követően ugyanezen az alkalmazási helyen próbaidős tisztviselőként való alkalmazásuk időpontjában nem igényelhetnek újra napidíjat. A napidíj ugyanis azon tisztviselők és alkalmazottak számára van fenntartva, akiknek lakóhelyet kell változtatnia annak érdekében, hogy megfeleljenek a személyzeti szabályzat 20. cikkében szereplő követelményeknek, amely feltételnek a felperesek nem feleltek meg, mivel a lakóhelyüket már megváltoztatták, amint azt a beilleszkedési támogatás iránti kérelmükben bejelentették.

5. Az Európai Közösségek egyéb alkalmazottaira vonatkozó alkalmazási feltételek

a) Szerződéses alkalmazott besorolási fokozata

Az F-136/06. sz., *Realí kontra Bizottság* ügyben 2008. december 11-én hozott ítéletben a Közszolgálati Törvényszék kifejtette, hogy a legalább hároméves szakoktatást és szakképzést lezáró felsőfokú oklevelek elismerésének általános rendszeréről szóló, 1988. december 21-i 89/48/EGK tanácsi irányelv hatálya nem terjed ki azon mérlegelési jogkör korlátozására, amellyel egy intézmény a felvételi politikája keretében az oklevelek értékének összehasonlítása során rendelkezik. A 89/48 irányelv rendszerében az oklevelek összehasonlítását a különböző tagállamokban szabályozott meghatározott tevékenységekhez való hozzáférés érdekében végzik el. Az ilyen értékelés nem tévesztendő össze a különböző tagállamokban megszerzett tanúsítványok felsőoktatási értékének az Európai Közösségek valamely intézményén belüli beosztáshoz kapcsolódó besorolási fokozat meghatározása céljából való értékelésével.

b) A nem határozatlan időtartamú alkalmazottaknak a Bizottság szervezeti egységeinél való igénybevétele maximális időtartamáról szóló, 2004. április 28-i bizottsági határozat

Az F-54/07. sz., *Joseph kontra Bizottság* ügyben 2008. június 26-án hozott ítéletben a Közszolgálati Törvényszék a nem határozatlan időtartamú alkalmazottaknak a Bizottság szervezeti egységeinél való igénybevétele maximális időtartamáról szóló, 2004. április 28-i bizottsági határozatot illetően kifejtette, hogy az egyéb alkalmazottakra vonatkozó alkalmazási feltételek 85. cikkének (1) bekezdése értelmében a szerződéses alkalmazottak szerződéseinek mind a megkötésére, mind a meghosszabbítására vonatkozó

legfeljebb 5 éves felső határ előírásával a jogalkotó nem tiltotta meg az intézmények számára az ilyen típusú szerződések ennél rövidebb időtartamra való megkötését, illetve meghosszabbítását – az említett szabályozás 3a. cikke alapján –, amennyiben tiszteletben tartják az e szabályozás 85. cikkének (1) bekezdésében előírt legrövidebb időtartamot (hat vagy kilenc hónap az esettől függően). Az intézmény azonban ez utóbbi rendelkezés megsértése nélkül általános jelleggel és személytelenül nem csökkentheti – a jelen esetben általános végrehajtási rendelkezések vagy egy általános hatályú belső határozat útján – a szerződéses alkalmazottak foglalkoztatásának leghosszabb lehetséges időtartamát, amelyet maga a jogalkotó határozott meg.

A költségekről

1. A Közszolgálati Törvényszék eljárási szabályzatának hatálybalépése előtt megindított ügyek

A Közszolgálati Törvényszék több ízben alkalmazta az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 87. cikkének (3) bekezdését, amelyet az Európai Unió Közszolgálati Törvényszékének felállításáról szóló, 2004. november 2-i 2004/752/EK, Euratom tanácsi határozat (HL L 333., 7. o.) 3. cikkének (4) bekezdése értelmében a Közszolgálati Törvényszék eljárási szabályzatának hatálybalépéséig megfelelően alkalmazni kell. Így az F-84/07. sz., *Islamaj kontra Bizottság* ügyben 2008. június 24-én hozott ítéletben a Közszolgálati Törvényszék úgy határozott, hogy kivételes okból elrendeli a költségeknek a felek közötti megosztását, míg a fent hivatkozott *Bui Van kontra Bizottság* és *Lafili kontra Bizottság* ügyekben hozott ítéletekben a Közszolgálati Törvényszék megosztotta a költségeket az egy vagy több pontban peresztes felek között.

Azt is érdemes hangsúlyozni, hogy egy olyan ügyben, amelyben a Közszolgálati Törvényszék úgy határozott, hogy az eljárás okafigyottá vált, amely esetben a bíróság a költségekről szabad mérlegelése szerint határoz, az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 87. cikkének megfelelően alkalmazandó 6. §-a szerint az alperest kötelezték a felperes részéről felmerült valamennyi költség viselésére (az F-77/07. sz., *Labate kontra Bizottság* ügyben 2008. február 1-jén hozott végzés). A Közszolgálati Törvényszék ugyanis figyelembe vette egyrészt azt a körülményt, hogy a Bizottság nem válaszolt a felperes által benyújtott panaszra, másrészt azt a tényt, hogy a megtámadott határozat visszavonásával a Bizottság hallgatólagosan elismerte, hogy e határozat elfogadási eljárása kifogásolható, így közvetlenül hozzájárult ahhoz, hogy az üggyel a közösségi bírósághoz forduljanak.

2. A Közszolgálati Törvényszék eljárási szabályzatának hatálybalépése után megindított ügyek

A Közszolgálati Törvényszék eljárási szabályzatának 2007. november 1-jei hatálybalépésével járó egyik lényeges újdonság a költségek szabályozására vonatkozik. Az eljárási szabályzat 87. cikkének 1. §-a értelmében a Közszolgálati Törvényszék a peresztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Az említett szabályzat 87. cikkének 2. §-a szerint ha az a méltányosság alapján indokolt, a Törvényszék úgy határozhat, hogy

a pervesztes felet csak a költségek egy részének viselésére kötelezi, vagy e címen nem kötelezi a költségek viselésére.

Az F-6/08. sz., *Blais kontra EKB* ügyben 2008. december 4-én hozott ítéletben a Közzszolgálati Törvényszék először alkalmazta az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-ában előírt méltányosságra vonatkozó rendelkezést, és jöllehet a felperes pervesztes lett, őt a saját költségein kívül csak az alperes részéről felmerült költségek felének viselésére kötelezte. A Közzszolgálati Törvényszék úgy vélte, hogy méltánytalan volna a felperest az alperes teljes költségének viselésére kötelezni, tekintettel először is arra a körülményre, hogy úgy tekinthető, hogy az eljárást részben az alperes magatartása okozta, másodsor a felperes vonatkozásában a jogvita lényeges pénzügyi tétjére, harmadsor arra a tényre, hogy a felperes érvei nem voltak megalapozatlanok, negyedsor a felperes személyes helyzetére, és végül arra a körülményre, hogy a költségek azon összege, amelynek viselésére a felperest lehetne kötelezni, magasabb volt, mint a Közzszolgálati Törvényszék előtti jogviták többsége esetében, mivel az alperes nemcsak a saját meghatalmazottaival, hanem egy ügyvéddel is képviseltette magát.

Az F-141/07. sz., *Maniscalco kontra Bizottság* ügyben 2008. július 10-én hozott végzésben a Közzszolgálati Törvényszék kifejtette, hogy az a kérelem, miszerint a költségek viseléséről a jogszabályoknak megfelelően határozzanak, nem tekinthető a költségeknek a pervesztes fél általi viselésére vonatkozó kérelemnek.

Végül jelezhetjük, hogy az F-53/07. sz., *Iordanova kontra Bizottság* ügyben 2008. november 25-én hozott végzésben a Közzszolgálati Törvényszék az eljárási szabályzat 98. cikkének 4. §-át alkalmazta, amely szerint, amennyiben a költségmentesség kedvezményezettje pervesztes lesz, a Törvényszék, ha az a méltányosság alapján indokolt, az eljárást befejező határozatban a költségekről szólva elrendelheti, hogy a másik vagy a többi fél viselje saját költségeit, vagy hogy ezeket a költségeket a Törvényszék pénztára – költségmentesség címén – teljes egészében vagy részben vállalja át.

II. Ideiglenes intézkedés iránti kérelmek

2008-ban négy ideiglenes intézkedés iránti kérelem került elbírálásra, amelyeket a Közzszolgálati Törvényszék a kért ideiglenes intézkedés sürgősségének – amit az állandó ítélezési gyakorlat akként határoz meg, hogy a felperes érdeke súlyos és helyrehozhatatlan sérelmének elhárítása érdekében a kért intézkedést az érdemi döntéshozatal előtt el kell rendelni, és annak az érdemi döntéshozatal előtt ki kell fejtenie hatását – hiánya miatt elutasított (a Közzszolgálati Törvényszék elnökének az F-64/07. R. sz., *S kontra Parlament* ügyben 2008. január 30-án, az F-19/08. R. sz., *Bennett és társai kontra OHIM* ügyben 2008. április 25-én, az F-52/08. R. sz., *Plasa kontra Bizottság* ügyben 2008. július 3-án és az F-80/08. R. sz., *Wenig kontra Bizottság* ügyben 2008. december 17-én hozott végzései).

A fent hivatkozott *Wenig kontra Bizottság* ügyben hozott végzésben a Közzszolgálati Törvényszék elnöke különösen emlékeztetett arra, hogy az intézkedéseknek abban az értelemben kell ideiglenes jellegűnek lenniük, hogy azok nem határozhatják meg előre az érdemi határozat tartalmát. A fennálló érdekek mérlegelésének keretében figyelembe kell

venni a határozat végrehajtása esetleges felfüggesztésének visszafordíthatatlan jellegét, és a felperes kérelmének csak akkor kell helyt adni, ha a kérelmezett intézkedés sürgőssége vitathatatlannak tűnik.

III. Költségmentesség iránti kérelmek

A felek részére szóló gyakorlati útmutató 2008. május 1-jei hatálybalépése óta valamennyi költségmentesség iránti kérelmet egy kötelező nyomtatványon kell benyújtani, amely tartalmazza a kérelmezőknek szóló útmutatót.

A Közzolgálati Törvényszék a 2008. évben hét ízben határozott költségmentesség iránti kérelemről. Az F-142/07. AJ. sz., *Kaminska kontra Régiók Bizottsága* ügy kivételével, amelyben helyt adtak a költségmentesség iránti kérelemnek, a kérelmeket amiatt kellett elutasítani, hogy a felperes nem volt gazdasági helyzeténél fogva teljes egészében vagy részben képtelen a jogsegély és a Közzolgálati Törvényszék előtti képviselő költségeinek viselésére, vagy ezt nem bizonyította.

A költségmentesség iránti kérelmeket elutasító végzésekben a Közzolgálati Törvényszék többek között emlékeztetett arra, hogy az eljárási szabályzat 95. cikke 2. §-ának második bekezdése kifejti, hogy a kérelmező gazdasági helyzetét olyan objektív tényezők fényében értékelik, mint például a jövedelem, a tőke vagy a családi állapot. Úgyszintén emlékeztetett arra, hogy az említett szabályzat 96. cikke 2. §-ának első bekezdése szerint a kérelemhez csatolni kell a kérelmező gazdasági helyzetének értékelését lehetővé tévő minden információt és igazoló iratot, mint például illetékes nemzeti hatóság által kiállított, e gazdasági helyzetet tanúsító okiratot.

B – A Közszolgálati Törvényszék összetétele

(A 2008. december 31-i protokolláris sorrend)

Balról jobbra:

H. Tagaras és H. Kreppel bírák; H. Kanninen tanácselnök; P. Mahoney elnök; S. Gervasoni tanácselnök; I. Boruta bíró; S. Van Raepenbusch bíró; W. Hakenberg hivatalvezető

1. A Közzszolgálati Törvényszék tagjai

(hivatalba lépésük sorrendjében)

Paul J. Mahoney

Született 1946-ban; jogi tanulmányok (Master of Arts, Oxfordi Egyetem, 1967; Master of Laws, University College London, 1969); a University College Londonon tart előadásokat (1967–1973); barrister (London, 1972–1974); az Emberi Jogok Európai Bíróságán tanácsos, majd főtanácsos (1974–1990); jogász vendégprofesszor a Saskatchewan Egyetemen, Saskatoon, Kanada (1988); az Európa Tanács személyzeti vezetője (1990–1993); osztályvezető (1993–1995), hivatalvezető-helyettes (1995–2001), majd hivatalvezető az Emberi Jogok Európai Bíróságán (2001–2005. szeptember); 2005. október 6-tól a Közzszolgálati Törvényszék elnöke.

Horstpeter Kreppel

Született 1945-ben; egyetemi tanulmányait Berlinben, Münchenben és Frankfurt am Mainban végezte (1966–1972); első államvizsga (1972); bírósági fogalmazó Frankfurt am Mainban (1972–1973 és 1974–1975); bruges-i Collège d'Europe (1973–1974); második államvizsga (Frankfurt am Main, 1976); a Szövetségi Munkaügyi Hivatal alkalmazottja és ügyvéd (1976); munkaügyi bíróságon bíró (Hessen tartomány, 1977–1993); a Frankfurt am Main-i Fachhochschule für Sozialarbeitsen és a wiesbadeni Verwaltungsfachhochschulén tart előadásokat (1979–1990); nemzeti szakértő az Európai Közösségek Bizottságának Jogi Szolgálatánál (1993–1996 és 2001–2005); a Németországi Szövetségi Köztársaság nagykövetségén szociálisügyi attasé Madridban (1996–2001); bíró a Frankfurt am Main-i munkaügyi bíróságon (2005. február–szeptember); 2005. október 6-tól a Közzszolgálati Törvényszék bírāja.

Irena Boruta

Született 1950-ben; jogi diploma a Wrocław-i Egyetemen (1972); jogi doktor (Łódź, 1982); ügyvéd a Lengyel Köztársaság Ügyvédi Kamarájában (1977 óta); vendégkutató (Paris X Egyetem, 1987–1988; Nantes-i Egyetem, 1993–1994); a „Solidarność” szakértője (1995–2000); munkajogi és európai szociális jogi professzor a Łódź-i Egyetemen (1997–1998 és 2001–2005), akkreditált professzor a Varsói Kereskedelmi Főiskolán (2002), munkajogi és társadalombiztosítási jogi professzor a Kardinál Stefan Wyszyński Egyetemen, Varsóban (2002–2005); munkaügyi és szociális miniszterhelyettes (1998–2001); a Lengyel Köztársaság Európai Unióhoz való csatlakozásának tárgyalásaival megbízott tárgyalóbizottság tagja (1998–2001); a lengyel kormány képviselője a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetben (1998–2001); számos munkajogi és európai szociális jogi kiadvány szerzője; 2005. október 6-tól a Közszolgálati Törvényszék bírāja.

Heikki Kanninen

Született 1952-ben; diploma a Helsinki Kereskedelmi Főiskolán és a Helsinki Egyetem jogi karán; jogi referens Finnország Legfelsőbb Közigazgatási Bíróságán; a közigazgatásbeli jogvédelem reformjával foglalkozó bizottság főtárgyalója; főtanácsos a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróságon; a közigazgatási peres ügyek reformjával foglalkozó bizottság főtárgyalója, tanácsadó az Igazságügyi Minisztérium jogalkotási igazgatóságán; hivatalvezető-helyettes az EFTA-Bíróságon; jogi referens az Európai Közösségek Bíróságán; bíró a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróságon (1998–2005); a menekültek fellebbviteli bizottságának tagja; a finn igazságszolgáltatási intézmények fejlesztésével foglalkozó bizottság alelnöke; 2005. október 6-tól a Közszolgálati Törvényszék bírāja.

Haris Tagaras

Született 1955-ben; jogot végez (Theszaloníki Egyetem, 1977); európai jogi tanulmányok (Brüsszeli Szabadegyetem Európai Tanulmányok Intézete, 1980); jogi doktor (Theszaloníki Egyetem, 1984); jogász-nyelvész az Európai Közösségek Tanácsánál (1980–1982); kutató a Theszaloníki Nemzetközi és Európai Gazdasági Jogi Központban (1982–1984); tanácsos az Európai Közösségek Bíróságán és az Európai Közösségek Bizottságánál (1986–1990); a közösségi jog, a nemzetközi magánjog és az emberi jogok professzora az Athéni Panteion Egyetemen (1990 óta); az európai ügyek külső munkatársa az Igazságügyi Minisztériumnál és a Luganói Egyezmény Állandó Bizottságának tagja (1991–2004); a Nemzeti Versenybizottság tagja (1999–2005); a Nemzeti Távközlési és Postai Bizottság tagja (2000–2002); a Theszaloníki Ügyvédi Kamara tagja, a Semmitőszéken eljáró ügyvéd; az Európai Ügyvédek Uniójának (UAE) alapító tagja; a Nemzetközi Összehasonlító Jogi Akadémia társult tagja; 2005. október 6-tól a Közszolgálati Törvényszék bírāja.

Sean Van Raepenbusch

Született 1956-ban; jogot végez (Brüsszeli Szabadegyetem, 1979); nemzetközi jogot végez (Brüsszel, 1980); jogi doktor (1989); a Société anonyme du canal et des installations maritimes de Bruxelles jogi szolgálatának vezetője (1979–1984); tisztviselő az Európai Közösségek Bizottságánál (Szociális Főigazgatóság, 1984–1988); az Európai Közösségek Bizottsága Jogi Szolgálatának tagja (1988–1994); jogi referens az Európai Közösségek Bíróságán (1994–2005); a Charleroi-i Egyetemen (nemzetközi és európai szociális jog, 1989–1991), a Mons-Hainaut-i Egyetemen (európai jog, 1991–1997), a Liège-i Egyetemen (európai közzolgálati jog, 1989–1991; az Európai Unió intézményeinek joga, 1995–2005; európai szociális jog, 2004–2005) tart előadásokat; számos európai szociális jogi és az Európai Unió alkotmányjogával foglalkozó kiadvány szerzője; 2005. október 6-tól a Közszolgálati Törvényszék bírāja.

Stéphane Gervasoni

Született 1967-ben; a Grenoble-i Politikai Tanulmányok Intézetén (1988) és az École nationale d'administrationon (1993) szerez diplomát; az Államtanács tagja (peres ügyek osztálya, 1993–1997, szociális osztály, 1996–1997; 1996 óta ülnök); előadó a Párizsi Politikai Tanulmányok Intézetében (1993–1995); a kormány megbízottja a nyugdíjak különleges semmisségi bizottságánál (1994–1996); jogi tanácsadó a Közzszolgálati Minisztériumban és Párizs Város Önkormányzatánál (1995–1997); főtitkár a Yonne megyei prefektúrán, az Auxerre-i Kerület alprefektusa (1997–1999); főtitkár a Savoie megyei prefektúrán, a Chambéryi Kerület alprefektusa (1999–2001); jogi referens az Európai Közzségek Bíróságán (2001. szeptember – 2005. szeptember); a NATO fellebbviteli bizottságának címzetes tagja (2001–2005); 2005. október 6-tól a Közzszolgálati Törvénysszék bírāja.

Waltraud Hakenberg

Született 1955-ben; jogi tanulmányok Regensburgban és Genfben (1974–1979); első államvizsga (1979); közzségi jogi posztgraduális tanulmányok a Brugge-i Collège d'Europe-ban (1979–1980); bírósági fogalmazó Regensburgban (1980–1983); jogi doktor (1982); szakvizsga (1983); ügyvéd Münchenben és Párizsban (1983–1989); az Európai Közzségek Bíróságának tisztviselője (1990–2005); jogi referens az Európai Közzségek Bíróságán (P. Jann bíró kabinetje, 1995–2005); több egyetemen tart előadásokat Németországban, Ausztriában, Svájcban és Oroszországban; a Saar-vidéki Egyetem tiszteletbeli professzora (1999 óta); több jogi bizottság, egyesület és tanács tagja; számos közzségi jogi és perjogi kiadvány szerzője; 2005. november 30-tól az Európai Közzszolgálati Törvénysszék hivatalvezetője.

2. Protokolláris sorrend

2008. január 1-jétől 2008. szeptember 30-ig

P. MAHONEY, a Közzszolgálati Törvényssék elnöke
 H. KREPPEL, tanácselnök
 S. VAN RAEPENBUSCH, tanácselnök
 I. BORUTA, bíró
 H. KANNINEN, bíró
 H. TAGARAS, bíró
 S. GERVASONI, bíró
 W. HAKENBERG, hivatalvezető

2008. október 1-jétől 2008. december 31-ig

P. MAHONEY, a Közzszolgálati Törvényssék elnöke
 H. KANNINEN, tanácselnök
 S. GERVASONI, tanácselnök
 H. KREPPEL, bíró
 I. BORUTA, bíró
 H. TAGARAS, bíró
 S. VAN RAEPENBUSCH, bíró
 W. HAKENBERG, hivatalvezető

C – A Közzszolgálati Törvényszék igazságügyi statisztikái

A Közzszolgálati Törvényszék tevékenysége általában

1. Érkezett, befejezett és folyamatban maradt ügyek (2005–2008)

Érkezett ügyek

2. Az ügyeknek a főbb alperes intézmények szerinti százalékos megoszlása (2006–2008)
3. Az eljárás nyelve (2006–2008)

Befejezett ügyek

4. Ítéletek és végzések – Ítélező testületek (2008)
5. A határozat tartalma (2008)
6. Elrendelt ideiglenes intézkedések – A határozat tartalma (2006–2008)
7. Az eljárások időtartama hónapokban (2008)

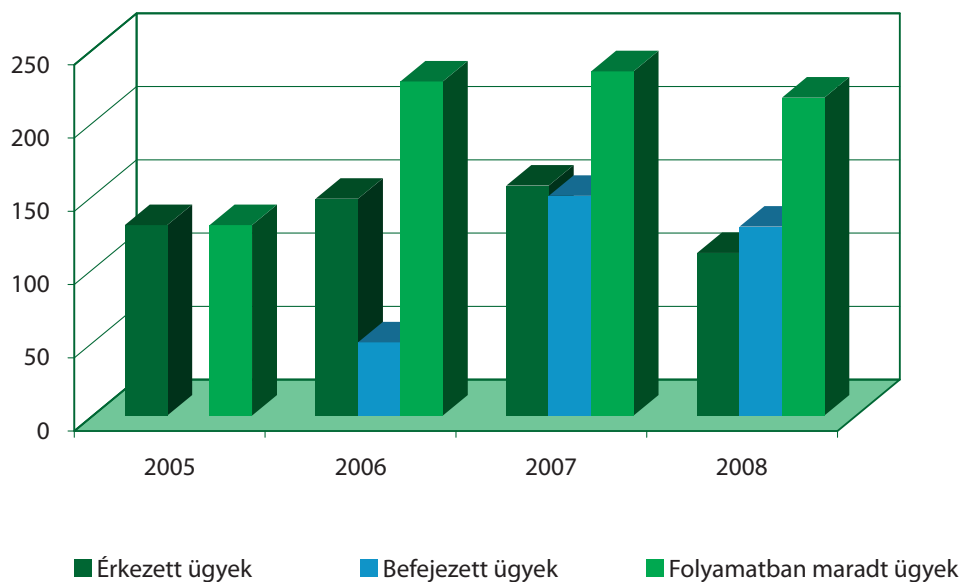
December 31-én folyamatban maradt ügyek

8. Ítélező testület (2006–2008)
9. A felperesek száma (2008)

Egyéb

10. A Közzszolgálati Törvényszéknek az Elsőfokú Bíróság előtt fellebbezéssel megtámadott határozatai (2006–2008)
11. Az Elsőfokú Bíróság előtti fellebbezések eredménye (2006–2008)

1. A Közsolgálati Törvényszék tevékenysége általában Érkezett, befejezett és folyamatban maradt ügyek (2005–2008)

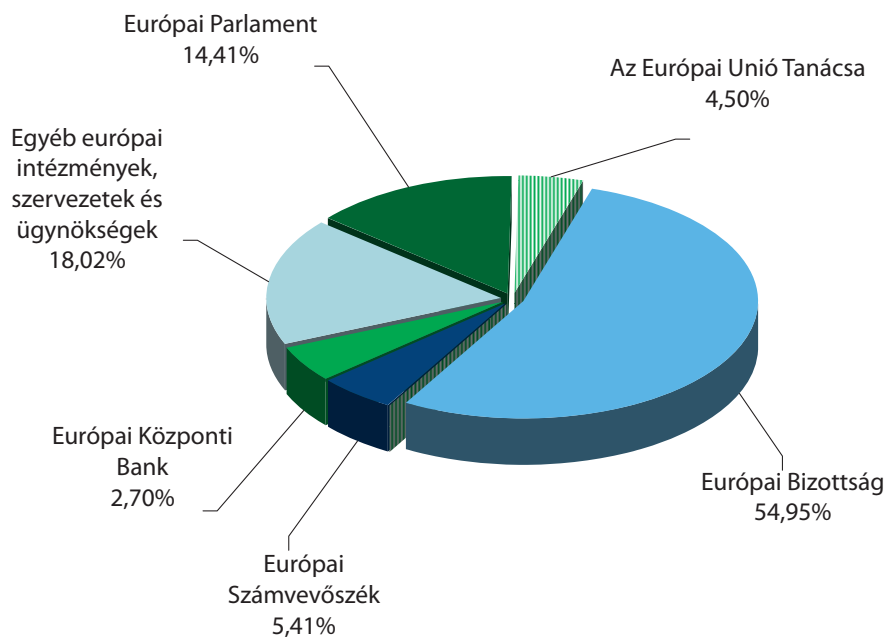
	2005	2006	2007	2008
Érkezett ügyek	130	148	157	111
Befejezett ügyek	–	50	150	129
Folyamatban maradt ügyek	130	228	235	217 ¹

A számok (összesítő számok) az összes ügy számát jelölik, és figyelmen kívül hagyják az összefüggés miatti egyesítéseket (egy ügyszám = egy ügy).

¹ Amelyből 9 ügyben felfüggesztették az eljárást.

2. *Érkezett ügyek – Az ügyeknek a főbb alperes intézmények szerinti százalékos megoszlása (2006–2008)*

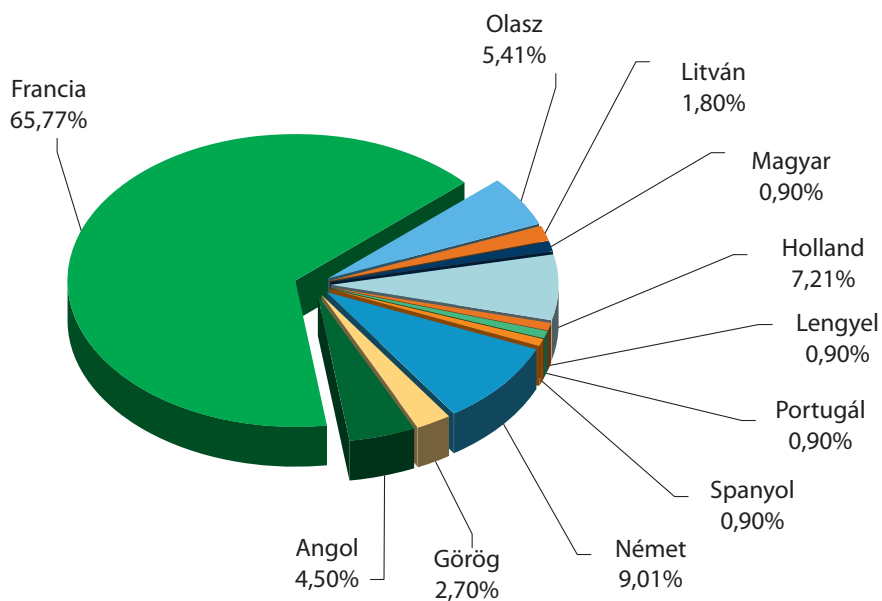
Az érkezett ügyek százalékos megoszlása (2008)

	2006	2007	2008
Európai Parlament	7,14%	13,38%	14,41%
Az Európai Unió Tanácsa	6,07%	3,82%	4,50%
Európai Bizottság	75,00%	50,96%	54,95%
Bíróság	3,57%	3,82%	–
Európai Számvevőszék	1,79%	1,91%	5,41%
Európai Központi Bank	1,07%	1,27%	2,70%
Egyéb európai intézmények, szervezetek és ügynökségek	5,36%	24,84%	18,02%
Összesen	100%	100%	100%

3. Érkezett ügyek – Az eljárás nyelve (2006–2008)

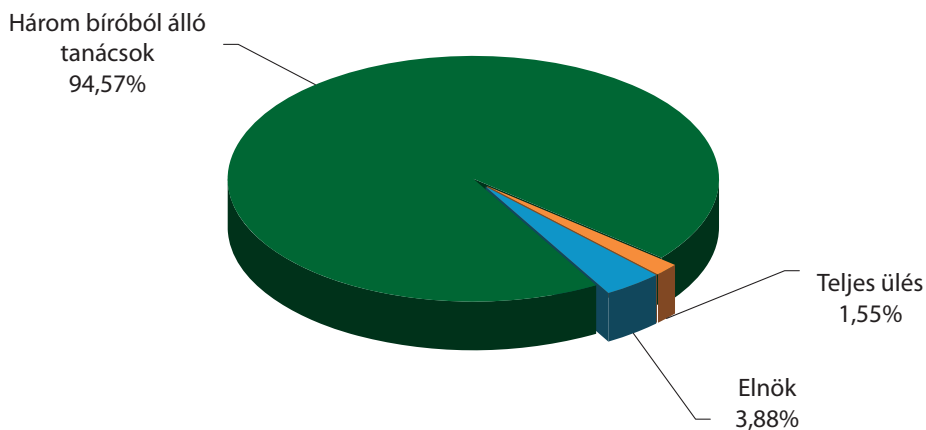
Megoszlás 2008-ban

Az eljárás nyelve	2006	2007	2008
Bolgár	–	2	–
Spanyol	1	2	1
Német	2	17	10
Görög	3	2	3
Angol	8	8	5
Francia	113	102	73
Olasz	10	17	6
Litván	–	2	2
Magyar	2	1	1
Holland	7	3	8
Lengyel	–	–	1
Portugál	–	–	1
Román	–	1	–
Szlovén	1	–	–
Finn	1	–	–
Összesen	148	157	111

Az eljárás nyelve arra a nyelvre utal, amelyen a keresetet benyújtották, nem pedig a felperes anyanyelvére vagy nemzetiségére.

4. *Befejezett ügyek – Ítéletek és végzések – Ítélező testületek (2008)*

	Ítéletek	Eljárást befejező végzések ¹	Egyéb befejezett ügyek	Összesen
Teljes ülés	2	–	–	2
Elnök	–	5	–	5
Három bíróból álló tanácsok	66	55	1	122
Egyesbíró	–	–	–	–
Összesen	68	60	1	129

¹ Amelyből 7 ügyet egyezség nyomán fejeztek be.

5. Befejezett ügyek – A határozat tartalma (2008)

	Ítéletek			Végzések				Egyéb befejezett ügyek	Összesen
	Teljes egészében elfogadhatóan nyilvánított keresetek	Részben elfogadhatóan nyilvánított keresetek	Teljes egészében elutasított keresetek	[Nyilvánvalóan] elfogadhatatlan vagy megalapozatlan keresetek/kérelmek	A Törvényszék fellépése nyomán létrejött egyezsége	Törlés egyéb okból, okafogyottá válás vagy áttétel	Elfogadhatóan nyilvánított kérelmek (különleges eljárások)		
Beosztás/Ujrabeosztás	–	–	2	2	–	1	–	–	5
Versenyvizsga	1	2	4	2	–	–	–	–	9
Munkafeltételek/Szabadság	–	2	2	1	1	–	–	–	6
Értékelés/Előléptetés	7	8	12	4	2	5	–	1	39
Nyugdíjak és rokkantsági ellátások	–	–	2	3	–	6	–	–	11
Fegyelmi eljárások	–	–	1	2	–	–	–	–	3
Felvétel/Kinevezés/Besorolási fokozatba sorolás	1	6	4	5	–	2	–	–	18
Díjazás és támogatások	–	–	8	2	4	3	–	–	17
Alkalmazotti szerződés felmondása	–	–	3	1	–	1	–	–	5
Szociális biztonság/Foglalkozási megbetegedés/Balesetek	1	1	1	1	–	2	–	–	6
Egyéb	–	–	–	8	–	1	1	–	10
Összesen	10	19	39	31	7	21	1	1	129

6. Elrendelt ideiglenes intézkedések – A határozat tartalma (2006–2008)

Elrendelt ideiglenes intézkedések száma		A határozat tartalma	
		Teljes vagy részleges elfogadás	Elutasítás
2006	2	–	2
2007	4	–	4
2008	4	–	4
Összesen	10	–	10

7. Befejezett ügyek – Az eljárások időtartama hónapokban (2008)

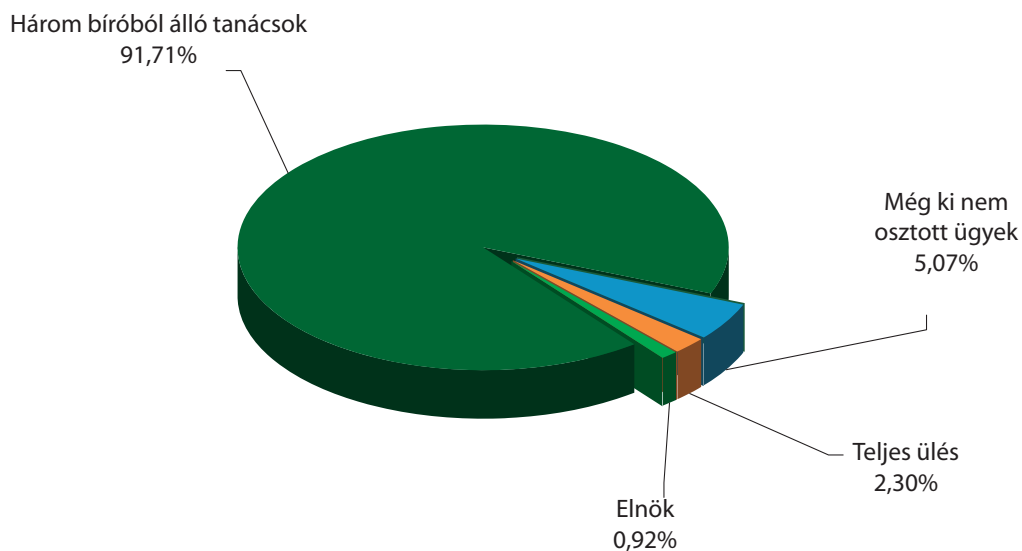
Ítéletek		Átlagos időtartam	Teljes átlag
A Közzszolgálati Törvényszékhez érkezett ügyek	56	16,9	19,7
Eredetileg az Elsőfokú Bírósághoz érkezett ügyek ¹	12	32,6	
Összesen	68		
Végzések			
A Közzszolgálati Törvényszékhez érkezett ügyek	55	11,3	14,0
Eredetileg az Elsőfokú Bírósághoz érkezett ügyek ¹	6	38,3	
Összesen	61		
ÖSSZESEN	129		17,0

Az időtartamot hónapokban és hónaptizedekben fejezik ki.

¹ Az Elsőfokú Bíróság 118 ügyet tett át a Közzszolgálati Törvényszékhez ez utóbbi tevékenységének megkezdésekor.

8. *December 31-én folyamatban maradt ügyek – Ítélező testület (2006–2008)*

Megoszlás 2008-ban

	2006	2007	2008
Teljes ülés	6	3	5
Elnök	4	2	2
Három bíróból álló tanácsok	207	205	199
Egyesbíró	–	–	–
Még ki nem osztott ügyek	11	25	11
Összesen	228	235	217

9. December 31-én folyamatban maradt ügyek – A felperesek száma (2008)

Az a tíz folyamatban maradt ügy, amelyekben ügyenként a legnagyobb számú felperes vesz részt

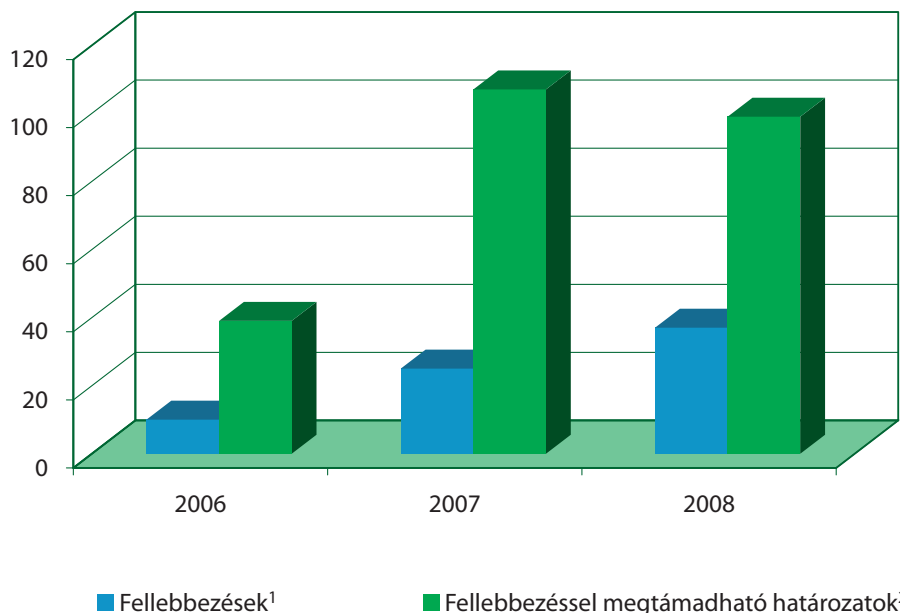
A felperesek száma ügyenként	Területek
181	Személyzeti szabályzat – Felvétel – Szerződéses alkalmazottak – A szerződések tartama, megújítás és/vagy határozott vagy határozatlan idejű meghosszabbítás
143	Személyzeti szabályzat – Kinevezések – Az új személyzeti szabályzat hatálybalépése előtt tartaléklistára felvett pályázók
108	EBB – Nyugdíj – Éves kiigazítás
80	Személyzeti szabályzat – A parlamenti ülésszak időtartamára szerződtetett kisegítő alkalmazottak – Kölcsönzött munkavállalók – Határozatlan időre szerződtetett szerződéses alkalmazottakká történő átminősítés
76	Személyzeti szabályzat – Kinevezések – A határozott idejű szerződések egyetlen, határozatlan idejű szerződéssé történő átminősítése
59	Személyzeti szabályzat – Előléptetés – 2005. évi előléptetési időszak – Az új személyzeti szabályzatban meghatározott további besorolási fokozatok
47	Személyzeti szabályzat – Szerződéses alkalmazottak – Felvétel – CAST27/Relex kiválasztási eljárás – A tartaléklistára történő felvétel elmaradása
29	Személyzeti szabályzat – Szerződéses alkalmazottak – A besorolás és a díjazás felülvizsgálata
27	Személyzeti szabályzat – Bölcsődei és óvodai alkalmazottak – Díjazás
21	Személyzeti szabályzat – Díjazás – A folyamatosan vagy váltott műszakban történő munkavégzésért járó pótlék – A rendszeres készenléti szolgálatra rendelt munkavállalóknak járó pótlék – A személyzeti szabályzat 56a. és 56b. cikke

A „Személyzeti szabályzat” kifejezés alatt az Európai Közösségek tisztviselőinek személyzeti szabályzatát és az Európai Közösségek egyéb alkalmazottainak alkalmazási feltételeit kell érteni.

A felperesek teljes száma az összes folyamatban maradt ügy viszonylatában

	Felperesek összesen	Folyamatban maradt ügyek összesen
2006	1 652	228
2007	1 267	235
2008	1 161	217

10. Egyéb – A Közzszolgálati Törvényszéknek az Elsőfokú Bíróság előtt fellebbezéssel megtámadott határozatai (2006–2008)

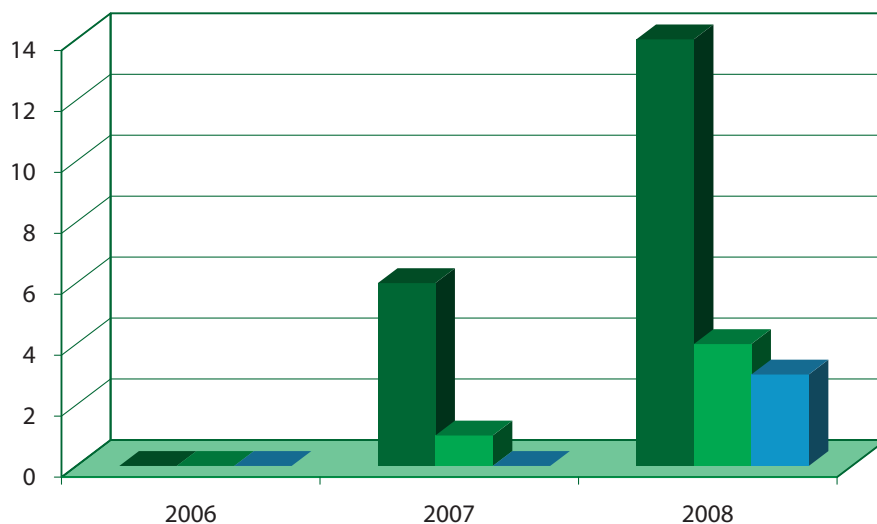
	Fellebbezések ¹	Fellebbezéssel megtámadható határozatok ²	Fellebbezések százalékos megoszlása ³	A fellebbezések százalékos megoszlása az egyezség útján történő rendezés iránti eljárás alkalmazásán kívül
2006	10	39	25,64%	22,22%
2007	25	107	23,36%	21,93%
2008	37	99	37,37%	34,91%

¹ Azokat a határozatokat, amelyeket több fél is megfellebbezett, csak egyszer vettük figyelembe. 2007-ben két olyan határozat volt, amelyek ellen két-két fellebbezést nyújtottak be.

² A tárgyévi során kihirdetett vagy meghozott, a keresetet elfogadhatatlannak, nyilvánvalóan elfogadhatatlannak vagy nyilvánvalóan megalapozatlannak nyilvánító ítéletek és végzések, valamint ideiglenes intézkedés tárgyában hozott, okafogyottságot megállapító és beavatkozás engedélyezése iránti kérelmet elutasító végzések.

³ E százalékos megoszlás adott év vonatkozásában eltérhet a tárgyévi hozott, fellebbezéssel megtámadható határozatok számától, mivel a fellebbezési határidő egyik naptári évből átnyúlhat a másik naptári évbe.

11. Egyéb – Az Elsőfokú Bíróság előtti fellebbezések eredménye (2006–2008)

■ Elutasított fellebbezés

■ Teljes vagy részleges hatályon kívül helyezés az ügy visszautalása nélkül

■ Teljes vagy részleges hatályon kívül helyezés az ügy visszautalásával

	2006	2007	2008
Elutasított fellebbezés	–	6	14
Teljes vagy részleges hatályon kívül helyezés az ügy visszautalása nélkül	–	1	4
Teljes vagy részleges hatályon kívül helyezés az ügy visszautalásával	–	–	3
Összesen	–	7	21

IV. fejezet

Találkozók és látogatások

A – Hivatalos látogatások és rendezvények a Bíróságon, az Elsőfokú Bíróságon és a Közzszolgálati Törvényszéken

Bíróság

Január 24.	M. A. Moratinos, a Spanyol Királyság külügyminisztere
Január 25.	F. Fillon, a Francia Köztársaság miniszterelnöke
Február 13.	A Corte centroamericana de Justicia küldöttsége
Április 1.	Az ausztráliai Court of the Future Network küldöttsége
Április 9.	A. Krautscheid, Észak-Rajna–Vesztfália tartomány szövetségi és európai ügyekért, valamint médiáért felelős minisztere
Április 14–15.	Holland bírák küldöttsége – Gerechtscoördinatoren
Április 17.	Őexcellenciája E. Duckwitz, a Németországi Szövetségi Köztársaság Európai Unió melletti állandó képviselője
Április 17.	Őexcellenciája K. Darroch, az Egyesült Királyság Európai Unió melletti állandó képviselője
Április 17.	B. Ask, a Svéd Királyság igazságügy-minisztere
Április 18.	Őexcellenciája H. D. Schweisgut, az Osztrák Köztársaság Európai Unió melletti állandó képviselője
Április 21–28.	A Közép-afrikai Gazdasági és Monetáris Közösség (CEMAC) Bíróságának, a Nyugat-afrikai Gazdasági és Monetáris Unió (UEMOA) Bíróságának, valamint a Nyugat-Afrikai Államok Gazdasági Közössége (CEDEAO) Bíróságának küldöttsége
Április 28.	Őexcellenciája M. Vicens, a Cseh Köztársaság Európai Unió melletti állandó képviselője
Május 14.	Őexcellenciája Ph. Guex, a Svájci Államszövetség luxemburgi nagyhercegségi nagykövete, valamint Őexcellenciája J. De Watteville, nagykövet, Svájc Európai Unió melletti képviselőjének vezetője
Június 5.	J. Pospíšil, a Cseh Köztársaság igazságügy-minisztere
Június 9–10.	Tagállami bírák találkozója (Belgium, Bulgária, Dánia, Németország, Észtország, Görögország, Ciprus, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Hollandia, Lengyelország, Portugália, Egyesült Királyság)
Június 9–27.	Ph. Heinisch festő és karikaturista „Justitia tekintetétől övezve” című kiállítása
Június 16.	J. Lewandowski, az Európai Parlament Költségvetési Bizottságának előadója

Június 17.	A Francia Köztársaságnak, a Cseh Köztársaságnak és a Svéd Köztársaságnak a Bíróság előtt e tagállamokat képviselő meghatalmazottai
Június 23–27.	A Közép-afrikai Gazdasági és Monetáris Közösség (CEMAC) Bíróságának, a Nyugat-afrikai Gazdasági és Monetáris Unió (UEMOA) Bíróságának, valamint a Nyugat-Afrikai Államok Gazdasági Közössége (CEDEAO) Bíróságának küldöttsége
Július 8.	V. Hoff, Hessen tartomány szövetségi és európai ügyekért felelős minisztere
Szeptember 8–9.	A Spanyol Királyság Legfelsőbb Bíróságának küldöttsége
Szeptember 9–12.	A román Semmítőszék küldöttsége
Szeptember 15–16.	A spanyol Consejo General del Poder Judicial küldöttsége
Szeptember 17.	A dán parlament küldöttsége
Október 7.	Az Európai Közösségek „egységes” Bírósága létrehozatalának ötvenedik évfordulója alkalmából rendezett fotókiállítás
Október 9.	F. Mac Gregor, a Seychelle Köztársaság Fellebbviteli Bíróságának elnöke
Október 13.	Az Európai Parlament Jogi Bizottságának küldöttsége
Október 14.	A kínai Legfelsőbb Bíróság küldöttsége
Október 20–21.	„Luxemburger Expertenforum”
Október 23.	Őexcellenciája F. Nelli Feroci, nagykövet, az Olasz Köztársaság Európai Unió melletti állandó képviselője
Október 31.	M. Kiviniemi, a közigazgatásért és az önkormányzatokért felelős finn miniszter
November 6.	M. Sarrazin és J. Montag, a Bundestag tagjai
November 20.	G. Holzinger, az Osztrák Köztársaság Alkotmánybíróságának elnöke
November 24.	Az Emberi Jogok Európai Bíróságának küldöttsége
December 5.	C. Wiseler, a Luxemburgi Nagyhercegség közmunkaügyi minisztere és D. Perrault, építész
December 10–11.	Az Európai Unió tagállamai és tagjelölt országai bíráinak és adóügyi szakértőinek küldöttsége

Elsőfokú Bíróság

Április 22.	Őexcellenciája Ph. Guex, a Svájci Államszövetség luxemburgi nagyhercegségi nagykövete
Június 17.	A francia, a cseh és a svéd kormány meghatalmazottainak, valamint az Európai Unió Tanácsa jogtanácsosainak munkalátogatása
Július 9.	N. Diamandouros, európai ombudsman
Október 13.	Az Európai Parlament Jogi Bizottságának küldöttsége
December 12.	A Luxemburgi Nagyhercegség Államügyi Minisztériumának meghatalmazottai

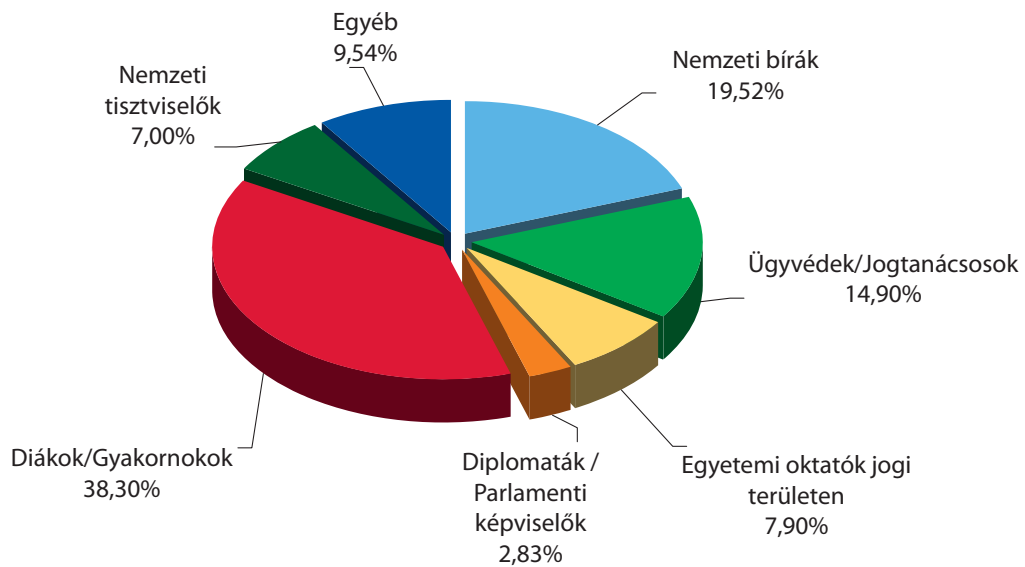
Közzszolgálati Törvényszék

Április 22.	M. De Sola Domingo, a Bizottság Közvetítői Szolgálatának főtanácsosának látogatása
Április 24.	P. Hustinx európai adatvédelmi biztos és J. Bayo Delgado európai helyettes adatvédelmi biztos látogatása
Október 13.	Az Európai Parlament Jogi Bizottsága küldöttségének látogatása
November 21.	N. Diamandouros európai ombudsman látogatása

B – Tanulmányi látogatások (2008)

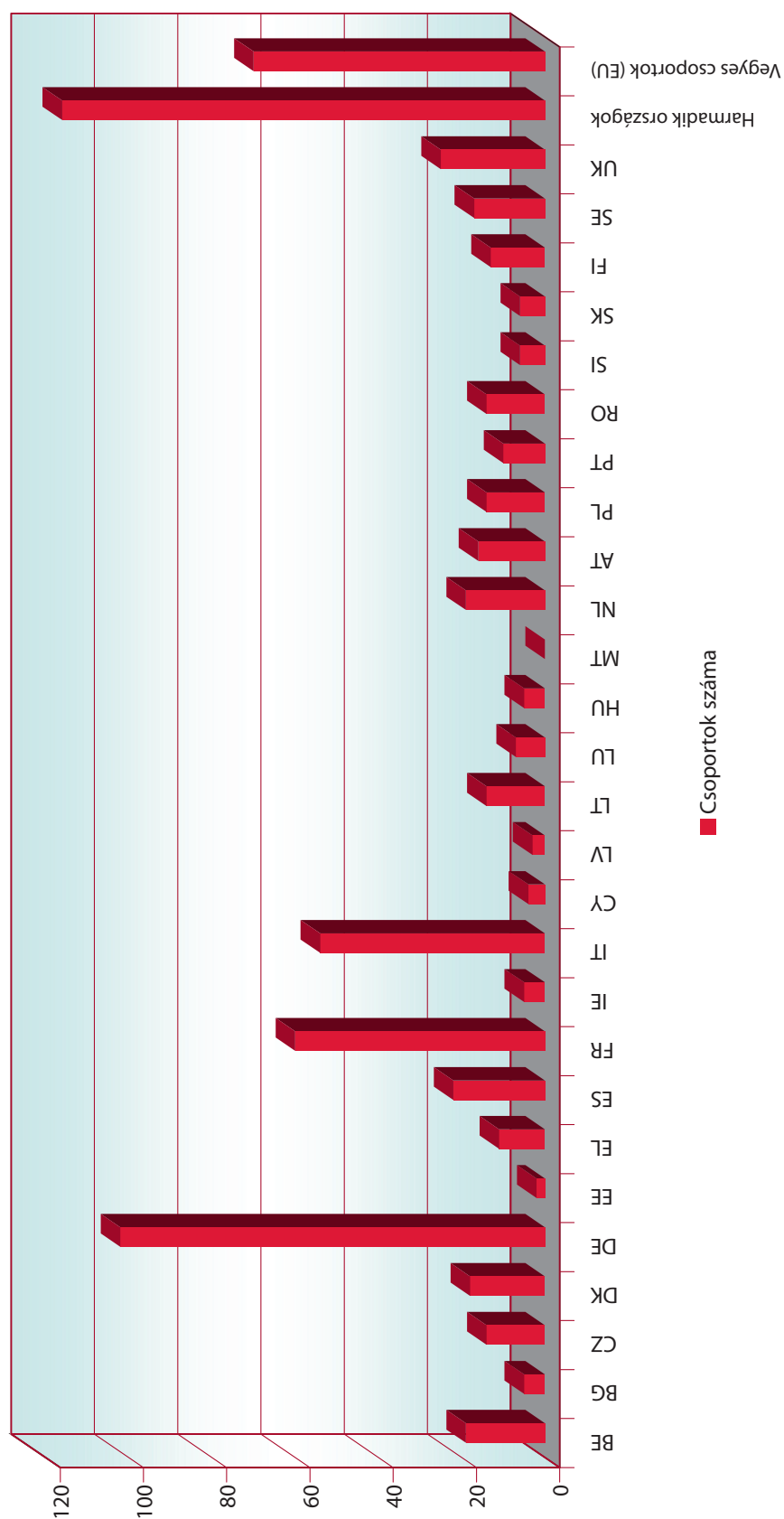
1. Csoportok típusai szerinti bontásban

Csoportok száma

	Nemzeti bírák	Ügyvédek/ Jogtanácsosok	Egyetemi oktatók jogi területen	Diplomaták / Parlamenti képviselek	Diákok/ Gyakornokok	Nemzeti tisztviselők	Egyéb	Összesen
Csoportok száma	131	100	53	19	257	47	64	671

2. Tanulmányi látogatások – Tagállamok szerinti bontásban (2008)

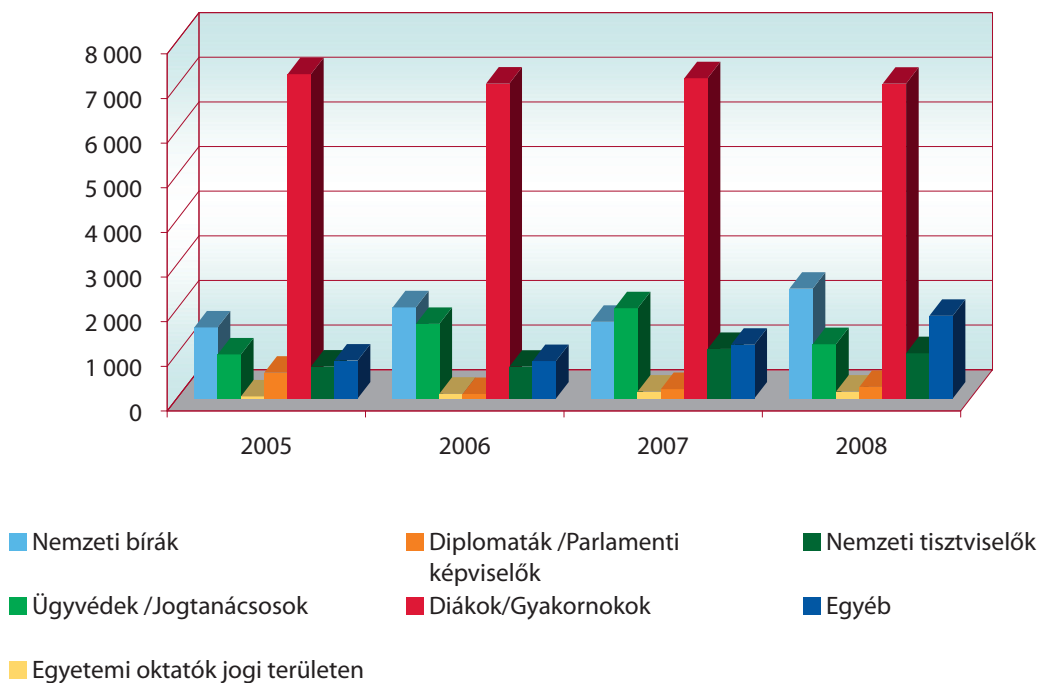

	Látogatók száma							Csoportok száma	
	Nemzeti bírák	Ügyvédek/ Jogtanácsosok	Egyetemi oktatók jogi területen	Diplomatakák / Parlamentari képviselők	Diákok/ Gyakornokok	Nemzeti tisztviselők	Egyéb		Összesen
BE		53	1		400		20	474	19
BG	34	13			42			89	5
CZ		46	14		24			84	14
DK	8	10	43	31	98	27	90	307	18
DE	375	265	29	70	1 113	163	828	2 843	102
EE				27				27	2
EL	121		6		150			277	11
ES	294	33			36	18	103	484	22
FR	230	46	7		1 118	143	297	1 841	60
IE	10				74			84	5
IT		55	3		534			592	54
CY	4		8		16			28	4
LV					23	40		63	3
LT			9		15			24	14
LU		55			161	14		230	7
HU			8		80	8		96	5
MT								0	0
NL	86	52		50	271		42	501	19
AT	18	76	4		190		38	326	16
PL	68	73	4		84	105		334	14
PT	3		6		20			29	10
RO	60		2			3		65	14
SI	3	10				7		20	6
SK	78				34			112	6
FI		30		39	52	11	27	159	13
SE	188	17		6	61		97	369	17
UK	100	37			335		16	488	25
Harmadik országok	215	57	12	39	1 320	50	82	1 775	116
Vegyes csoportok (EU)	568	291			802	427	214	2 302	70
Összesen	2 463	1 219	156	262	7 053	1 016	1 854	14 023	671

3. Tanulmányi látogatások – Nemzeti bírák (2008)

	BE	BG	DK	DE	EE	EL	CY	LV	LT	LU	NL	PL	PT	UK	Összesen
Gyakorlat	8	6	3	16	2	8	2	2	4	2	7	15	8	8	91

4. A látogatók számának és csoportjainak alakulása (2005–2008)

Látogatók száma

	Nemzeti bírák	Ügyvédek/ Jogtanácsosok	Egyetemi oktatók jogi területen	Diplomatak/ Parlamenti képviselek	Diákok/ Gyakornokok	Nemzeti tisztviselők	Egyéb	Összesen
2005	1 595	989	48	581	7 267	716	853	12 049
2006	2 044	1 673	108	101	7 056	714	840	12 536
2007	1 719	2 025	157	213	7 178	1 111	1 206	13 609
2008	2 463	1 219	156	262	7 053	1 016	1 854	14 023

C – Ünnepélyes ülések

Január 14.	R. Schintgen bíró megbízatásának megszűnése és távozása alkalmából tartott ünnepélyes ülés
Január 28.	Az Európai Számvevőszék tagjainak részleges megújítása alkalmából tartott ünnepélyes ülés
Május 23.	A. Vassiliou, az Európai Bizottság új tagjának eskütétele alkalmából tartott ünnepélyes ülés
Június 30.	A Bíróság volt tagjainak emlékére tartott ünnepélyes ülés
Július 7.	A. Tajani, az Európai Bizottság új tagjának eskütétele alkalmából tartott ünnepélyes ülés
Szeptember 15.	J. D. Cooke bíró távozása és K. O'Higgins, az Elsőfokú Bíróság bírájának hivatalba lépése alkalmából tartott ünnepélyes ülés
December 4.	A Bíróság új palotájának felavatása alkalmából tartott ünnepélyes ülés

D – Látogatások és hivatalos rendezvényeken való részvételek

Bíróság

Január 11.	A Bíróság küldöttségének részvétele a Semmítőszék ünnepélyes ülésén, Párizsban
Január 12.	A Bíróság küldöttségének részvétele Lawrence Gonzi máltai miniszterelnök által Málta euróövezetbe történő belépése alkalmából rendezett fogadáson, Vallettában
Január 16.	A Bíróság küldöttségének részvétele a német igazságügyi minisztériumban a „Rechtspolitischer Neujahrsempfangon”, Berlinben
Január 18–19.	A Bíróság küldöttségének részvétele az osztrák, a német és a svájci alkotmánybíróság elnökeinek, az Emberi Jogok Európai Bírósága elnökének, valamint az Európai Közösségek Bírósága elnökének harmadik találkozásán, Bécsben
Január 22–23.	A Bíróság küldöttségének részvétele a védjegyek és formatervezési minták tárgyában az Európai Unió 27 tagállama nemzeti bíróságainak bírái részére rendezett általános képzésen, Alicantében
Január 25.	A Bíróság küldöttségének részvétele az Emberi Jogok Európai Bíróságán tartott ünnepélyes ülésen, Strasbourgban
Január 25.	A Bíróság küldöttségének részvétele a Corta Suprema di cassazione törvénykezési időszakot megnyitó ünnepélyes ülésén, Rómában
Január 25.	A Bíróság küldöttségének részvétele az Emberi Jogok Európai Bíróságán tartott ünnepélyes ülésen, valamint „A konszenzus szerepe az Emberi Jogok Európai Egyezményének rendszerében” című szemináriumon, Strasbourgban
Január 29.	A Bíróság küldöttségének részvétele a törvénykezési időszak kezdete alkalmából a portugál Legfelsőbb Bíróságon tartott ünnepélyes ülésen, Lisszabonban
Január 31.	A Bíróság küldöttségének részvétele Brigitte Zypries, a Németországi Szövetségi Köztársaság igazságügy-minisztere meghívására a Szövetségi Legfelső Bíróság elnöke, Günter Hirsch tiszteletére és utódjának hivatalba lépése alkalmából tartott ünnepélyes ülésen, Karlsruheban
Február 24.	A Bíróság küldöttségének részvétele az Észt Köztársaság elnöke, Toomas Hendrik Ilves által az Észt Köztársaság fennállásának kilencvenedik évfordulója alkalmából rendezett fogadáson, Tallinnban

Március 12.	A Bíróság küldöttségének részvétele az Európai Parlament fennállásának ötvenedik évfordulója alkalmából rendezett ünnepségen, Strasbourgban
Március 12.	A Bíróság küldöttségének részvétele a Lengyel Köztársaság Alkotmánybíróságának éves közgyűlésén, Varsóban
Április 9.	A Bíróság küldöttségének részvétele a portugál Alkotmánybíróság fennállásának huszonötödik évfordulóján, Lisszabonban
Május 7.	A Bíróság küldöttségének részvétele az Osztrák Köztársaság elnöke által K. Korinek, az osztrák Alkotmánybíróság elnöke megbízatásának megszűnése alkalmából a Hofburgban rendezett ünnepélyes fogadáson, Bécsben
Május 16–17.	A Bíróság küldöttségének részvétele az andorrai Alkotmánybíróság által „A nemzetközi jog és a nemzeti alkotmányok az alkotmánybíróságok ítélkezési gyakorlatában” témakörben rendezett második nemzetközi alkotmányjogi konferencián, Andorra la Vellában
Május 28–31.	A Bíróság küldöttségének részvétele a FIDE kongresszusán, Linzben
Június 1.	A Bíróság küldöttségének részvétele az olasz nemzeti ünnep alkalmából rendezett ünnepségen, Rómában
Június 9.	A Bíróság küldöttségének részvétele Dominique Perrault építész kiállításának a Pompidou Központban rendezett megnyitóján, Párizsban
Június 9–10.	A Bíróság küldöttségének részvétele a „Ways and means of strengthening the implementation at national level of the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms” című konferencián, Stockholmban
Június 15–16.	A Bíróság küldöttségének részvétele az Európai Unió Államtanácsainak és Legfelsőbb Közigazgatási Bíróságainak Szövetsége igazgatótanácsának közgyűlésén, valamint az e szövetség által rendezett konferencián, Varsóban
Június 30.	A Bíróság küldöttségének részvétele az Európai Unió Tagállamainak Legfelsőbb Bíróságai Elnökei Hálózatának harmadik konferenciáján, Ljubljanában
Július 3.	A Bíróság elnökének részvétele J.-C. Piris főigazgatóval, az Európai Unió Tanácsának jogtanácsosával és H.-G. Pötteringgel, az Európai Parlament elnökével tartott találkozón, Brüsszelben
Szeptember 2–3.	A Bíróság küldöttségének részvétele a finn Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság fennállásának kilencvenedik évfordulója alkalmából rendezett ünnepségen, Helsinkiben

Szeptember 8–9.	A Bíróság küldöttségének részvétele a Spanyol Királyság Legfelsőbb Bírósága és az Európai Unió Államtanácsainak és Legfelsőbb Közigazgatási Bíróságainak Szövetsége által szervezett, „Az Európai Unió közigazgatási felsőbírószégei közösségi jogalkalmazási tevékenységének konvergenciája” című szemináriumon, Santanderben
Szeptember 10–11.	A Bíróság küldöttségének részvétele a Cseh Köztársaság Alkotmánybírósága felállításának tizenötödik évfordulója alkalmából rendezett ünnepélyes ülésen, Brnóban
Szeptember 16.	A Bíróság küldöttségének részvétele a portugál Legfelsőbb Bíróság fennállásának százhetvenötödik évfordulója alkalmából rendezett ünnepségen, Lisszabonban
Szeptember 22.	A Bíróság küldöttségének részvétele az Európai Unió Államtanácsainak és Legfelsőbb Közigazgatási Bíróságainak Szövetségének küldöttsége és J. Barrot biztos között a szövetség tevékenységeinek és e tevékenységek finanszírozásának megvitatására irányuló találkozón, Brüsszelben
Szeptember 24.	A Bíróság elnökének részvétele V. Kaskarelis nagykövet, a Görög Köztársaság Európai Unió melletti állandó képviselője meghívására az I. Bartolomaiosz ökumenikus pátriárka tiszteletére rendezett vacsorán, Brüsszelben
Szeptember 29.	A Bíróság küldöttségének részvétele a Legfelsőbb Bíróság törvénykezési időszakot megnyitó, Őfelsége a Spanyol Király elnökletével tartott ünnepélyes ülésen, Madridban
Szeptember 30 – október 1.	A Bíróság küldöttségének részvétele az „Opening of the Legal year” rendezvényen, Londonban
Október 1.	A Bíróság küldöttségének részvétele a Verfassungstagon (az osztrák Alkotmánybíróság felállítása alkalmából tartott ünnepélyes megemlékezés) az Osztrák Köztársaság elnökének jelenlétében, Bécsben
Október 3.	A Bíróság küldöttségének részvétele a „Tag der Deutschen Einheit” keretében szervezett ünnepségeken, Hamburgban
Október 7–8.	A Bíróság küldöttségének részvétele az Európai Unió Bírái Környezetvédelmi Fórumának éves konferenciáján, Párizsban
Október 9–10.	A Bíróság küldöttségének részvétele az Európai Unió fővárosi fellebbviteli bíróságai elnökeinek találkozáján, Párizsban
Október 13.	A Bíróság küldöttségének részvétele az Emberi Jogok Európai Egyezménye 11. sz. jegyzőkönyve hatálybalépésének tizedik évfordulóján az Emberi Jogok Európai Bíróságán, Strasbourgban

Október 13.	A Bíróság küldöttségének részvétele a „10th Anniversary Meeting of the European Judicial Network” rendezvényen, Madeirán
Október 16–17.	A Bíróság küldöttségének részvétele az Európai Unió tagállamai legfelsőbb bíróságainak elnökei, valamint legfőbb ügyészei részvételével rendezett konferencián, Bécsben
Október 25–28.	A Bíróság küldöttségének részvétele a Bolgár Köztársaság Legfelső Semmitőszékén tett hivatalos látogatáson, Szófiában
Október 31.	A Bíróság küldöttségének részvétele a holland Legfelsőbb Bíróság elnöke, W. J. M. Davids nyugdíjba vonulása alkalmából tartott ünnepélyes ülésen, Hágában
November 2–3.	A Bíróság küldöttségének részvétele az Alkotmánytanács fennállásának ötvenedik évfordulója alkalmából rendezett konferencián, Párizsban
November 17.	A Bíróság küldöttségének részvétele a tagállamok Államtanácsainak és Legfelsőbb Közigazgatási Bíróságainak Szövetsége igazgatótanácsának közgyűlésén, Brüsszelben
December 6.	A Bíróság küldöttségének részvétele a Finn Köztársaság elnökének meghívására a nemzeti ünnep alkalmából rendezett éves fogadáson, Helsinkiben
December 18.	A Bíróság küldöttségének részvétele az „Alkotmányozás napja” alkalmából rendezett ünnepségen, Ljubljánában

Elsőfokú Bíróság

Január 11.	Az Elsőfokú Bíróság küldöttségének részvétele a Semmitőszék ünnepélyes ülésén, Párizsban
Január 15.	Az Elsőfokú Bíróság küldöttségének részvétele a Bundeskartellamt fennállásának ötvenedik évfordulója alkalmából rendezett konferencián, Bonnban
Január 25.	Az Elsőfokú Bíróság küldöttségének részvétele az Emberi Jogok Európai Bíróságán tartott ünnepélyes ülésen, Strasbourgban
Május 15–18.	Az Elsőfokú Bíróság elnökének és tagjainak részvétele a Ciprusi Köztársaság legfőbb ügyésze és közjogi méltóságai által szervezett találkozón, valamint az Elsőfokú Bíróság közösségi versenyjoggal kapcsolatos hatáskörével kapcsolatos eszmecsere, Nicosiában
Május 28–31.	Az Elsőfokú Bíróság küldöttségének részvétele a FIDE 23. kongresszusán, Linzben
Június 2–5.	Az Elsőfokú Bíróság küldöttségének részvétele az európai alkotmánybíróságok 14. konferenciáján, Vilniusban

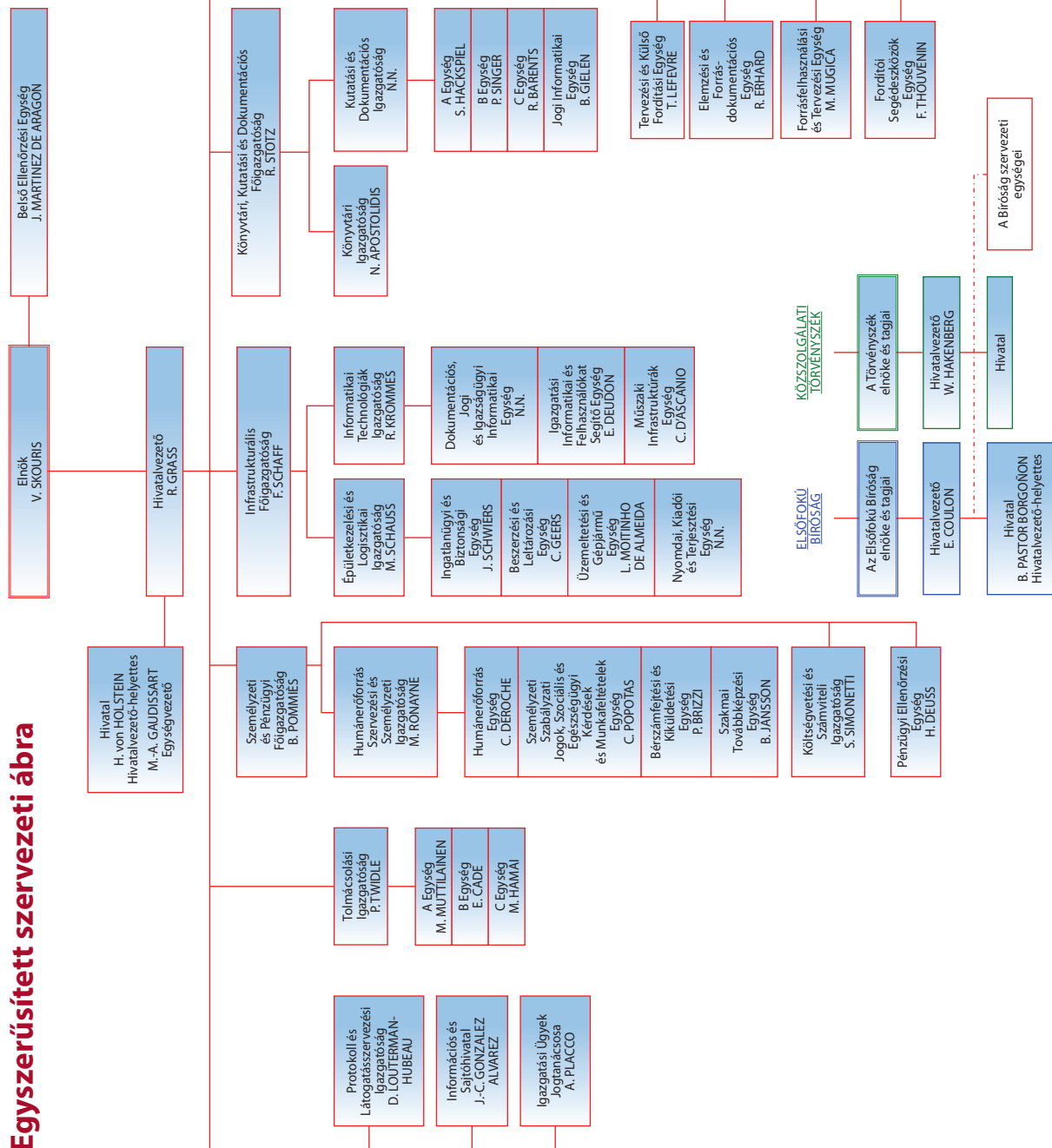
Június 25.	Az Elsőfokú Bíróság elnökének részvétele F. Fillon francia miniszterelnök által az Európai Ügyek Főtitkársága felállításának hatvanadik évfordulója alkalmából rendezett fogadáson, Párizsban
Szeptember 2.	Az Elsőfokú Bíróság küldöttségének részvétele a finn Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság fennállásának kilencvenedik évfordulója alkalmából rendezett ünnepségen, Helsinkiben
Szeptember 29.	Az Elsőfokú Bíróság küldöttségének részvétele a törvénykezési időszakot megnyitó, Őfelsége a Spanyol Király elnökletével tartott ünnepélyes ülésen, Madridban
Október 1.	Az Elsőfokú Bíróság küldöttségének részvétele a törvénykezési időszak megnyitásán, Londonban
Október 3.	Az Elsőfokú Bíróság küldöttségének részvétele a lengyelországi iparjogvédelem kilencvenedik évfordulója alkalmából rendezett ünnepségen, Varsóban
Október 6–7.	Az Elsőfokú Bíróság küldöttségének részvétele az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának svéd elnöksége keretében az Európa Tanács Nemzetközi Közjogi Szakértői Bizottságával együttműködve szervezett, „Nemzetközi bíróságok – kihívások” című nemzetközi konferencián, Londonban
Október 20–21.	Az Elsőfokú Bíróság elnökének és tagjainak részvétele a „Luxemburger Expertenforum zur Entwicklung des Gemeinschaftsrechts” rendezvényen, Luxembourgban
Október 24.	Az Elsőfokú Bíróság elnökének részvétele az IBC Legal Conferences által szervezett, „EU litigation – Using EU Law as a litigation tool” című konferencián, valamint az „Efficient administration of justice in a changing environment – What lawyers and judges can do” tárgykörben tartott eszmecsere, Brüsszelben
Október 25. – november 2.	Az Elsőfokú Bíróság küldöttségének részvétele az Egyesült Nemzetek Adminisztratív Bíróságának őszi ülésén, New Yorkban
November 25.	Az Elsőfokú Bíróság küldöttségének részvétele T. Halonen, a Finn Köztársaság elnöke látogatásának alkalmából rendezett, „Europe without frontiers” című kerekasztal-beszélgetésen, Luxembourgban
December 5.	Az Elsőfokú Bíróság elnökének és tagjainak részvétele az „Autumn Conference on European State Aid Law 2008” című rendezvényen, Luxembourgban

Közszolgálati Törvényszék

Február 28.	A Törvényszék tagjainak és az EFTA-Bíróság tagjainak találkozója
Március 6–8.	Látogatás a belga Államtanácsnál
Május 15–18.	Látogatás a finn Legfelsőbb Közigazgatási Bíróságon

Egyszerűsített szervezeti ábra

A Bíróság elérhetőségei

A Bíróság elérhetőségei a következők:

Európai Községek Bírósága

Postacím: L-2925 Luxembourg

Telefon: +352 4303-1

A Hivatal telexszáma: 2510 CURIA LU

Távirati cím: CURIA

A Bíróság faxszáma: +352 4303-2600

A Sajtó- és Tájékoztatási Osztály faxszáma: +352 4303-2500

Az Üzemeltetési Osztály faxszáma – Kiadványok Részlege: +352 4303-2650

A Bíróság honlapja: www.curia.europa.eu

Az Európai Közösségek Bírósága

Éves jelentés 2008 – Az Európai Közösségek Bírósága, az Európai Közösségek Elsőfokú Bírósága és az Európai Unió Közzolgálati Törvényszéke tevékenységének áttekintése

Luxembourg: Az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványainak Hivatala

2009 — 257 o. — 21 × 29,7 cm

Katalógusszám: QD-AG-09-001-HU-C

ISBN 978-92-829-0902-7

doi: 10.2862/29914

ISSN 1830-1908

Hogyan lehet hozzájutni az EU kiadványaihoz?

Térítés ellenében hozzáférhető kiadványok:

- az EU-könyvesbolt (EU Bookshop) útján (<http://bookshop.europa.eu>);
- könyvkereskedőjétől a könyv címe, kiadója és/vagy ISBN száma alapján;
- közvetlenül értékesítési ügynökeinktől. Elérhetőségeik megtalálhatóak a <http://bookshop.europa.eu> honlapon, vagy lekérdezhetőek a +352 2929-42758 faxszámra küldött üzeneten keresztül.

Ingyenes kiadványok:

- az EU-könyvesbolt útján (<http://bookshop.europa.eu>);
- az Európai Bizottság képviselőitől és küldöttségeitől. Elérhetőségeik megtalálhatóak a <http://ec.europa.eu> honlapon, vagy lekérdezhetőek a +352 2929-42758 faxszámra küldött üzeneten keresztül.

